

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
INFORMĀCIJAS UN BIBLIOTĒKU STUDIJU NODAĻA

DRUKĀTĀS GRĀMATAS NOZĪME STUDENTU DZĪVĒ

BAKALĀURA DARBS

Autors: **Annija Plūksne**

Studenta apliecības Nr: ap14040

Darba vadītāja: docente Dr. philol. Daina Pakalna

RĪGA 2017

ANOTĀCIJA

Bakalaura darbā “Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” pētīti studentu grāmatu lasīšanas paradumi kopumā, sīkāk drukātās grāmatas lasīšana, tās iezīmes. Arī pētījuma mērķi ir saistīti ar iespiesto grāmatu – tās vietu studentu dzīvē, tās iespējamo nākotni. Par respondentiem tika izvēlēti Latvijas Universitātes Informācijas pārvaldības un Ķīmijas studiju programmas studenti. Tika noskaidrots, ka studentu dzīvē drukātajai grāmatai ir svarīga nozīme, arī lasīšana vairāk notiek, izmantojot drukāto formāto. Tāpat pētījumā tika secināts, ka lasīšanas mērķis, grāmatas saturs ietekmē to, kādā formātā to lasīšana notiek.

Pētījumā tika izvirzītas trīs hipotēzes. Studiju programma ietekmē studentu lasīšanas paradumus. Lasīšanas vidi ietekmē tas, kāds ir lasīšanas mērķis. Grāmatai un arī lasīšanai studentu dzīvē ir svarīga nozīme.

Atslēgvārdi: lasīšanas paradumi; lasīšana; drukātais formāts; elektroniskais formāts; grāmata.

ABSTRACT

Bachelor's thesis *Printed book role in student life* explored students' book reading habits in general, but more detailed was studied reading of printed book, its features. Aims of this study are also related to printed book – its place in student life and possible future. Students from two study programs of the University of Latvia – Information management and Chemistry study program were chosen as respondents. It was found that printed book takes a significant place in student life and printed format is used most frequently. In the study were also concluded that purpose of reading, book content have impact on format for its reading.

There were three hypothesis in this study. Study program has influence on student reading habits. Reading environment is influenced by purpose of reading. Books and reading has important role in student life.

Keywords: reading habits; reading; printed environment; digital environment; book.

SATURS

Ievads.....	4
1. Terminu un jēdzienu skaidrojums	10
2. Roberta Darntona modelis	13
3. Izpētes pakāpe.....	16
4. Pētījuma metodoloģija.....	21
4.1. Anketēšanas metodes apraksts.....	21
4.2. Intervēšanas metodes apraksts.....	24
4.3. Fokusgrupu intervijas apraksts	26
Secinājumi	27
5. Rezultāti un diskusijas	29
5.1. Anketēšanas rezultāti.....	29
5.2. Intervēšanas rezultāti	47
5.3. Fokusgrupu diskusijas rezultāti	51
5.4. Pētījuma laikā iegūtie rezultāti attiecībā pret citiem pētījumiem	53
5.5. Pētījumā iegūto rezultātu izskaidrojums attiecībā pret teorētisko bāzi	54
Secinājumi	55
Izmantotie informācijas avoti	59
Pielikumi.....	62
1. pielikums Anketa.....	63
2. pielikums Intervijas vienošanās lapa	69
3. Pielikums Intervijas transkripts	70
4. pielikums Intervijas transkripts	77
5. pielikums Intervijas transkripts	82
6. pielikums Intervijas transkripts	85
7. pielikums Intervijas transkripts	89
8. pielikums Fokusgrupas diskusijas intervētāja lapa.....	93
9. pielikums Fokusgrupas diskusijas vienošanās lapa	95
10. pielikums Fokusgrupu diskusijas transkripts.....	96
11. pielikums Anketēšanas rezultāti attēloti diagrammās	107
12. pielikums Dokumentārā lapa	146

IEVADS

Temata aktualitāte, norobežojums

Grāmata kā vērtība, lasīšana un šis process ir svarīga dzīves sastāvdaļa jau kopš brīža, kad tās kļuva pieejamas lielākajai daļai cilvēku. Formāti, kādā tās izdod un pēc tam lasa mūsdienās ir dažādi, jo drukātais lasīšanas formāts vairs nav vienīgais variants. Alternatīvais variants ir elektroniskā grāmata, kas savu vietu jau ir ieņēmusi, un turpina to vēl paplašināt pastāvošajā tirgū, kā arī lasītāju ikdienā. Tas rada risku, ka drukātās grāmatas nākotne varētu tikt apdraudēta. Tehnoloģiju ietekme ir ieviesusi un vēl turpinās ieviest korekcijas un izmaiņas cilvēku lasīšanas paradumos, grāmatu izdošanā, bibliotēku darbībā un citur. Pēdējos desmit gados tas ir izteikti novērojams, jo lasīšana bieži notiek citos formātos, ne vairs tikai drukātajā vidē, kā tas bija pirms tehnoloģiju ietekmē parādījās arī citi lasīšanas formāti jeb lasīšanas vides. Elektroniskās grāmatas cilvēki sāk izmantot arvien vairāk, un tas rada draudus drukātajai grāmatai, arī drukātajam formātam un citiem informācijas resursiem. Pēc vienas no definīcijām elektroniskā grāmata ir elektroniskā veidā pierakstīta grāmatas versija (Elektroniskā grāmata, b.g.). Jāatzīmē, ka ir arī tādas elektroniskās grāmatas, kas sākotnēji radītas kā elektroniskās, un drukātā veidā nav pieejamas. Bibliotēkās aizvien vairāk parādās resursi elektroniskajā formātā, arī tieši grāmatas, iespīestostos darbus vairs nepērk tik daudz kā agrāk. Piemēram, Amerikas Savienotajās Valstīs gandrīz visās publiskajās bibliotēkās jau ir pieejamas grāmatas elektroniskā formātā, un to izsniegums tikai pieaug, neskatoties uz problēmām, kas saistītas ar to izsniegšanu (Albenese, 2016). Abi iepriekš minētie apstākļi raisa bažas par to, ka drukātās grāmatas izmantošana un popularitāte ir apdraudēta. Iespējamais apdraudējums var radīt situāciju, ka drukātajā vidē grāmatas nākotnē vairs netiks lasītas.

Problēmsituācija un pētījuma problēma

Pēdējos dažos gados grāmatu tirgū tās elektroniskais formāts turpina ieņemt aizvien būtiskāku vietu. To ir ietekmējuši šādi faktori: tehnoloģiju attīstība, elektroniskās grāmatas nostiprināšanās tirgū, tās nostiprināšanās lasītāju ikdienā, bibliotēku pielāgošanās šai tirgus tendencei, ka arī citi faktori, piemēram, tās priekšrocības – ērtums, iespēja lasīt tumsā. Visu iepriekš minēto iemeslu dēļ drukātās grāmatas nozīme, nepieciešamība un vieta cilvēku dzīvēs kļuvusi apdraudēta. Līdz ar to tas apdraud grāmatas tradicionālās formas nākotni.

Studenti ir viena no sabiedrības daļām, kuri varētu pakāpeniski atteikties no drukātās grāmatas formāta. Pirmkārt, tāpēc, ka tehnoloģijas ir nostiprinājušās kā neatsverama viņu dzīves sastāvdaļa. Otrs iemesls ir elektronisko grāmatu popularitāte. Treškārt, tādēļ, ka

elektroniskajam formātam piemīt priekšrocības, kuras dod iespēju jebkur paņemt līdz grāmatu un jebkur to arī lasīt, neaizņemot vietu somā. Šie iemesli rada bažas, ka drukāto grāmatu vieta, kā arī nozīme studentu dzīvē var kļūt apdraudēta. Tā rezultātā grāmatas tradicionālā un ierastā formā varētu ieņemt aizvien mazāku lomu.

Teorētiskā bāze

Bakalaura darbam kā teorētiskā bāze ir izvēlēts Roberta Darntona (*Robert Darnton*) modelis “Komunikācijas aprīte” (*Communications circuit*). Šis modelis ir izstrādāts 1982. gadā. Bakalaura darbā ar šī modeļa palīdzību tiks izskaidrots drukātās grāmatas ceļš līdz lasītājam un drukātās grāmatas vieta studenta dzīvē. Šāda teorētiskā bāze, izvēlēta, jo tieši drukātās grāmatas formāts ir tas, uz kuru likts uzsvars starp visiem studentu lasīšanas paradumos (Darnton, 2007).

Empīriskā bāze

Bakalaura darbā kā empīriskā bāze tika izvēlēti Latvijas Universitātes studenti. Kopējais studentu skaits, kuri iekļauti pētījuma izlasē, ir 103. Tie tika izvēlēti no Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas pārvaldības bakalaura studiju programmas pilna laika klātienes un nepilna laika neklātienes studentiem, arī no Bibliotēkzinātnes un informācijas maģistra studiju programmas, kā arī no Ķīmijas fakultātes Ķīmijas bakalaura un maģistra studiju programmām. Matemātikas-Statistikas studiju programma, Eiropas Studiju programma un viena no Datorikas fakultātes programmām – tās ir pārējo respondentu pārstāvētās Latvijas Universitātes studiju programmas šajā bakalaura darba pētījumā. Informācijas pārvaldības pilna laika klātienes studenti, kas piedalījās pētījumā, pārstāv pirmo līdz trešo kursu, savukārt, nepilna laika neklātienes studenti -pārstāv trešo kursu. Jāmin, ka trešais kurss neklātienē arī ir vienīgais, kas ir Informācijas pārvaldības bakalaura studiju programmā. Ķīmijas bakalaura studiju programmas studenti, kas veidoja empīrisko bāzi, studē no pirmā līdz trešajam kursam, savukārt, maģistra studiju programmas studenti – pirmo un otro kursu. Ķīmijas studiju programmas neklātienes studenti netika aptaujāti.

Izpētes pakāpe un novitāte

Lasīšana kopumā jau vismaz pēdējos septiņus gadus ir samērā populāra tēma pētījumos – cik daudz lasa, ko lasa, kādā formātā lasa. Jāmin, ka tieši pēdējos gados tā izmantota aizvien biežāk, jo tehnoloģijas un digitālā vide ir atstājušas ietekmi uz lasīšanu. Jāatzīst gan, ka tieši to, cik bieži un kādas grāmatas lasa drukātā formā, gandrīz nemaz nav pētīts. Galvenokārt tiek salīdzināts tas, kādas ir atšķirības grāmatai drukātā formātā un elektroniskā formātā, cik bieži

lasa abos formātos. Latvijā pētījumi, kas saistīti ar lasīšanu kā procesu kopumā, veikti Latvijas Universitātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā, Latvijas universitātes Humanitāro zinātņu fakultātē Anglistikas nodaļā, kā arī Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Skolotāju izglītības nodaļā. Piemēram, 2011. gadā Latvijas Universitātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas studente Karīna Ševica aizstāvēja bakalaura darbu par izmaiņām lasīšanas paradumos digitālajā vidē (Ševica, 2011). Tās pašas nodaļas absolvente Viktorija Svarinska 2013. gadā izstrādāja bakalaura darbu par grāmatu lasīšanas vietu 11-15 gadus vecu skolēnu brīvā laika aktivitātēs (Svarinska, 2013). Vēl pie Latvijā veiktajiem pētījumiem var minēt Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Skolotāju izglītības nodaļas studentes Ilzes Laksstīgalas 2011. gadā aizstāvēto diplomdarbu “Ārpusstundu lasīšana grupu diskusiju veicināšanai 12. klasē” (Laksstīgala, 2011).

Arī ārzemēs pēdējos septiņos gados ir veikti daudzi pētījumi par to, kādā formātā tiek lasītas grāmatas un citi resursi. Viens no vecākajiem pētījumiem, kas tika apskatīts un analizēts, ir par studējošo informācijas izguvi elektroniskā formātā un drukāto grāmatu formātā. Tas tika veikts Kanādā 2010. gadā. Šie pētnieki ir Selinda Adele Berga (*Selinda Adelle Berg*), Kristīna Hofmana (*Kristin Hoffmann*) un arī Diāna Dawsona (*Diane Dawson*) (Berg, Hoffmann & Dawson, 2010). Tā, piemēram, 2015. gadā Masačūsetas universitātē (*University of Massachusetts*) pētnieki – Reičela Levelena (*Rachel Lewellen*), Stīvens Bišops (*Steven Bischof*) un Terijs Plams (*Terry Plum*) veica pētījumu par to, cik daudz Masačūsetas universitātes studenti izmanto tur pieejamos e-resursus (tajā skaitā arī elektroniskās grāmatas) salīdzinājumā ar to, cik daudz izmanto vienlīdzīgus informācijas resursus drukātās grāmatas veidā (Lewellen, Bischof, & Plum, 2016). Līdzīgs pētījums tika veikts arī Turcijā 2013. gadā. Jeditēpes universitātes (*Yeditepe University*) pētnieki Gonča Cumaoglu (*Gonca Cumaoglu*), Ezra Sacici (*Esra Sacici*), & Kerems Toruns (*Kerem Torun*) izstrādāja pētījumu par to, kādus resursus vairāk izmanto studenti dažādās Turcijas augstskolās (Cumaoglu, Sacici, & Torun, 2013). Cits pētījums Turcijā veikts 2014. gadā. Ahievranas universitātes (*Ahievran University*) pētnieki Abdulkerims Karadeniss (*Abdulkerim Karadeniz*) un Remzijs Kans (*Remzie Can*) izstrādāja pētījumu par Ahievranas universitātes Izglītības fakultātes studentu grāmatu lasīšanas paradumiem un medijpratību (Karadeniz, Can, 2014). Viens no jaunākajiem autores apskatītajiem pētījumiem veikts 2015. gadā Brazīlijā. Tā temats ir saistīts ar lasīšanas formātiem un lasīšanas procesu kopumā. Tas bija par sinerģiju starp e-grāmatu un drukāto grāmatu. To veica pētnieki Kristina Martino Sēna (*Cristina Martino Sehn*) un Suelijs Frakoso (*Suely Fragoso*) (Sehn, Fragoso, 2015).

Pētījuma objekts un pētījuma priekšmets

Pētījuma objekts bakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” pētījumā ir studentu lasīšanas paradumi. Kā lasīšanas paradumi tiek saprasts lasīšanas process, tā norise un ar to saistītie jautājumi – kā, ko, kāpēc, cik bieži, ar kādu mērķi.

Pētījuma priekšmets ir drukāto grāmatu, lasīšanas procesa vieta Latvijas universitātes Informācijas pārvaldības studiju programmas un Ķīmijas studiju programmas studentu dzīvē.

Bakalaura darba mērķi:

- izpētīt, kāda vieta studentu dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanas procesam kopumā;
- noskaidrot, kāds ir studentu viedoklis par to, vai drukātajai grāmatai ir nākotne;
- izziņāt to, vai studiju programma ietekmē studenta lasīšanas paradumus.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, ir jāizpilda šādi uzdevumi:

- Jāatrod un jāatlasa darba izstrādei nepieciešamie informācijas avoti;
- Jāizstudē teorētiskā literatūra;
- Jāatrod teorētiskā bāze un jāapraksta tā;
- Jāveic izpētes pakāpes studijas un jāizstrādā pētījuma metodoloģija;
- Jāizmanto pētījumam izvēlētās metodes, lai iegūtu datus;
- Jānoskaidro vai studenti lasa grāmatas, un ja lasa, tad kādā formātā;
- Jāizzina, kādu mērķu vadīti studenti lasa grāmatas, arī tieši drukātās grāmatas;
- Jānoskaidro, kādēļ studenti lasa tieši drukātās grāmatas;
- Jānoskaidro, kāda veida un žanra grāmatas studenti lasa drukātā formātā;
- Jāuzzina, kādu nākotni drukātajām grāmatām nākotnē paredz studenti;
- Jāapstrādā un jāizanalizē iegūtie dati;
- Iegūtie dati jāsalīdzina ar citu pētījumu rezultātā iegūtajiem datiem un teorētiskās bāzes pamatnostādņēm;
- Jāizdara secinājumi balstoties uz iegūtajiem, izanalizētajiem rezultātiem, un arī salīdzinātajiem rezultātiem;
- Jāsalīdzina iegūtie dati ar izvēlēto teorētisko bāzi un tas jāapraksta;
- Jāizveido izmantoto avotu saraksts un jāpievieno pielikumi;
- Jānoformatē viss darbs pēc metodiskajiem norādījumiem.

Pētījuma jautājumi

- Vai studenti lasa grāmatas, cik bieži?
- Kāds ir grāmatu lasīšanas mērķis?
- Kādas grāmatas lasa un kādos formātos?
- Kāda vieta grāmatām un to lasīšanai ir studentu dzīvēs?
- Vai studiju programma ietekmē lasīšanas paradumus?
- Vai drukāta grāmata ieņem nozīmīgu vietu studentu dzīvēs?

Hipotēzes

1. Studiju programma ietekmē studenta lasīšanas paradumus;
2. Lasīšanas vidi ietekmē tas, kāds ir lasīšanas mērķis;
3. Studentu dzīvē grāmata kopumā un tieši drukātā grāmata ieņem maznozīmīgu vietu.

Praktiskā un teorētiskā nozīme

Latvijā nav veikti pētījumi par to, cik daudz lasa drukāto grāmatu. Bakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” rezultāti parādīs reālo situāciju – cik daudz drukāto grāmatu lasa studenti un kādu lomu tā ieņem studentu dzīvēs.

Darba autorei nav izdevies atrast pēdējos septiņos veiktus pētījumus, kas būtu tieši par drukāto grāmatu lasīšanu, bet tādi daudz ir veikti par elektronisko grāmatu, tās salīdzinājumu ar drukāto. Pētījums parāda, vai studenti lasa drukātās grāmatas, kāpēc lasa, kāda veida grāmatas lasa, cik daudz lasa, vai studenti paredz nākotni tām drukātā formātā. Tā rezultāti parāda reālo situāciju – cik daudz studenti lasa grāmatas (gan drukātā, gan elektroniskā formātā), kā arī tie ļauj saprast, cik liela nozīme lasīšanas procesam un grāmatām (gan drukātā, gan elektroniskā formātā) ir studentu dzīvē. Tāpat tā rezultātos parādās tas, ko vēl var pētīt saistītā ar drukātajām grāmatām un lasīšanas paradumiem kopumā.

Pētniecības metodes

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, lai pierādītu vai apgāztu izvirzītās hipotēzes un, lai noskaidrotu atbildes uz pētījuma jautājumiem svarīgi ir izcēlēties konkrētajam pētījumam atbilstošas datu vākšanas metodes. Šī bakalaura darbā datu ieguvei tika izvēlētas trīs datu ieguves metodes: anketēšana; daļēji strukturētā intervija un fokusgrupu intervija. Bakalaura darba ietvaros veiktais pētījums pēc tā veida ir jaukta tipa pētījums. Gan daļēji strukturētā intervija, gan arī fokusgrupa ir metodes, kas raksturo kvalitatīvo pētījumu stratēģiju. Savukārt,

anketēšanas metode ir tā, kuru izmanto kvantitatīvos pētījumos. Anketēšana ir kā pamatmetode, savukārt, pārējās divas – papildus metodes.

Bakalaura darbā „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” iegūto datu apstrādē tika izmantota analīzes metode. Anketēšanas metodes rezultātā iegūtie dati tika analizēti ar programmas SPSS palīdzību, kā arī Microsoft Office Excel palīdzību. Savukārt, interviju laikā iegūtie dati tika piefiksēti Microsoft Office programmā Word.

Darba struktūra

Bakalaura darba struktūru veido: ievads, terminu un jēdzienu skaidrojums, teorētiskās bāzes apraksts, izpētes pakāpe, pētījuma metodoloģija, rezultāti un diskusijas, secinājumi, izmantoto avotu saraksts un pielikumi.

Ievadā ir minēti, aprakstīti pētījuma elementi, kuri veido pamatu tam. Tie ir temata aktualitāte, problēmsituācija un pētījuma problēma, teorētiskā bāze, empīriskā bāze, izpētes pakāpe un novitāte, pētījuma objekts un pētījuma priekšmets, darba mērķi, izpildāmie uzdevumi, pētījuma jautājumi, hipotēzes, praktiskā un teorētiskā nozīme, un arī pētniecības metodes. Terminu un jēdzienu skaidrojumā ir definēti galvenie jēdzieni, kuri šajā darbā tiek bieži pieminēti. Teorētiskās bāzes nodaļā ir aprakstīts izvēlētais modelis, tā autors, pamatota tā izvēle, kā arī minēta shēmas saistība ar darbu. Izpētes pakāpē analizēti Latvijā un ārzemēs veiktie pētījumi. Pētījuma metodoloģijā aprakstītas darbā izmantotās metodes, kā arī aprakstīta anketas, interviju un fokusgrupas diskusijas struktūra. Rezultātu un diskusijas nodaļā aprakstīti pētījuma laikā iegūtie rezultāti, kā arī tie salīdzināti ar citos iegūtajiem. Secinājumu nodaļā ir minētas atziņas, kuras tika iegūtas pētījuma laikā. Izmantoto avotu sarakstā ir uzskaitīti visi pētījuma tapšanā izmantotie informācijas resursi. Pielikumos ir pievienota aptauja, interviju transkripti, diskusijas transkripti, vienošanās lapas, kā arī anketu rezultāti attēloti diagrammās.

1. TERMINU UN JĒDZIENU SKAIDROJUMS

Lai varētu izpētīt pētījuma tematu “Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” vispirms ir nepieciešams definēt jēdzienus un terminus, kuri turpmākajā darbā tiks izmantoti. Tie ir “grāmata”, “drukātā grāmata”, “elektroniskā grāmata”, “formāts”.

Jēdziena “grāmata” definēšana

Viena no definīcijām, kas izskaidro vārdu “grāmata”, ir šāda: “*intelektuāls darbs, kas publicēts rakstītā, iespiestā vai elektroniskā formā, parasti ar numurētām lappusēm un veido fizisku vienību.*” (Grāmata, b.g.). Latvijas Zinātņu Akadēmijas Terminoloģijas Komisijas kartotēkas definīcijā minēts, ka grāmatai ir vismaz 24-25 papīra loksnes (Grāmata, b.g.). Pirmā no tām ir plašāka, jo tajā minēts gan drukātais, gan elektroniskais formāts, savukārt, otrā – šaurāka, jo tā attiecas tikai uz drukāto. Salīdzinot abas definīcijas, var minēt, ka pirmo var attiecināt uz grāmatu gan drukātā formātā, bet otro – tikai uz drukāto grāmatu, jo tikai drukātajai grāmatai ir papīra loksnes. Apkopojot iepriekš minētās definīcijas vārdam “grāmata” var secināt, ka tā ir intelektuāls darbs, kas var būt publicēts gan iespiestā, gan elektroniskā formātā ar numurētām lapaspusēm, un ja tā ir drukātā formātā, tad tai ir jābūt vismaz 24-25 papīra loksnēm.

Jēdziena “elektroniskā grāmata” definēšana

Jēdzienu “elektroniskā grāmata jeb e-grāmata” var definēt skaidrojot abus vārdus kopā, vai arī vārdu “elektroniskā” skaidrojot atsevišķi. Šajā darbā konkrētā jēdziena definēšana notiek, balstoties uz pirmo principu. Skatot vienu no definīcijām, kas abus vārdus skaidro kopā, elektroniskā grāmata ir elektroniskā veidā pierakstīta grāmatas versija (Elektroniskā grāmata, b.g.). Cita definīcija skaidro, ka e-grāmata ir grāmata sākotnēji radīta digitālā formātā, vai arī pārvērsta digitālā formātā paredzēta datora ekrānam, vai arī rokā turamai ierīcei (E-book, n.d.). Tās ir definētas katra citādāk, bet vienā ir uzsvērts tas, ka tā ir elektroniskā veidā pierakstīta grāmata, savukārt, otrā – tas, ka tā var būt arī sākotnēji radīta elektroniskā formātā. Plašākajā definīcijā minēts, ka elektroniskā grāmata paredzēta datoram vai rokās turamai ierīcei. Kā šīs rokās turamās ierīces var minēt e-grāmatu lasītājus, viedtālrunis un planšetdatorus. Apkopojot abas iepriekš minētās definīcijas var secināt, ka e-grāmata jeb elektroniskā grāmata ir grāmata, kas radīta elektroniskā veidā, vai arī pārvērsta citā formātā, lai to varētu lasīt datorā, viedtālrunī, e-grāmatu lasītājā, vai arī planšetdatorā.

Jēdziena “drukātā grāmata” definēšana

Termins “drukātā grāmata”, kā atsevišķs, netiek izdalīts. Uz šo vārdu salikumu var attiecināt tās definīcijas, kas apzīmē grāmatu kā fizisku vienību, kurai jābūt noteiktam lapu skaitam. Viena no tādām jau ir minēta šajā nodaļā, divas rindkopas iepriekš. Vienā no daudzajām definīcijām ir minēts, ka grāmata ir rakstītu, drukātu, vai tukšu kopā iesietu lapu komplekts ar vākiem priekšā un aizmugurē. Citā definīcijā, kas atrodama šīs pašas tiešsaistes vārdnīcas vietnē, grāmata tiek definēta kā gara rakstīta vai drukāta literārā kompozīcija (Book, n.d.). Pēc vairāku jēdziena “grāmata” definīciju izlasīšanas var teikt, ka tie skaidrojumi, kuros minēto raksturojumu var attiecināt uz drukāto grāmatu, piemēram, minimālo lapaspušu biežumu, ir attiecināmi arī uz to.

Jēdziena “formāts” definēšana

Lai varētu apzīmēt divus dažādus grāmatas formas veidus – tradicionālo drukāto un salīdzinoši nesen parādījušos e-grāmatu, šajā darbā tiek izmantots vārds “formāts.” Viena no definīcijām, skaidro, ka formāts ir lielums (Formāts, b.g.). Citā no tiešsaistē atrodamajām vārdnīcām šim vārdam ir minētas četras dažādas definīcijas, kura katra paskaidro šo jēdzienu citādāk. Pirmajā no šīm definīcijām minēts, ka tas ir grāmatas vai periodiska izdevuma forma, izmērs un izpildījums. Savukārt, citā skaidrojumā, kas minēts tajā pašā avotā, teikts, ka tas ir veids, kādā kaut kas tiek organizēts vai izklāstīts (Format, n.d.). Šajā rindkopā minētajās vārda “formāts” definīcijās ir novērojamas līdzības, un tāpat arī atšķirības. Apkopojot tajās minēto, var secināt, ka jēdziens “formāts” nozīmē to, kādā formā, izmērā un izpildījumā kaut kas ir organizēts vai izklāstīts. Šajā gadījumā tas ir attiecināms uz grāmatu.

Secinājumi

Šajā nodaļā tika apskatīti četri termini, kuru nozīmi ir svarīgi saprast, kā arī definēt, lai varētu izprast tālāko darbu. Katram no apskatītajiem jēdzieniem, tika atrastas divas līdz trīs definīcijas. Šīs definīcijas, kas raksturo konkrēto terminu, ir no dažādiem informācijas avotiem. Tāpat var teikt, ka katra no tām skaidro un definē katru konkrēto jēdzienu citādi, lai gan tām ir vērojamas arī kopīgas iezīmes un elementi.

Atsevišķa jēdziena “drukātā grāmata” nav, jo vārds “grāmata” tradicionāli tiek saistīts ar drukāto formu. Apkopotajās definīcijās pie jēdziena “grāmata” redzams, ka to raksturo noteikts lapaspušu skaits, vāki. Jāpiemin gan, ka vārdam “grāmata” ir arī tādas definīcijas, kas ietver arī dažādus elementus, kuri var raksturot arī elektronisko grāmatu.

Apkopojot dažādos avotos atrodamas definīcijas tika secināts, ka par grāmatu var nosaukt intelektuālu darbu, kas var būt publicēts gan iespiestā, gan elektroniskā formātā, ar numurētām lappusēm, un ja tā ir drukātā formātā, tad tai ir jābūt vismaz 24-25 papīra loksneš.

Apkopojot dažādu avotu definīcijas tika secināts, ka e-grāmata jeb elektroniskā grāmata ir grāmata, kas radīta elektroniskā veidā vai arī pārvērsta citā formātā, lai to varētu lasīt datorā, viedtālrunī, e-grāmatu lasītājā, vai arī planšetdatorā. Turpmāk darbā tiks izmantots jēdziens “elektroniskā grāmata.”

Par formātu var nosaukt to, kādā formā, izmērā un izpildījumā grāmata ir organizēta vai izklāstīta.

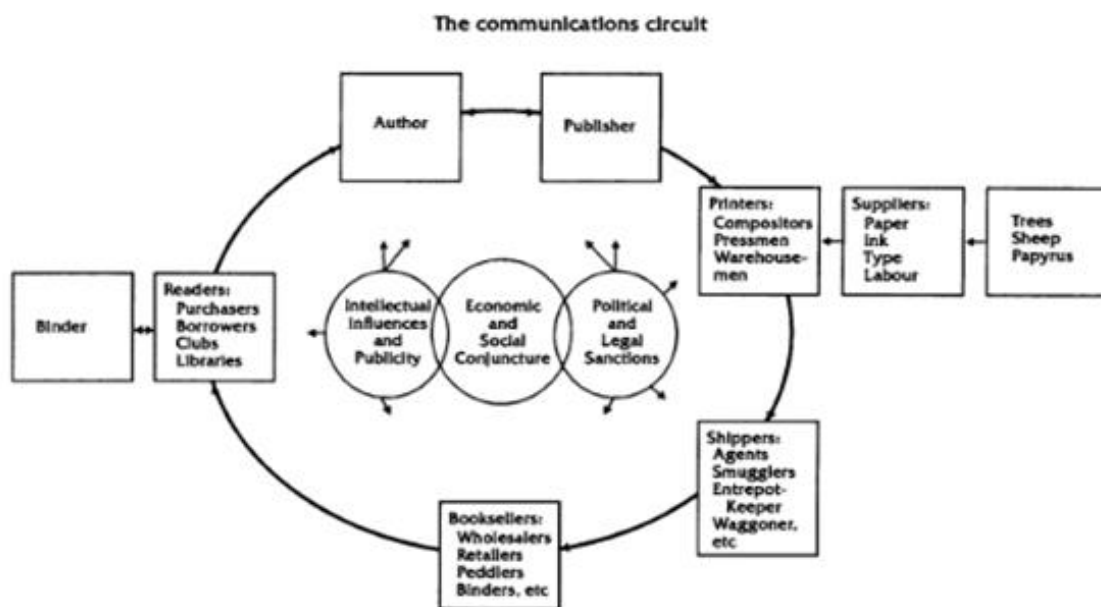
2. ROBERTA DARNTONA MODELIS

Bakalaura darbam kā teorētiskā bāze ir izvēlēts Roberta Darntona (*Robert Darnton*) modelis “Komunikācijas aprīte” (*Communications circuit*). Šis modelis izstrādāts 1982. gadā. Bakalaura darbā ar šī modeļa palīdzību tiks izskaidrots drukātās grāmatas ceļš līdz lasītājam un drukātās grāmatas vieta studenta dzīvē. Teorētiskās bāzes izvēle ir šāda, jo tieši drukātās grāmatas formāts ir tas, uz kuru likts uzsvars starp visiem formātiem studentu lasīšanas paradumos.

Šī modeļa autors ir Roberts Darntons. Savu izglītību ieguvis Hārvarda (*Harvard*) un Oksfordas (*Oxford*) universitātēs. Pēc profesijas viņš ir bibliotekārs, vēsturnieks, rakstnieks un pētnieks. Sarakstījis plašu literatūras klāstu, kas saistīts ar vēsturi, grāmatām un kultūru. Piemēram, viena no grāmatām, kuru viņš sarakstījis, ir Berlīnes žurnāls, 1989-1990 (*Berlin Journal, 1989–1990*). Tāpat ieguvis arī dažādu valstu universitāšu goda doktora nosaukumu, piemēram, Buenosairesas universitātes (*University of Buenos Aires*) goda doktora titulu 2014. gadā. Ar savu paveikto darbu arī nopelnījis dažādus apbalvojumus. Kā piemēru var minēt 2005.gadā iegūto mūža sasniegumu balvu no Amerikas Drukāšanas vēstures asociācijas (*Lifetime Achievement Award of the American Printing History Association*) (*Curriculum Vitae, n.d.*).

Roberta Darntona “Komunikācijas aprītes” modelī kopā ir divpadsmit posmi jeb soļi. Trīs no tiem ir tie, kuri palīdz saprast pārējos. Savukārt visi posmi kopumā parāda drukātās grāmatas ceļu līdz lasītājam un arī to, kas šo ceļu un tā gaitu ietekmē. Šīs shēmas soļi nav konkrētā secībā, to var skatīt no vairākām pusēm – no lasītāja puses, no grāmatas izejmateriālu puses, kā arī no shēmas vidus, kur atrodas ietekmējošie faktori. Šajā darbā modelis tiek apskatīts no tās puses, kur posmi sākas ar izejmateriāliem, kas nepieciešami, lai grāmatu varētu iespiest un izdrukāt. Pirmais posms ir drukātajai grāmatai nepieciešamie izejmateriāli. Tie šajā shēmā ir koki, aitas vai papirusi. Te gan jāmin, ka mūsdienās pie šiem materiāliem varētu minēt arī otrreiz pārstrādātus materiālus, piemēram, papīru. Aiz nepieciešamajiem izejmateriāliem seko grāmatas drukāšanas nodrošināšanai nepieciešamie elementi. Tie šajā shēmā ir papīrs, tinte, tips un darbs. Pie šī posma varētu pieskaitīt arī drukāšanai nepieciešamās iekārtas. Kā nākamais posms, kas seko aiz drukāšanas nodrošināšanai nepieciešamajiem elementiem ir posms, kurā tiek drukāta grāmata. To var dēvēt arī par drukātājiem. Modeļa autors te ir minējis: noliktavas darbiniekus; darbiniekus, kuri uzrauga drukāšanas procesu un ir atbildīgi par to; cilvēkus, kuri veido grāmatas izkārtojumu un tehnisko noformējumu. Tāpat varētu minēt mākslinieku, iespējams, arī redaktoru. Kā nākamais solis seko piegādātāji. Kā piegādātāji ir domāti tie cilvēki

, kuri atbild par nodrukāto grāmatu nogādāšanu līdz pārdošanas vietām. Shēmā pie šī posma ir minēti aģenti, dīleri, noliktavu pārvaldnieki, transporta līdzekļu vadītāji u.c.

2.1. att. Roberta Darnota Komunikācijas aprites modeļa shēma (Darnton, 2007.)

Ja šo shēmu aplūko no grāmatas drukāšanas ceļa puses, tad nākamais posms aiz piegādātājiem ir grāmatu pārdevēji, kuri atbildīgi par grāmatu pārdošanas procesu. Shēmā kā tādi ir atzīmēti vairumtirgotāji, mazumtirgotāji, ceļojošie tirgotāji. Pie iepriekš minētajiem var pieskaitīt arī izdevniecības, interneta veikalus ar grāmatu pārdošanas specializāciju, kā arī tirdzniecības uzņēmumus, kuri nodarbojas ar dažādu preču pārdošanu – lielveikali, hipermarketi un universālvieikali. Tālāk Roberta Darntona shēmā figurē lasītāji, pie kā modelī tiek minēti pircēji, bibliotēkas lasītāji, dažādu tēmu lasītāju klubi un bibliotēkas. Par lasītājiem var nodēvēt arī cilvēkus, kuri šīs grāmatas jau lietotas nopirkuši no citiem lasītājiem, tāpat arī tās personas, kuras sev nevajadzīgās grāmatas nodevušas bibliotēkai. Tādā veidā lasītāju posmā ietilpst arī pārdevēji, kas izlasa grāmatu un pēc tam to pārdod tālāk. Aiz grāmatu lasītājiem ir minēts atsevišķs posms, kas definē konkrēti to, kas lasītāju piesaista tajā grāmatā, ko var saukt arī par iemeslu, kāpēc konkrētā drukātā grāmata tiek lasīta. Otrā modeļa pusē starp lasītāju un drukātāju ir autors un blakus tam – publicētājs. Tālāk modeļa virzība turpinās shēmas augšā. Pirmais posms, kurš seko, kas secīgi ir arī nākamais, ir autors. Shēmas autors nav neko papildus pie tā norādījis, bet varētu minēt, ka tas varētu būt jebkurš cilvēks, kurš ir sarakstījis grāmatu, kas jau ir izdota (ja skatās no drukātās grāmatas drukāšanas ceļa), vai arī vēl tikai nākotnē varētu tikt izdota (ja modeli lasa no lasītāja puses). Aiz autora seko publicētājs. Tāpat kā iepriekšējā posmā, tā arī šajā nav atšifrēts nekas vairāk, bet varētu minēt izdevniecības, augstskolas, bibliotēkas, kā arī dažādas citas institūcijas. Pēdējie secīgi apskatītie shēmas posmi atrodas tai

vidū. Tie ir Politiskās un likumīgās nostādnes, intelektuālā ietekme un publicitāte. Šos abus iepriekš minētos faktorus sevī aptver ekonomiskie un sociālie pieņēmumi. Iepriekš minētie trīs posmi, kuri it kā veido vienu veselu, ietekmē visus pārējos modelī esošos posmus – drukāšanai nepieciešamos izejmateriālus, grāmatas drukāšanai nepieciešamos elementus, pats drukāšanas posms, piegādātāji, tirgotāji, lasītāji un tāpat arī autori. Modeļa autors nav papildu elementus pie tiem minējis. Kā piemērus šiem ekonomiskajiem un sociālajiem pieņēmumiem var nosaukt valsts politisko situāciju, arī politisko nostāju, cenzūras līmeni un norisi, situāciju grāmatu tirgū, tēmas, kas ir aktuālas sabiedrībā, kā arī citus.

Darba ietvaros netiks izmantoti visi Roberta Darntona “Komunikācijas aprites” modelī esošie posmi. Pētīti tiks konkrēti šie posmi: lasītāji; tas, kas piesaista lasītāju konkrētajai grāmatai – iemesls, kāpēc lasa konkrēto grāmatu; ekonomiskie un sociālie pieņēmumi, kā arī grāmatu pārdevēji. Saistībā ar darbu pie lasītāju posma jāmin pētījuma respondenti – studenti, kuri piedalījās pētījuma tapšanā. Savukārt, pie ekonomiskajiem un sociālajiem pieņēmumiem saistībā ar darbu var minēt gan tehnoloģiju attīstību, kā rezultātā e-grāmata jau ieņem savu vietu tirgū, gan arī cilvēku lasīšanas paradumus, jo tie ir faktors, kuru izpētot, autori un publicētāji saprot, kas tieši grāmatu tirgū ir nepieciešams. Tāpat arī shēmas posms kas saistīts ar grāmatu tirgotājiem ir tas, kurš tiks pētīts darba ietvaros. Tas netiek pētīts tiešā veidā, bet gan kontekstā ar pētījuma rezultātiem, jo grāmatu tirgotāju piedāvājums un cenas ir svarīgs faktors, kas ietekmē lasītāju paradumus. Ar šajā apakšnodaļā minētajiem posma elementiem tiek skaidroti pētījumā laikā iegūtie rezultāti (Darnton, 2007).

Secinājumi

Kā bakalaura drukātā darba teorētiskā bāze ir izvēlēts Roberta Darntona “Komunikācijas aprites modelis”. Modeli sastāda 12 posmi.

Saistībā ar pētījumu tika pētīti četri posmi - lasītāji; tas, kas piesaista lasītāju konkrētajai grāmatai – iemesls, kāpēc lasa konkrēto grāmatu; ekonomiskie un sociālie pieņēmumi, kā arī grāmatu pārdevēji. Tieši tika pētīts lasītāju posms, savukārt, pārējie – netieši, ņemot vērā iegūtos rezultātus.

3. IZPĒTES PAKĀPE

Izpētes pakāpes nodaļā analizēti septiņi pētījumi, kuru tēmas ir saistītas ar šī darba tēmu. Tie tika pieminēti jau ievadā zem apakšvirsraksta “Izpētes pakāpe un novitāte”. Jāmin, ka tie visi veikti pēdējo septiņu gadu laikā. Un tie pārstāv dažādas valstis.

Pētījums par izmaiņām lasīšanas paradumos digitālajā vidē

2011. gadā Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā tika aizstāvēts bakalaura darbs “Izmaiņas lasīšanas paradumos digitālajā vidē”. Tā autore ir Karīna Ševica. Tā mērķis bija noskaidrot, kādi šobrīd (2011. gadā) ir lasīšanas paradumi gan digitālajā, gan drukātajā lasīšanas vidē, un pēc kādiem kritērijiem studenti izvēlas lasīšanas vidi mācībām. Kā teorētiskā bāze šajā darbā tika izvēlēta inovāciju difūzijas teorija. Datu ievākšanai šī darba autore izmantoja anketēšanu, dienasgrāmatas metodi un fokusgrupu diskusijas. Savukārt, datu analīzes procesā tika izmantota salīdzināšana, analīze un kontentanalīze. Empīriski bāzi sastādīja bakalauru programmas klātienē studenti no lielākajām Latvijas augstskolām - no Vidzemes augstskolas, Daugavpils Universitātes un Latvijas Universitātes. Pēc pētījuma veida šis ir jaukta tipa pētījums. Empīriskā pētījuma laikā iegūtie pētījumi apstiprināja hipotēzes, kas darba sākumā tika izvirzītas. Viena no tām ir: digitālo tekstu saskarne un digitālās lasīšanas ierīces tiek izmantotas aizvien vairāk un spēj piedāvāt plašas pielietojšanas funkcijas, tomēr vēl pilnībā nespēj aizstāt drukātos tekstus. Savukārt, otra - neskatoties uz to, ka drukātos tekstus ir ērtāk lasīt, mācību vajadzībām studenti ir pieraduši izmantot digitālo lasīšanas vidi (Ševica, 2011).

Pētījums par grāmatu lasīšanas vietu 11-15 gadus vecu pusaudžu brīvā laika aktivitātēs

2013. gadā Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā tika aizstāvēts bakalaura darbs “Grāmatu lasīšanas vieta 11-15 gadus vecu pusaudžu brīvā laika aktivitātēs”. Tā autore ir Veronika Svarinska. Pētījuma pamatmērķis bija noskaidrot lasīšanas vietu pusaudžu brīvā laika aktivitāšu sistēmā. Kā teorētiskā bāze šim bakalaura darbam tika izvēlēta sociāli kognitīvā teorija. Datu ievākšanai izmantotās pētniecības metodes ir anketēšana un intervēšana. Empīriski bāzi sastādīja piekto līdz devīto klašu skolēni, kā arī daži literatūras skolotāji un bibliotekāri. Pēc pētījuma veida šis ir jaukta tipa pētījums, jo ir izmantota gan kvalitatīvā, gan arī kvantitatīvā metode. Anketēti tika Rīgas Natālijas Draudziņas vidusskolas, Emīla Dārziņa Mūzikas Vidusskolas, Rīgas Ukrainu vidusskolas, Itas

Kozakēvičas Poļu vidusskolas un Rīgas Lietuviešu vidusskolas piekto līdz devīto klašu skolēni, savukārt intervēti tika daži šo skolu literatūras skolotāji, arī skolu bibliotekāri. Autores izvirzītā hipotēze, ka lasīšanai brīvā laika aktivitāšu struktūrā daudzi pusaudži atvēl ne visai nozīmīgu vietu jo viņu brīvā laika pavadīšanas ieradumus stipri ietekmē sociālajā vidē notiekošie procesi tika pierādīta, jo lasīšanas vieta attiecībā uz citiem brīvā laika pavadīšanas veidiem visām pusaudžu grupām atrodas ievērojami zemu (Svarinska, 2013).

Pētījums par e-grāmatu lietošanu salīdzinājumā ar drukāto grāmatu lietošanu

2013. gadā Turcijā, Jeditipes universitātē (*Yeditepe University*), tika veikts pētījums “E-grāmata pret drukātajiem materiāliem: universitāšu studentu atsauksmes” (“E-Book versus Printed Materials: Preferences of University Students”). To veica pētnieki Gonca Cumaoglu, Esra Sacici, & Kerem Torun. Pētījuma mērķis bija pārbaudīt e-grāmatu pārākumu par drukātajiem materiāliem, arī noskaidrot lasīšanas paradumus dažādības kontekstā. Jāmin gan, ka tieši e-grāmatu izmantošana dažādās fakultātēs bija tas uz, ko pētījums tika koncentrēts. Teorētiskā bāze, kas tika izmantota šajā pētījumā, abonētajā datu bāzē esošajā zinātniskajā rakstā, nav minēta. Pētījuma rezultātu iegūšanai izmantotā metode bija anketēšana. Tātad, pēc pētījuma veida, tas ir kvantitatīvs pētījums. Empīrisko bāzi sastādīja 36 Turcijas universitāšu dažādu līmeņa un fakultāšu studenti. Kopumā anketu aizpildīja 222 studenti. Pirmkārt, tika secināts, ka studenti drukātā formā visbiežāk un visvairāk lasa noveļu - stāstu tipa grāmatas. Gandrīz 2 trešdaļas, jeb 68% respondentu, bija atbildējuši, ka izlasa vienu drukāto grāmatu nedēļā. Pētījumā tika secināts, ka vairāk kā pusei aptaujāto ir e-grāmatu lasītāji, un galvenais mērķis, kam to izmanto, ir studiju kursu apguvei. Kā galvenie plusi e – grāmatai no respondentu puses tika norādīti: vieglā piekļuve, vieglā saglabāšana, vieglā izmantošana. Savukārt, starp e-grāmatu formātiem, dominējošais ir pdf (portable data format). Kopējais secinājums ir tāds, ka elektroniskās grāmatas ir populāras un pieprasītas, un tās ir jāizdod (Cumaoglu, Sacici, & Torun, 2013).

Salīdzinošais pētījums par līdzvērtīgu resursu izmantošanu elektroniskā un drukātā formātā

2015. gadā divi Masačūsetas universitātes pētnieki un viens bibliotēku pārvaldības konsultants no Bristoles – Reičela Levelena, Stīvens Bišops un Terijs Plams veica gadījuma izpēti par to, cik daudz Masačūsetas universitātes studenti izmanto tur pieejamos e-resursus (tajā skaitā elektroniskās grāmatas) salīdzinājumā ar to, cik daudz izmanto vienlīdzīgus informācijas resursus drukātās grāmatas veidā. Šī pētījuma mērķis bija analizēt e-grāmatu

izmantošanu un to lietotājus fokusējoties uz Elektronisko grāmatu bibliotēku (*Electronic Book Library (EBL)*) Masačūsetas universitātē (*University of Massachusetts Amherst*). Tāpat šī pētījuma mērķis bija saprast e-grāmatu lietotāju uzvedību drukātās grāmatas un citu elektronisko resursu kontekstā un arī izpētīt šīs konkrētās bibliotēkas elektronisko grāmatu un drukāto grāmatu izmantošanu. Lai iegūtu nepieciešamos datus, tika izmantots *EZproxy*, kas ir vietne/serveris ar kura palīdzību tiek nodrošināta piekļuve elektroniskajiem resursiem, tāpat tika izmantota arī kontentanalīze. Tā tika veikta, lai salīdzinātu elektronisko grāmatu izmantošanu attiecībā pret līdzvērtīgiem elektroniskiem resursiem un drukātajām grāmatām bibliotēkā. Pēc šī pētījuma veikšanas tika secināti vairāki pētījumi. Viens no tiem ir šāds: nav novērojamas atšķirības starp studentu grupām (pēc vecuma un etniskās piederības), kuras lieto gan drukātos, gan elektroniskos resursus. Savukārt, kopumā var teikt, ka šajā pētījumā tika noskaidrots tas, ka, ja salīdzina līdzvērtīgo drukāto grāmatu un elektronisko grāmatu un citu elektronisko resursu izmantošanu Masačūsetas universitātes bibliotēkā, tad drukāto formātu izmanto vairāk.

Pētījums par sinerģiju starp e-grāmatām un drukātajām grāmatām Brazīlijā

2015. gadā divi pētnieki – Kristina Martino Sēna un Suelijs Frakoso veica pētījumu par sinerģiju starp elektroniskajām grāmatām un drukātajām grāmatām. Šis pētījums tika veikts Brazīlijā, un tā mērķis bija pētīt lasīšanas paradumus saistībā ar grāmatām abos formātos. Pētījums tika sadalīts divās daļās. Pirmajā daļā ar interneta anketas palīdzību tika identificētas Brazīlijas iedzīvotāju lasītāju grupas kurām ir bijusi kāda saistība ar elektronisko grāmatu, kā arī iegūts to vispārējs raksturojums. Savukārt, otrajā pētījuma daļā respondentu apakškopas no pirmajā daļā iegūtajām aizpildītajām anketām, tika aicinātas piedalīties uz klātienē atvērtajām intervijām. Intervējamie cilvēki tika izvēlēti pēc tā, kādas bija atbildes interneta aptaujā. Kopumā tādas tika veiktas divpadsmit. To ilgums bija no septiņām līdz pat piecdesmit minūtēm. Pētījumā izvirzītā hipotēze ir šāda: digitālās un drukātās grāmatas varētu papildināt viena otru. Visi no intervētajiem cilvēkiem atzina, ka ir izlasījuši vismaz vienu grāmatu pēdējo trīs mēnešu laikā. Pētījumā tika noskaidrots, ka starp drukāto un elektronisko grāmatu pastāv sinerģija. Tāpat tika noskaidrots, ka izvēle starp drukātu vai elektronisku variantu ir atkarīga no dažādiem faktoriem, starp kuriem ir, piemēram, lasīšanas veids (Sehn, Fragoso, 2015).

Pētījums par grāmatas lasīšanu drukātā vai elektroniskā formātā

2010. gadā un 2013. gadā amerikāņu pētnieks, Amerikas Universitāšu lingvistikas profesors Naomi Barons (*Naomi Baron*) veica pētījumu savas grāmatas “Vārdi uz ekrāna:

Lasīšanas liktenis digitālajā vidē” (“*Words Onscreen: The Fate of Reading in a Digital World*”) ietvaros. Pētījuma laikā tika anketēti 420 universitāšu studenti no Amerikas Savienotajām Valstīm, Slovākijas, Japānas un Vācijas. 2010. gadā tika noskaidrots, ka 92% amerikāņu studentu labāk izvēlas grāmatas drukāto versiju, nekā elektronisko. Tāpat, rezultāti parādīja, ka arī vācu un japāņu studenti izvēlas lasīt drukāto grāmatu, ne e-grāmatu. Kad šī pati anketēšana notika 2013. gadā, tad rezultāti parādīja to pašu situāciju. Valstis, kur tā notika, bija nemainīgas. Šajā reizē kopējais procentuālais rādītājs par amerikāņu studentiem, vācu studentiem un japāņu studentiem bija apmēram 80%. Šie procenti nozīmē to, ka no aptaujātajiem četri simti divdesmit studentiem 80% joprojām izvēlējas lietot drukāto grāmatu e-grāmatas vietā. Interesanti, ka tie, kuri bija norādījuši, ka lasa e-grāmatu, to pamatoja tā, ka viņi nevēlas nodarīt pāri videi un dzīvot apkārtējai videi draudzīgi. Šajā grāmatā, kuras ietvaros pētījums tapa, galvenā tēma ir tehnoloģijas ietekme uz lasīšanu un tās paradumiem visā pasaulē (Derla, 2016).

Pētījums par informācijas izguvi elektroniskā un drukātā formātā

Šis pētījums tika veikts Kanādā 2010. gadā trīs pētnieku sastāvā. Šie pētnieki ir Selinda Adele Berga, Kristīna Hofmana un arī Diāna Dawsona. Katrs no šiem pētniekiem ir bibliotekārs, tāpat viņi katrs pārstāv citu universitāti. Pētījuma mērķis bija novērot un salīdzināt zinātni studējošo studentu stratēģijas, izpildot informācijas izguves uzdevumus ar e-grāmatu palīdzību un drukāto grāmatu palīdzību. Lai iegūtu datus, tika izmantota kvalitatīvā kontentanalīze, kā arī verbālais protokols (*thinking out loud*). Pētījuma veikšanai tika saņemts arī ētiskais apstiprinājums no Ontario Rietumu Universitātes Nemedicīniskās Izpētes Ētikas padomes (*The University of Western Ontario's Non-Medical Research Ethics Board*). Empīriski bāzi veidoja 20 dalībnieki no Rietumu Ontario Universitātes zinātnisko studiju programmu fakultātes. Katram studentam bija doti astoņi uzdevumi, četri no tiem bija jāveic iegūstot nepieciešamo informāciju no e-grāmatām, savukārt, atlikušie – iegūstot no drukātajām grāmatām. Pētnieki secināja, ka meklējot uzdevumiem nepieciešamo informāciju, drukātajā grāmatā tas notika ātrāk un precīzāk. Daļa pētījuma dalībnieku atzina, ka viņi ne līdz galam saprot elektroniskas grāmatas struktūru, tajā esošo informāciju, arī tur esošo tekstu neuztver tik labi un saprotami, kā tas ir tad, kad viņi lasa drukāto grāmatu. Tā laikā, tika secināts, ka drukātā grāmata studentiem ir saprotamāka un pierastāka, tādēļ arī studenti to labprātāk izvēlas. Pētījums gan tika veikts pirms septiņiem gadiem un, iespējams, tāpēc rezultāti būtu citādāki, ja to atkārtoti veiktu šodien. Varbūt tad drukātajai grāmatai būtu mazāks lasītāju procents (Berg, Hoffmann & Dawson, 2010).

Secinājumi

Izpētes pakāpes nodaļā tika analizēti septiņi pētījumu. Tie ir no dažādām valstīm un veikti pēdējo septiņu gadu laikā. Analizēti tie tika tāpēc, ka to temats ir līdzīgs ar šī pētījuma tematu. Starp šiem pētījumiem vecākie veikti ir no 2010. gada, savukārt, jaunākie - no 2015. gada.

Lielākā daļa no šiem pētījumiem tika izgūti no Latvijas Universitātes abonētajām elektronisko resursu datu bāzēm. Latvijas Universitātes noslēguma darbu datu bāze, kā arī interneta.

Visos septiņos analizētajos pētījumos tika noskaidrots, ka drukātās grāmatas vēl lasa. Jāmin, ka četru pētījumu galvenais secinājums ir tas, ka drukātās grāmatas, kā arī citus drukātos avotus joprojām lasa vairāk kā elektroniskās grāmatas un līdzīgus elektroniskos resursus.

4. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA

Bakalaura darba “Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” pētījuma metodoloģija ietver trīs dažādas metodes. Tās ir anketēšana, intervēšana un fokusgrupu intervija. Anketēšana šajā pētījumā ir kā pamata metode, savukārt, intervēšana un fokusgrupu intervija kā papildus metodes, kas izvēlētas, lai varētu iegūt plašāku informāciju, nekā ar anketēšanas palīdzību, kā arī, lai nonāktu pie datiem, ko tikai anketēšanas metode nesniegtu. Pēc pētījuma veida šis ir jaukta tipa pētījums, jo nav izmantotas metodes, kas atbilstu tikai kvalitatīvam pētījumam vai kvantitatīvam pētījumam. Anketēšana pieder pie kvantitatīvajām datu ieguves metodēm, intervēšana un fokusgrupu intervijas – pie kvalitatīvajām. Pētījuma instrumentārijs sastāv no anketām un interviju jautājumiem.

4.1. Anketēšanas metodes apraksts

Anketēšana starp visām pētniecības metodēm ir visbiežāk izmantotā metode (Kvantitatīvā izpēte, b.g.) Šī metode ir arī viens no efektīvākajiem veidiem, kā tikt pie informācijas, kas saistīta ar cilvēka prātu – par viņa domām, paradumiem, vēlmēm, attieksmi, viedokļiem, vajadzībām un citiem elementiem, kas izriet no cilvēka (Alreck, Settle, 2003).

Anketēšana ir metode, kas pieder pie kvantitatīvās pētījumu stratēģijas. Savukārt, šī kvantitatīvā stratēģija dod iespēju iegūt atbildes uz jautājumiem skaitliskā un apkopotā veidā (Kvantitatīvā izpēte, b.g.) Aptaujas metode var nozīmēt divus aptaujāšanas paņēmienus. Viens no tiem ir anketa, kuru aizpilda respondents bez intervētāja palīdzības, savukārt, otrs – intervija (Kristapone, 2008).

Anketai ir arī noteikta uzbūve, no kā tai būtu jā sastāv. Ievaddaļa, pamatdaļa un demogrāfisko datu daļa - tās ir trīs daļas, kuras veido aptauju (ZPD izmantojamās pētījumu metodes, b.g.) Savukārt, citā informācijas resursā ir minēts, ka anketu veido četras daļas – nosaukums, ievaddaļa, pamatdaļa un demogrāfisko datu daļa. Tātad, salīdzinot ar iepriekšējo resursu, nosaukums ir izdalīta kā atsevišķa daļa. Var secināt, ka šis anketas strukturējums nav viennozīmīgs (Pakalna, 2017).

Iepriekšējā rindkopā jau minētās anketas daļas - pamata daļa un demogrāfisko datu daļu veido jautājumi. Tie tiek iedalīti slēgtajos, atvērtajos un daļēji atvērtajos. Slēgtie jautājumi paredz visus iespējamus atbilžu variantus, bet tajā pašā laikā arī ierobežo anketējamā izvēles iespējas attiecībā uz atbilžu variantiem, jo nav iespējams paredzēt visus iespējamus. Slēgto jautājumu veidi ir: dihotomie jautājumi; jautājumi ar vairākām izvēlēm; vairāku atbilžu jautājumi; novērtēšanas jautājumi (novērtēšanas skala, biežuma skala, likerta skala, semantiski

diferencēta skala, daļēji atšifrētā skala, aranžējošie jautājumi, kā arī filtrējošie jautājumi). Daļēji atvērtie jautājumi ir tie, kuriem paredzēts atbildes variants „cits variants” vai „jūsu variants”, kur pie šīs atbildes var savu alternatīvo variantu pierakstīt. Tātad, pie šī veida var piederēt gan jautājumi ar vairākām izvēlēm, gan arī vairāku atbilžu jautājumi. Savukārt atvērtie jautājumi var būt četru dažādu veidu. Tie ir: pilnīgi nestrukturētie; vārdu asociācijas; teikuma pabeigšana; stāsta pabeigšana. Atbildes uz atvērtajiem jautājumiem paredz izvēles brīvību respondentam (Pakalna, 2017).

Ir definēti galvenie mērķi, kāpēc anketēšanas metode tiek izmantota. Viens no šiem definējumiem nosaka, ka ir trīs pamatmērķi, kuru dēļ tiek veikts pētījums ar aptaujas palīdzību. Pirmais no tiem nosaka, ka aptaujas mērķis ir saistīts ar konkrētas cilvēku grupas pārliecināšanu vai arī ietekmēšanu. Otrs no šajā konkrētajā resursā noteiktajiem mērķiem paredz, ka anketēšanas mērķis ir saistīts ar kādu produktu vai pakalpojumu, kurš tiek izstrādāts vai arī pārveidots. Trešais no mērķiem šajā definējumā paredz to, ka pētījuma autors ar savu aptauju grib izprast, kā arī paredzēt cilvēku rīcību vai uzvedību iepriekš noteiktos apstākļos, lai pētījuma rezultātā taptu viņa akadēmiskais vai profesionālais darbs (Alreck & Settle, 2003).

Lai iegūtu datus ar izvēlēto pamatmetodi, kura šajā gadījumā ir anketēšana, tika izveidota anketa (skatīt 1. pielikumā). Tā sastāv no īsa ievada un septiņpadsmit jautājumiem. Šie jautājumi ir atšķirīgi pēc to veida, formulējuma un vizuālā attēlojuma. Ievadā ir minēts: autora vārds, uzvārds, pārstāvētā studiju programma un augstskola; anketas mērķis; paredzamais izpildes laiks; solījums par anonimitātes garantijas faktu un to, ka iegūtie dati tiks izmantoti vienīgi pētījuma tapšanai; pateicība par anketas aizpildīšanu. Anketas jautājumus var iedalīt divās daļās. Trīspadsmit jautājumi no septiņpadsmit ir tie, kuri paredzēti, lai iegūtās atbildes darba autoram palīdzētu sasniegt izvirzītos mērķus, uzdevumus, kā arī palīdzētu pierādīt vai apgāzt izvirzītās hipotēzes. Savukārt, četri jautājumi no septiņpadsmit ir atvēlēti demogrāfiskajiem datiem. Atbildes uz tiem darba autoram sniedz informāciju par respondentiem. Informācija, kas tiek iegūta no šiem jautājumiem, ir nepieciešama, lai anketēšanas rezultātā iegūto datu analīzē varētu izdarīt pilnvērtīgus secinājumus. Anketas pirmais jautājums pēc tā veida ir slēgtais dihotomais jautājums, kas šajā gadījumā ir arī filtrējošais. Ja uz šo jautājumu atbild ar atbildi “jā”, tad uz nākamo jāpāriet, bet, ja izvēlas kādu no pārējām divām atbildēm, tad jāpāriet tikai uz 10. jautājumu. Tā mērķis ir noskaidrot, vai respondents ikdienā lasa, kā arī sadalīt respondentus divās daļās. Filtrējošā jautājuma rezultātā tiem respondentiem, kuri nelasa, nebūs jāatbild uz jautājumiem, kuri saistīti ar lasīšanas paradumiem. Otrais jautājums anketā pēc tā veida ir slēgtais jautājums, un pēc slēgto jautājumu veidiem – jautājums ar vairākām izvēlēm. Atbilžu varianti ir pieci, bet izvēlēties iespējams ir tikai vienu no tiem. Šeit izvirzītais mērķis ir noskaidrot, cik daudz laika nedēļā aptaujātie

studenti velta lasīšanai. Trešais jautājums anketā pēc tā veida ir slēgtais jautājums, kurš pēc slēgto jautājumu iedalījuma pieskaitāms pie filtrējošajiem jautājumiem un arī pie jautājumiem ar vairākām izvēlēm, uz kuriem iespējams izvēlēties tikai vienu atbildes variantu. Tādējādi iespējams noskaidrot, kādā formātā/ formātos respondents lasa grāmatas. Ceturtais jautājums anketā pēc plašākā jautājumu iedalījumu veida ir slēgtais, bet arī šis jautājums piedāvā vairākas izvēles iespējas. Tajā iespējams izvēlēties tikai vienu atbildi, bet piedāvāti tiek četri atbilžu varianti. Anketā tas iekļauts ar mērķi, lai izprastu, cik lielu daļu no lasīšanai atvēlētā laika respondents atvēlē tieši drukātās grāmatas lasīšanai. Piektais jautājums pēc jautājumu veida iedalās kā daļēji atvērtais jautājums, bet sīkāk – vairāku atbilžu jautājums, kurā iespējams izvēlēties vairākus variantus. Tāpat šajā jautājumā iespējams pievienot pašam savu atbildes variantu. Tā mērķis ir saprast, kādi ir motīvi, kuru dēļ notiek lasīšanas process respondenta ikdienā. Sestais jautājums darba pētījumu ietverošajā anketā pēc tā plašākā veida pieder pie slēgtiem jautājumiem, savukārt, pēc sīkāka iedalījuma – pie jautājumiem ar vairākām izvēles iespējām. Anketā tas iekļauts ar mērķi noskaidrot kādā formātā vai formātos tiek lasītas grāmatas studiju procesa laikā. Septītais jautājums šajā anketā pieskaitāms pie slēgtajiem jautājumiem.. Tā mērķis ir izzināt, kādā formātā vai formātos respondents grāmatas lasa brīvajā laikā. Astotais jautājums šajā anketā ir slēgtais, kā arī vairāku atbilžu variants. Vizuālais izskats tam līdzinās biežuma skalai vai likerta skalai, bet tas nav neviens no tiem. Šeit tiek piedāvāts piecdesmit viens atbilžu variants, no kuriem iespējams, izvēlēties divdesmit septiņus, jo katrā rindā ir trīs, no kuriem tikai vienu var izvēlēties un atzīmēt. Konkrētā jautājuma mērķis ir uzzināt, kāda žanra grāmatas un kādos formātos pēdējo trīs mēnešu laikā respondents ir lasījis. Devītais jautājums pēc tā veida ir slēgtais, kurš izskatot sīkāk pieskaitāms pie jautājumiem ar vairākām izvēlēm. Tā mērķis ir noskaidrot, vai grāmatas saturs ietekmē to, kādā formātā grāmata tiks lasīta. Nākamais jautājums pēc tā veida ir atvērtais jautājums. Pēc detalizētāka iedalījuma pieder pie pilnīgi nestrukturētajiem. Mērķis šim jautājumam ir izzināt no respondenta drukātās grāmatas lasīšanas priekšrocības, kā arī pozitīvās iezīmes. Tas ir viens no trim atvērtajiem jautājumiem, kas atrodams šajā pētījumā esošajā anketā. Vienpadsmitais jautājums pēc tā veida ir atvērtais, un pēc detalizētākā – pilnīgi nestrukturētais, tāpat kā iepriekšējais. Tā mērķis ir līdzīgs iepriekšējā jautājuma mērķim, tikai šajā gadījumā tiek izzināti drukātās grāmatas lasīšanas trūkumi. Un vienpadsmitais jautājums ir arī otrs no diviem, kuri iekļauti anketā. Nākamais jautājums ir slēgtais ar vairākām izvēlēm. Tajā pastāv iespēja izvēlēties tikai vienu atbilžu variantu. Mērķis – noskaidrot respondenta viedokli par to, vai viņaprāt drukātajai grāmatai būs nākotne arī pēc desmit gadiem. Trīspadsmitais jautājums pēc tā veida slēgtais, daļēji šifrētās skalas jautājums, kurā izmantojot ciparus no viens līdz desmit, ir jāizvēlas savs atbilžu variants. Viens šajā gadījumā nozīmē “niecīga”, savukārt, desmit –

“neatsverama”. Tieši šīs iegūtās atbildes sniegs informāciju par to, cik liela nozīme respondentu dzīvē ir drukātajām grāmatām. Četrpadsmitais jautājums ir demogrāfiskās daļas jautājums, kurš pieder pie slēgtajiem jautājumiem. Te saņemtās atbildes dos informāciju par respondentu dzimumu. Arī nākamais, kas ir piecpadsmitais jautājums pieder pie demogrāfiskās daļas jautājumiem, kas pēc sava veida ir slēgtais jautājums ar vairākām izvēlēm, bet izvēlēties var tikai vienu variantu. Šīs atbildes sniegs informāciju par respondentu vecumu. Nākamais un arī priekšpēdējais anketas jautājums pēc tā veida, pieder pie demogrāfiskās daļas, ir slēgtais, un ar vairākām izvēlēm, kur izvēlēties var vienu atbilžu variantu. Atbildes sniegs informāciju par to, kurā kursā respondents šobrīd studē. Un, pēdējais jautājums šajā anketā pēc tā veida ir atvērtais, pilnīgi nestrukturētais jautājums. Tam mērķis ir iegūt informāciju par to, kurā studiju programmā studē respondents. Tāpat tas tiek darīts ar motivāciju, lai saprastu, vai respondents studē klātienē vai neklātienē. Šī anketa tika izplatīta gan drukātā veidā, gan arī caur google veidlapu (*google forms*) starpniecību. Caur google veidlapām tika izplatītas 38 anketas, savukārt – 65 izdalītas drukātā veidā. Tā tika veidota tā, lai iegūtos rezultātus varētu apkopot un apstrādāt programmā SPSS (*Statistical Package for Social Science*). Lai arī tie tika fiksēti programmā SPSS, diagrammas veidotas *Microsoft Office Excel* programmatūrā. Anketu aizpildīja izlase, kas pārstāvēja izvēlēto empīrisko bāzi. Izlase no visas ģenerālās kopas, kas šajā gadījumā ir studenti, tika izvēlēti ar nevarbūtīgās izlases veidošanas metodi (Pakalna, 2017). Anketu rezultāti ir attēloti diagrammās (skatīt 11. pielikumā).

4.2. Intervēšanas metodes apraksts

Intervijas metode pieder pie kvalitatīvās pētījumu stratēģijas (Creswell, 1998, p. 14). Paredzamais mērķis jebkurai no metodēm, kura pieder pie šīs stratēģijas, ir saprast, ko un kā cilvēki domā par dažādiem procesiem un norisēm. Šajā pētījuma stratēģijā valoda ir kā primārais avots, ne skaitļi kā kvantitatīvajā izpētē (Beck & Manuel, 2008).

Intervijas metode var tikt iedalīta divos veidos – strukturētā un nestrukturētā intervija (Beck & Manuel, 2008). Savukārt, citā avotā minēts, ka pie šī iedalījuma pēc formas ir vēl viens intervijas veids, kas ir daļēji strukturētā intervija. Tāpat tajā ir minēti vēl divi dalījumi, kādos varētu iedalīt intervijas. Viens no šiem veidiem ir izvērtējams pēc dalībnieku skaita. Otrs no šiem iedalījumiem, kas ir minēts šajā resursā, ir pēc distances (Mārtinsons & Pipere, 2011). Strukturētā intervija parasti ir anketas veidā, kurā lielākā daļa atbilžu jau ir dotas un, un ir jāizvēlas kāda no tām. Nestrukturētā intervija tiek pieskaitīta pie kvalitatīvās izpētes metodēm (Beck & Manuel, 2008).

Pastāv dažādi ieteikumi, kuri radīti, lai intervētājs, gatavojoties sarunai ar cilvēku, varētu iepazīties ar tiem. Šo ieteikumu izstudēšana var palīdzēt intervijas laikā izvairīties no

neapzināti pieļautām kļūdām. Viens no tiem pētniekam, izmantojot šo metodi, iesaka izvairīties no jautājuma pārfrāzēšanas, jo tas var veicināt dažādu lieku un nevajadzīgu vārdu pateikšanu, kā arī jautājuma uzdošanu citādākā nozīmē, kā tas bija sākotnēji domāts. Pētnieku definēto padomu ievērošana no intervētāja pieprasa pirms intervijas iepazīties ar šiem ieteikumiem, kā arī mēģināt tos atcerēties tās norises laikā un iespējamā uztraukuma ietekmē (Powell & Silipigni-Connaway, 2004).

Daļēji strukturētā intervija sastāv no neliela ievada, desmit pamatjautājumiem, kā arī, iespējams, no papildus jautājumiem. Ievadā ir minēts pētījuma autora vārds, uzvārds un pārstāvētā augstskola, intervijas mērķis un temats. Šiem vienpadsmit pamata jautājumiem bija noteikta secība, kas visās intervijās strikti tika ievērota. Jautājumu formulējums gandrīz visās intervijās bija vienāds, bet ir novērojamas dažas nelielas atšķirības – ar kādu pamainītu vārda formulējumu, vai papildus klāt pieliktu vārdu. Pirmais jautājums ir slēgtais, uz kuru atbilde var būt apstiprinoša vai noliedzoša. Tā mērķis ir noskaidrot, vai intervējamā persona ikdienā lasa grāmatas. Otrā jautājuma mērķis ir no respondenta iegūt informāciju par to, cik daudz laika tiek veltīts lasīšanai. Nākamais pamatjautājums intervijā ir ar mērķi uzzināt par motīviem, kuru vadīts respondents lasa grāmatas. Ceturtajam jautājumam mērķis ir izzināt, kādos formātos intervējamais cilvēks lasa grāmatas. Mērķis nākamajam jautājumam ir no respondenta atbildes secināt, kāda veida/ veidu vai žanra/ žanru grāmatas viņš lasa. Intervējamo sniegtās atbildes uz sesto jautājumu dod iespēju uzzināt, kādas ir drukātās grāmatas priekšrocības, kā arī pozitīvās iezīmes. Septītais ir līdžīgs, tikai uz to sniegtās atbildes ļauj uzzināt drukātas grāmatas negatīvās iezīmes, trūkumus. Nākamais jautājums tiek uzdots ar mērķi noskaidrot, vai respondents piekrīt vai nepiekrīt tam, ka lasīšana paplašina iztēli, bagātina valodu. Pēc atbildēm var spriest, vai piekrīt vai nē, kā arī uzzināt, kādu vēl pozitīvu ietekmi drukāto grāmatu lasīšana atstāj uz cilvēkiem. Devītais jautājums pēc tā veida ir slēgtais jautājums, uz kuru iespējamās atbildes var iedalīt divos veidos – apstiprinošajās un noliedzošajās. Tādējādi pēc iegūtajām atbildēm var spriest – respondents prognozē nākotni drukātajai grāmatai vai arī gluži pretēji – neprognozē. Pēdējais jautājums ir kopsavilkuma jautājums, uz kuru sniegtās atbildes, ļauj spriest par to, cik nozīmīga respondenta dzīvē ir drukātā grāmata, un, protams, tās lasīšana. Daļa no pamatjautājumiem bija tādi paši kā aptaujā, bet tam ir skaidrojums. Intervijā uz šiem jautājumiem tiek sniegtas plašākas atbildes, kas ļauj labāk uztvert prasīto, kā arī, iespējams, vēl iegūt papildus datus, ko aptaujā nekā nevarētu iegūt. Savukārt, papildus jautājumi veiktajās intervijās atšķīrās – vienā tie bija vairāk, bet citā – mazāk. Tas bija atkarīgs no tā, kā intervējamais atbildēja uz uzdotajiem jautājumiem – vai atbildes bija gana plašas, vai tika sniegta pilnīga atbilde. Tāpat papildus jautājumi tika uzdoti arī tad, ja intervējamais atbildē minēja, ko tādu, kā saprašānai vajadzēja uzdot vai nu precizējošu pretjautājumu vai arī

apstiprinošu/ noraidošu. Kopā tika intervēti pieci respondenti. Veikto interviju ilgums ir no astoņām minūtēm līdz četrpadsmit minūtēm. Pirms katras intervijas starp respondentu un darba autoru tika parakstīta vienošanās lapa (skatīt 2. pielikumā). Tajā ir minēts, ka intervija tiks ierakstīta ar diktofonu un, ka iegūtie dati tiks izmantoti vienīgi pētījuma rezultātu analizēšanas nolūkos. Tāpat šajā vienošanās lapā bija minēts, ka tiek garantēta respondenta anonimitāte. Intervijas tika transkribētas, klausoties ierakstu, un tur dzirdēto pierakstot Microsoft Office programmā Word. Katrai no intervijām tika transkribēta atsevišķā failā (skatīt no 3. līdz 7. pielikumam). Interviju norises vietas bija dažādas. Tās bija: Latvijas Universitātes Sociālo Zinātņu fakultāte, konditoreja „Mārtiņa beķereja”, picērija “Čilli pica”, kā arī LU Dabaszinātņu centra bibliotēka. Laika periods, kurā intervijas tika veiktas bija no 20.februāra līdz 16.martam.

4.3. Fokusgrupu intervijas apraksts

Fokusgrupu diskusija ir tāds intervijas veids, kuram ir sava specifika, kas to atšķir no citiem interviju veidiem. Šī metode ir izstrādāta tā, lai varētu iegūt informāciju no nelielas cilvēku grupas vienlaicīgi. Parasti šīs fokusgrupu diskusijas vada pieredzējis moderators, kurš zin kādus jautājumu veidus var uzdot, kā komentēt respondentu atbildes. Šim moderatoram vajadzētu kontrolēt diskusiju – būt tās vadītājam un neļaut tās dalībniekiem pārņemt vadību. Fokusgrupu mērķis ir atklāt gan to, ko cilvēks jūt, gan arī to, kāpēc cilvēks jūt tieši to, ko jūt. Visbiežāk fokusgrupu diskusijas rīko, lai no šīs izvēlētās cilvēku grupas dalībniekiem iegūtu viedokli par produktiem, par pakalpojumiem, par konkrētām situācijām. Fokusgrupu diskusijas rezultātā tiek iegūti dažādi viedokļi, stāsti un vērtējums no pieredzes un skatu punkta. Tāpat fokusgrupu izpēte ir arī induktīva metode, jo tā balstās uz izpētīšanu un atklāšanu. Šī metode tiek diezgan bieži izmantota bibliotēku un informācijas zinātnē – lai pētītu kataloga lietojamību, izzinātu lasīšanas paradumus, lai noskaidrotu lasītāju novērtējumu bibliotēku pakalpojumiem (Beck & Manuel, 2008).

Fokusgrupu diskusiju ilgums var svārstīties no trīsdesmit minūtēm līdz pat vairāk kā trīs stundām. Pētniekam ar šo metodi iespējams salīdzinoši īsā laika periodā iegūt daudz datus no vairākiem respondentiem vienlaicīgi. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc šo metodi izvēlas, jo tas datu ieguves laiks attiecībā pret citām metodēm un to datu ieguves laiku ir mazāks. Tāpat arī tajā konkrētajā diskusijā var jebkuram no dalībniekiem uzdot papildu jautājumus un tādā veidā iegūt papildus datus, kurus sākotnēji varbūt nebija plānots iegūt. Kā vēl vienu šīs metodes plusu var minēt salīdzinoši zemās izmaksas, kuras nepieciešamas, lai fokusgrupu diskusiju noorganizētu (Beck & Manuel, 2008).

Moderatora loma fokusgrupu intervijā ir ļoti būtiska. Diskusijas rezultāti būs atkarīgi no tā, kā šim cilvēkam būs izdevies kontrolēt un novadīt to. Svarīgi ir saprast, ka moderatora

uzdevums nekādā ziņā nav ietekmēt respondentus. Diskusijas vadītāja uzdevums ir uzdot jautājumus, klausīties respondentu atbildēs, uzturēt sarunu, lai tā nenovirzās no tēmas, kā arī pārliedcināties, lai visi dalībnieki izsakās un nevienam netiktu liegta iespēja atbildēt uz uzdoto jautājumu (Krueger & Casey, 2000).

Svarīgs solis fokusgrupu plānošanā ir izvēlēties vietu, kur diskusija notiks. Dalībniekiem šajā vietā ir jājūtas ērti, lai viņi nejustos, tā it kā nebūtu sev ikdienišķā vidē (Krueger & Casey, 2000).

Pētnieki kā būtisku detaļu cilvēku atlasē fokusgrupu diskusijai min to, ka dalībniekiem vajadzētu būt svešiniekiem savā starpā. Ilgus gadus pētnieki uzskatīja, ka tas ir priekšnoteikums, kurš nepieciešams, lai diskusija varētu izdoties tik labi, cik iespējams. Savukārt, pēdējos divdesmit gados pētnieki sākuši apšaubīt šo pieņēmumu, it īpaši ja izskata uz dažādām kopienām balstītus pētījumus. Lai kā arī pētnieki uzskatītu, vienmēr nepieciešams uzmanīties no tā, lai vienā un tajā pašā diskusijā nepiedalās tuvi draugi, ģimenes locekļi vai radnieki (Krueger & Casey, 2000).

Fokusgrupu intervija sastāvēja no neliela ievada, pieciem pamata jautājumiem, kā arī papildus jautājumiem. Pirmā pamatjautājuma mērķis bija noskaidrot, kāda nozīme respondentu dzīvē ir lasīšanai un grāmatām. Nākamais jautājums izvirzīts ar šādu domu – uzzināt no respondentiem, cik bieži viņi lasa grāmatas. Uz trešo jautājumu sniegtās atbildes izskaidro to, kuram lasīšanas formātam diskusijas dalībnieki dod priekšroku. Sekojošajam jautājumam ir uzdevums apzināt, kāpēc fokusgrupas diskusijas dalībnieki lasa, kādu mērķu vadīti viņi to dara. Savukārt, uz pēdējo diskusijā uzdoto jautājumu sniegtās atbildes ļauj uzzināt, kāda žanra/ veida grāmatas diskusijas dalībnieki lasa. Šī fokusgrupu diskusija notika studiju kursa „Kvantitatīvās un Kvalitatīvās pētniecības metodes” ietvaros. Tajā piedalījās Informācijas Pārvaldības bakalaura studiju programmas desmit 3. kursa studenti, kuri arī šo kursu apguva. Modertors diskusijas laikā izmantoja intervētāja lapu, kurā bija piefiksēti dalībnieki, laiks, vieta, arī jautājumi secībā (skatīt 8.pielikumā). Pirms diskusijas sākuma dalībnieki aizpildīja vienošanās lapas (skatīt 9.pielikumā). Tajās viņi parakstījās par to, ka piekrīt, ka diskusija tiks ierakstīta ar diktofonu, kā arī par to, ka tās laikā tiks arī fotografēts. Norises vieta diskusijai bija Latvijas Universitātes Sociālo Zinātņu fakultātes semināru telpā. Savukārt, norises laiks ir 2016. gada 29. novembris. Diskusijai tika veikts pilns transkripts, rakstīts tas tika Microsoft Office programmā Word (skatīt 10. pielikumā).

Secinājumi

Bakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” pētījumā izmantotas trīs metodes – anketēšana, intervēšana un fokusgrupu diskusija. Pēc to veidiem tās ir atšķirīgas un

pieder pie dažādām pētījuma stratēģijām. Pēc pētījuma stratēģijas šī darba ietvaros veiktais pētījums ir jaukta tipa pētījums.

Pētījuma ietvaros tika veiktas piecas daļēji strukturētās intervijas, viena fokusgrupu diskusija, kā arī tika veikta anketēšana. Anketēšanas rezultātā tika iegūtas 103 aizpildītas anketas no Informācijas pārvaldības studiju programmas, Ķīmijas studiju programmas, kā arī no trīs citu studiju programmu studentiem.

Visas no izmantotajām metodēm ietver jautājumus. Gan anketēšanā, gan intervēšanā, gan arī fokusgrupu diskusijā veids, kā tiek iegūti dati, ir uzdodot jautājumus respondentam vai daudziem respondentiem.

Vissarežģītākā un laikietilpīgākā no izmantotajām pētniecības metodēm ir fokusgrupu diskusija, jo tās laikā tiek iegūti dati vienlaicīgi no pieciem līdz pat trīspadsmit cilvēkiem, un tās laikā cilvēki ietekmējas viens no otra.

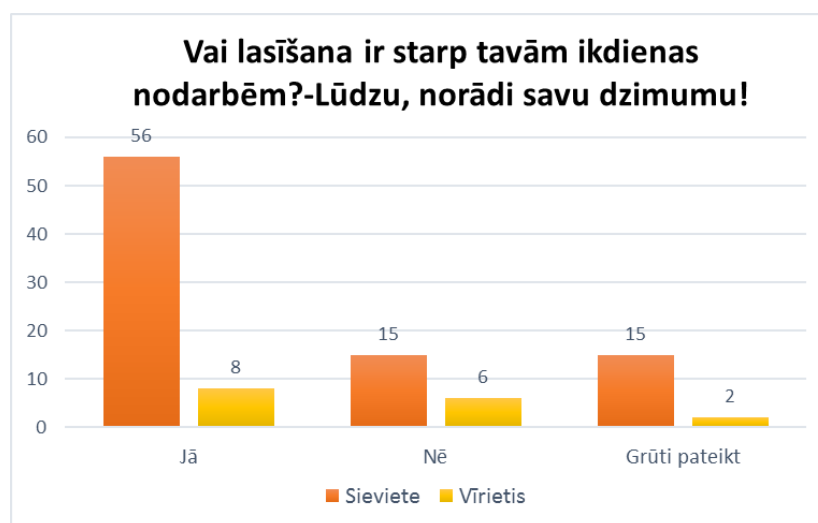
5. REZULTĀTI UN DISKUSIJAS

5.1. Anketēšanas rezultāti

Anketēšanas rezultātā tika iegūti kvantitatīva tipa dati. Tas nozīmē, ka tie ir izteikti ar skaitļiem un attēloti diagrammās. Anketas jautājumu mērķis bija noskaidrot aptaujāto respondentu lasīšanas paradumus, iegūt viņu viedokli par drukātās grāmatas priekšrocībām un trūkumiem, izzināt, vai drukātajai grāmatai tiek prognozēta nākotne, uzzināt cik svarīga loma studentu dzīvē ir drukātajai grāmatai un lasīšanai, kā arī iegūt viņu demogrāfiskos datus.

Pirmais jautājums anketā bija **“Vai lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm?”** Uz to bija atbildējuši visi 103 respondenti. Iespējamās bija trīs atbildes, no kurām pirmā bija “Jā”, otrā bija “Nē”, savukārt trešā – “Grūti pateikt”. Visvairāk respondentu ir izvēlējušies variantu “Jā”. Tas ir atzīmēts 64 reizes, kas sastāda 63% no kopējām atbildēm. Otrais variants ir izvēlēts 21 reizi, kas veido 20% no visām atbildēm. Savukārt, trešo variantu, atzīmēja 18 respondenti, un tas ir 17% no kopējiem 100% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.1). Jāpiebilst, ka tie 64 respondenti, kuri izvēlējās atbildi “Jā”, atbildēja uz visiem anketas jautājumiem (ja neskaita pāris dažas izlaistas atbildes), kamēr citi, kuri pārējos variantus – anketas piedāvātos jautājumus turpināja atbildēt tālāk, sākot no 10. jautājuma. Aptaujātie trešā kursa studenti bija vismazāk, salīdzinot ar pārējiem kursiem, izvēlējušies otro un trešo atbilžu variantu (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.4). Tātad var secināt, ka anketētajiem trešajā kursā studējošajiem studentiem lasīšana starp ikdienas nodarbēm ir novērojama biežāk, kā starp aptaujātajiem otrā kursa studentiem. Cita tendence, kura tika novērota starp iegūtajām atbildēm ir tā, ka puse no aptaujātajiem vīriešu dzimtes studentiem norādīja, ka lasīšana nav starp viņu ikdienas nodarbēm, jo kopā anketēšanā piedalījās septiņpadsmit respondenti, bet uz pirmo jautājumu apstiprinoši atbildēja tikai astoņi no tiem. (skatīt attēlā 5.1). Tātad var secināt, ka aptaujātie vīrieši, kā arī, kas ir pilnībā pieļaujams, vīrieši kopumā, ikdienā grāmatas lasa mazāk par sievietēm. Lai arī 33 – 40 gadīgi respondenti bija tikai seši, bet visi atbildēja, ka ikdienā lasa, kamēr 35 no kopā 84 respondentiem, kuri ir vecuma robežā no 18 līdz 25 gadi, nav atzīmējuši, ka ikdienā lasītu (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.2). Tāpat arī starp respondentiem, kuri iekļaujas vecuma robežā 41 un vairāk, ir procentuāli vairāk lasītāju kā starp anketētajiem jaunākās vecuma grupas pārstāvjiem. Lai arī šajā vecākajā vecumā grupā ietilpst tikai 7 respondenti, seši no tiem atzīmēja, ka ikdienā lasa grāmatas (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.2.). Tātad var secināt arī to, ka aptaujātie jaunieši, ļoti, iespējams, arī jaunieši kopumā, lasa mazāk nekā kā cilvēki pēc trīsdesmit gadu robežas sasniegšanas. Pēc šī jautājumu atbilžu analīzes var secināt, ka dzimums var būt kā faktors, kas var ietekmēt lasīšanas paradumus. Tāpat var secināt faktu, ka 18-25 gadīgi jaunieši lasa mazāk

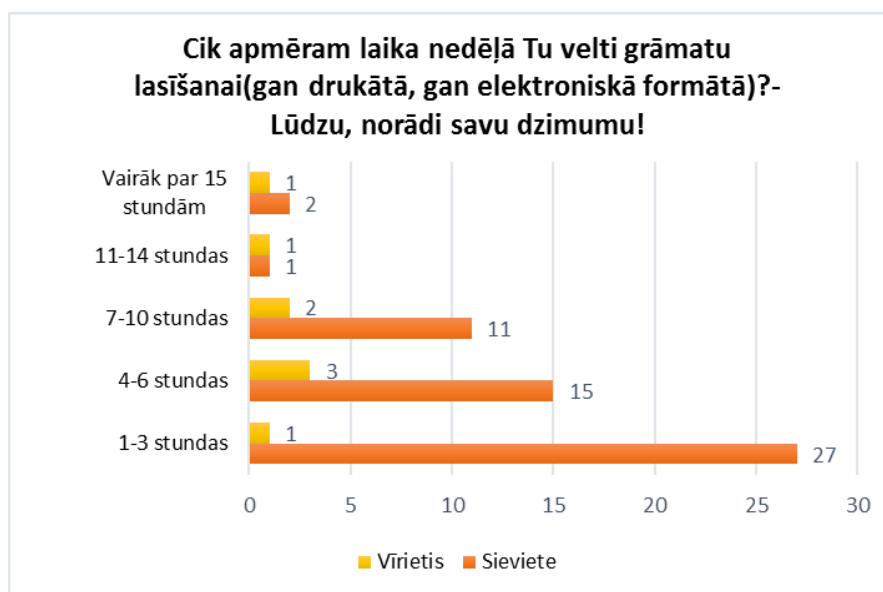
par cilvēkiem pēc 33 gadiem. Tas, savukārt, ļauj spriest par to, ka arī gadu skaits ir faktors, kura ietekmē lasīšanas paradumi var atšķirties.

5.1. att. Respondentu lasīšanas paradumi pēc dzimuma

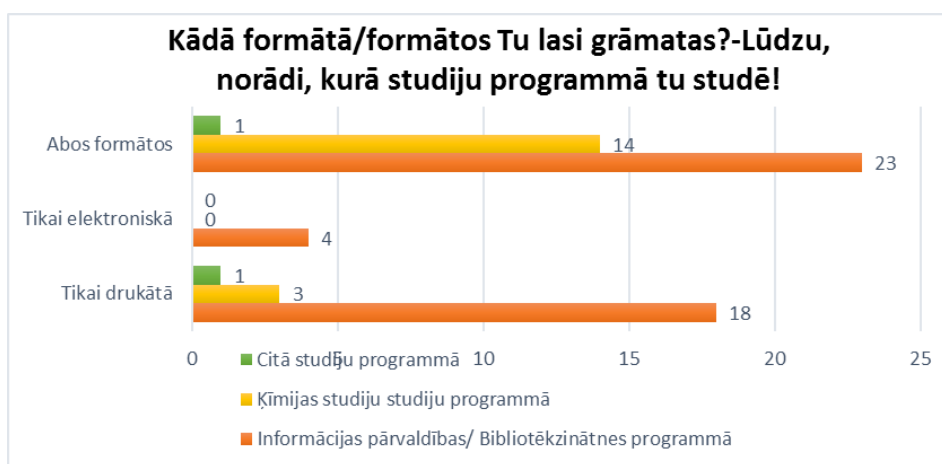
Otrais jautājums anketā bija jautājums **“Cik apmēram laiku nedēļā Tu velti grāmatu lasīšanai (gan drukātā, gan elektroniskā formātā)?”** Šim jautājumam bija pieci iespējami atbilžu varianti – “1-3 stundas”, “4-6 stundas”, “7-10 stundas”, “11-14 stundas”, un “Vairāk par 15 stundām”. Uz to atbildes snieguši 64 respondenti. Visbiežāk no visām atbildēm tika izvēlēta pirmā atbilde, kas ir “1-3 stundas”. To savās anketās ir atzīmējuši 28 respondenti, un tas sastāda 44% no 100% atbilžu. Sekojoši otro variantu “4-6 stundas” ir izvēlējušies 18 respondenti, un tas veido 28%. Aiz tā nākamais variants - “7-10 stundas”, tas atzīmēts 13 reizes, procentuāli tas ir 20%. Savukārt, atlikušos divus variantus atzīmējuši 2 un 3 cilvēki. Piekto variantu atzīmējušie 3 anketētie sastāda 5%, kamēr ceturto variantu atzīmējušie – 3% (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.5). Lai arī tikai 8 vīrieši uz šo jautājumu atbildēja, tomēr 6 no tiem atzīmējuši, ka nedēļā lasīšanai velta vismaz 4-6 stundas. Divi no viņiem izvēlējušies (katrs savu) variantus “11-14 stundas” un “Vairāk par 15 stundām”, kamēr pārējie divi – atzīmējuši, ka lasa 7-10 stundas nedēļā (skatīt attēlu 5.2.). Lai arī saistībā ar iepriekšējo jautājumu tika secināts, ka aptaujātie vīrieši lasa mazāk nekā aptaujātās sievietes, tomēr tie, kuri lasa, dara to līdzvērtīgi, tikpat ilgi kā viņas. Salīdzinot to, kādi rezultāti tika iegūti starp visu respondentu pārstāvēto kursu studentiem, var pamanīt, ka trešajā kursā studējošie respondenti lasa vairāk par pirmajā un ceturtajā kursā studējošajiem. Tāpat trešā kursa pārstāvji skaitliski ir vairākumā par citu kursu pārstāvjiem, ja izvērtē trīs laika ziņā apjomīgākos atbilžu variantus (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.7). Tātad var secināt, ka tieši viņu vidū esošie skaita ziņā lasa vairāk, kā arī tam velta ilgāku laiku, ja salīdzina attiecību pret pārējiem šajās anketās pārstāvētajiem studiju kursiem. Vēl, izanalizējot atbildes, tika pamanīts, ka respondenti vecumā no 33 līdz 40 gadiem procentuāli velta vairāk laiku lasīšanai, kā pārējo vecuma robežu pārstāvji (skatīt 11. pielikumā

attēlu 11.8.). Pēc šī jautājuma atbilžu analīzes var izdarīt divus secinājumus. Pirmkārt, ja arī ir mazāk vīriešu kārtas pārstāvju, kuri lasa grāmatas, tad viņi lasa tik pat daudz, ja pat ne vairāk. Otrkārt, var secināt, ka cilvēki pēc 30 gadiem velta vairāk laika lasīšanai, ja salīdzinām ar jauniešiem amplitūdā no 18 – 25 gadiem.

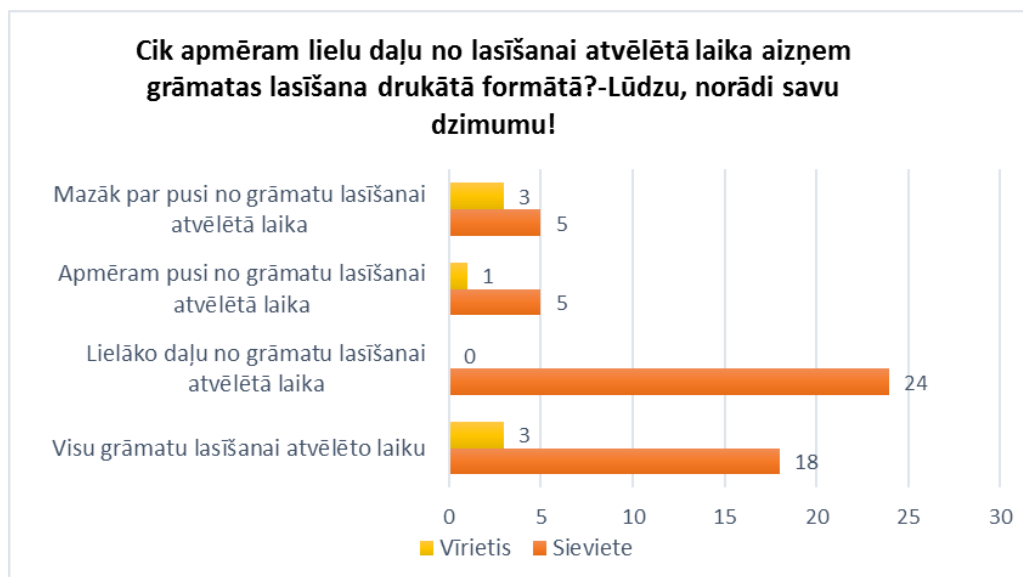
5.2. att. Respondentu sadalījums pēc lasīšanai atvēlētā laika

Trešais jautājums aptaujā bija **“Kādā formātā/formātos tu lasi grāmatas?”** Uz to tika sniegtas 64 atbildes. Respondentiem tika piedāvāti trīs atbilžu varianti – “Tikai drukātā”, “Tikai elektroniskā” un “Abos formātos”. Vairāk kā puse no aptaujātajiem jeb 59%, kas izsakot savu viedokli atbildēs ir 38, norādīja, ka lasa abos formātos. 22 respondenti jeb 35% no kopējā atbilžu skaita, ir atzīmējuši, ka lasa tikai drukātā formātā. Savukārt, 4 no 64 respondentiem izvēlējās atbildi, ka lasa tikai elektroniskā formātā, un procentu izteiksmē viņi sastāda 6% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.9.) Starp Informācijas pārvaldības/ Bibliotēkzinātnes programmas, Ķīmijas studiju programmas un citu studiju programmu studentiem, tikai starp pirmās pārstāvētajiem respondentiem tika izvēlēta atbilde “tikai elektroniskā” (skatīt attēlu 5.3.). Tas ļauj noprast, ka starp aptaujātajiem studentiem Informācijas pārvaldības studenti vairāk lasa elektroniskajā formātā, nekā pārējo studiju programmu pārstāvji. Cita atšķirība, kas tika pamanīta, ir starp visu četru pārstāvēto kursu studentiem šajā pašā jautājumā. Pirmo kursu pārstāvji starp pārējiem respondentiem ievērojami vairāk kā pārējie izvēlējušies atbildi “Abos formātos”. Pārējo kursu pārstāvjiem atbildes “Tikai drukātā” un “Abos formātos” ir ar vienādu, vai ļoti līdzīgi atbilžu skaitu.

5.3. att. Respondentu sadalījums pēc studiju programmas un formāta, kādā tiek lasīts

Ceturtais jautājums anketā bija **“Cik apmēram lielu daļu no lasīšanai atvēlētā laika aizņem grāmatas lasīšana drukātā formātā?”** Uz to tika saņemtas 59 respondentu atbildes, kas ir par piecām mazāk kā iepriekšējos divos.. Respondentiem bija iespēja izvēlēties starp četrām atbildēm. Tās ir “Visu grāmatu lasīšanai atvēlēto laiku”, “Lielāko daļu no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika”, “Apmēram pusi no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika”, kā arī “Mazāk par pusi no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika”. Starp saņemtajām atbildēm nav izteikta viena vai otra, kura dominētu, divi no atbilžu variantiem ir ar ļoti līdzīgu to skaitu, arī procentuālo sadalījumu. No tiem dominē pirmais variants, kurš tika izvēlēts divdesmit vienā respondentu anketā, savukārt, otrs – nākamais variants “Lielāko daļu no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika”, kurš tika atzīmēts 24 no 59 anketām. Procentuāli skatot tie ir 36% un 41%. Pārējie divi varianti tika izvēlēti 6 un 8 anketās. Trešais variants pēc kārtas attiecīgi 10% anketu, savukārt, pēdējais variants – 13% no kopējiem 100% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.14.). Pirmkārt, tieši starp 18-25 gadus vecajiem respondentiem var novērot, ka drukāto grāmatu lasīšanai tiek atvēlēta lielākā daļa tām atvēlētā laika kopumā. No 45 respondentiem 22 ir izvēlējušies šo variantu, kamēr starp vecuma posmiem 26-32 gadi un 33-40 gadi šis variants nav izvēlēts ne vienu reizi (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.16.). Jāatzīst, ka šo abu tikko minēto vecuma posmu pārstāvju starp respondentiem ir krietni mazāk, bet procentuālais atbilžu sadalījums tomēr ir citādāks. Otrkārt, līdzīga rezultātu atšķirība ir pamanāma starp vīriešu un sieviešu izvēlētajām atbildēm šajā jautājumā. Neviens no vīriešiem, kuri piedalījās aptaujā, nav izvēlējis variantu “Lielāko daļu no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika”, kamēr sievietes respondentes šo variantu ir izvēlējušās biežāk kā citus variantus. Savukārt, starp vīriešu aizpildītajām anketām dominē divi varianti – visu grāmatu lasīšanai atvēlēto laiku un mazāk par pusi no tā (skatīt attēlu 5.4). Pēc šī jautājuma rezultātu analīzes var secināt, ka drukātajai grāmatai tiek atvēlēta lielākā daļa no laika, kas tiek veltīts grāmatu lasīšanai.

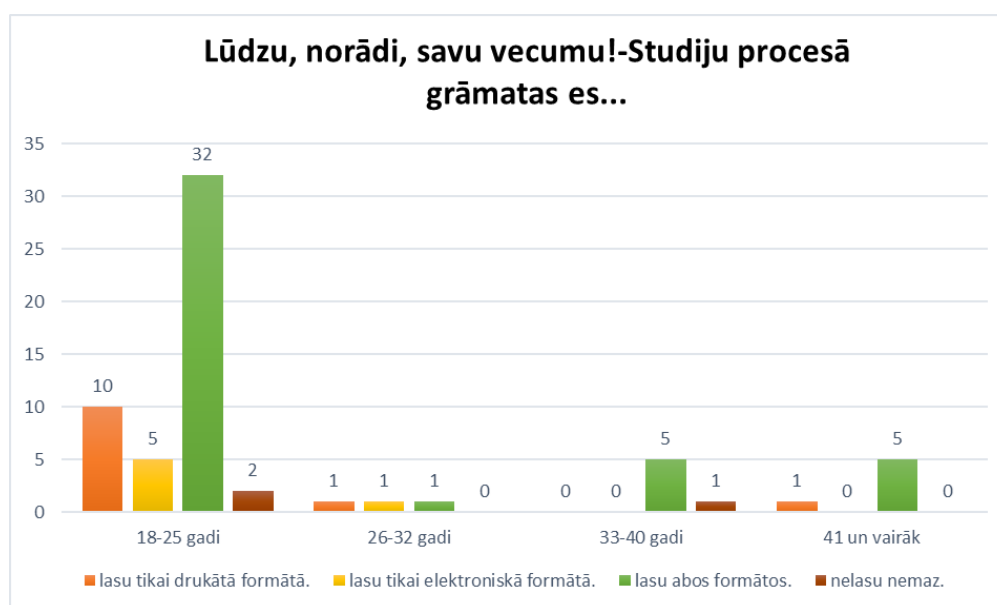

5.4. att. Iedalījums pēc drukātajai grāmatai atvēlētā lasīšanas laika

Piektais jautājums tika formulēts šādi: **”Kādiem mērķiem Tu lasi grāmatas(gan drukātā, gan elektroniskā formātā)?”** Uz to bija iespējami 4 atbilžu varianti, no kurām varēja izvēlēties vairākus, kaut vai visus. Trīs no tiem bija nedefinēti varianti, savukārt, ceturtajā respondents varēja ierakstīt savu atbildi. Kopā uz šo jautājumu tika saņemtas 154 atbildes no 64 respondentiem. Pirmā piedāvātā atbilde bija “Grāmatas gan drukātā, gan elektroniskā formātā lasu izklaidei”. Tā tika atzīmēta anketās piecdesmit četras reizes. Nākamā piedāvātā atbilde bija “Grāmatas gan drukātā, gan elektroniskā formātā lasu studiju procesam”. Tā anketās tika atzīmēta 52 reizes. Savukārt, trešā definētā atbilde bija “Grāmatas gan drukātā, gan elektroniskā formātā lasu pašizglītībai”, un to respondenti anketās atzīmēja 48 reizes (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.18.). Ceturtajā variantā, kur respondents varēja pats ievadīt savu atbildi un variēt par šo tēmu, pieci aptaujātie to izdarīja. Viena no tām ir šāda: *“Periodiska interese par noteiktu tēmu”*. Pirmkārt, rezultātos redzams, ka vīrieši grāmatas pašizglītībai lasa vairāk kā sievietes. No 8 vīriešiem 7 bija to atzīmējuši, kamēr no 56 sievietēm to izvēlējās 41. Tāpat arī pārējos abos definētajos variantos vīriešiem tie ir procentuāli vairāk atzīmēti kā sievietes, respondentu vidū. Vēl piezīmējama un interesanta tendence ir tā, ka, variantu par lasīšanu izklaidei ir izvēlējušies visu vecuma grupu pārstāvji, izņemot, jaunāko. Jaunākajā vecuma grupā 10 respondenti šo variantu nav izvēlējušies (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.19.).

Sestais jautājums anketā bija **“Studiju procesā grāmatas es...”** Uz to atbildēja 64 respondenti. Viņiem bija iespēja atbildi izvēlēties starp 4 atbilžu variantiem. Lielākā daļa no viņiem, 43 respondenti atzīmējuši, ka studiju procesā grāmatas lasa abos formātos. Otra biežākā atbilde bija tā, ka studiju procesā lasa tikai drukātā formātā, to 12 aptaujātie izvēlējās. Atbilde “lasu tikai elektroniskā formātā” tika atzīmēta sešās anketās, kamēr studiju procesā grāmatas

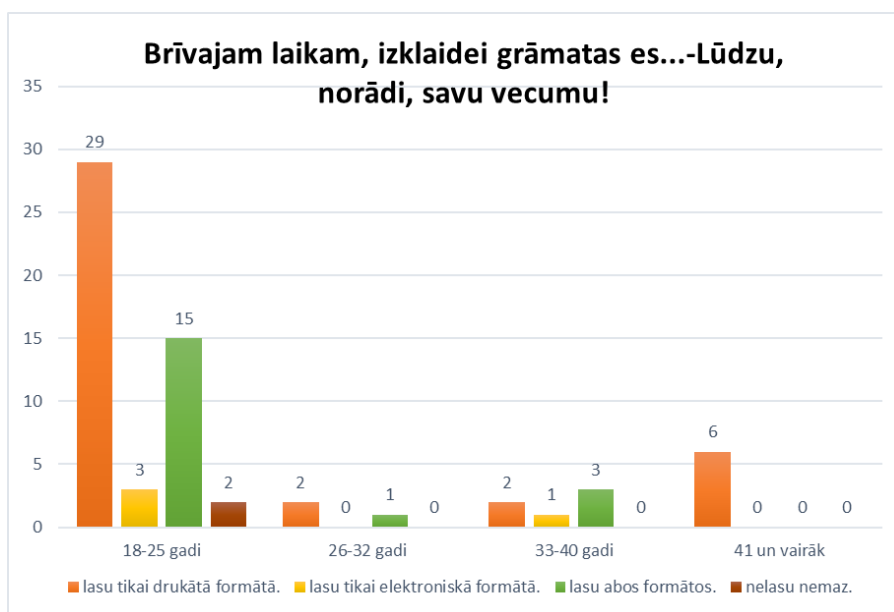
nelasa nemaz 3 aptaujātie cilvēki. Procentuālais atbilžu sadalījums sekojoši ir šāds: 67%; 19%; 9%; 5% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.22.). Starp atbildēm, analizējot iegūtos rezultātus, var noskaidrot to, ka neviens no pirmā kursa studentiem nav atzīmējis faktu, ka studiju procesā grāmatas lasītu tikai elektroniskā formātā, kamēr starp otrā un trešā kursa pārstāvētajiem respondentiem šis variants ir atzīmēts (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.25.). Lasīšana studiju procesā tikai elektroniskā formātā populārākais variants ir starp respondentiem vecuma grupā 18-25 gadi, starp citām grupām tas parādās tikai vienu reizi starp visām 64 anketām, kur jautājums ticis aizpildīts (skatīt attēlu 5.5). Tāpat var secināt, ka sievietes labprātāk studiju procesā izvēlas lasīt abos lasīšanas formātos (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.24.). Vēl var secināt, ka Informācijas pārvaldības programmā studējošiem studiju procesā laikam jālasa mazāk kā ķīmijas studentiem, jo 3 Informācijas pārvaldības studenti studiju procesa laikā nelasa nemaz (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.23.).

5.5. att. Iedalījums pēc studiju procesā izmantotajiem grāmatu formātiem

Pēc sestā jautājuma sekoja “**Brīvajam laikam, izklaidei grāmatas es...**” Uz to tika sniegtas 64 atbildes. Respondentiem bija pieejami četri varianti no kuriem vajadzēja izvēlēties vienu. Atbilžu varianti bija tādi paši kā sestajā jautājumā. Lielākā daļa no respondentiem jeb 39 brīvajam laikam lasa tikai drukātā formātā. Otra biežākā atbilde bija tā, ka respondenti lasa abos formātos brīvajā laikā. Tā savās anketās atzīmējuši 19 aptaujātie. Brīvajam laikam tikai elektroniskā formātā lasa 4 no 64, savukārt, brīvajam laikam nelasa nemaz – 2. Procentuālais atbilžu sadalījums variantiem ir šāds: 61%; 30%; 6%; 3% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.28.). Brīvajam laikam, izklaidei grāmatas vairāk lasa tikai drukātā formātā tie respondenti, kuri ietilpst vecuma kategorijā 41. Šie respondenti ir vienīgi, kuri savās atbildēs atzīmējuši lasīšanu brīvajam laikam tikai drukātā formātā (skatīt attēlu 5.6.). Tāpat var minēt arī to, ka sievietēm

brīvajā laikā patīk lasīt vislabāk drukātā formātā (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.30.). Informācijas pārvaldības studentiem salīdzinājumā ar ķīmijas studentiem brīvajā laikā krietni vairāk patīk lasīt drukātās grāmatas (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.31.). Vēl tika novērota sakarība, ka starp tiem, kuri brīvajā laikā lasa grāmatu tikai drukātajā formātā, pastāv viedoklis, ka grāmatas saturs ietekmē to, kādā veidā viņi to lasa. Šajā jautājumā par satura ietekmi uz lasīšanas formātu tieši drukātās grāmatas lasītāji brīvajā laikā visvairāk bija atzīmējuši variantu “ietekmē”(skatīt 11. pielikumā attēlu 11.34.).

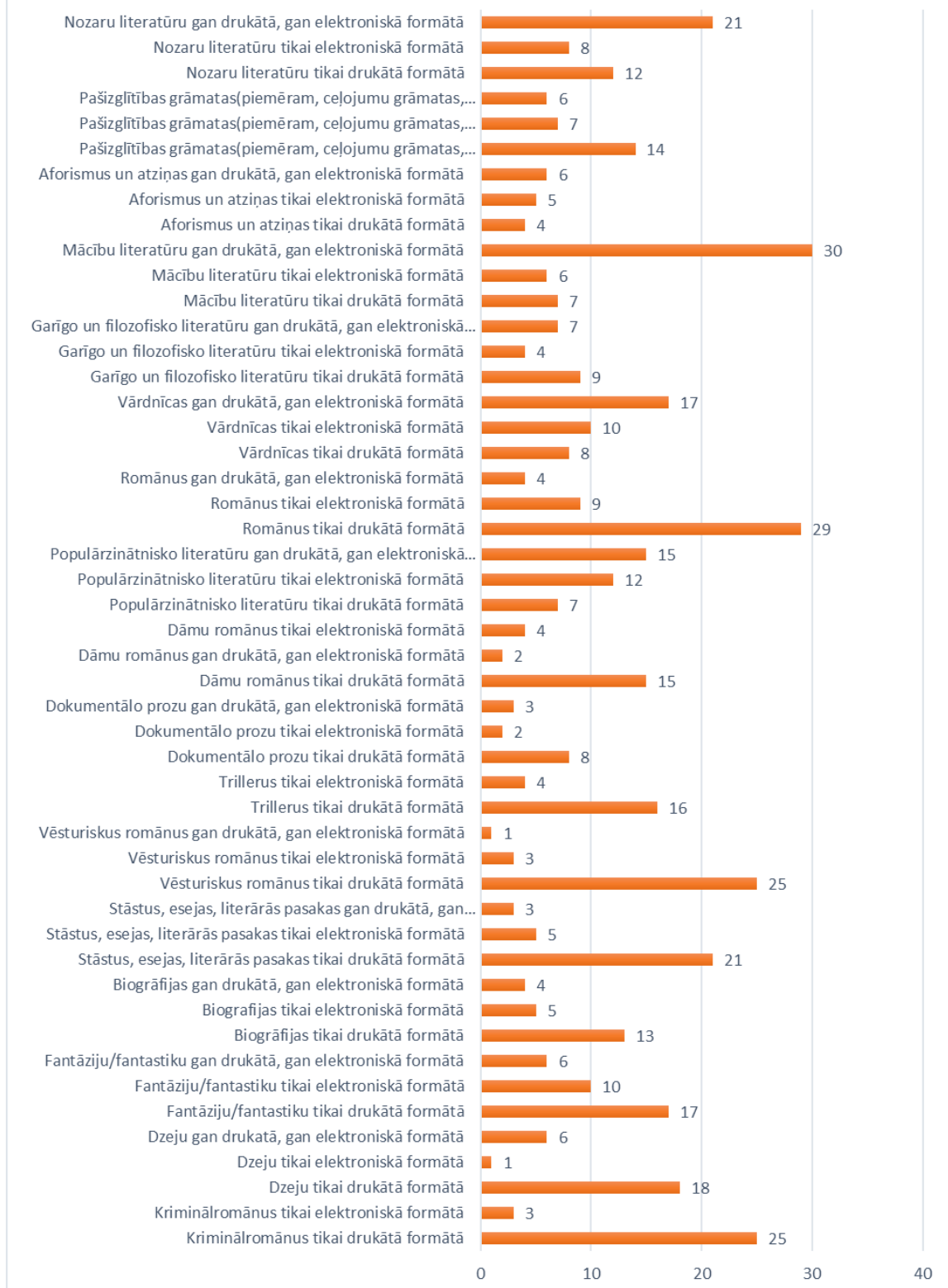

5.6. att. Iedalījums pēc brīvajā laikā izmantotajiem grāmatu formātiem

Anketā 8. Jautājums bija **“Kādas grāmatas un kādos formātos pēdējo 3 mēnešu laikā Tu esi lasījis?”** Tas bija vairāku atbilžu jautājums, līdz ar to katrs no respondentiem varēja atzīmēt variantus, kuri attiecas tieši uz viņu. Bija definēti 17 dažādi grāmatu žanri, pie kuriem varēja atzīmēt un izvēlēties vienu atbildes variantu, saistītu ar formātu. Saistībā ar lasīšanas vidi tika piedāvāti šādi 3 varianti – “Tikai drukātā formātā”, “Tikai elektroniskā formātā”, “Gan drukātā, gan elektroniskā formātā”. Katram žanram varēja izvēlēties tikai vienu no iepriekšējā teikumā minētajiem formātiem, tāpēc vienā rindīnā iespējama tikai viena atbilde. Kopā 64 respondenti pie šī jautājuma atzīmēja 477 variantus. 49 no 51 iespējamā varianta kaut vienu reizi tika atzīmēti. Visvairāk ticis atzīmēts variants “Mācību literatūru gan drukātā, gan elektroniskā formātā”, tas izvēlēts 30 aptaujās. Otrs biežāk izvēlētais atbilžu variants ir “Romānus tikai drukātā formātā”, tos 29 respondenti lasījuši pēdējo trīs mēnešu laikā. Trešajā vietā biežuma ziņā ierindojas divi varianti ar vienādu atbilžu skaitu, tie ir “Kriminālromānus tikai drukātā formātā” un “Vēsturiskus romānus tikai drukātā formātā”, abi atzīmēti 25 anketās. Savukārt, ceturte biežāk atzīmētie varianti ir “Stāstus, esejas, literārās pasakas tikai drukātā formātā” un “Nozaru literatūru gan drukātā, gan elektroniskā formātā”. Tāpat vairāk kā 10

reizes tika izvēlēti šādi atbilžu varianti: “Dzeju tikai drukātā formātā”; “Fantāziju, fantastiku tikai drukātā formātā”; “Biogrāfijas tikai drukātā formātā”; “Trillerus tikai drukātā formātā”; “Dāmu romānus tikai drukātā formātā”; “Populārzinātnisko literatūru tikai elektroniskā formātā”; “Populārzinātnisko literatūru gan drukātā, gan elektroniskā formātā”; “Vārdnīcas gan drukātā, gan elektroniskā formātā”; “Pašizglītības grāmatas tikai drukātā formātā”; “Nozaru literatūru tikai drukātā formātā” (skatīt attēlu 5.7.). No daudzveidīgajām atbildēm var secināt, ka aptaujātie respondenti pēdējo trīs mēnešu laikā lasījuši dažādu žanru grāmatas. Starp biežāk izvēlētajiem variantiem dominē varianti, kuros minēti žanri, kuri lasīti tieši drukātajā formātā. Tātad, drukātais formāts vēl aizvien dominē starp lasīšanas formātiem.

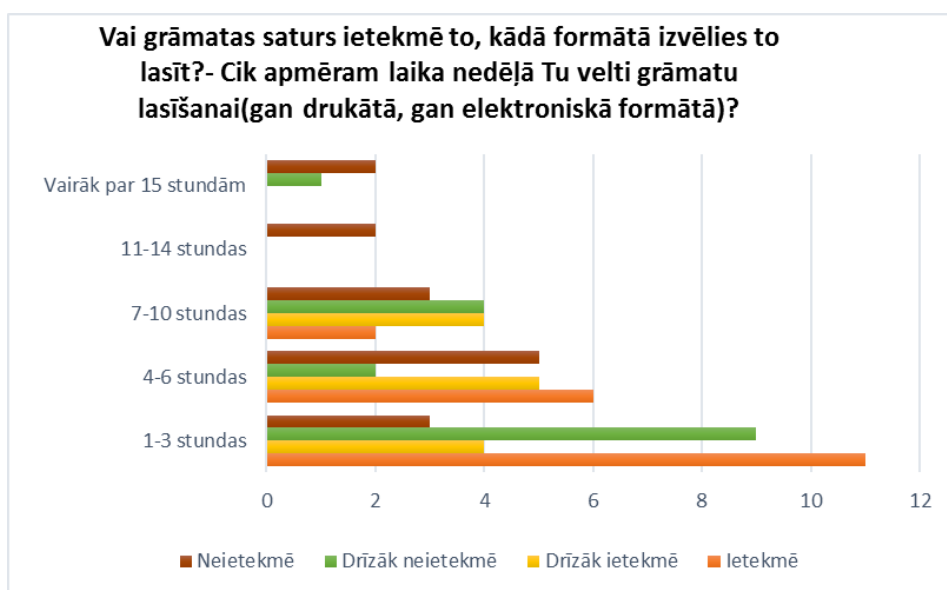
8. Kādas grāmatas un kādos formatos pēdējo 3 mēnešu laikā Tu esi lasījis?

5.7. att. Iedalījums pēc pēdējos trīs mēnešos izlasīto grāmatām un to formātiem

Pēc garā vairāku atbilžu jautājuma tālāk sekoja šāds: **“Vai grāmatas saturs ietekmē to, kādā formātā izvēlies to lasīt?”** Uz to tika atbildēts sešdesmit trīs anketās. Respondentiem

bija piedāvāti četri atbilžu varianti – “Ietekmē”, “Drīzāk ietekmē”, “Drīzāk neietekmē” un “Neietekmē”. Šajā jautājumā visi četri varianti bija izvēlēti gandrīz līdzvērtīgās proporcijās. Pirmais no tiem tika atzīmēts 19 anketās, kas procentuāli sastāda 30% no visām atbildēm. Variants “Drīzāk ietekmē” tika atzīmēts 13 reizes un tas procentuāli veido 21% no iegūtajiem rezultātiem. Savukārt, 16 respondenti uzskata, ka saturs drīzāk neietekmē to, kādā formātā lasīt grāmatu, procentu izteiksmē – 25%. Un pēdējais variants “Neietekmē” tika atzīmēts 15 anketās, procentuāli – 24% no 100% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.35.). Tātad var secināt, ka šajā jautājumā aptaujātajiem respondentiem nav viens, dominējošs viedoklis, jo domas dalās. Seši no astoņiem aptaujātajiem vīriešiem, kuri ikdienā lasa kādu pieejamo lasāmvielu savās atbildēs norādīja, ka saturs vai nu drīzāk neietekmē vai arī neietekmē. Starp sievietēm respondentiem vairāk nekā puse ir izvēlējusies variantus, kuri satur “ietekmē”, tātad tomēr sievietēm liekas, ka saturs to, kādā vidē lasīt, ietekmē (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.37.). Trešajā kursā studējošo respondentu viedoklis šajā jautājumā atšķiras no pārējo kursu pārstāvēto studentu viedokļiem. Viņi visbiežāk no visiem variantiem izvēlējusies variantu “Neietekmē”, kamēr starp pirmā un otrā kursa pārstāvjiem šis variants ir visnepopulārākais no visiem. Savukārt, starp pirmajā kursā studējošajiem respondentiem visbiežāk ir izvēlēts variants “ietekmē” (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.39.). Tas ļauj secināt, ka viedokļu atšķirības un lasīšanas paradumu izmaiņas novērojamas starp dažādos cursos studējošajiem. Interesanti, ka visbiežāk šajā jautājumā pirmais variants izvēlēts tieši starp tiem, kuri brīvajā laikā grāmatas lasa tikai drukātā formātā. Vēl nedaudz pārsteidz tendence, ka, salīdzinot šī jautājuma atbildes ar otro kļūst skaidrs, ka jo vairāk laika cilvēks velta lasīšanai, jo grāmatas saturs arvien mazāk ietekmē to, kādā formātā lasīšana notiks (skatīt attēlu 5.8.).

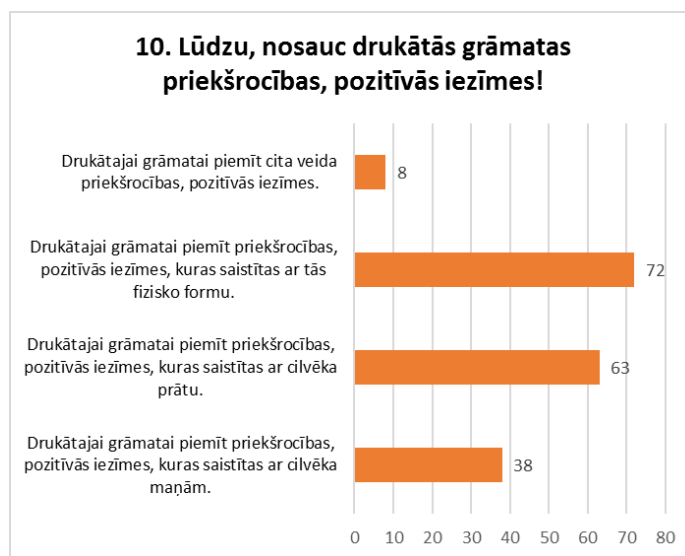
5.8. att. Iedalījums pēc grāmatas satura ietekmes uz izvēlēto formātu

Desmitais jautājums anketā bija **“Nosauc, kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas lasīšanas priekšrocības!”** Uz to atbildes tika sniegtas brīvā formā, jo tas bija atvērtais jautājums. Tās sniedza visi 103 anketētie studenti. Rezultātu analīzes procesā atbildes tika sadalītas četrās kategorijās:

- Drukātajai grāmatai piemīt priekšrocības,
- pozitīvās iezīmes, kuras saistītas ar cilvēka maņām;
- Drukātajai grāmatai piemīt priekšrocības, pozitīvās iezīmes, kuras saistītas ar cilvēka prātu;
- Drukātajai grāmatai piemīt priekšrocības, pozitīvās iezīmes, kuras saistītas ar tās fizisko formu;
- Drukātajai grāmatai piemīt cita veida priekšrocības, pozitīvās iezīmes.

Respondentu sniegtās atbildes tika sakārtotas atbilstoši tām, lai varētu izanalizēt iegūtos rezultātus. Tā kā starp anketās ierakstītajām priekšrocībām vairākumā gadījumu bija ierakstītas vairākas, ne tikai viena, tad iznāk, ka aptaujātais varbūt ir izvēlējis vairākas no šīm četrām definētajām priekšrocību kategorijām. Piemēram, viens no aptaujātajiem savā atbildē bija rakstījis šādi: *“Patīk, ka grāmatu varu sajust gan emocionāli, gan fiziski.”*. Savukārt, cits aptaujātais savā atbildē rakstīja: *“Lasi jebkur, nav jābūt datoram, elektronikai, elektrībai. Par velti izņemt bibliotēkā. Var šķirstīt lapas.”* Vairākums respondentu atbildēs bija minējuši pozitīvās iezīmes kas saistītas ar grāmatas fizisko formu, tādas tika norādītas 72 reizes. Otra biežāk minētākā atbilde starp visām norādītajām priekšrocībām bija tā, kurā minēts, ka drukātajai grāmatai piemīt tādas īpašības, kas saistītas ar cilvēka prātu. Viena no atbildēm, kura tika pieskaitīta pie tām ir: *“Grāmata liekas daudz personīgāka, vērtīgāka un ērtāka lasīšanai.”* Tā parādījās 63 reizes starp visām 103 anketām. Ar cilvēka maņām saistītās īpašības minētas 38 reizes, kamēr citas – tikai astoņas (skatīt attēlu 5.9.). Starp šī jautājuma trešo atbilžu variantu un jautājumu, kura mērķis ir izzināt cik lielu daļu lasīšanai atvēlētā laika aizņem drukātās grāmatas lasīšana, ir novērojamas sakarības. Gandrīz visi respondenti, kuri savā atbildē bija minējuši, ka drukātajai grāmatai piemīt priekšrocības, kas saistītas ar tās formu, drukāto grāmatu lasīšanai atvēlēja visu vai vismaz lielāko daļu no kopējā šim procesam atvēlētā laika (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.41.). Sievietes savās atbildēs salīdzinājumā ar vīriešiem vairāk norādījušas priekšrocības, kuras saistītas ar cilvēka prātu (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.45.). Ja salīdzina visu pārstāvēto vecuma grupu respondentu atbildes par priekšrocībām, kas saistītas ar prātu, tad starp 18-25 gadus veciem aptaujātajiem tās ir minētas visbiežāk (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.44.). Starp

sieviešu kārtas respondentu minētajām atbildēm vairāk minētas ar fizisko formu saistītās priekšrocības nekā vīriešu (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.43.). Ķīmijas studiju programmas studentu vidū vairāk ir minētas īpašības, kuras saistītas ar cilvēka prātu, kā starp pārējo studiju programmu pārstāvjiem (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.49.). Savukārt, Informācijas pārvaldības studiju programmas pārstāvēto respondentu vidū pārlicinoši vairāk ir minētas drukātās grāmatas priekšrocības, kuras saistītas ar fizisko formu, kas ir krietni vairāk kā starp ķīmijas studentu sniegtajām atbildēm (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.50.).

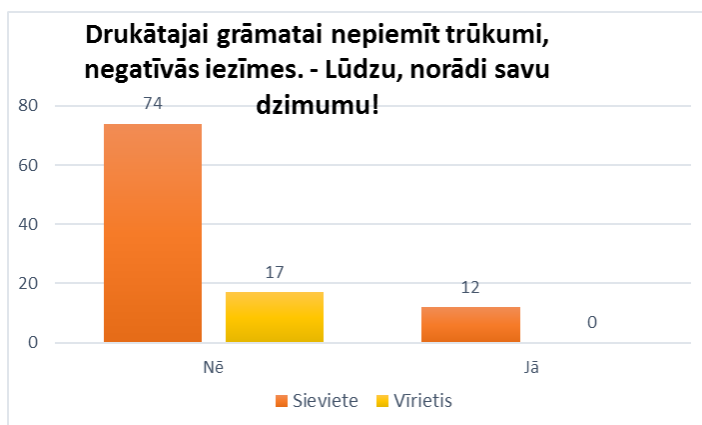
5.9. att. Iedalījums pēc nosauktajām, drukātās grāmatas priekšrocībām

Pēc jautājuma par drukātās grāmatas priekšrocībām tālāk sekoja jautājums par tās trūkumiem un negatīvajām iezīmēm. Tas ir **“Lūdzu, nosauc drukātās grāmatas trūkumus, negatīvās iezīmes!”** Uz to atbildes tika sniegtas brīvā formā, jo tas bija atvērtais jautājums. Tās sniedza visi 103 anketētie studenti. Rezultātu analīzes procesā atbildes tika sadalītas četrās kategorijās:

- Drukātajai grāmatai piemīt trūkumi, kuri saistīti ar grāmatas fizisko formu;
- Drukātajai grāmatai piemīt trūkumi, kuri saistīti ar tirgus situāciju (piemēram, nepieejamība, cenas);
- Drukātajai grāmatai piemīt cita veida trūkumi, negatīvās iezīmes;
- Drukātajai grāmatai nepiemīt trūkumi, negatīvās iezīmes.

Respondentu sniegtās atbildes tika dalītas pa šīm kategorijām, tāpat kā iepriekšējā jautājumā. Un, tāpat kā iepriekšējā jautājumā, viena atbilde varēja tikt definēta kā vairākas no šīm kategorijām. Piemēram, pie pirmās grupas trūkumiem tika pieskaitīta šī atbilde: *“Reizēm biezas un smagas.”* Savukārt, šajā atbildē jau ir ietvertas divas no četrām kategorijām: *“Nevar regulēt burtu izmēru. Dārgas vai Latvijā nav pieejamas”*. Visvairāk tika minētas negatīvās

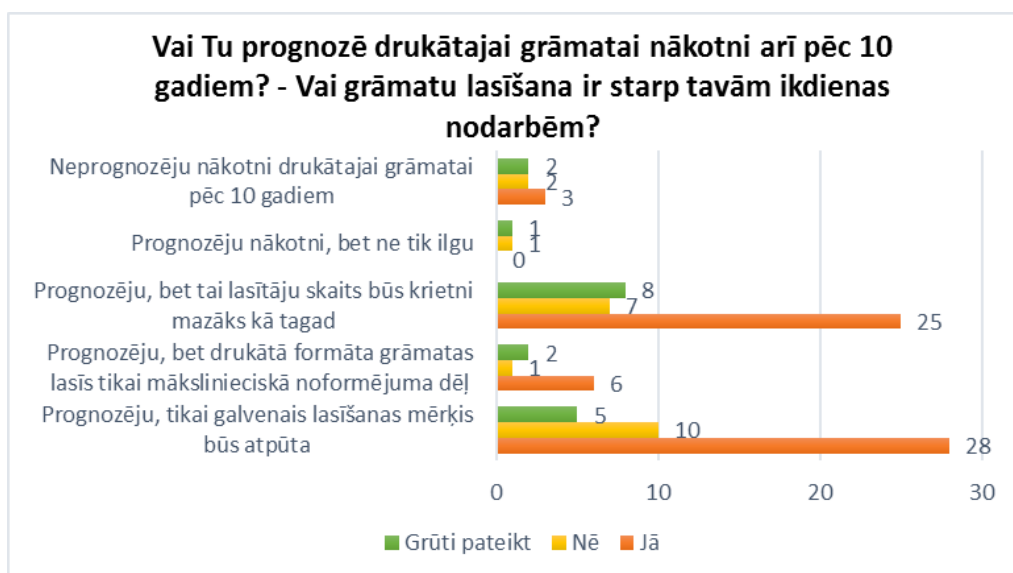
iezīmes, kuras saistītas ar grāmatas fizisko formu. Tas tika minēts 80 reizes starp visām uz jautājumu iegūtajām atbildēm. Kā otra kategorija, kura tika minēta starp rakstiskajām atbildēm, bija ar tirgus situāciju saistītie trūkumi. Tas tika minēts 16 reizes starp visām atbildēm. 12 reizes tika atzīmēti ka drukātajai grāmatai trūkumu nav. Savukārt, pārējās 10 tika ieskaitītas kategorijā, kurā minēti citi trūkumi (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.52.). Atbilde, kura ir saistīta ar fiziskajiem trūkumiem tika procentuāli visvairāk atzīmēta tieši pirmajā jeb jaunākajā vecuma kategorijā (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.54.). Interesanti, ka no respondentiem vecuma kategorijā no 26 līdz 32 gadiem neviens nebija pie trūkumiem minējis tieši ar nepieejamību un dārgajām cenām saistīto, tikmēr pārējo vecuma grupu pārstāvētie – bija (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.57.). Starp respondentiem vīriešiem tikai viens savā atbildē bija minējis trūkumus, kuri tika definēti trešajā kategorijā, pie citiem (skatīt 11. pielikumā attēlā 11.61.). Neviens no aptaujātajiem vīriešiem nebija atbildē pie trūkumiem minējis to, ka tādu nav, to savās rakstītajās atbildēs bija iekļāvušas tikai sievietes (skatīt attēlu 5.10.). Un lielāko daļu no viņām sastādīja tieši sievietes vecumā no 18 līdz 25 gadiem (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.63.). Turpinot par šo pašu kategoriju, 11 no 12 minētajām sniedza tieši Informācijas pārvaldības studiju programmas pārstāvji (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.62.). Vēl tika pamanīts, ka atzinumu par to, ka drukātajai grāmatai nav negatīvo iezīmju, bija snieguši tie, kuri drukāto grāmatu lasīšanai velta visu vai lielāko daļu no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.64.).

5.10. att. Iedalījums pēc nosauktajiem drukātās grāmatas trūkumiem

Divpadsmitais jautājums anketā bija **“Vai Tu prognozē drukātajai grāmatai nākotni arī pēc 10 gadiem?”** Uz to bija iespējams izvēlēties vienu no pieciem variantiem. Tie bija šādi: “Prognozēju, tikai galvenais lasīšanas mērķis būs atpūta”; “Prognozēju, bet drukātā formāta grāmatas lasīs tikai mākslinieciskā noformējuma dēļ”; “Prognozēju, bet tai lasītāju skaits būs krietni mazāks kā tagad”; “Prognozēju nākotni, bet ne tik ilgu”; “Neprognozēju nākotni drukātajai grāmatai pēc 10 gadiem”. 101 respondents no kopā esošajiem 103 atbildēja uz šo jautājumu. Viens no šiem diviem respondentiem aizpildītajā drukātajā anketā bija pierakstījis

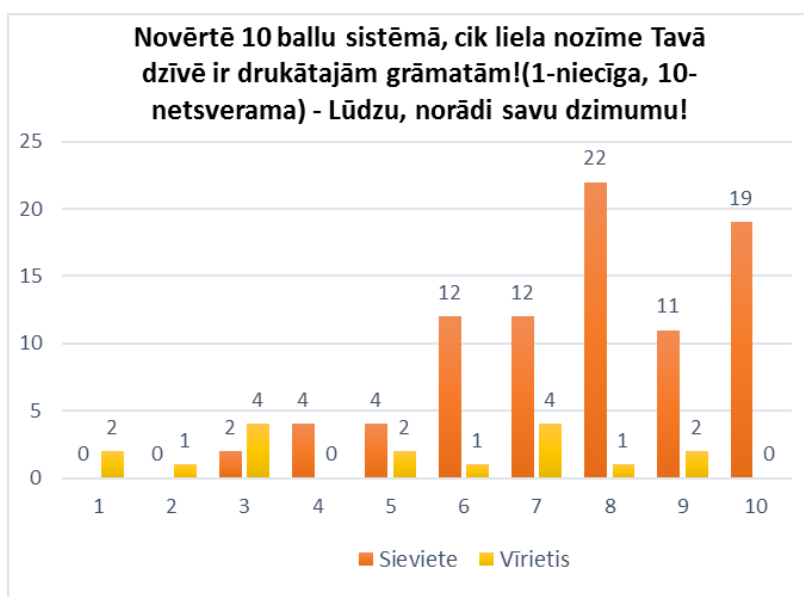
klāt šim jautājumam hipotēzi, ka prognozē un, ka nekas nemainīsies. Visvairāk no visiem variantiem, 43 reizes tika izvēlēts pirmais piedāvātais variants, procentu izteiksmē tas ir 42%. Tikai par trīs respondentiem mazāk savās anketās atzīmēja to, ka lasītāju skaits būs krietni vien mazāks kā tagad, procentu izteiksmē tas sastāda 40% no visām atbildēm. To, ka drukātās grāmatas lasīs tikai noformējuma dēļ uzskata 9 respondenti jeb 9%. Un ceturtais un piektais variants tika izvēlēts attiecīgi divās un septiņās anketās, un tas kopā sastāda atlikušos 9% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.66.). Pēc 10 gadiem drukāto nākotni neprognozē tieši pirmajā un otrajā kursā studējošie respondenti (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.67.). Šo pašu atbilžu variantu ir izvēlējušies divu vecuma grupu pārstāvji – 18 līdz 25 gadi, un 41 un vairāk (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.68.). Tāpat kā sievietes, tāpat arī vīrieši visvairāk ir izvēlējušies abus populārākos variantus (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.69.). Vēl jāmin tas, ka tie respondenti, kuri ikdienā lasa grāmatas, prognozē nākotni (skatīt attēlu 5.11.). Kopumā no visām iegūtajām atbildēm var secināt, ka drukātajai grāmatai nākotne tiek prognozēta arī pēc 10 gadiem.

5.11. att. Iedalījums pēc prognozēm attiecībā uz drukātās grāmatas nākotni

Pēc nākotnes prognozēšanas sekoja jautājums par drukātās grāmatas nozīmi studentu dzīvē. Tas ir **“Novērtē 10 ballu sistēmā, cik liela nozīme Tavā dzīvē ir drukātajām grāmatām!”** Uz to atbildes sniedza visi aptaujātie. “1” nozīmēja niecīga, savukārt, “10” – neatsverama. Kaut vienu reizi atzīmēta atbilde ir pie jebkuras no ballēm. Visbiežāk anketās tika atzīmēta atbilde “8”. To 23 respondenti izvēlējušies kā savu atbildi. Otrs biežākais cipars ir 10 jeb neatsverama, un ar to 19 aptaujātie novērtējuši drukātās grāmatas nozīmi savā dzīvē. Tāpat arī 6, 7 un 9 balles ir atzīmētas diezgan bieži, attiecīgi 13, 16 un 13 reizes. Cipari no 1 līdz 5 izvēlēti salīdzinoši krietni retāk. Divi no respondentiem drukātās grāmatas nozīmi savā dzīvē vērtējot kā niecīgu atzīmējuši ciparu 1 (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.71.). Analizējot rezultātus, tika secināts, ka aptaujāto sieviešu dzīvē drukāto grāmatu nozīme ir svarīgāka, jo, pirmkārt,

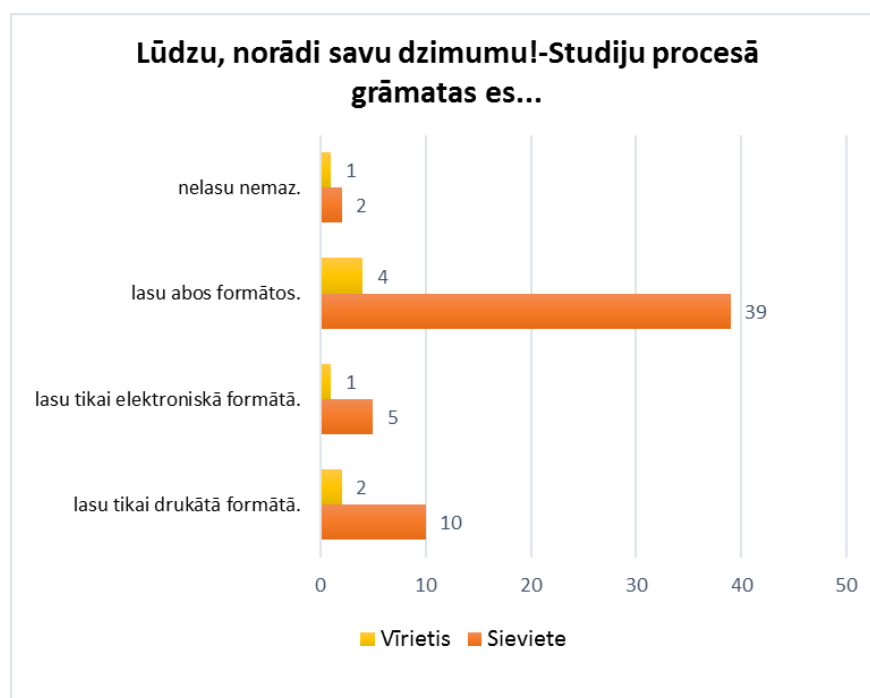
neviens atbilde nav atzīmēta pie 1 vai 2, un, otrkārt, ir atbildes pie augstākās balles. Toties starp vīriešu kārtas respondentiem ir atzīmētas atbildes “niecīga”, arī “2”, bet neviens nav izvēlējis augstāko balli (skatīt attēlu 5.12.). Tāpat tika saskatīta sakarība saistībā ar faktu, ka tie aptaujātie, kuri bija izvēlējušies 2 ilgākos laikus, ko velta lasīšanai, ir atbildējuši, ka viņu dzīvē drukātajai grāmatai ir neatsverama nozīme. Vēl tika novērota cita nianse – tie, kuri ikdienā lasa grāmatas, atbildēja, ka grāmatai viņu dzīvē ir daudz lielāka nozīme kā tiem, kuri bija atbildējuši, ka ikdienā nelasa grāmatas (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.74.). Analizējot kopā uz šo un septīto jautājumu iegūtās atbildes, tika uzzināts, ka aptaujātie respondenti, kuri drukātās grāmatas nozīmi vērtēja ar cipariem 8, 9 un 10 brīvajam laikam, izklaidei, pārsvarā lasa tikai drukātā formātā (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.76.).

5.12. att. Iedalījums pēc drukātas grāmatas nozīmes

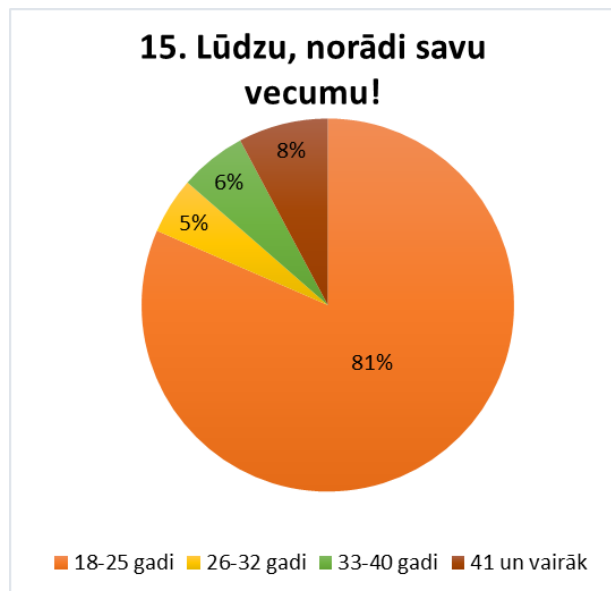
Četrpadsmitais jautājums anketā aizsāka tās demogrāfisko sadaļu. Tas bija šāds “**Lūdzu, norādi savu dzimumu!**” Uz to tika sniegtas 103 atbildes, visi respondenti atbildēja, jo tas bija obligāti atbildamais jautājums. Izvēlēties varēja variantu “sieviete”, vai arī variantu “vīrietis”. 86 no aptaujātajiem bija sievietes, kamēr pārējie 17 – vīrieši. Procentuālais sadalījums attiecīgi starp abiem dzimumiem ir 83% pret 17% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.77.). Analizējot iegūtos rezultātus saistībā ar šo jautājumu, tika pamanītas atšķirības, kuras ļauj izdarīt papildus secinājumus. Piemēram, salīdzinot dzimuma un respondentu pārstāvēto kursu jautājumu atbildes, tika pamanīts, ka 11 no visiem 17 vīriešiem respondentiem studē 2.kursā. Tāpat, piemēram, pirmajā kursā studē tikai 2 no aptaujātajiem vīriešu kārtas pārstāvjiem (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.78.). Vēl tika pamanīta tendence, ka starp aptaujātajiem ģimijas programmas studentiem procentuāli ir vairāk vīriešu kā starp informācijas pārvaldības studentiem. No 27 atbildes sniegušajiem ģimijas studentiem 6 ir

vīriešu dzimtes pārstāvji, kamēr starp 84 informācijas pārvaldības programmas pārstāvjiem ir 10 (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.82.).

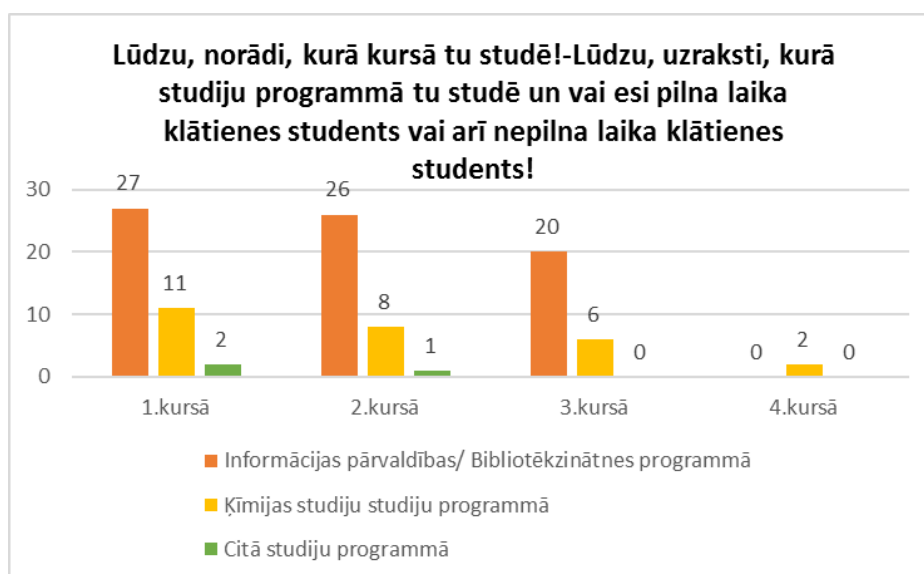
5.13. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma

Pēc dzimuma noskaidrošanas demogrāfiskajā daļā sekoja jautājums par vecumu. Tas bija **“Lūdzu, norādi savu vecumu!”** Bija izdalīti četri atbilžu varianti, katrs no tiem definēja noteiktu vecuma robežu. Tas tika darīts ar mērķi ietvert tieši aptaujāto studentu gadu skaitu, jo atbildes sniedza studenti sākot no tikko vidusskolu absolvējušiem jauniešiem līdz cilvēkiem, kuri jau sasnieguši citas vecuma robežas, bet izlēmuši studēt. Pirmais no variantiem bija “18-25 gadi”, otrais – “26-32 gadi”. Savukārt, trešais un ceturtais bija “33-40 gadi”, un “41 un vairāk”. Visi anketēšanā piedalījušies respondenti to aizpildīja, jo tas kā demogrāfiskais jautājums bija obligāti jāaizpilda. Kā jau tas bija paredzams, tad lielākā daļa no anketētajiem cilvēkiem ir vecumā no 18-25 gadiem. Kopā tie ir 84 respondenti, kuri sastāda 81% no kopējā aptaujāto skaita. Otrā visbiežāk izvēlēta atbilde ir pēdējais atbilžu variants, vecākā vecuma grupa. To pārstāvēja 8 studējošie, kuri attiecīgi veido 8% no visiem anketēšanas dalībniekiem. Savukārt, otrais un trešais variants tika atzīmēti attiecīgi piecas un sešas reizes, procentu izteiksmē tas ir 5% un 6% (skatīt attēlu 5.14.). Interesanti, ka starp Informācijas pārvaldības studiju programmas studentiem ir novērojams lielāks īpatsvars to respondentu vidū, kuri pārstāv vecuma grupas sākot no 26 gadiem un uz augšu (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.80.). Tas izskaidrojams ar to, ka Informācijas pārvaldības studiju programmas neklātienē dalībnieki piedalījās anketēšanā, bet Ķīmijas studiju programmas nepiedalījās.

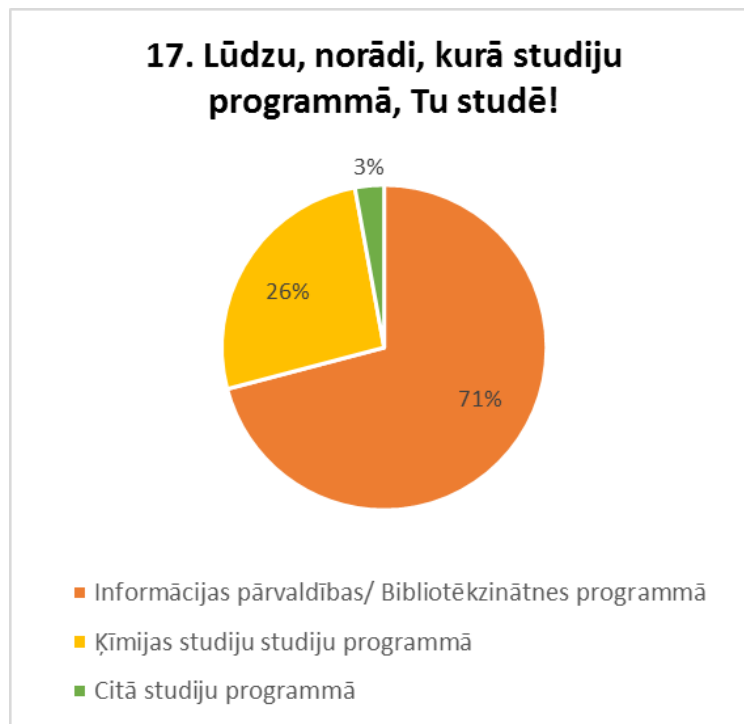
5.14. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma

Anketā aiz jautājuma par respondentu gadu skaitu sekoja sešpadsmitais jautājums. Tas bija šāds **“Lūdzu, norādi, kurā kursā tu studē!”** Tajā bija, iespējams, izvēlēties vienu variantu no četriem. Tie bija “1.kursā”, “2.kursā”, “3.kursā” un “4.kursā”. Tāpat uz kā citiem demogrāfiskās daļas jautājumiem, tāpat arī uz šo atbilde bija obligāti nepieciešama. Visi respondenti to arī izpildīja, daļa no tiem drukātajās anketās pie izvēlēta varianta bija pierakstījuši kura līmeņa studiju programmā pašlaik studē – bakalaura vai maģistra. Pirmais variants starp aptaujātajiem tika izvēlēts 40 reizes, tas veido 39% no kopējā skaita. Starp iegūtajām atbildēm otrais tika izvēlēts 35 reizes, un attiecīgi šis respondentu skaits veido 34% no kopējā atbilžu skaita. 3.kursu pārstāv 26 studējošie, kuri sastāda 25%. Savukārt, ceturto kursu starp šīs anketēšanas dalībniekiem pārstāvēja tikai divi respondenti un tas ir 2% no 100% (skatīt 11. pielikumā attēlu 11.81.). Starp anketētajiem studentiem 4.kursa pārstāvji ir tikai divi, jo gan LU Informācijas pārvaldības studiju programmā, gan arī LU Ķīmijas studiju programmā mācību ilgums ir 3 gadi. Pēdējo variantu ir atzīmējuši divi respondenti, kuri pārstāv Ķīmijas fakultāti, bet tikai profesionālo bakalaura programmu “Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs” (skatīt attēlu 5.15.).

5.15. att. Respondentu sadalījums pēc studiju kursa un programmas

Pēdējais jautājums anketā bija atvērtais jautājums **“Lūdzu, uzraksti, kurā studiju programmā tu studē un vai esi pilna laika klātienes students vai arī nepilna laika klātienes students!”** Lai datu analīzē varētu izmantot uz to iegūtās atbildes, tās tika kodētas. Respondentu brīvā formā uzrakstītās viņu pārstāvētās studiju programmas, kā arī studiju laiks (klātienē vai neklātienē) tika iedalītas trīs grupās, sakodētas un tad apkopoti rezultāti tāpat kā citiem jautājumiem šajā anketā. Tās trīs grupas ir sekojošas – “Informācijas pārvaldības/ Bibliotēkzinātnes programmā”, “Ķīmijas studiju programmā” un “Citā studiju programmā”. Svarīgi pieminēt ir to, ka, piemēram, pirmajā variantā ir iekļauti gan Informācijas pārvaldības bakalaura studenti (gan klātienē, gan neklātienē), gan arī Bibliotēkzinātnes un informācijas maģistra programmas studenti, Tāpat arī aptauju aizpildījušie ķīmijas studenti pārstāv gan bakalaura, gan maģistra studiju programmas. Tas definētajās grupās netika izdalīts atsevišķi, jo respondentu skaits nav tik liels, lai tas rezultātos varētu ieviest kādas atšķirības. Piemēram, Informācijas pārvaldības/Bibliotēkzinātnes pārstāvēto respondentu sadalījums ir šāds: Informācijas pārvaldības bakalaura pilna laika klātienes studenti – 57, Informācijas pārvaldības bakalaura nepilna laika neklātienes studenti – 7, Bibliotēkzinātnes un informācijas studenti – 9. Savukārt, aanketētajiem ķīmijas studentiem šādu sadalījumu nevar veikt, jo daļa no tiem ir norādījuši tikai studiju programmu, nepierakstot klāt, vai viņi studē maģistra vai bakalaura studiju programmā. Pirmo izdalīto studiju programmu kategoriju pārstāv 73 respondenti, kamēr ķīmijas studiju programmu – 27. Un trešo variantu, kas bija “Citā studiju programmā”, atzīmējuši tikai trīs studenti (skatīt attēlu 5.16.). Šīs citas programmas arī ir Latvijas Universitātes fakultātēs. Tās ir “Eiropas studijas”, “Matemātikas-statistikas”, kā arī viena no Datorikas fakultātes programmām.

5.16. att. Respondentu sadalījums pēc pārstāvētās studiju programmas

5.2. Intervēšanas rezultāti

Intervēšanas rezultātā iegūtie dati ir kvalitatīvi, tāpat kā fokusgrupas laikā iegūtie. Līdz ar to arī tie nav izteikti diagrammās, vai tabulās, bet gan tekstā ar izmantotiem fragmentiem no piecām veiktajām sarunām. To mērķis bija noskaidrot intervēto respondentu lasīšanas paradumus – vai ikdienā lasa, cik bieži un daudz lasa, ko lasa, kādos formātos lasa, arī uzzināt drukātās grāmatas priekšrocības un trūkumus un saprast, vai drukātajai grāmatai tiek prognozēta nākotne, kā arī izzināt to, vai drukātās grāmatas lasīšana un vispār lasīšana dod kādu pozitīvu efektu. Atbildes uz tiem sniedza pieci studenti – gan no Informācijas pārvaldības programmas, gan arī Ķīmijas studiju programmas.

Pirmais jautājums intervijās bija **“Vai lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm?”** Šis jautājums bija pirmais arī anketā. Visi intervējamie atzina, ka lasīšana ir starp viņu ikdienas nodarbēm. Viens no viņiem teica šādi: *“Jā, lasīšana ir starp manām ikdienas nodarbēm. Tā ir viena no darbībām, kura ikdienā sagādā prieku, sniedz emocijas.”* Cits, līdzīgs viedoklis ir šāds: *“[...] Diezgan ilgu laiku, īstenībā jau no mazotnes, ja var tā teikt, grāmatas tā, vai savādāk, bet ikdienā lasu. [priecīgi, ar aizrautību balsī]”* Savukārt, viens no viņiem atzina, ka nelasa savu mērķu vadīts, bet gan tāpēc, ka ir vajadzība māsas meitām vakara pasaciņas reizēm palasīt. Respondenti, kuri atzina, ka lasīšana ir starp viņu ikdienas nodarbēm, to pamatoja ar skaidrojumu, ka tas ir veids kā pavadīt laiku, kā arī hobijs.

Tālāk sekoja jautājums **“Cik daudz laika tu velti grāmatu lasīšanai?”** Četri no pieciem respondentiem norādīja, ka lasa diezgan regulāri. Regulāri tiek skaidrots šādi – trīs līdz četras stundas dienā, stunda dienā, divas stundas dienā. Viens no intervētajiem atzina, ka grūti pateikt stundās, bet mēnesī sanāk divas līdz trīs biezas grāmatas. Savukārt, viens respondents, kurš regulāri nelasa, norādīja, ka tās sanāk septiņas līdz astoņas stundas mēnesī.

Aiz jautājuma par lasīšanas biežumu respondentiem sekoja šis **“Kādu mērķu vadīts tu lasi grāmatas?”** Gandrīz katram no respondentiem ir minēti atšķirīgi mērķi, kāpēc viņš lasa grāmatas. Piemēram, viens no respondentiem sniedza šādu atbildi: *“Nu vakaros, kā es jau minēju [domīgi] ir vienkārši sev prieciņam kāds romāniņš, kāda drāmiņa, asariņa, prieciņi, [priecīgi] bet dienā tās ir tīri darbam, studijām, tikai un vienīgi”*. Savukārt, cits aptaujātais students norādīja mērķus, kuri ir vairāk saistīti ar personību un tās izaugsmi, piemēram, pašattīstība, vēlme izzināt pasauli, iepazīt sevi. Te ir fragments no šīs atbildes: *“Mērķis ir nodibināt kontaktu ar pēc iespējas dažādākiem varoņiem, iepazīt situācijas, kuras dzīvē, iespējams, netiks piedzīvotas, piedzīvot līdzpārdzīvojumu.”* Pārējie intervējamie savās atbildēs minēja atslēgšanos no ikdienas pasaules, iespēju uzzināt, ko par pasauli domā citi cilvēki un kā viņi to redz, vakara pasaciņu lasīšana māsas meitām, un fakts, ka lasīšana liek domāt, aizdomāties utt. Tāpat vienā no atbildēm redzams, ka mērķis ir atkarīgs no katras grāmatas, ka to nevar tā tik viennozīmīgi pateikt. Pēc sniegtajiem viedokļiem var secināt, ka katrs grāmatas lasa savu mērķu vadīts, tie ir atkarīgi no katra personības, interesēm, tāpat arī no katras grāmatas.

Ceturtais jautājums intervijā bija **“Kādā formātā/ formātos tu lasi grāmatas?”** Trīs no pieciem respondentiem atzina, ka lasa abos formātos. Viņi atzina, ka izvēlētais lasīšanas formāts ir atkarīgs no tā, kādam mērķim process notiek, kā arī no citiem apstākļiem, piemēram, grāmatu pieejamības, cenas, biežuma. Savukārt, pārējie respondenti norādīja, ka lasa tikai drukātajā formātā. Viens no viņiem izteicās šādi: *“Grāmatas lasu tikai drukātā formātā, elektroniski es neesmu skatījies, vai viņas ir pieejamas, bet pieļauju, ka ir, jo šīs grāmatas, viņas ir jau, nu, [domīgi] izdotas. [..]”* Savukārt, otram pamatojums bija tāds, ka elektroniskā grāmata viņu nesaista. Vēl pie šī jautājuma jāpiezīmē, ka divi no tiem respondentiem, kuri savās atbildēs minēja, ka lasa abos formātos, labāk izvēlas drukāto grāmatu. Viens no šiem studentiem teica šādi: *“Pārsvarā lasu drukāta formāta grāmatas, tām arī dodu priekšroku. [pārliecināti, strikti] E-grāmatas esmu lasījusi un sanāk ik pa laikam lasīt, bet drukāto grāmatu lasīšana man krietni vairāk patīk. [..]”* No šī jautājuma var secināt, ka drukāto grāmatu joprojām lasa, un, tā aptaujātajiem respondentiem patīk labāk kā elektroniskā grāmata.

Pēc jautājumu secības tālāk izvirzīts šāds jautājums **“Kāda veida/ žanra grāmatas tu lasi?”** Starp sniegtajiem viedokļiem ir minēti dažādi žanri, katram respondentam patīk dažādas

grāmatas. Piemēram, viens respondents norādīja, ka lasa romānus par karu, smagas grāmatas, arī oriģinālliteratūru, galvenais – lai grāmata liek domāt un ļauj uzzināt ko jaunu. Kā nozīmīgu faktoru šis respondents minēja arī to, ka svarīgi ir tas, vai autors ir uzbūris tādus tēlus, ka rodas vēlme tiem sekot līdzī un domāt kā par dzīviem cilvēkiem reālajā dzīvē. Tāpat arī cits students savā atbildē ir norādījis, ka lasa grāmatas, kuras liek domāt. Fragments no tās ir šāds: “[..] *Grāmatai ir jāliek domāt un piedalīties visā tajā procesā tev arī – nedrīkst tikai lasīt, lasīt un lasīt lasīšanas pēc.*” Vēl cits respondents minēja, ka parasti nešķiro žanrus, bet priekšroku tomēr dod klasikai un populārzinātniskajai literatūrai. Pārējie žanri, kuri tika minēti atlikušo divu respondentu atbildēs, ir bērnu grāmatas, fantāzija, fantastika, autobiogrāfija, kā arī dažādi citi žanri, kuri netika konkrēti nosaukti. Fragments no vienas šīs atbildes: “[..] *Nu žanrs tiešām nav tik noteicošs tajā faktorā, lai šo grāmatu gribētu izlasīt, tāpēc es domāju, ka jā, tiešām grūti pateikt kaut kādu konkrētu žanru, ko es lasītu un ko es nelasītu. [..]*” Pēc tās var secināt, ka ne visiem cilvēkiem ir konkrēts žanrs, kura grāmatas tiek lasītas. Citiem ir svarīgi tas, lai katrs konkrētais autora uzrakstītais darbs uzrunā.

Sestais jautājums intervijā bija **“Kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas priekšrocības, pozitīvās īpašības?”** Tajās ir minēti daudz dažādi plusi tradicionālajam lasīšanas formātam. Katrs respondents minēja vismaz vienu priekšrocību, bet lielākā daļa pat vairākas. Starp atbildēm tika minētas šādas drukātās grāmatas pozitīvās iezīmes – grāmatu smarža, lapu čaukstoņa, sajūta to turot rokās, labāk var atcerēties tekstu, vieglāk lasīt, acis nenogurst tik ātri, tauste, ērti lietojamas vairāku grāmatu gadījumā, vieglāk pārskatīt tekstu, bauda acīm un tausti, patīkamā sajūta turot rokās grāmatu, nav nekā, kas novērstu uzmanību. Viens no respondentiem par drukātā formāta priekšrocībām teica šādi: *“Grāmatai raksturīgā smarža, spēja viegli pāršķirstīt lappuses no pēdējās uz pirmo. Spēja atgriezties pie konkrētiem notikumiem, nodaļām, citātiem, tēlu raksturojumiem. [..]”*

Aiz priekšrocībām un pozitīvajām iezīmēm sekoja nākošais jautājums, par grāmatu trūkumiem un negatīvajām iezīmēm. Tas bija **“Kādi, tavuprāt, ir drukātās grāmatas trūkumi, negatīvās iezīmes?”** Viens respondents minēja tikai vienu negatīvo iezīmi, kamēr citi – vairākas. Starp intervijā iegūtajām atbildēm tika minēti šādi trūkumi – smaga, grūti lasīt tumsā, cena augstāka kā elektroniskajai grāmatai, ir grāmatas, kurās grūti orientēties, nevar vienmēr paņemt līdz, svars, iegāde, laika ierobežojums (prasa laiku, lai apsēstos malā un lasītu), tās noveco, tās var saplēst (īpaši jau bērni), grūti pārnēsāt ja lielas grāmatas, ne vienmēr pieejamas, kad nepieciešams. Viens no interviju dalībniekiem par drukāto grāmatu trūkumiem izteicies šādi: *“Svars, manuprāt, ir vienīgā negatīvā iezīme, bet tas nav pietiekami traucējoši, lai neturpinātu tās izmantot.”* Vēl starp šī jautājuma atbildēm ir minēta problēma, kas saistīta

ar grāmatas piegādes izmaksām, ja tā tiek pasūtīta no ārzemēm. Tā var sastādīt pat vairāk kā pusi no tās vērtības, un grāmatas iegādes maksu tas neadekvāti sadārdzina.

Astotais jautājums bija **“Vai tu piekrīti tam, ka drukāto grāmatu lasīšana bagātina vārdu krājumu un paplašina iztēli?”** Par iztēles paplašināšanos un uzlabošanos visi intervijas sniegušie studenti ir vienisprātis – viņi tam piekrīt. Viens no respondentiem par to izteicās šādi: “[..] *Tas nav kā filmā, kad tev parāda, kā tur izskatās, kā izskatās varoņi, kā izskatās vide. Sev, [domīgi] tu pats uzbur savu pasauli, un ja sākumā tas ir grūti, tad ar laiku tā fantāzija ir daudz vieglāka. [..]*” Par valodas bagātināšanu un vārdu krājuma paplašināšanos domas jau dalījās. Divi respondenti tam piekrita, savukārt, pārējie minēja, ka tas ir atkarīgs no grāmatas. Atkarīgs no grāmatas tādā ziņā, ka to veidojošie faktori – saturs, teikumu uzbūve, valodas stils - tas ir tas, kas nosaka, vai konkrētās drukātās grāmatas lasīšana bagātinās valodu. Viens no respondentiem par to teica šādi: “[..] *Cik ļoti katra grāmata dos šo pozitīvo efektu ir atkarīgs no autora valodas sarežģītības, uzbūves, kā arī no satura. [..]*” Vēl cits students minēja, ka valodas bagātināšana un vārdu krājuma paplašināšanās ir diezgan nosacīta, jo, izlasot vienreiz iepriekš nezināmu vārdu, tu nevari uzreiz iemācīties, kādā kontekstā to lietot. Tāpat tika minēti arī papildus pozitīvie efekti, ko drukātās grāmatas lasīšana sniedz. Tie ir domāšanas attīstīšana, spriestspējas uzlabošana, analītisko prasmju attīstība, intelekta devas sniegšana, radošuma veicināšana. Pēc šī jautājuma atbildēm var spriest, ka drukātās grāmatas lasīšana atstāj pozitīvu efektu uz cilvēku, kas ietekmē ne tikai iztēli un vārdu krājumu.

Priekšpēdējais jautājums intervijā bija **“Vai tu prognozē nākotni drukātajai grāmatai arī pēc, piemēram, desmit gadiem?”** Uz to sniegtās atbildes ļauj uzzināt intervēto viedokli par drukātās grāmatas nākotni. Tajās visās intervētie studenti minējuši, ka cilvēki iespēstā veidā grāmatu lasīs arī pēc 10 gadiem. Daži iespējamie nākotnes minējumi bija vairāk optimistiski, citi mazāk. Piemēram, vienā atbildē teikts šādi: *“Jā, manuprāt, tehnoloģijas nespēj aizvietot drukāto grāmatu, noteikti uzskatu, ka tai nedraud iznīkšana. [..]”* Citi minēja, ka, iespējams, paliks mazāk lasītāju, lasīšanas biežums mazināsies, kā arī to, ka drukātais formāts kādu mēs saprotam tagad, nākotnē varētu būt mainījies. Vēl atbildēs ir lasāms tas, ka grāmata ir tāda lieta, kuras nākotni un izmantošanu ir grūti prognozēt. Tātad, no atbildēm iespējams secināt, ka nākotne tradicionālajam lasīšanas formātam tiek prognozēta arī pēc 10 gadiem.

Un kā pēdējais kopsavilkuma jautājums intervijā bija **“Kāda nozīme tavā dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanai?”** Četri no pieciem intervētajiem respondentiem atzina, ka drukātajai grāmatai un lasīšanai viņu dzīvē ir svarīga nozīme. Viens no viņiem par to izteicās šādi: “[..] *Grāmata noteikti ir mainījusi to, kā es redzu pasauli, kā es attiecos pret lietām [domāj] un, jā, šī ietekme ir ļoti liela, bet to ir grūti tā precīzi aprakstīt.*” Dažiem tika uzdots arī papildus jautājums, vai dzīve būtu iedomājama bez lasīšanas. Uz šo tika sniegta atbildes, ka, jā, bet tā

nebūtu tāda kā tagad, tā būtu sliktāka. Savukārt, viens no pieciem respondentiem atzina, ka grāmatai viņa dzīvē nav pārāk liela nozīme. Viņš par to izteicās šādi: “*Grāmata kā tāda priekš manis [domā] tas ir tiešām informācijas nesējs, kurš ir bagāts ar dažādām interesantām lietām. [..]*” Kopumā pēc iegūtajām atbildēm var secināt, ka drukātajai grāmatai un lasīšanai ir svarīga nozīme studentu dzīvē.

5.3. Fokusgrupu diskusijas rezultāti

Fokusgrupas diskusijas laikā iegūtie rezultāti pēc to tipa ir kvalitatīvi. Šī iemesla dēļ tie nav izteikti diagrammās, vai tabulās. Diskusijas mērķis bija uzzināt kādas grāmatas studenti lasa, cik bieži lasa, kādā formātā lasa un kāda nozīme viņu dzīvē ir grāmatām un lasīšanai.

Pirmais uzdotais jautājums fokusgrupu diskusijā bija “**Kāda nozīme jūsu dzīvē ir lasīšanai un grāmatām?**” Gandrīz visi diskusijas dalībnieki atzina, ka viņu dzīvē grāmatām, arī lasīšanas procesam, ir svarīga nozīme. Tikai viens no viņiem atzina, ka viņa dzīvē grāmatu lasīšanai nav svarīga nozīme. Šis dalībnieks izteicās šādi: “*Nu, gan, drukātajām grāmatām manā dzīvē nav īpaši liela nozīme. Es daudz nelasu.*” Tāpat lielākā daļa studentu atbildēs atzina, ka viņiem patīk lasīt grāmatas. Viens no dalībniekiem teica: “*[..] bet nu jā, pēdējā laikā ir ļoti maz laika, gribētos vairāk. Tādēļ nesanāk daudz laika lasīt. Diemžēl.*” Tāpat arī daži citi atzina, ka lasīšanai viņiem neatliek tik daudz laika kā gribētos.

Nākamais jautājums uz kuru diskusijas dalībniekiem jāatbild bija “**Cik bieži Jūs lasāt grāmatas?**” Pie šī jautājuma atbildesvairs nebija tik viennozīmīgas, jo viedokļi bija atšķirīgāki, un nebija tā, ka dominētu kāda viena atbilde. Četri no desmit studentiem atzina, ka viņi lasa bieži – katru dienu, vai arī nedaudz retāk, bet daudz maz regulāri. Viens no šiem studentiem, kuri to atzina, teica šādi: *Ā, [domīgi] man sanāk arī, ka varbūt ne katru dienu, bet, kad es braucu uz fakultāti, man vilcienā tiešām turp, atpakaļ paiet 2 stundas un es arī tajā laikā lasu. [ievelk elpu]* Tad vēl pāris studenti minēja, ka grāmatu lasīšana viņiem notiek pa periodiem – kādu brīdi aktīvi lasa un tad atkal nelasa kādu laiku. Tāpat arī pāris no diskusijas dalībniekiem atzina, ka viena vai vairākas grāmatas viņiem ir iesāktas, bet šobrīd nesanāk laika pabeigt, vai arī, ja ir iespēja to izbrīvēt, tad ir citas nodarbes, kas tajā brīdī šķiet svarīgākas. Viens no studentiem, kura atbildē tas parādījās, izteicās šādi: *[ievelk elpu]* “*Pēdējā grāmata, ko es iesāku un nepabeidzu lasīt – tas bija vasarā, [ievelk elpu], bet būtībā nav jau tas, ka nav laiks vai arī tā pietrūkst, vienkārši ir citas lietas, kas mani vairāk piesaista tajā momentā.*” Starp atbildēm parādījās arī tāds aspekts, ka grāmata ir tik interesanta, ka negribas izlasīt līdz galam, lai lasīšanas process nebeigtos.

Kā nākamais jautājums fokusgrupā sekoja “**Kuram lasīšanas formātam jūs dodat priekšroku?**” Lielākā daļa no studentiem atbildēja, ka priekšroku viņi dod lasīšanai drukātā

formātā. Tie, kuri atbildēja tā, to pamatoja, ka tā interesantāk lasīt, ka ikdienā jau tāpat pietiekami daudz nepieciešams skatīties digitālo ierīču ekrānos dažādu iemeslu dēļ, kā arī ar to, ka tā lasīt ir patīkamāk. Viens no šo viedokli pārstāvošajiem diskusijas dalībniekiem teica: “[..] *Man personīgi nepatīk elektroniski caur datoru kaut ko lasīt, jo man ir slikta redze un man ātri piekūst acis [ievelk elpu] līdz ar to, mm, man labāk patīk, ka man rokās stāv tā grāmata un tad es varu tur viņu pačamdīt un kaut ko atzīmēt. [..]*” Interesanti, ka viens no šī viedokļa pārstāvētajiem minēja, ka gribētu lasīt elektronisko grāmata, bet tas nešķiet saistoši. Mazākā daļa no studentiem, ko sastādīja divi no tiem, teica, ka labāk dod priekšroku elektroniskajai grāmatai, jo tajā var ērtāk atrast informāciju un arī nav jānēsā līdz grāmata, lai varētu lasīt. Viens no tiem par to izteicās šādi: “[..] *Es visu laiku tagad pāreju uz elektronisko formātu, tāpēc, ka nu, slinkums nest tās grāmatas. [..]*” Viens dalībnieks vēl atzina, ka viņam vienalga, kurā formātā lasīt, tas atkarīgs no lasīšanas mērķa. Tāpat arī citi savās atbildēs minēja, ka lasīšanas mērķis nosaka to, kādā formātā lasa. Pēc visām atbildēm uz šo jautājumu var secināt to, ka ja lasīšana notiek izklaides mērķim, tad tas ir drukātajā formātā, ja mācību vajadzībām – tad elektroniskā. Ja apkopo drukātās grāmatas priekšrocības, kas tika minētas, tad tās ir ērtums, acis nepiekūst tik ātri, var veikt atzīmes tekstā. Pie elektroniskās grāmatas priekšrocībām tika minētas šīs lietas: vieglāk paņemt līdzī; no tās var nokopēt tekstu; praktiskums; stilīgums. Negatīvās iezīmes, kas tika minētas drukātajai grāmatai – neērtums, smagums, biezums, no tās nevar nokopēt tekstu, savukārt, elektroniskajai grāmatai – garlaicīgums, nevar šķirstīt, no tās sāp acis, nevar atzīmēt sev vēlamās atzīmes.

Tālāk sekoja jautājums **“Kādu mērķu vadīti jūs lasāt?”**. Tika minēti dažādi iemesli, kāpēc respondenti lasa. Daļā atbilžu minētie mērķi atkārtojās, bet bija arī tādi, ko minēja tikai viens no studentiem. Tie galvenie mērķi, kas tika minēti vairākas reizes, bija izklaidei, atpūtai un mācībām. Tāpat kā mērķi, kuri tika minēti lasīšanas procesam, ir arī pašizglītošanās, valodas apguve, laika kavēklis, relaksēšanās, loģiskās domāšanas attīstīšana, vārdu krājuma papildināšanās. Viens no diskusijas dalībniekiem uz šo jautājumu sniegtajā atbildē teica: “[..] *Un, man liekas, ka es varu pateikt Harijam Poteram paldies, ka man radās labs vārdu krājums. [..]*” Interesanti, ka starp atbildēm tika minēts arī tas, ka tehnoloģijas sagraus visu, kas mums šobrīd ir, un drukātā grāmata ir palicis tas, kas vēl nav tehnoloģiju pārņemts.

Pēdējais jautājums fokusgrupā bija **“Kādu žanru un veidu grāmatas jūs lasāt?”** Starp atbildēm tika minēti vairāki žanri, diskutētājiem ir dažāda gaume. Starp studentu sniegtajām atbildēm var izdalīt divus viedokļus – patīk lasīt konkrētus žanrus vai arī – nav svarīgs žanrs, saista visādas grāmatas. Students, kura atbilde pieskaitāma pie konkrētiem žanriem, teica: *“Detektīvus, vēsturiskās, biogrāfiskās”*. Savukārt, cits diskusijas dalībnieks, kura viedoklis pieder pie tiem, kuri lasa visādu žanru grāmatas, izteicās šādi: *“Es varu lasīt jebko, tas ir tāpat*

kā ar te [nepabeidz vārdu] televizoru – ja viņš iet fonā, es varu jebkurā brīdī pieslēgties un skatīties. ” Pie šī jautājuma starp aktīvākajiem diskusijas dalībniekiem izvērsās diskusija, pirmkārt, par to, vai lasīt vēsturiskas grāmatas nav grūti, un, otrkārt, par grāmatām un filmām – kurš no abiem labāks un, kas tos atšķir. Kopumā starp šī jautājuma atbildēm tika minēti šādi žanri – detektīvi, vēsturiskās, biogrāfiskās, reliģiska tipa grāmatas par sporta tēmu, dzeja, daiļliteratūra, detektīvi, biogrāfija, psiholoģiskās grāmatas, mistikās, ezotēriskās, romānus, smagā literatūra – grāmatas par karu, par patiesiem notikumiem, par ciešanām. Interesanti, ka divi dalībnieki minēja, ka dzeju lasa labprāt, savukārt, divi citi – ka dzeju nelasa, jo tā viņus nesaista. Tātad var secināt, ka diskusijas dalībnieku lasīšanas gaume ir dažāda.

5.4. Pētījuma laikā iegūtie rezultāti attiecībā pret citiem pētījumiem

Kopumā anketēšanas un intervēšanas laikā saņemtie rezultāti tika iegūti līdzīgi kā lielākajā daļā pētījumu, kuri tika apskatīti izpētes pakāpē, bet dažos jautājumos tomēr bija novērojamas arī atšķirības starp šī un citu pētījumu rezultātiem.

Bakalaura darba ietvaros jautājumā “Studiju procesā grāmatas es lasu...” respondentu vidū dominēja viedoklis par lasīšanu abos formātos. Šis viedoklis dominēja arī jautājumā, kurā bija jānorāda, kāda žanra grāmatas un kādā formātā lasītas pēdējo trīs mēnešu laikā. Tomēr atvērtajā jautājumā par drukātās grāmatas trūkumiem tika norādīts fakts, ka nevar sameklēt un nokopēt vajadzīgo informāciju, tātad daļa respondentu atzīst, ka elektroniskais formāts tomēr ir ērtāks mācību procesā. Intervijās paustajos viedokļos par lasīšanas formātiem minēts, ka studiju procesa ietvaros vairāk sanāk lasīt elektroniskā formātā, bet ja ir izvēles iespējas, tad labāk tomēr lasīt drukātā formātā. Tātad daļēji tomēr rezultāti sakrīt gan ar Karīnas Ševicas 2011. gadā veiktajā pētījumā iegūtajiem rezultātiem, gan arī ar 2013. gadā Jeditēpes universitātes veiktajā pētījumā iegūtajiem rezultātiem. Tie pilnībā sakrīt ar Masačūsetas universitātē 2015. gadā veikto pētījumu, jo tajā tika secināts, ka gadījumā, ja identiski resursi pieejami abos formātos, tad drukātajā to izmanto vairāk.

Šajā pētījumā tika iegūti rezultāti, kuri apliecina, ka aptaujātie studenti lasa abos formātos. To, kādā formātā tas tiek darīts nosaka vairāki faktori, būtiskākais no tiem ir mērķis, kāpēc lasīšanas process notiek. Tas pats tika secināts arī pētījumā par sinerģiju starp e-grāmatām un drukātajām grāmatām Brazīlijā. Tajā arī pēc rezultātu analīzes un apkopošanas nonāca pie secinājuma, ka izvēle starp formātiem katrā lasīšanas situācijā ir atkarīga no dažādiem faktoriem. Tas pats tika secināts arī Karīnas Ševicas veiktajā pētījumā.

Tāpat šajā pētījumā iegūtie rezultāti parāda, ka drukāto grāmatu vēl aizvien lasa, to izmanto vairāk kā elektronisko formātu. Pie šādas atziņas nonāca arī profesora Naomi Barona

veiktajā pētījumā par to, kādā formātā studenti izvēlas lasīt. Tajā tika iegūts secinājums ka 80% no 420 aptaujātiem studentiem izvēlas lasīt drukāto grāmatu, ne elektronisko (Derla, 2016).

5.5. Pētījumā iegūto rezultātu izskaidrojums attiecībā pret teorētisko bāzi

Rezultāti, kuri tika iegūti pētījumā, atbilst teorijai, kura tika izvēlēta kā teorētiskā bāze. Roberta Darntona modelī attēlots, ka shēmas vidū ir faktori, kuri ietekmē visus pārējos. Starp pētījumā iegūtajiem rezultātiem ir redzams, ka tādi faktori kā grāmatu tirgus situācija – piedāvājums, to pieejamība, kā arī dārgās cenas, dārgā piegāde (ja pasūta no citām valstīm grāmatu), ietekmē studentu lasīšanas paradumus – tātad, arī katru grāmatu atsevišķi zināmā mērā. Arī lasītājus, kuri šajā gadījumā ir studenti, ietekmē gan tirgotāju posms, gan arī sociālie un ekonomiskie pieņēmumi. Vēl var minēt, ka lasītājiem ir būtiski just fiziski grāmatu - to turēt rokās, just tās smaržu, pāršķirt lapas - , tādēļ var teikt, ka posmi, kuri aptver grāmatas ceļu līdz drukāšanai, arī parādās šajos rezultātos un tiek ar tiem izskaidroti. Šie 3 posmi līdz drukāšanas procesam ir tas galvenais iemesls, kāpēc lasa drukātās grāmatas vēl joprojām, jo fizisks objekts un tā iezīmes pagaidām vēl tiek vērtēts krietni augstāk nekā ekrāna stikls elektronisko grāmatu lasītājam, vai kādai citai viedierīcei, no kuras to var lasīt. Tādējādi šī darba ietvaros parādās vairāk posmi nekā teorētiskās bāzes nodaļā tika minēts. Var secināt, ka pētījuma rezultāti var atbilst izvēlētajai teorētiskajai bāzei.

SECINĀJUMI

Pētījuma sākuma procesā tika izvirzīti svarīgākie iztīrājāmie jautājumi. Uz tiem visiem tika noskaidrotas atbildes. Tāpat tās tika noskaidrotas arī uz citiem jautājumiem, kuri saistīti ar lasīšanas paradumiem, arī grāmatas iezīmēm (gan drukātās, gan arī elektroniskās). Pirmais no tiem bija šāds: **“Vai studenti lasa grāmatas, cik bieži?”** Lielākā daļa no studentiem lasa grāmatas, un lasa tās diezgan regulāri. Regulāri nozīmē vismaz 1-2 stundas nedēļā līdz pat 3-4 stundām dienā. Otrais no galvenajiem pētījuma jautājumiem ir šāds: **“Kāds ir grāmatu lasīšanas mērķis?”** Pētījuma laikā tika noskaidrots, ka lasīšanas mērķi ir dažādi. Biežāk pieminētie ir studiju procesam, izklaidei/ atpūtai un arī pašizglītībai, bet tika pieminēti arī vairāki citi. Darbam, lai labāk izzinātu pasauli – uzzinātu, kā to redz citi cilvēki, lai iepazītu dažādus tēlus un dzīvotu tiem līdzī, lai apgūtu valodu, lai relaksētos, lai attīstītu loģisko domāšanu, lai papildinātu vārdu krājumu, lai atslēgtos no ikdienas. Apkopojot minētos iemeslus, var teikt ka tie ir dažādi, un lielā mērā atkarīgi no katras grāmatas. Nākamais pētījuma jautājums bija **“Kādas grāmatas lasa un kādos formātos?”**. Lasa dažādu žanru grāmatas. Tās lasa gan drukātajā, gan elektroniskajā formātā. Lasīšanas formāts ir atkarīgs no mērķa, arī no pašas grāmatas. **“Kāda vieta grāmatām un to lasīšanai ir studentu dzīvēs?”** – tāds ir ceturtais no pētījuma jautājumiem. Studentu dzīvē gan grāmatai, gan arī lasīšanai, ir svarīga nozīme. Nākamais pētījuma jautājums bija **“Vai studiju programma ietekmē lasīšanas paradumus?”**. Tika noskaidrots, ka studiju programma ietekmē lasīšanas paradumus. **“Vai drukātā vieta ieņem nozīmīgu vietu studentu dzīvē?”** – tāds bija pēdējais pētījuma jautājums. Drukātā grāmata ieņem nozīmīgu vietu studentu dzīvē – to lasa vairāk kā elektronisko grāmatu, tās priekšrocības lasīšanas procesu padara interesantāku un lasītājam saistošāku.

Pētījuma sākuma procesā tika izvirzīti **uzdevumi**, kuri bija jāizpilda, lai sasniegtu pētījumam izvirzītos mērķus. Tie visi tika izpildīti.

Pētījumu uzsākot, tika nosprausti **mērķi**, kuri tā laikā jāsasniedz. Tie bija šādi: izpētīt, kāda vieta studentu dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanas procesam kopumā; noskaidrot, kāds ir studentu viedoklis par to, vai drukātajai grāmatai ir nākotne; izzināt to, vai studiju programma ietekmē studenta lasīšanas paradumus. Visi trīs izvirzītie mērķi tika sasniegti.

Pētījuma sākumā tika izvirzītas trīs **hipotēzes**. Pirmā no tām ir šāda: “Studiju programma ietekmē studenta lasīšanas paradumus.” Šī hipotēze tika pierādīta, jo pēc rezultātu analīzes tika secināts, ka respondenta pārstāvētā studiju programma ietekmē to, kādā formātā lasa grāmatas, tāpat ietekmē arī tās likumsakarības, kādus drukātās grāmatas trūkumus, un

kādas priekšrocības saskata pētījuma dalībnieki. Otrā no hipotēzēm – “Lasīšanas vidi ietekmē tas, kāds ir lasīšanas mērķis.” Pētījuma laikā tā apstiprinājās. Savukārt, trešā no hipotēzēm ir šāda: “Studentu dzīvē grāmata kopumā un tieši drukātā grāmata ieņem maznozīmīgu vietu.” Tā netika pierādīta, jo pētījuma laikā tika noskaidrots tas, ka grāmatai (gan drukātajā formātā, gan arī elektroniskajā formātā) un arī lasīšanai studentu dzīvē ir svarīga nozīme.

Pētījumā tika secināts, ka kursam, kurā students mācās, ir nozīme, jo dažādos jautājumos starp to pārstāvjiem tika pamanītas būtiskas rezultātu atšķirības. Piemēram, 3. kursā studējošie respondenti lasa vairāk par pirmajā un otrajā kursā studējošajiem.

Pētījumā tika secināts, ka drukātajā formātā kopumā lasa vairāk kā elektroniskajā. Tāpat starp rezultātiem tika pamanīts tas, ka drukātajā formātā vairāk lasa tieši izklaidei, atpūtai, kamēr elektroniskajā – vairāk lasa studiju procesam.

Bakalaura darba pētījumā tika noskaidrots, ka studenti lasa dažādu žanru grāmatas, un, ka lasīšanas mērķim ir cieša saistība ar lasīšanas formātu. Visbiežāk starp atbildēm tika minēti žanri mācību literatūra, detektīvromāni, vēsturiskie romāni un romāni.

Pētījumā piedalījās piecu dažādu studiju programmu studenti.

Bakalaura darba pētījumā tika secināts, ka studenti vecumu robežā no 18 līdz 25 gadiem, lasa krietni mazāk par tiem, kuri ir vecāki par 26 gadiem. Minētā respondentu grupa lasa mazāk un retāk. Savukārt, pēc 41 gada vecumu sasniegušie un vecāki lasa visvairāk no aptaujātajiem respondentiem.

Tāpat tika secināts, ka starp vīriešu kārtas pārstāvjiem ir vairāk novērojami tie, kuri nelasa, bet laika izteiksmē viņi lasa tikpat daudz cik sievietes, ja pat ne ilgāk.

Pēc iegūto rezultātu analīzes var secināt, ka studiju programma ietekmē studentu lasīšanas paradumus. Piemēram, starp Informācijas pārvaldību studējošajiem grāmata elektroniskā formātā tiek lasīta biežāk kā starp citu studiju programmu pārstāvjiem.

Drukātajai grāmatai tiek atvēlēta lielākā daļa no laika, kas tiek veltīta grāmatu lasīšanai. Jāmin, ka tieši respondenti, kuri ir vecumā no 18 līdz 25 gadiem, no grāmatas lasīšanai atvēlēta laika izmanto to visvairāk, lai lasītu tieši tradicionālajā formātā.

Tika noskaidrots, ka vīrieši savas pašizglītības nolūkos lasa vairāk kā sievietes. Tāpat respondenti vecumā no 18 līdz 25 gadiem ar mērķi izklaidēties grāmatas lasa mazāk kā vecāko vecuma grupu aptaujātie.

Studiju procesā grāmatas visbiežāk lasa abos formātos – gan drukātajā, gan elektroniskajā. Otrajā un trešajā kursā studējošie mācību vajadzībām lasa arī tikai elektroniskā formātā, kamēr pirmā kursa studenti to nedara. Un lasīšana abos formātos biežāk atbildēs minēta starp sieviešu kārtas pārstāvju aizpildītajām anketām, salīdzinot ar vīriešu kārtas pārstāvju paradumiem.

Brīvajam laikam, izklaidei grāmatas tiek visbiežāk lasītas tieši drukātajā formātā. Starp vecuma grupas 41 un vairāk pārstāvētajiem aptaujātajiem visi atzina, ka brīvajā laikā lasa tikai drukāto grāmatu. Tāpat arī aptaujātie Informācijas pārvaldības/Bibliotēkzinātnes studiju programmu pārstāvji vairāk lasa tradicionālajā formātā atpūtas laikā, salīdzinot ar ķīmijas studentiem un citās studiju programmās studējošajiem. Vēl tika secināts, ka starp tiem, kuri brīvajā laikā lasa grāmatu tikai drukātajā formātā, pastāv viedoklis, ka grāmatas saturs ietekmē to, kādā veidā viņi to lasa.

Kopumā secināts, ka grāmatas saturs nenoliedzami ietekmē, kādā formātā to lasīs, tik pat ļoti, cik neietekmē. Cilvēku viedoklis šajā jautājumā atšķiras. Vīriešu kārtas pārstāvju viedoklis ir skaidrs – viņi uzskata, ka grāmatas saturs neietekmē to, kādā formātā tā tiks lasīta. Savukārt, sievietes domā tieši pretēji – ka ietekmē. Cilvēki, kuri brīvajā laikā lasa tikai drukātā formātā, uzskata, ka saturs ietekmē to, kādā formātā izvēlas lasīt grāmatu. Pirmo kursu pārstāvošie studenti arī uzskata, ka saturs ietekmē lasīšanas formātu.

Darbā tika noskaidrots, ka drukātajai grāmatai piemīt dažādas priekšrocības, kuras saistītas gan ar cilvēka prātu, gan maņām, gan tās fizisko formu, gan arī cita veida priekšrocības. Informācijas pārvaldības/ Bibliotēkzinātnes studenti drukātajā grāmatā visvairāk saskata priekšrocības, kuras ir saistītas ar tās fizisko formu un tās fiziskajām īpašībām. Savukārt, sievietes visvairāk kā priekšrocības minējušas tieši ar prātu saistītās (piemēram, sajūtas, emocionālā saskarsme utt.). Visbiežāk tika minētas pozitīvās iezīmes – var sataustīt, smarža, var pāršķirt.

Darbā tika secināts, ka drukātajai grāmatai piemīt dažādi trūkumi, kuri saistīti ar tās fizisko formu, tirgus situāciju un arī cita veida trūkumi. Tika secināts arī tas, ka daļa cilvēku nesaskata nekādus trūkumus tradicionālajam lasīšanas formātam. Daļa sieviešu neredz trūkumus drukātajai grāmatai, savukārt, vīrieši tādu viedokli neizpauž. Visvairāk pie trūkumiem minētās iezīmes saistītas ar tās svaru un izmēru. Vēl saistībā ar drukātās grāmatas trūkumiem tika secināts fakts, ka tie, kuri drukāto grāmatu lasīšanai velta lielāko vai visu lasīšanai atvēlēto laiku, šos trūkumus nesaskata. Daļa no Informācijas pārvaldības/ Bibliotēkzinātnes studentiem uzskata, ka trūkumu nav, savukārt, citu studiju programmu pārstāvji tos saskata.

Tika secināts, ka nākotne drukātajai grāmatai tiek prognozēta, bet, iespējams, ar lasītāju skaita izmaiņām, citiem mērķiem, vai arī vēl citiem atšķirīgiem apstākļiem. Cilvēki, kuri ikdienā lasa un redz nākotni tradicionālajai lasīšanas videi, sastāda lielāko daļu no tiem, kuri prognozē nākotni drukātajai nākotnei arī pēc 10 gadiem.

Bakalaura darba pētījumā tika secināts, ka grāmatai (gan elektroniskajai, gan drukātajai), arī lasīšanai studentu dzīvē ir svarīga nozīme. Cilvēki, kuri ikdienā lasa, to novērtē

krietni augstāk par cilvēkiem, kuri to nedara. Jo ilgāku laiku velta lasīšanai, jo lielāka nozīme. Tāpat sieviešu kārtas pārstāvju dzīvē drukātās grāmatas nozīme ir augstāka kā vīriešu.

Grāmatu lasīšanas mērķi ir dažādi – sākot no studijām, līdz pat valodas bagātināšanai. Biežāk pieminētie iemesli ir studiju procesam, pašizglītībai, izklaidei/ atpūtai, savas personības attīstīšanai, loģiskās domāšanas attīstīšanai. Tika secināts arī tas, ka mērķis atkarīgs no katras situācijas un konkrētās grāmatas.

Tika secināts, ka drukāto grāmatu lasīšana rada pozitīvu efektu – paplašina iztēli, attīsta loģisko domāšanu, ļauj izzināt citu cilvēku domas par pasauli un sabiedrību kopumā, uzlabo spriestspēju, attīsta analītiskās prasmes, sniedz intelekta devu, kā arī veicina radošumu, kas mūsdienās noteikti nepieciešams katras personības attīstībai un izaugsmei. Viedoklis par vārdu krājuma bagātināšanu nav viennozīmīgs – daļa tam piekrīt, bet daļa ne.

Vēl tika secināts, ka studentiem grāmatu lasīšanai ikdienā nesanāk tik daudz laika kā gribētos. Ja arī laiks sanāk, tad citas nodarbes aizēno lasīšanas procesu.

Ķīmijas studiju programmā studē vairāk vīrieši nekā pārējās respondentu pārstāvētajās studiju programmās.

Starp Informācijas pārvaldības studiju programmas studentiem ir novērojams lielāks īpatsvars to respondentu, kuri pārstāv vecuma grupas sākot no 26 gadiem un uz augšu.

Šajā jomā salīdzinoši neizpētīta joprojām ir drukātā grāmata. Var pētīt tās ietekmi uz cilvēki, var pētīt kā to uztver dažādu paaudžu cilvēki (piemēram, jaunieši un cilvēki pēc 50 gadiem), var pētīt drukātās grāmatas lasīšanas paradumus sabiedrībā kopumā, arī drukātās grāmatas nozīmi dažādu vecuma cilvēku dzīvē. Tāpat var veikt salīdzinošos pētījumus, kuros varētu, piemēram, salīdzināt cilvēku emocijas, saikni ar stāstu un tēliem pēc tam, kad grāmata izlasīta abos formātos. Vēl varētu arī salīdzināt to, kuru grāmatu lasot, bērns ātrāk aizmieg – drukāto vai elektronisko, novērot atšķirības reakcijā, emocijās.

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- Albanese, A., R. (2016, September 19). Print, Digital, And What Really Matters. *Publishers Weekly*, (p. 24.-26.)
- Alreck P.,Settle R. (2003). Survey Research Handbook (3rd Edition) – New York: McGraw-Hill/Irwin,3p. [tiešsaiste]. Izgūts no: <http://www.e-formas.lv/aptauju-akademija/aptaujas-metode>
- Beck, S., E., Manuel, K. (2008). Practical research methods for librarians and information professionals. New York: Neal-Schuman Publishers, Inc. ISBN 978-1-5 557 0-59 1 -6
- Berg, A., S., Hoffmann, K., & Dawson, D. (2010). Not on the Same Page: Undergraduates' Information Retrieval in Electronic and Print Books. *The Journal of Academic Librarianship*, Volume 36, Issue 6, November 2010, Pages 518-525, ISSN 0099-1333. Doi <http://dx.doi.org/10.1016/j.acalib.2010.08.008>
- books in Brazil „. *Online Information Review*, Vol. 39 Iss 3 (pp. 401 – 415.) Doi <http://dx.doi.org/10.1108/OIR-01-2015-0006>
- Creswell, J., W. (1998). Qualitative Inquiry and fuserch Desrgn: choosing Among Five
- Cumaoglu, G., Sacici, E., & Torun, K. (2013). E-Book versus Printed Materials: Preferences of University Students. *CONTEMPORARY EDUCATIONAL TECHNOLOGY*, 4(2), (121-135 pp.) Retrieved from: <https://datubazes.lanet.lv/login?url=http://datubazes.lanet.lv:2095/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ1105550&site=eds-live>
- Curriculum Vitae. (n.d.). Available: <http://www.robertdarnton.org/cv>
- Darnton, R. (2007). „What is the history of books?” revisited. *Modern Intellectual History* 4(3): 495-508. Doi 10.1017/S1479244307001370
- Derla, K. (2016). More Than 90 Percent Of College Students Prefer Reading Paper Books Over E-Books. *Tech Times*. [online] Available: <http://www.techtimes.com/articles/131055/20160205/more-than-90-percent-of-college-students-prefer-reading-paper-books-over-e-books.htm>
- English Oxford Living Dictionaries. (n.d.). Format. [online]. Available: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/format>

- Fink A., Kosecoff, J. (1998). How to conduct surveys: a step by step guide, California: Sage publications, 1p. [tiešsaiste]. Izgūts no: <http://www.e-formas.lv/aptauju-akademija/aptaujas-metode>
- Grāmata. (b.g.). [Tiešsaiste] Pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=gr%C4%81mata&list=gr%C4%81mata&lang=LV>
- Karadeniz, A. & Can, R. (2014). A research on book reading habits and media literacy of students at the faculty of education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 174, (4058 – 4067 pp.). doi:10.1016/j.sbspro.2015.01.1155
- Kristapsone S. (2008). Zinātniskā pētniecība studiju procesā, Rīga:Turība., 225.-227. Lpp. [tiešsaiste]. Izgūts no: <http://www.e-formas.lv/aptauju-akademija/aptaujas-metode>
- Krueger, Richard A., Casey, Mary Anne. (2000). Focus Groups : A practical guide for applied research. Third edition. London; New Delhi: Sage Publications. ISBN-0-7619-2071-4.
- Kvalitatīvā izpēte. [tiešsaiste]. Izgūts no : <http://www.petijumi.lv/kvalitativa-izpete/>
- Lakstīgala, I. (2011). Ārpusstundu lasīšana grupu diskusiju veicināšanai 12. Klasē (diplomdarbs) Rīga: Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte. Skolotāju izglītības nodaļa. Izgūts no LU noslēguma darbu datubāzes.
- Latvian Oxford Living Dictionaries. (b.g.). Formāts. [tiešsaiste]. Pieejams: <https://lv.oxforddictionaries.com/skaidrojums/formats>
- Lewellen, R., Bischof, S., & Plum, T. (2016). EBL ebook use compared to the use of equivalent print books and other eresources. *Performance Measurement and Metrics*, Vol. 17 Iss 2 (150 – 164 pp.). doi <http://dx.doi.org/10.1108/PMM-04-2016-0013>
- LVS ISO 5127:2005. (2005). Informācija un dokumentācija. Vārdnīca Informācijas zinātnes termini (bibliotēkas, arhīvi un muzeji). Grāmata. [Tiešsaiste] Pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=gr%C4%81mata&lang=LV>
- LZA TK ITTEA terminu datubāze. (b.g.). Elektroniskā grāmata. [Tiešsaiste] Pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=elektronisk%C4%81%20gr%C4%81mata&lang=LV>
- LZA TK kartotēka. (b.g.). Grāmata (24-25 papīra loksnes). [Tiešsaiste] Pieejams: [http://termini.lza.lv/term.php?term=gr%C4%81mata%20\(24-25%20pap%C4%ABra%20loksnes\)&list=gr%C4%81mata&lang=LV](http://termini.lza.lv/term.php?term=gr%C4%81mata%20(24-25%20pap%C4%ABra%20loksnes)&list=gr%C4%81mata&lang=LV)
- Martino – Sehn, T.,C., Fragoso, S. (2015). „ The synergy between eBooks and printed

- Mārtinsone, K., Pipere, A. (Red.). (2011). *Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes*. Rīga: RaKa.
- Meriam-Webster. (n.d.). Book. [online]. Available: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/book>
- Meriam-Webster. (n.d.). E-book. [online]. Available: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/e%E2%80%93book>
- Pakalna, Daina. (2017). Kvantitatīvā stratēģija. Anketēšana [powerpoint prezentācija]
- Powell R., R., Connaway-Silipigni, L. (2004). *Basic Research Methods for Librarians*. Libraries unlimited. ISBN10:1591581036ISBN13:9781591581031
- Svarinska, V. (2013). Grāmatu lasīšanas vieta 11-15 gadus vecu pusaudžu brīvā laika aktivitātēs (Bakalaura darbs). Rīga: LU Sociālo zinātņu fak. Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa. Izgūts no LU noslēguma darbu datubāzes.
- Ševica, K. (2011). Izmaiņas lasīšanas paradumos digitālajā vidē (Bakalaura darbs). Rīga: Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa. Izgūts no LU noslēguma darbu datubāzes.
- Traditions. Thousand Oaks, CA: Sage.
- ZPD izmantojamās pētījumu metodes. (b.g.) [prezentācija] Izgūts no: <http://www.majoruskola.lv/wp-content/uploads/2012/02/metodes.pdf>

PIELIKUMI

Anketa

Sveiki! Esmu Annija Plūksne, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas pārvaldības bakalaura studiju programmas studente un pētu drukātās grāmatas lasīšanas paradumus. Lasīšana šajā pētījumā tiek attiecināta gan uz grāmatām, ko lasāt brīvajā laikā, gan arī uz tām, kuras lasāt studiju procesā. Iegūtie dati tiks izmantoti tikai pētījuma nolūkos, to anonimitāte tiek garantēta. Anketas aizpildīšana aizņems apmēram 5-10 minūtes. Liels paldies Jums!

- 1. Vai grāmatu lasīšana ir starp Tavām ikdienas nodarbēm?** (var izvēlēties tikai 1 atbilžu variantu, izvēlētais atbildes ciparu apvelciet)

1.	Jā (lūdzu, pārejiet uz 2.jautājumu)
2.	Nē (lūdzu, pārejiet uz 10.jautājumu)
8.	Grūti pateikt (lūdzu, pārejiet uz 10.jautājumu)

- 2. Cik apmēram laikanedēļā Tu nedēļā veltigrāmatu lasīšanai (gan drukātā, gan elektroniskā formātā)?**(var izvēlēties tikai 1 atbilžu variantu, izvēlētais atbildes ciparu apvelciet)

1.	1-3 stundas
2.	4-6 stundas
3.	7-10 stundas
4.	11-14 stundas
5.	Vairāk par 15 stundām

- 3. Kādā formātā/formātos Tu lasi grāmatas?** (var izvēlēties 1 atbilžu variantu, izvēlētais atbildes/izvēlēto atbilžu variantu ciparu apvelciet)

1.	Tikai drukātā (<i>lūdzu, pārejiēt uz 4.jautājumu</i>)
2.	Tikai elektroniskā (<i>lūdzu, pārejiēt uz 5.jautājumu</i>)
3.	Abos formātos (<i>lūdzu, pārejiēt uz 4.jautājumu</i>)

4. **Cik apmēram lielu daļu no lasīšanai atvēlētā laikā aizņem grāmatas lasīšana drukātā formātā?** (*var izvēlēties tikai 1 atbilžu variantu, izvēlētās atbildes ciparu apvelciet*)

1.	Visu grāmatu lasīšanai atvēlēto laiku
2.	Lielāko daļu grāmatu lasīšanai atvēlētā laika
3.	Apmēram pusi no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika
4.	Mazāk par pusi no grāmatu lasīšanai atvēlētā laika

5. **Kādiem mērķiem Tu lasi grāmatas (gan drukātā, gan elektroniskā formātā)?** (*var izvēlēties vairākus atbilžu variantus, izvēlētās atbildes/izvēlēto atbilžu variantu ciparu apvelciet*)

1.	Izklaidei
2.	Studiju procesam
3.	Pašizglītībai
4.	Cits variants: _____

6. **Studiju procesā grāmatas es ...** (*pabeidziet teikumu, izvēloties 1 atbilžu variantu*)

1.	lasu tikai drukātā formātā.
2.	lasu tikai elektroniskā formātā.
3.	lasu abos formātos.
4.	nelasu nemaz.

7. Brīvajam laikam, izklaidei grāmatas es ... (*pabeidziet teikumu, izvēloties 1 atbilžu variantu*)

1.	lasu tikai drukātā formātā.
2.	lasu tikai elektroniskā formātā.
3.	lasu abos formātos.
4.	nelasu nemaz.

8. Kādas grāmatas un kādos formātos pēdējo 3 mēnešu laikā Tu esi lasījis? (*var izvēlēties vairākus atbilžu variantus, katrā rindiņā var tikai 1 atbildi atzīmēt, ievērojot krustiņu pretī izvēlētajam/izvēlētajiem atbilžu variantam/variantiem attiecīgajā kolonā*)

Grāmatas žanrs	Tikai drukātā formātā	Tikai elektroniskā formātā	Gan drukātā, gan elektroniskā
Kriminālromānus			
Dzeju			
Fantāziju/fantastiku			
Biogrāfijas			
Stāstus, esejas, literārās paskas			
Vēsturiskus romānus			
Trillerus			
Dokumentālo prozu			
Dāmu romānus			

Populārzinātnisko literatūru			
Romānus			
Vārdnīcas			
Garīgo un filozofisko literatūru			
Mācību literatūru			
Aforismus un atziņas			
Pašizglītības grāmatas (piemēram, ceļojumu grāmatas, ģitārspēles apmācības grāmatas utt.)			
Nozaru literatūru			
Neesmu lasījis			

9. Vai grāmatas saturs ietekmē to, kādā formātā izvēlies to lasīt? (var izvēlēties tikai 1 atbilžu variantu, izvēlētajās atbildes ciparu apvelciet)

1.	Ietekmē
2.	Drīzāk ietekmē
3.	Drīzāk neietekmē
4.	Neietekmē

10. Nosauc, kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas lasīšanas priekšrocības!

11. Nosauc, kādi, tavuprāt, ir drukātās grāmatas trūkumi!

12. Vai Tu prognozē drukātajai grāmatai nākotni arī pēc 10 gadiem? (*var izvēlēties tikai 1 atbilžu variantu, izvēlētās atbildes ciparu apvelciet*)

1.	Prognozēju, tikai galvenais lasīšanas mērķis būs atpūta
2.	Prognozēju, bet drukātā formāta grāmatas lasīs tikai mākslinieciska noformējuma dēļ
3.	Prognozēju, bet tai lasītāju skaits būs krietni mazāks kā tagad
4.	Prognozēju nākotni, bet ne tik ilgu
5.	Neprognozēju nākotni drukātajai grāmatai pēc 10 gadiem

13. Novērtē 10 ballu sistēmā, cik liela nozīme Tavā dzīvē ir drukātajām grāmatām! (*1 – niecīga, savukārt, 10 – neatsverama, tukšajā ailīte zem izvēlētā cipara ievelciet krustiņu*)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

14. Lūdzu, norādi savu dzimumu! (*izvēlētās atbildes ciparu apvelciet*)

1.	Sieviete
----	----------

2.	Vīrietis
----	----------

15. Lūdzu, norādi savu vecumu! (*izvēlētās atbildes ciparu apvelciet*)

1.	18-25 gadi
2.	26-32 gadi
3.	33-40 gadi
4.	41 un vairāk

16. Lūdzu, norādi, kurā kursā tu studē! (*izvēlētās atbildes ciparu apvelciet*)

1.	1.kursā
2.	2.kursā
3.	3.kursā
4.	4.kursā

17. Lūdzu, uzraksti, kurā studiju programmā tu studē un vai esi pilna laika klātienes students vai arī nepilna laika neklātienes students!

--

Paldies par anketas aizpildīšanai veltīto laiku! Jauku turpmāko dienu!

Latvijas Universitāte
Sociālo zinātņu fakultāte
Informācijas un bibliotēku studiju nodala
Lomonosova ielā 1, A korp., Rīga LV-1019; tālr.un fakss 7089868

Vienošanas par intervijas ierakstīšanu un izmantošanu

Respondents vārds, uzvārds: _____

Intervijas veikšanas vieta: _____

Intervijas laiks: _____

no plkst. _____ līdz _____

Intervētājs _____

Autora atļauja dokumenta izmantošanai

Es, _____ neiebilstu intervijas izmantošanai bakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” pētījumā.

Piekrītu, ka intervijas teksts tiek transkribēts.

Ierobežojumi intervijas izmantošanā (*ja tādi ir*): _____

Respondents: _____

/paraksts/

Intervētājs: _____

/paraksts/

Intervijas norises vieta: Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte

Intervijas norises laiks: 13:05-13:19

Intervijas norises datums: 16.03.2017

Intervijas dalībnieks: Infomācijas Pārvaldības bakalaura studiju programmas 3.kursa studente

Transkriptā izmantotie apzīmējumi:

_____ – lai izceltu stāstītāja izceltus vārdus vai frāzes

() – stāstītāja paskaidrojumi, kas izdalās no pārējā stāstījuma

[] – vārdi vai frāzes, kas nepieciešami jēgas saprašanai

[..] – izlaidumi tekstā

[/] – lai skaidrotu vārdu nozīmi, stāstītāja žestiem, emocijām

... – nepabeigts teikums

Intervētājs: Sveika! Mans vārds ir Annija Plūksne. Šīs intervijas mērķis ir izzināt Jūs drukātās grāmatas lasīšanas paradumus un tā notiekbakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” empīriskā pētījuma ietvaros. Vai mēs varētu šo interviju turpināt, uzrunājot, Jūs, uz tu?

Students_A: Protams, ka varam.

Intervētājs: Labi, skaidrs. Pāriesim pie pirmā jautājuma. [*ievelk elpu*] Vai lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm?

Students_A: [*domā*] Iespēju robežās es cenšos lasīt, ā, [*domīgi*] vairāk nekā es lasīju agrāk. Bet jā, tā kā es šobrīd dzīvoju ārpus Rīgas, man ir jābraukā katru dienu ar vilcienu, tad lasīšana ir tas **Intervētājs:** Cik daudz tu velti grāmatu lasīšanai?

Students_A: Nu parasti tās ir divas stundas dienā, kad esmu ceļā no vai uz mājām.

Intervētājs: Kādu mērķu vadīta tu lasi grāmatas?

Students_A: Mm [*domā*], man patīk, ka lasīšana [*nedaudz padomā*] liek domāt. Tā kā, mm, [*domīgi*] man patīk uzzināt par, nezinu, par lietām, par vietām, par cilvēkiem un paskatīties uz to pasaulīti mazliet no tādas autora piespēlētās prizmas. Ka, mm, [*domīgi*] jā, ka tā nav mācību grāmata, ka tā lasīšana ir, kaut kā liek pašam iedziļināties un padomāt par lietām, lai nu tā... [*klusī iesmejas*]

Intervētājs: Kādos formātos tu lasi grāmatas?

Students_A: Grāmatas es lasu tikai drukātā veidā, tikai drukātā.

Intervētājs: Elektroniskā formātā nelasi?

Students_A: Nē, [*lepni*] man nepatīk. [*iesmejas*]

Intervētājs: Un... [*domā*]

Students_A: Es esmu lasījusi, bet mani neuzrunā šis formāts.

Intervētājs: Skaidrs. Kāda veida/ žanra grāmatas tu lasi?

Students_A: Tu domā drukātās? [*iesmejas*]

Intervētājs: Nu jā. Kādas drukātās grāmatas tu lasi?

Students_A: Šobrīd es esmu uzsēdusies uz kaut kādiem romāniem par karu, bet es nezinu, kāpēc tā. Mm, [*domīgi*] vienu brīdi es ņēmu cauri visus Remarka romānus, un tad kādu brīdi es ņēmu pavisam, pavisam savādāku, kaut ko filozofiskāku. Mm, [*domīgi*] bet man par laimi šobrīd ir, ir tā interese lasīt grāmatas tādas izzinošās, kas... Iespējams pēc divdesmit gadiem es lasīšu lubenes vai kaut kādu "Kontinenta" literatūru, bet pagaidām, par laimi tas nav mans gadījums [*priecīgi, lepni*] un man patīk... Es, protams, nelasu, es nezinu, man kaut kādus, nu Platonus, tas vēl man bišķiņ par traku. Ā, es, [*it kā pēkšņi atceroties vai iedomājoties*] pēdējā laikā cenšos lasīt latviešu autorus.

Intervētājs: Oriģinālliteratūru.

Students_A: Jā, jā. [*pārlicinoši*] Ir tā foršā sērija "Mēs, latvieši 20. gadsimts". Nu tad aidā... [*aizrautīgi, priecīgi, ar degsmi balsī*] Es esmu nopirkusi gandrīz visas grāmatas, jo man ir tāda doma, kad būšu liela, man būs istaba ar kamīnu, kur būs milzīgs grāmatu plaukts, un, tāpēc es gribu iespēju robežās nopirkt tādas grāmatas, kuras es zinu, ka man... Nu ir par kurām, es ceru, ka man viņās gribēsies pārlasīt. Mm [*domā*], man patīk tāda mazliet

mistiskāka literatūra arī – ne jau tāda tā kā detektīvi, bet [domā], mm, [domīgi] nu tāda sarežģīta [aizrautīgi]. Man ļoti patīk, ka...

Intervētājs: Ka jādomā lasot?

Students_A: Jā, jā, jā. [aizrautīgi, piekrītoši] Man ļoti patīk, ka autors mani aptin ap pirkstu, man nenormāli patīk. Tas ir riktīgi forši. [aizrautīgi, ar prieku] Ka viņš paspēlējas tā kā, man ļoti patīk tā psiholoģiskā spriedze un tas psiholoģiskais moments, ka, mm, [domā], ka tu domā līdzī, ka tu domā, un ka tu domā, kāpēc tas cilvēks ir tāds, nevis citādāks. Man patīk, ka autori uzbur tos tēlus. Nekas nav tā kā izskatās [klusī, nedaudz ar mistisku pieskaņu balsī] un ka tiešām var domāt, kāda cilvēka... Ko tu līdzīgi esi redzējis dzīvē un kāpēc viņš ir tāds kāds viņš ir, un kā tas atspoguļojas uz to, ko viņš dara. Tā grāmatiņa ir tāda ... [domā] Labas grāmatas ir kā paralēlās dzīvītes. [aizrautīgi, ar patiesu prieku, klusi] Man patīk. Nu tas arī ļoti, ļoti noder ikdienā, jā.

Intervētājs: Kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas pozitīvās iezīmes, priekšrocības?

Students_A: Nu [domīgi] drukātajai grāmatai nekad neizlādēsies baterija. [domā] Es laikam esmu baigi vecmodīgais cilvēks - man patīk, kā čaukst lapas, kā grāmatas smaržo man patīk. [ar degsmi, aizrautīgi, ar prieku] Nezinu, tā smaguma sajūta, [aizrautīgi] ka tev viņa rokās. [domā] Elektroniskais formāts mani tiešām neuzrunā. Es centos lasīt, bet man nogura acis, un neatkarīgi, vai es lasu, telefonā vai datorā. Es savā laikā esmu izlasīju, kaut kad, pirms gadiem... Kad iznāca „Krēsla”, es izlasīju visas grāmatas datorā angļu valodā. Es domāju: ak, Dievs, kā es to izdarīju? [iesmejas] Tagad es domāju, ka es vairs neko tādu neizdarītu. Mm, [domīgi] un arī „Krēslu” laikam es nelasīšu otru reizi.

Intervētājs: Tas varbūt bija tāds jaunības trakums?

Students_A: Man vienkārši vajadzēja zināt – ja visi lasīja, man arī gribējās. Bet, nē, elektroniskā formātā man... [domā] Nu nezinu, es arī kindlā esmu mēģinājusi lasīt, bet tur nav tas.

Intervētājs: Un, kādi, tavuprāt, ir drukātās grāmatas trūkumi?

Students_A: Nu drukātu grāmatu ir grūti lasīt tumsā. [iesmejas] Mm, [domīgi] sāp acis, ja lasu tumsā, bet tas būtu arī tad, ja spilgts ekrāns spiestos acīs un spilgta ekrāna gaisma. Drukāta grāmata, [domā] tā ir smaga. [iesmejas] Nē, nu, dažreiz braucot vilcienā, liekas, ka pārāk smagi ir. Gribēju lasīt Viktora Igo „Nožēlojamos” un [domīgi, klusi] mazliet atturējos, jo es sapratu, ka katru dienu stāipīt līdz tādu iespaidīgu...

Intervētājs: Jālasa mājās.

Students_A: Jā, bet mājās es esmu ļoti vēlu. *[nedaudz skumīgi]* Man liekas, ka tas vilciens ir tiešām forša, meditatīva vieta – tas nav kaut kāds 15. trolejbuss, kurā ir nepatīkami aromāti, nomāc visu prieciņu. Vilcienā ir tā tīri ok – zumzinās uz priekšu, viss normāli-, *[klusī, aizrautīgi]* bet tad es tiešām izvēlos ņemt līdzi grāmatas, kuras tiešām nav biezākas par divsimt piecdesmit lappusēm. *[domā]* Bet, a ko tu sākumā jautāji? Tikko?

Intervētājs: Ko es tikko jautāju? *[iesmejas]* Es tikko jautāju par negatīvajām iezīmēm, trūkumiem.

Students_A: Ā. Labi, es padomāšu vēl.

Intervētājs: Varbūt tas, ka tā var sabojāties?

Students_A: Es vairāk uzticos drukātajām grāmatām nekā elektroniskajām grāmatām.

Intervētājs: Ja?

Students_A: Jā, jo man šķiet, ka tās lapas ir izraut grūtāk nekā nozaudēt kaut kādu failiņu, nezinu, kāds failiņš pabojājas, vai vīruss. Tiešām, es laikam esmu vecmodīga, es vispār neuzticos modernajām tehnoloģijām. Man liekas, cik ilgi tur tie cipariņi gaisā var pastāvēt? Tev salūzīs fleš, salūzīs dators, ko tu klausīsies? Ar drukātu grāmatīnu nē, ja neliesi virsū kafiju, tad kā tagad lasi, tā varēsi to arī pēc piecdesmit gadiem lasīt. *[ar prieku, pārlicību par to, ko saka]*

Intervētājs: Vai tu piekrīti, ka drukātā grāmata bagātina vārdu krājumu, paplašina iztēli?

Students_A: Ā, jā, protams. *[pārlicināti]* Pirms pāris gadiem es daudz strādāju *(nu tā ka tiešām es strādāju, tad paguļu kādas piecas stundas, un es visu laiku strādāju)*, un tad man tā grāmatu lasīšana bija... Nu es nelasīju kaut kādu pusotru gadu, divus, un tad bija tāds: stop, Agnese, ko tu dari? *[strikti, ar paškritikas pieskaņu balsī]* Un es zin kā sevi nobāru, un tad es izrāvu kaut kādas trīs grāmatas mēnesī, un man likās ārprieks, cik es esmu iesūņojusi, ka pilnīgi... Man, piemēram, tagad, es nezinu, ir tāda īpatnība, ka man ir ļoti svarīgi, ka grāmatā būtu salikti pareizi komati. Man patīk mācīt, nu es tiešām pievēršu uzmanību. *[ar aizrautību, pārlicināti]* Ja es redzu grāmatu, kurā tas, es nezinu, vai tas ir redaktora darbs, vai kas to dara, bet ja es redzu, ka tur ir vienkārši kaut kādas interpunkcijas kļūdas, ka tur ir, burtiņiem ja nav garumzīmes, tad tas man uzreiz rada tādu neprofesionālu attieksmi – uzreiz liekas, ai, šis darbiņš ir uzrakstīts ķep, ļep, un kas tas tagad ir. Nu ja es gribu nopietni pieiet tai lasīšanai,

ar tādu baudas sajūtu, tad kā es varu lasīt kaut ko kur trūkst garumzīmes? [*pārlicinoši, ar neizpratni dzirdamu balsī*] Es nezinu, mani vienkārši tādas lietas kaitina. [*ievelk elpu*] Bet vārdu krājums, jā, [*domā*] ļoti, ļoti... Pēc tam kad es atsāku to lasīšanu pēc tās lielās cītīgās strādāšanas un kad es sapratu, ka esmu ļoti atpaliksi no, esmu iestigusi kaut kādā pamatskolnieces līmenī... Tā ir bauda atkal visu sākt tādām lielām, lielām saujām ēst.

Intervētājs: Bet vai visas grāmatas, tavuprāt, veicina iztēli un bagātina vārdu krājumu?

Students_A: Man liekas, ka tā grāmatas lasīšana jau pati par sevi ir kaut kas tāds..*[domā]* Nu tas ir mazliet radošs process. [*ar pārlicību jūtamu balsī*] Ja tu domā radoši, tev jau gribot, negribot kaut kas nāk klāt, bet loģiski, ka ja autors, runā vienkāršos, nepaplašinātos teikumos, nekā labs nevar tavā vārdu krājuma papildināties. Latviešu autoriem ir ļoti skaista valoda.

Intervētājs: Vai Tu pēc, piemēram, desmit gadiem, redzi nākotni drukātajai grāmatai? Lasīs pēc 10 gadiem arī?

Students_A: Lasīs, bet vai drukātas grāmatas. [*iesmejas*] Nu ja, protams, ka lasīs. Ko tad es teikšu, ka nelasīs un man pūs grāmatas, ko es esmu sapirkusi? Nu nē. Paga, pēc desmit?

Intervētājs: Nu jā.

Students_A: Desmit maz ir.

Intervētājs: Nu pēc divdesmit?

Students_A: Divdesmit arī vēl ir maz. Es nezinu, ja nebūs pasaule nobombardēta, tad es domāju, ka lasīs.

Intervētājs: Varbūt tev liekas, ka pamainīsies drukātās grāmatas lasīšanas biežums, vai mērķis?

Students_A: Viennozīmīgi. [*pārlicināti, nedaudz skumi*] Nu paskaties, kādi ir tagad bērni – viņi ir pilnīgi, man liekas viņiem tūlīt augs, izaugs nākamajām paaudzēm super attīstīti ikšķi no tās telefona spaidīšanas. Tas jau ir tikai normāli, ka evolūcijas gaitā cilvēciņš aug un tās paaudzes mainās, nomainās vispār dzīves modelis. Ja agrāk bija forši precēties agri, nevis forši, bet divdesmit divos gados tu skaitījies vecmeita, tad tagad trīsdesmit divos gados varbūt ir pirmais bērniņš. Līdz ar to, man liekas, ka paredzēt, to, kāda būs... Nu tā spriedelēšana, kā būs pēc divdesmit, trīsdesmit gadiem un kāda nozīme būs grāmatai... Nezinu, man patīk tā neziņa. [*bezrūpīgi, ar prieku*]

Intervētājs: Citiem tas varētu šķist biedējoši.

Students_A: Mmm, *[domīgi]* nē, nu es arī esmu nobijusies, bet tā, kā galvenais ko domāju ir tas, ko es varētu darīt. Kad man būs bērni, viņi lasīs. *[pārliecināti, ar prieku, nedaudz ar lepnumu]* Un es vairāk neko ietekmēt nevaru. Lietas attīstība jau sākas no tevis paša. Un es vienkārši maksimāli centīšos būt forša mamma, rādīt bērniem to labo piemēru. *[ievelk elpu]* Es ceru, ka viņiem... Nē, nu drukātā grāmata...*[domīgi]* Ārprāts, cik tas ir grūts jautājums! *[it kā pārsteigti, ar nelielu izbīli balsī]* Man vajadzēja tiešām par to padomāt iepriekš. Un īsti nē... Tak viss izzudīs... Ai, es nezinu! *[ar izmisuma pieskaņu balsī]**[smejas]* Tak viss izzudīs...*[domā]* Nu man grāmatu plauktā arī pēc trīsdesmit gadiem būs tās drukātās grāmatas. Es ceru, ja nepamainīsies dzīvē nekas – trīsreiz pie koka jāpiesit. Nezinu, mazums – būšu Amerikā. Labi, nu nē.

Intervētājs: Nu labi. Pāriesim pie pēdējā, kopsavilkuma jautājuma. *[ievelk elpu]* Kāda ir nozīme tavā dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanai?

Students_A: Mm *[domīgi]*, tu gribi tādu kā rezumējumu?

Intervētājs: Jā.

Students_A: Man laikam ir iedzimts *[nedaudz padomā]* lasīt, jo man, iespējams, ir iedzimts tas, ka man nepatīk lasīt vieglās grāmatas, un arī vienkārši tas, ka man patīk grāmatas. *[domā]* Tas ir no bērnības. Es atceros, ka tas bija foršākais, ko varēja darīt laukos. *[ar prieku]* Ka mamma dusmojās, ka es nezinu, nekārtoju māju, bet lasu. *[domā]* Bet viņa pati visu laiku lasīja, nu ko ta man darīt? *[smejas, balsī dzirdama reizē it kā neizpratne un prieks]* Tā kā es citu neko neredzēju. Man likās mamma lasa, stilīgi, forši. Tas tā kaut kā iesakņojies. Tā labākā sajūta laikam ir... Man tiešām ļoti patīk, ja grāmatā ir tie psiholoģiskie, tie tēli, kurus tu vari analizēt un domāt, kāpēc viņš ir tāds. Man tā ir medusmaize, man tik ļoti patīk. *[aizrautīgi, balsī dzirdams, ka tas par ko runā, ir svarīgi]* Arī vēsturiskajos romānos – man liekas nākotnīti nesapratīsi, ja bišķi nesapratīsi kaut ko no vēstures. Un līdz ar to man tā domāšana ir tāda kā atslēgšanās, jo es jūtu to gandarījumu. Man liekas – o, šodien es šito sapratu, es tagad zinu dzīvē pat vienu tādu cilvēku, un es palasu grāmatu, un tad es: o, mats matā, tieši kā mans kolēģis, piemēram. Un tur tajā grāmatā viņš ir aprakstīts vēl mazliet dziļāk un es uzreiz sāku domāt, kā es pret viņu dzīvē izturēšos. *[aizrautīgi, ar degsmi, ar prieku]**[ievelk elpu]* Un ka no grāmatīņām visu laiku var ņemt šos mazos motīvus, kurus var attiecināt uz parasto ikdienas dzīvēti. *[aizrautīgi, ar degsmi]* Un būtu bēdīgi, ja kaut ko tādu atņemtu. *[klusī]*

Intervētājs: Tad sanāk, ka tu nevari iedomāties savu dzīvi bez drukāto grāmatu lasīšanas?

Students_A: Es varu iztēloties, bet būtu bēdīgāka daudz. Es gribētu teikt, ka drukātajām grāmatām ir vieta šobrīd manā dzīvē, tāda diezgan liela, bet, protams, nekad nevar zināt, kas var notikt.

Intervētājs: Jā, nākotni nevar pareģot. Nu skaidrs. Paldies par interviju!

Students_A: Lūdzu! *[priecīgi]*

Intervijas norises vieta: Konditoreja “Mārtiņa beķereja”

Intervijas norises laiks: 17:50-18:12

Intervijas norises datums: 04.03.2017

Intervijas dalībnieks: Ķīmijas maģistrantūtas studiju programmas 1. kursa studente

Transkriptā izmantotie apzīmējumi:

_____ – lai izceltu stāstītāja izceltus vārdus vai frāzes

() – stāstītāja paskaidrojumi, kas izdalās no pārējā stāstījuma

[] – vārdi vai frāzes, kas nepieciešami jēgas saprašanai

[..] – izlaidumi tekstā

[/] – lai skaidrotu vārdu nozīmi, stāstītāja žestiem, emocijām

... – nepabeigts teikums

Intervētājs: Sveiki! Mans vārds ir Annija Plūksne. Šīs intervijas mērķis ir izzināt Jūs drukātās grāmatas lasīšanas paradumus un tā notiekbakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” pētījuma ietvaros. Vai mēs varētu šo interviju turpināt, uzrunājot, Jūs, uz tu?

Students_B: Protams. *[pārliecinoši]*

Intervētājs: Labi, sāksim interviju. A, *[satraukti]* Vai lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm?

Students_B: *[domā]* Var teikt, ka grāmatas ir viens no maniem hobijiem un *[domīgi]* daudzus vakarus es pavadu vienkārši lasot daiļliteratūru, bet, *[domīgi]* kad studē, tad tu lielu daļu sava laika tomēr pavadi, lasot zinātnisko literatūru un publikācijas dažādas. Un var teikt, ka lielāko dienas daļu tu pavadi vienkārši lasot. *[iesmejas]* Nu kaut kā tā.

Intervētājs: Cik daudz laika tu velti grāmatu lasīšanai?

Students_B: Dienā, rupji rēķinot, kādas trīs – četras stundas sanāk lasīt.

Intervētājs: Diezgan daudz laika pavadi lasīšanai.

Students_B: Metodes, metodikas, grāmatas, publikācijas, ķīmija, ķīmija, daudz ķīmijas [iesmejas] un vakarā vēl kaut kādu stundiņu sev kaut ko.

Intervētājs: Kādu mērķu vadīta tu lasi?

Students_B: Nu vakaros, kā es jau minēju [domīgi] ir vienkārši sev priecīgam kāds romāniņš, kāda drāmiņa, asariņa, prieciņi, [priecīgi] bet dienā tās ir tīri darbam, studijām, tikai un vienīgi.

Intervētājs: Kādā formātā/ formātos tu lasi grāmatas?

Students_B: A, [domīgi] zinātniskā ir praktiski tikai un vienīgi skenētas vai digitāli, bet ja var bibliotēkā dabūt grāmatu (kas notiek ļoti reti), jo grāmatas ir dārgas un teiksim kā ir – bibliotēkā nav to, ko tev vajag. [ieklepojas] Bet ja var izvēlēties starp datorā lasītu grāmatu un fiziski aptaustīt, tad labāk, protams, ir grāmatu [domā] tā kā fiziski lasīt, jo tad kaut kā labāk atcerās un arī tas, [domā] tā sajūta patīkamāka. Bet ja tev ir lielā, milzīgā divtūkstošu lapaspušu lielā klucī jāatrod, kāda ļoti konkrēta lieta, tad ērtāk ir meklēt datorā ar ctrl f. [iesmejas]

Intervētājs: Kāda žanra/veida grāmatas tu lasi?

Students_B: Es tagad domāju, kā žanri iedalās. [iesmejas]

Intervētājs: Tu vari teikt arī kādu temati, ja tā vieglāk izdomāt.

Students_B: Kādu tematu? [domā] Krimiķi noteikti.

Intervētājs: Jā.

Students_B: Kas vēl? [domā] Būtu dzīvē vairāk stundas, būtu vēl kas. [smieklī] Nesen sagribējās kaut ko vieglāku, tad izlasīju vienu dāmu romāniņu, bet ja tu esi pieradis lasīt tādas psiholoģiskos un trillerus, tad, e [domā], kur tev liek visu laiku domāt līdz pašam un tu īsti nezini, kas notiks nākošajā lapaspusē, tad tu lasi tādu vieglu dāmu romāniņu... Tu jau aptuveni pēc pirmajām divām nodaļām zini kā tā grāmata beigsies, un tas tā, neinteresanti. Grāmatai ir jāliek domāt un piedalīties visā tajā procesā tev arī - nedrīkst tikai lasīt, lasīt lasīšanas pēc.

Intervētājs: Kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas priekšrocības, pozitīvās iezīmes?

Students_B: Smarža, tauste, un tas... [domā]

Intervētājs: Sajūta?

Students_B: Jā, tā sajūta, ka tā ir tā grāmata, ka tu viņu lasi un, [domīgi] ja digitālajā tu diezgan skrien ar acīm pāri, tad kad tu lasi dzīvajā, tad kaut kā labāk atceras, vismaz man labāk atcerās – kurā vietā, kāda valoda, kas bijis apkārt, un [domīgi]... Vieglāk lasīt. Un arī acis nenogurst tik ļoti, tas papīra iedzeltenais tonis tomēr ir acīm labāks kā ekrāns. Elektronisko grāmatu lasītāju, tie e-ink ekrāni, tie arī ir diezgan labi, bet viņiem ir tā problēma, kad, e, [domīgi] tev vajag apgaismojumu obligāti un viņi ir tumšāki nekā papīrs.

Intervētājs: Jā, skaidrs. Un, kādi, tavuprāt, ir drukātās grāmatas trūkumi, negatīvās iezīmes?

Students_B: Ja salīdzinām, tad noteikti, dārgāka – ja digitālā maksā kādi [domā] pieci - septiņi eiro, tad drukātā maksās jau septiņpadsmit-deviņpadsmit, aptuveni vidēji. Tālāk [domīgi] šipings, vai piegāde – nezinu, kā šipings lastviski skaitās pareizi-, kas ir digitālās variant, ja tu pērc tās pašas Oksfordas grāmatas, tad digitāli viņas nav, protams, a, [domīgi] bet ja tu pērc kādu lielo, smago, tad dažreiz šipings pat maksā pusi no grāmatas cenas. Kas vēl par mīnusiem? [domā] Ir grāmatas, kurās ir ļoti grūti orientēties – nav izveidots labi aizmugurē tas... [domā]

Intervētājs: Saturs?

Students_B: Ne saturs, bet tas kur ir tie vārdi un kurā lapā tas minēts.

Intervētājs: Tu domā personu bibliogrāfiskais rādītājs?

Students_B: Laikam, nezinu kā viņu sauc. Nu, kur vārdi, lietas, vienalga. Ja tāda nav grāmatai, tad ir ļoti grūti orientēties. Un vēl ir grāmatas, kurām, piemēram, katras nodaļas priekšā ir savs satura rādītājs tikai par nākošo nodaļu [iesmejas], kas ir vienkārši drausmīgi. Tev katra nodaļa ir jāizskatās, katrs satura rādītājs, līdz ar to tu nezini, kurā vietā tā grāmata tev ir jālasa. Un [domīgi] tad vēl ir... Es esmu tādu brīnumu redzējusi amerikāņiem, ka ir grāmatas bez lapaspušu numuriem. Ei, nu tu atrodi, kur tev vajag.

Intervētājs: Nu ja grāmata ir tik bieza, tad tas varētu būt grūti.

Students_B: Ja ir bieza, tad tas ir ļoti grūti. A, [domīgi] kas vēl par mīnusiem? Nevar vienmēr paņemt līdzī somiņā, telefonā, ieliekot grāmatu, tev vienmēr būs kāds romāniņš, kāda rokasgrāmata, īsziņa kaut kāda. Ar drukāto – ja tu varēsi ielikt somā, tad varbūt arī tev būs, ko trolejbusā palasīt.

Intervētājs: Tad nākamais jautājums. Vai tu piekrīti tam, ka drukāto grāmatu lasīšana bagātina vārdu krājumu un paplašina iztēli?

Students_B: Es tam noteikti piekrītu, jo kad tu lasi, tad... [*domā*] Tas nav kā filmā, kad tev parāda, kā tur izskatās, kā izskatās varoņi, kā izskatās vide. Tev, [*domīgi*] tu pats uzburi savu pasauli, un ja sākumā tas ir grūti, tad ar laiku tā fantāzija ir daudz vieglāka. Patiesībā man šķiet, ka grāmatas ir tas iemesls, kāpēc es varu kaut ko vizualizēt galvā, jo grāmatas man to ir iemācījušas viegli darīt – vienkārši acumirkļi pilnīgi uzburt jaunu pasauli sev acu priekšā.

Intervētājs: Un kā ar to valodas bagātināšanu?

Students_B: Ar valodas bagātināšanu ir kā ir, [*domā*] jo lai arī cik skaisti tu lasītu, ne visu mēs varam iekļaut savā ikdienā, un [*domā*] tomēr sarunu valoda un literārā valoda, ko mēs lietojam... Teiksim kā ir – mēs lietojam abas divas visu laiku, un es nedomāju, ka sarunvalodu tas ļoti bagātinātu. Ja tas bagātinātu, tad izklausītos ļoti jocīgi.

Intervētājs: Nu bet, ja tu izlasi un iemācies kādu vārdu, tas arī dod devumu tavā valodā?

Students_B: Jā, bet, [*domā*] lai tu iemācītos kā viņu veiksmīgi iekorporēt savā jau esošajā vai savā valodas stilā, tev vajag vairāk par izlasīšanu. Protams, ka tas attīstīs, bet vai tas radikāli mainīs to, kā tu runā?

Intervētājs: Kā tev šķiet, vai pēc, piemēram, desmit gadiem drukātās grāmatas vēl lasīs?

Students_B: Nu [*domīgi*] man šķiet, ka pirms kāda laika teica, ka arī avīzes pazudīs, [*iesmejas*] bet viņas ir tikai samazinājušās, ne pazudušas. Tas pats būs arī ar grāmatām – kamēr būs kāds trakais kā es, kas gribēs nopirkt fizisko grāmatu.

Intervētājs: Un tagad jau esam nonākušas pie pēdējā jautājuma. Kāda nozīme tavā dzīvē ir drukātajai grāmatai un lasīšanai? Cik tas tev būtiski ir tavā dzīvē?

Students_B: Ja mēs ņemtu vispirms darba dzīvi, tad tas ir ļoti būtiski, jo mans darbs ir tiešā mērā saistīts ar to, ka es lasu dažādas metodes, patentus, meklēju informāciju datu bāzēs, kas prasa daudz informācijas apjoma apstrādi sev galvā. Tālāk akadēmiskā darbība bez lasīšanas vienkārši nav iedomājama, un vakaros, stulbi sēdēt un skatīties teļļuku. Tā noteikti neesmu es. Es labāk pie kādas kafijas krūzes, siltā plediņā ieritināšos pie radiatora [*iesmejas*] un lasīšu kādu asins stindzinošu gabalu.

Intervētājs: Tad sanāk, ka lasīšana ir tas process bez kā tu savu ikdienu nevarētu iedomāties?

Students_B: Es varētu kādu mēnesi dzīvot bez lasīšanas, sesijā it īpaši, kad vienīgais, ko tu dari ir lasi [*smejas*] Labi, joks. [*smieklī*] Nē, noteikti vasarā, tad lielāka staigāšana apkārt, braukāšana, ceļošana, tad, protams, lasīšana kaut kur pazūd, bet ziemā, kad vakaros tumšs un ir auksti, tad bez lasīšanas nevarētu iedomāties nevienu dienu.

Intervētājs: Nu skaidrs. Paldies par interviju! Visu labu!

Students_B: Atā!

Intervijas norises vieta: Latvijas Universitātes Dabaszinātņu centrs

Intervijas norises laiks: 16:00-16:11

Intervijas norises datums: 10.03.2017

Intervijas dalībnieks: Ķīmijas bakalaura studiju programmas 3. kursa studente

Transkriptā izmantotie apzīmējumi:

_____ – lai izceltu stāstītāja izceltus vārdus vai frāzes

() – stāstītāja paskaidrojumi, kas izdalās no pārējā stāstījuma

[] – vārdi vai frāzes, kas nepieciešami jēgas saprašanai

[..] – izlaidumi tekstā

[/] – lai skaidrotu vārdu nozīmi, stāstītāja žestiem, emocijām

... – nepabeigts teikums

Intervētājs: Sveika! Mansvārds ir Annija Plūksne. *[satraukti]* Šīs intervijas mērķis ir izzināt Jūsu drukātās grāmatas lasīšanas paradumus *[ievelk elpu]* un tā notiek bakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīme student dzīvē” empīriskā pētījuma ietvaros. Vai mēs varētu šo interviju turpināt pārejot uz uzrunu “Tu”?

Students_C: Sveiki! Varam gan, kā gan citādāk? *[laipni, priecīgi]*

Intervētājs: Labi, ja tas ir sarunāts, tad sāksim interviju. Vai lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm?

Students_C: Jā, lasīšana ir starp manām ikdienas nodarbēm. Tā ir viena no darbībām, kura ikdienā sagādā prieku, sniedz emocijas. *[ar prieku, aizrautīgi]* Jāsaka gan, ka lasīšanai nesanāk veltīt gana daudz laika.

Intervētājs: Cik daudz laika tu velti grāmatu lasīšanai?

Students_C: Cenšos pavadīt apmēram stundu dienā, brīvdienās vai brīvos vakaros vairāk, viss atkarīgs no grāmatas, kuru lasu. *[domā]* Vēl tas, cik daudz dienā lasu, ir atkarīgs no konkrētās dienas un tiem plāniem, kas tajā paredzēti. Ir dienas, kad nesanāk lasīt, ja, piemēram, nākamajā dienā ir kāds lielāks darbs uz atzīmi universitātē, vai arī ja visu dienu kaut kur esmu aizņemta, un mājas esmu tikai vēlu vakarā. Bet cenšos vismaz šo stundu dienā veltīt lasīšanai. *[lepni, pārlicināti]*

Intervētājs: Par tādu centību var tikai priecāties. Kādu mērķu vadīta tu lasi grāmatas?

Students_C: Pašattīstība. Vēlme izzināt pasauli, vēsturi, galvenokārt klasikas gabalu nozīmi

mūsdienās, iemeslus, kāpēc tās ir tik vērtīgas grāmatas. *[nedaudz padomā]* Mērķis ir nodibināt kontaktu ar pēc iespējas dažādākiem varoņiem, iepazīt situācijas, kuras dzīvē, iespējams, netiks piedzīvotas, piedzīvot līdzpārdzīvojumu. *Īepazīt sevi. [aizrautīgi, priecīgi]*

Intervētājs: Pāriesim pie nākamā jautājuma. *[ievelk elpu]* Kādā/kādos formātos tu lasi grāmatas?

Students_C: Pārsvarā lasu drukāta formāta grāmatas, tām arī dodu priekšroku. *[pārliedzināti, strikti]* E-grāmatas esmu lasījusi un sanāk ik pa laikam lasīt, bet drukāto grāmatu lasīšana man krietni vairāk patīk.

Intervētājs: Kāda veida/žanra grāmatas tu lasi?

Students_C: Klasiku. Populārzinātnisko. *[domā]* Bieži nešķiroju žanrus, lasu tās grāmatas, kuru iestudējumu pirmizrādes tuvojas Latvijas teātros, kā arī jaunumus, par kuriem daudz tiek runāts gan pa radio, gan tiek rakstīts internetā. Citreiz, iespējams, kāds paziņa, draugs vai ģimenes loceklis iesaka kādu grāmatu izlasīt.

Intervētājs: Kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas priekšrocības, pozitīvās īpašības?

Students_C: Grāmatai raksturīgā smarža, spēja viegli pāršķirstīt lappuses no pēdējās uz pirmo. Spēja atgriezties pie konkrētiem notikumiem, nodaļām, citātiem, tēlu raksturojumiem. *[aizrautīgi, priecīgi, ar siltumu balsī]* *[domā]* Lugu gadījumā – viegli atšķirt pirmo lappusi, kurā nosaukti visi tēli un pierakstīti īsi to raksturojumi. Ērta izmantošana, jo iespējams lasīt jebkur un jebkad, nebojā redzi, optimāls burtu izmērs. *[domā]* Ērti lietojamas vairāku grāmatu izmantošanas gadījumā, jo var atvērt vienu, nedaudz palasīt, tad palasīt otru, tādējādi dzīvojot vairākos stāstos vienlaicīgi, bet norobežojoties kaut vai tikai ar grāmatas vizuālo noformējumu. Baudījums gan taustei, gan acīm. *[aizrautīgi, ar prieku un siltumu balsī]*

Intervētājs: Un, kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas negatīvās iezīmes, tās trūkumi?

Students_C: Svārs, manuprāt, ir vienīgā negatīvā iezīme, bet tas nav pietiekami traucējoši, lai neturpinātu tās izmantot. *[pārliedzināti, noteikti]*

Intervētājs: Vai tu piekrīti apgalvojumam, ka grāmatu lasīšana paplašina vārdu krājumu, bagātina valodu un paplašina iztēli?

Students_C: Protams, un ne tikai. Grāmata cilvēku padara plašāk domājošu, attīsta domāšanu, valodu, bagātina iztēli, spriestspēju, attīsta analītiskās prasmes. Sniedz cilvēkam intelekta devu. Tas, manuprāt, ir ļoti būtiski cilvēkam, īpaši jau mazam, kad veidojas priekšstati, kuru rezultāta nostiprinās viedoklis.

Intervētājs: Bet vai tu domā, ka jebkuru grāmatu lasīšana paplašinās vārdu krājumu, attīstīs domāšanu, bagātinās iztēli?

Students_C: Nu *[domīgi]*, grūti teikt. Cik ļoti katra grāmata dos šo pozitīvo efektu, ir atkarīgs no autora valodas sarežģītības, uzbūves, kā arī no satura. Bet arī grāmata ar vienkāršu

valodu var bagātināt vārdu krājumu, paplašināt iztēli, attīstīt analītiskās prasmes un arī uzlabot spriestspēju.

Intervētājs: Vai tu prognozē nākotni drukātajai grāmatai arī pēc, piemēram, desmit gadiem?

Students_C: Jā, manuprāt, tehnoloģijas nespēj aizvietot drukāto grāmatu, noteikti uzskatu, ka tai nedraud iznīkšana. *[pārliecināti]* Neuzskatu, ka būtu pamats domāt, ka nākotnē cilvēki varētu nelasīt drukātās grāmatas. E-grāmata nav līdzvērtīga drukātajai grāmatai, par to aizdomājos, kad sanāk lasīt digitālajā vidē.

Intervētājs: Mūsdienās ir bibliotēkas, kuras jau atteikušās no drukātās grāmatas.

Students_C: Gan jau, ka tas ir atsevišķs gadījums, bet vispār man šķiet nesaprotams lēmums no vadības puses. *[nosodoši, pārliecināti]* Kā vispār bibliotēkā izskatītos, ja tur nebūtu plaukti, kuri ir pilni ar grāmatām? Fiziskā grāmata ir pārāk svarīga, neaizstājama, lai to vienkārši nomanītu pret digitālo formātu. *[satraukti, it kā aizstāvēt savu viedokli]* *[domā]* Nē, tiešām nesaprotu, kāpēc, lai tā notiktu. *[nosodoši, pārliecināti, strikti]*

Intervētājs: Tavs viedoklis skaidrs. Pāriesim pie pēdējā, kopsavilkuma jautājuma. Kāda nozīme tavā dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanai?

Students_C: Ļoti liela nozīme. Uzskatu, ka tās manī atver vēl nezināmus horizontus, bagātina kā cilvēku, liek saprast un izprast pēc iespējas dažādākus cilvēkus un situācijas. Grāmatas maina manu uztveri par apkārt notiekošo, liek mainīt domas, just līdzpārdzīvojumu, analizēt, iedziļināties. Lasīšana attīsta arī manu valodas lietojumu, jo pārsvarā lasu latviešu valodā.

Intervētājs: Varētu iedomāties savu dzīvi bez drukātās grāmatas, bez lasīšanas?

Students_C: Nē. *[pārliecināti, strikti]* *[domā]* Nu ja tā nedaudz padomā, tad jau iedomāties gan jau, ka varētu, bet negribu to darīt. Bez grāmatām man nebūtu iespēja izdzīvot grāmatās esošos stāstus, iepazīties ar dažādiem tēliem, uzzināt ko jaunu, vēl nezināmu. Tāpat bez drukāto grāmatu lasīšanas nebūtu iespēja sajust grāmatas smaržu, dzirdēt to skaņu, kad pāršķir lapu. Būtu skumīgi, garlaicīgi, dzīve zaudētu kādu no šķautnēm. *[pārliecināti, nedaudz skumīgi]*

Intervētājs: Novēlu, lai tev izdodas atrast laiku grāmatām tik cik gribās, un nebūtu jādzīvo bez drukātās grāmatas lasīšanas procesa ikdienā! Paldies par atbildēm. Atā!

Students_C: Paldies par novēlējumu! Gribētos, lai tas piepildās. *[iesmejas]* Lai veicas bakalaura darba rakstīšanā! Atā!

Intervijas norises vieta: Picērija “Čilli pica”

Intervijas norises laiks: 17:50-18:12

Intervijas norises datums: 04.03.2017

Intervijas dalībnieks: Informācijas pārvaldības bakalaura studiju programmas 3. kursa students

Transkriptā izmantotie apzīmējumi:

_____ – lai izceltu stāstītāja izceltus vārdus vai frāzes

() – stāstītāja paskaidrojumi, kas izdalās no pārējā stāstījuma

[] – vārdi vai frāzes, kas nepieciešami jēgas saprašanai

[..] – izlaidumi tekstā

[/] – lai skaidrotu vārdu nozīmi, stāstītāja žestiem, emocijām

... – nepabeigts teikums

Intervētājs: Sveiki! Mans vārds ir Annija Plūksne. Šīs intervijas mērķis ir uzzināt jūsu drukātās grāmatas lasīšanas paradumus, *[satraukti, nervozi]* kā arī lasīšanas paradumus kopumā. Intervija notiek bakalaura darba pētījuma ietvaros. Vai mēs varbūt varētu pāriet uz uzrunu “tu” tālāk intervijā?

Students_D: Labi, mēs varētu pāriet uz “tu”.

Intervētājs: Labi, tad sāksim. Pirmais jautājums. Vai grāmatu lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm?

Students_D: Mm, jā. *[domīgi]* Diezgan ilgu laiku, īstenība jau no mazotnes, ja var tā teikt, grāmatas tā, vai savādāk, bet ikdienā lasu. *[priecīgi, ar aizrautību balsī]*

Intervētājs: To būtu noskaidrojuši, pāriesim pie nākamā jautājuma. *[domā]* Cik daudz laika tu velti grāmatu lasīšanai?

Students_D: Nu to tā grūti ir pateikt, *[domīgi]* atkarīgs noteikti no situācijas un grāmatas, un brīvā laika. Bet nu, *[domīgi]* tas vārds būtu regulāri, jo *[domā]* es nepateikšu konkrētu skaitu, bet es domāju, ka sanāk aptuveni 2-3 grāmatas, ne tās plānākās pie kam, mēnesī noteikti.

Intervētājs: Un cik gadā apmēram sanāk kopā izlasītās grāmatas?

Students_D: Nu tur matemātika var sanākt ļoti dažāda. [*iesmejas*] Tiešām, precīzu skaitu būtu grūti man liekas minēt šajā gadījumā, bet tas nav maz un tas varbūt nav tā ka es dienā izlasu kaut ko ļoti daudz, un katru dienu regulāri, bet [*domā*] bet es teiktu, ka pietiekoši. [*pārlicināti*]

Intervētājs: Tas labi, ka pašam liekas pietiekoši, klausoties arī tā šķiet. Kādu mērķu vadīts tu lasi grāmatas?

Students_D: Mērķi? [*jautājoši*] Nu par mērķiem grūti teikt... [*domā*] Es domāju, ka no vienas puses tā, protams, ir izklaide, atslēgšanās no ikdienas. Un jā, [*domīgi*] jo tas ir labākais veids manā skatījumā, kā varbūt nedaudz aizbēgt no tās, šīs te realitātes, no šīm te ikdienas problēmām. [*ar aizrautību, raiti*] Tā ir lieliska uzzināt kā uz pasauli skatās citi cilvēki un domā par lietām. [*domā*] Jā, nu tie varētu būt tie galvenie iemesli, kāpēc es lasu grāmatas. Nu tur vēl daudz un dažādi, tas atkarīgs, protams, no tās grāmatas – lasīt jau ar var dažādus žanrus -, tāpat kā es ikdienā (to ko es lasu izklaidei, to ko es lasu varbūt kaut kādām mācībām savā ziņā). Bet jā, nu pamats laikam būs tā izklaide.

Intervētājs: Kādā formātā/ formātos tu lasi grāmatas?

Students_D: Nu [*domīgi*] grāmatas lasīt sāku, noteikti kā visi cilvēki, parastā formātā – ņemot grāmatu no plaukta un šķirot lapas uz priekšu -, bet kaut kādus jau pāris gadus, nezinu piecus, sešus varbūt pat, tas iecienītākais formāts ir kļuvis tieši klausāmgrāmata, audiogrāmata. [*aizrautīgi*] Tas ir saistīts visticamāk ar to, ka laika ir palicis mazāk un arī varbūt vēlme tērēt naudu uz jaunākajām grāmatām grāmatnīcā. Jā, [*domīgi*] nu tas ir diezgan dārgs veids mūsdienās, tāpēc varbūt arī pieejamāks un lietojamāks šķiet šis te – ielasītās grāmatas formāts.

Intervētājs: Mm... [*domīgi, satraukti*] Kāda veida/ žanra grāmatas tu lasi?

Students_D: Nu, [*domīgi*] tas tāds arī ne viennozīmīgi atbildams jautājums. [*domīgi*] Jā, kaut kādi, nu ja tā ļoti pa žanriem jāskatās, tad laikam tas iemīlotākais jau no laika gala būs tas zinātniskā fantastika, bet ne tikai tas. Ir daudz un dažādas grāmatas, ārzemju autoru, latviešu autoru, latviešu autoru varbūt mazāk, protams, pieejamības dēļ, bet arī no ārzemju autoriem, kuriem grūti noteikt, nosaukt, kas tieši par žanru. Tā varbūt fantāzija, tā varbūt fantastika, tā varbūt kaut vai autobiogrāfija, [*aizrautīgi, ar ieinteresētību balsī*] tā var būt... Nu žanrs tiešām nav tik noteicošs tajā faktorā, lai šo grāmatu gribētu izlasīt, tāpēc es domāju, ka, jā, tiešām grūti pateikt kaut kādu konkrētu žanru ko es lasītu un ko es nelasītu. Nu es varu

pateikt, ka es nelasu pavārgrāmatas, [iesmejas] un es lasu kaut kādus tos pašus prozas darbus, bet nelasu dzeju. Tie ir tādi pavisam rupji teiksim, piemēri. [domā] Jā, nu pie tā arī paliksim.

Intervētājs: Tu minēji fantāzija, vai fantastika. Tie ir divi dažādi žanri?

Students_D: Protams, ja tur grib iedziļināties, var atrast daudzas tur atšķirības un to žanru iedalījumus, kas tur ir. Ā, [domīgi] bet ir kaut kādas dažas atšķirības šiem žanriem. [domā] Kas ir fantastika? Tas ir varbūt kaut kas vairāk uz zinātnei balstītām, kaut vai daļēji lietām. Kas ir fantāzija? Tas ir kaut kas jau tuvāks pasakām un citām tādām tēmām. [domā] Bet nu katrs to jau izdomā savādāk un katram fantāzija un fantastika šķiet kaut kas cits.

Intervētājs: Tagad jātgriežas atpakaļ pie drukātā formāta. Kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas priekšrocības, pozitīvās iezīmes?

Students_D: Jā, [domīgi] protams, grāmatu ir patīkamāk lasīt ierastajā veidā, kad tu pats turi rokās, tu pāršķir lapas. Ir tiešām patīkami turēt rokās fizisku grāmatu, vēl joprojām, pāršķirstīt, paskatīties uz vāku. [iesmejas]

Intervētājs: Un, kādi tad, tavuprāt būtu trūkumi drukātajai grāmatai?

Students_D: Ar drukāto grāmatu, manuprāt, ir saistītas dažas problēmas. Pirmkārt, tā ir iegāde – vai tā būtu paņemšana no bibliotēkas, vai tā būtu fiziska iegādāšanās. Otrkārt, ierobežojums, kad to var darīt, jo nu tiešām ir tā, ka tā brīvā laika, kā jau daudziem no mums, ikdienā nav pārāk daudz, un tāpēc, reti kad atliek brīdis, kad tu vari tā apsēties malā, paņemt grāmatu neviena netraucēts un palasīt. Tāpēc varbūt arī šķiet pievilcīgāki citi formāti, kas mūsdienās ir pieejami. [ievelk elpu] Ko vēl pie mīnusiem? [domā] Nu jā, tie jau laikam būs tie galvenie: ka to grāmatu to, kuru tu gribi izlasīt, tu ne vienmēr vari iegūt, it īpaši latviešu valodā; ka bieži vien ir jāstāv garā rindā bibliotēkā, vai jāšķiras no zināmas naudas summas, lai viņu varētu izlasīt. Jā, nu tie ir tie manā skatījumā lielākie mīnusi drukātajai grāmatai.

Intervētājs: Vismaz daļēji liekas, ka sapratu. Pāriesim pie nākamā jautājuma. Vai tu piekrīti apgalvojumam, ka drukāto lasīšana paplašina vārdu krājumu, bagātina valodu un paplašina iztēli?

Students_D: Iztēli noteikti paplašina, [pārliecināti] par vārdu krājumu, arī noteikti, bet tas jau ir atkarīgs no grāmatām, kādas tiek lasītas. E, [domīgi] lasot varbūt vienu otru žanru grāmatas [domīgi, ievelk elpu] par iztēli un vārdu krājumu varbūt ir grūti runāt, bet, [iesmejas] bet visā visumā es noteikti varu piekrist, ka grāmata palīdz vārdu krājumu nedaudz

uzlabot, uzlabot arī varbūt valodas zināšanas (ja tiek lasīts kaut kādās citās valodās). Tā ka, jā, piekrītu.

Intervētājs: Vai tu prognozē nākotni drukātajai grāmatai arī pēc 10 gadiem?

Students_D: *[domā]* Kaut kādā veidā noteikti, jā. Vai būs šis te drukātais formāts, kā mēs to saprotam tagad? *[domā]* Iespējams, ka nē. Varbūt nu tas būs krietni šaurākiem, šaurākam cilvēku lokam, kam interesē šādas grāmatas. Varbūt tiešām lielākā daļa lasīs kādā elektroniskā formātā, bet to grūti pateikt. Grāmata, manuprāt, ir tāda lieta, ko grūti prognozēt, kam ir grūti prognozēt nākotni, jo cilvēkiem tomēr vēl ar vien patīk to grāmatu turēt rokās, lasīt tādā veidā, kā tā ir saglabājusies līdz mūsdienām. Šaubos, ka tuvākajos gados, gados desmit, elektroniskā grāmata izkonkurēs parasto, iesieto grāmatu.

Intervētājs: Tas labi, ka ir pozitīvs skats uz nākotni. Vai grāmatām izdodas veltīt tik daudz laika cik gribētos?

Students_D: Manā gadījumā ir tā, ka man gribētos veltīt vairāk laika, vai atrast šo laiku tiešām grāmatu lasīšanai. Kā jau iepriekš teicu, sanāk vairāk tās grāmatas klausīties, un, tam šķiet man laika pietiek atliku likām, jo to var darīt, nu, *[domīgi]* daudz, paralēli citām nodarbēm. Bet ar tādu fiziskas grāmatas palasīšanu, kā mēs to parasti saprotam, *[ievelk elpu]* diemžēl, jā, tur ar to laiku ir diezgan pašvaki, tāpēc būtu labi, ja tam izdotos atlicināt vairāk laika. *[nedaudz skumji, ar nožēlu]*

Intervētājs: Jānovēl, lai izdodas pa retam atrast tam laiku. Tagad pāriesim pie pēdējā, kopsavilkuma jautājuma. Kāda nozīme tavā dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanai?

Students_D: *[domā]* Nu viennozīmīgi diezgan liela. *[pārliecināti]* Nozīme *[domā]* nu tāda vārdos grūti aprakstāma uzreiz, bet grāmata nākusi līdz jau no bērnības. Tas bija viens no tādām *[domā]* pamatzklaides veidiem, viens no veidiem, kā pavadīt šo te laiku. *[aizrautīgi, ieinteresēti]* Grāmata noteikti ir mainījusi to, kā es redzu pasauli, to kā es attiecos pret lietām *[domā]* un, jā, šī ietekme ir ļoti liela, bet viņu ir grūti tā precīzi aprakstīt.

Intervētājs: Nu labi. Paldies par sniegto interviju. Visu labu!

Intervijas norises vieta: Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte

Intervijas norises laiks: 13:10-13:19

Intervijas norises datums: 06.03.2017

Intervijas dalībnieks: Informācijas pārvaldības bakalaura studiju programmas 3.kursa students

Transkriptā izmantotie apzīmējumi:

_____ – lai izceltu stāstītāja izceltus vārdus vai frāzes

() – stāstītāja paskaidrojumi, kas izdalās no pārējā stāstījuma

[] – vārdi vai frāzes, kas nepieciešami jēgas saprašanai

[..] – izlaidumi tekstā

[/] – lai skaidrotu vārdu nozīmi, stāstītāja žestiem, emocijām

... – nepabeigts teikums

Intervētājs: Sveiki! Mans vārds ir Annija Plūksne. Šīs intervijas mērķis ir izzināt Jūs drukātās grāmatas lasīšanas paradumus. *[domā]* Tā notiek darba, *[satraukti]* bakalaura darba „Drukātās grāmatas nozīmes studentu dzīvē” pētījuma ietvaros. Vai mēs varētu šo interviju turpināt, uzrunājot, Jūs, uz tu?

Students_E: Jā, man nav nekādu iebildumu pret to.

Intervētājs: Labi, sāksim interviju. Vai lasīšana ir starp tavām ikdienas nodarbēm? Cik lielu daļu no tava laika aizņem grāmatu lasīšana?

Students_E: Nu, *[domīgi]* it kā jau sanāk, ka ir, bet *[domīgi]* lasīšana netiek veikta tā ka pašam sev, bet, e, *[nedaudz padomā]* māsas meitām, kad viņas iet gulēt, tad kaut kādu pasaku varu izlasīt viņām.

Intervētājs: Un, *[domīgi]* cik māsas meitām ir gadi?

Students_E: Māsas meitām pašlaik ir, e, *[domīgi, nedaudz satraukti]* vecākajai meitai ir trīs gadi un jaunākajai ir viens ar pusi.

Intervētājs: Cik bieži sanāk lasīt grāmatas?

Students_E: Ām, *[domīgi]* teiksim mēnesī sanāk varbūt pāris stundas tas varētu būt. Nu kādas septiņas stundas varbūt.

Intervētājs: Jā, varētu tā būt. *[ieklepojas]* Tad tavā gadījumā tavs galvenais lasīšanas mērķis ir lasīt māsas meitām?

Students_E: Jā, galvenais mērķis ir tā, kā viņām lasīt. Protams, viens galvenajiem mērķiem, lai viņas varētu iemigt [iesmejas], tas ir viens. Bet otrs ir arī tā teikt no tā viedokļa, ka, mm, [domīgi] iepazīstināt bērnus ar grāmatām, ar viņu lasīšanu. Tas ir ļoti pozitīvi, jo bērnu ir jāpieradina jau no, [domā] no jaunības [ievelk elpu] jau lasīt grāmatu un zināt, kas tā tāda vispār ir par grāmatu.

Intervētājs: Kādā formātā/ formātos sanāk lasīt grāmatas?

Students_E: Grāmatas tikai drukātā formātā, elektroniski es neesmu skatījies, vai viņas ir pieejamas, bet pieļauju, ka ir, jo šīs grāmatas, viņas ir jau, nu, [domīgi] izdotas... Man liekas, ka viņas bija kaut kādi 2008.gads. Tā kā es pieļauju, ka tāda grāmatiņas, pasakas varētu būt elektroniski pieejamas.

Intervētājs: Jā, bet bērniem laikam ir svarīgi tas, ka bildītes paši var apskatīties.

Students_E: Jā, protams, protams, [piekrītoši] jo teiksim vienkārši parasta lasīšana jau bērnam nepietiek. [iesmejas] Viņam arī interesanti paskatīties, ē, [domīgi, nedaudz satraukti] bildītes, sekot līdz, redzēt kaut vai, [domā] ja ir pasaka par milzi, tad viņām interesē redzēt to pašu milzi, [smejas] un tad viņām ir interesantāk. [ievelk elpu] Ir tas stāsts, un sekot līdz, kas tur notiek.

Intervētājs: Tad jau sanāk lasīt tikai bērnu, tiešām bērnu grāmatas?

Students_E: Jā, tās ir bērnu grāmatas, kuras arī viņiem iesaka, ēm, bērnodārzā, ko viņām lasa un tās pašas arī grāmatiņas viņām ir mājās, kuras [nočāpstinās] attiecīgi [nedaudz padomā] es izvēlos priekš lasīšanas priekšā viņām, lai palīdzētu iemigt.

Intervētājs: Ām, [domīgi] kādas, tavuprāt ir drukātās grāmatas priekšrocības, pozitīvās iezīmes?

Students_E: [ievelk elpu] Nu [domīgi] drukātās grāmatas pozitīvās iezīmes es teiktu ir tādas, ka viņu var sataustīt, viņu vieglāk ir caurskatīt, un, [domīgi] tu viņu tā kā fiziski redzi un [domā] lieto un lasi. Teiksim ja elektroniskās grāmatas skatās, tad tas ir caur kaut ko tu lasi to grāmatu. Teiksim tās pašas planšetes, datori [ievelk elpu] caurviņiem visiem bērns iemācās jau ļoti agri to, ka dators saistās ar spēlītēm un spēlītes [smejas] var traucēt šim procesam lasīšanu. Tāpēc, ja būs grāmata, tad bērns fokusēsies tieši uz grāmatu, nevis uz to, ka šajā te grāmatā ir varbūt kādas spēlītes. [iesmejas] Teiksim no tāda viedokļa es uzskatu, ka [ievelk elpu] drukātie, [domā] ka drukātās grāmatas tomēr ir pozitīvākas par elektroniskajām.

Intervētājs: Un, kādas, tavuprāt, ir drukātās grāmatas negatīvās iezīmes, tās trūkumi?

Students_E: Ir tā, ka tās noveco, protams, un [domā] grūtāk tad ir viņas lietojamas. Viņas saplēst, tas, protams, bērniem ir ļoti raksturīgi. [smejas] Tas ir ļoti populārs rezultāts šīm te grāmatām beigās. Viņas saplēš un tā, bet [ievelk elpu, padomā] negatīva maz var teikt par

drukātajām grāmatām, jo tomēr viņas ir labākas par elektroniskajām no tā viedokļa, ka bērni iemācās ar grāmatām apieties, un tas dzīvais vairāk ir tajā grāmatā es teiktu.

Intervētājs: Vai piekrīti, negatīvā iezīme drukātajai grāmatai varētu būt arī tāda, ka grūtāk pārnēsāt?

Students_E: Teiksim, ja ir viena grāmata, tad tā pārnēsāšana nav tik sarežģīta, bet ja ir vairākas grāmatas, un, [domīgi] tiešām viņas kaut kur ir jānes, tad tas ir problemātiski. Un arī, protams, ir atkarīgs no pašas grāmatas – vai viņa ir liela, maza. Maza rokasgrāmatiņa – tās jau var arī kabatā ielikt un nēsāt, bet nu [domīgi] ja vairākas grāmatas nēsā, tad tas, tur tiešām tad ir priekšrocība elektroniskajiem variantiem, jo tu vari ielādēt savā mobilajā telefonā vai kur citur vairākas grāmatas un tad lasīt, kad vēlies. Un tas ir arī pārnēsāšanas ziņā daudz ērtāk.

Intervētājs: Vai tu piekrīti apgalvojumam, ka drukātā grāmatas un to lasīšana bagātina valodu un paplašina iztēli?

Students_E: Es piekrītu. Principā arī elektroniskās grāmatas arī attīsta to pašu lasīšanu un iztēli, bet nu drukātās tomēr, viņas kā jau saku, viņas ir arī kā fizisks objekts, kuru var sataustīt un šķirstīt. [domā] Teikšu, ka abiem variantiem ir šī te iezīme iespējama, bet drukātajām attīstība tomēr es domāju, ka pozitīvāka par elektroniskajām.

Intervētājs: Un ja tu domā par drukāto grāmatu nākotnē... [domā] Vai tev šķiet, ka drukātā grāmata arī pēc desmit gadiem varētu ieņemt vietu grāmatu tirgū? Vai tas vēl būs aktuāli?

Students_E: Es pieļauju, ka drukātā grāmata pēc desmit gadiem grāmatu tirgū vēl ieņems vietu, jo nu [domīgi] kaut ko jau vajag arī pārdot, tā ka fiziski. [iesmejas] Ja viss būtu pilnībā elektroniski, tad no vienas puses jā, varbūt būs vieglāk pieejamas, vieglāk pārnēsājamas un tā, bet tomēr šis te fiziskais ir nepieciešams katram cilvēkam. Nevar pilnībā visu elektroniski. Vienmēr būs arī iespēja varbūt [domā] alternatīvi elektroniski to visu skatīt un lasīt, bet fiziskais uzskatu tomēr, ka paliks, un būs arī vēl pēc piecdesmit gadiem pat.

Intervētājs: Un kāds ir tas iemesls, kāpēc tu nelasi pats savām vajadzībām?

Students_E: Savām vajadzībām... [domā] No vienas puses man nav ļoti daudz laika lasīt – tas ir no vienas puses. Un no otras es tagad neesmu atradis tādas grāmatas, kuras mani tik ļoti uzrunātu, lai es tiešām sēdētu stundām ilgi un lasītu. Es esmu izmēģinājis grāmatas lasīt iepriekš, bet nu pusceļā pa lielam kaut kā pazūd šī te interese turpināt vai arī tad laiks pietrūkst.

Intervētājs: Varbūt nav vienkārši trāpījusies īstā grāmata? Vai arī varbūt interesējošais žanrs nav atrasts vēl?

Students_E: Droši vien, tas varēt būt arī tas iemesls, jā, kāpēc, es... [domā] Īsti neuzrunā tā lasīšana tomēr.

Intervētājs: Un tagad pēdējais, apkopojošais jautājums. Kāda ir nozīmetavā dzīvē ir drukātajām grāmatām un lasīšanai?

Students_E: Grāmata kā tāda priekš manis [*domā*] tas ir tiešām informācijas nesējs, kurš ir bagāts ar dažādām interesantām lietām. Attiecīgi, tāpēc arī dažādi žanri, dažādi, [*domā*] dažādi stili rakstīšanas un tā. Es uzskatu, ka nu grāmata, viņa vienmēr būs cilvēkam tā kā tiešām veids, kā atiet no ikdienas un palasīt kaut ko interesantu, protams, un kā arī interesanti pavadīt laiku. Priekš mani grāmata nu... [*domā*] Kā jau saku, es neesmu atradis to, kas mani tik ļoti uzrunātu. Es esmu mēģinājis lasīt, bet nu priekš manis tas nav ikdienas tāds, tāds kā hobijs .

Intervētājs: Skaidrs. Lai izdodas atrast to grāmatu, kas tev interesē un lai [*domā*] varbūt lasīšana ieņemtu varbūt lielāku vietu tavā dzīvē kādreiz!

Students_E: Jā, paldies.

Intervētājs: Visu labu!

Students_E: Visu labu!

Fokusgrupas diskusijas intervētāja lapa

Sociālo zinātņu fakultāte

Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa*Lomonosova ielā 1, A korp., Rīga LV-1019; tālr.un fakss 7089868*

Bakalaura darba pētījums "Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē"

Fokusgrupu diskusijas vadlīnijas

Diskusijas mērķa grupa: _____

Moderators: _____

Diskusijas norises vieta: _____

Laiks _____

Dalībnieki:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

1.	Tiek ieslēgts diktofons Ievads, diskusijas nosacījumi, vienošanās aizpildīšana.
2.	Iepazīšanās. Kāda nozīme Jūsu dzīvē ir lasīšanai un grāmatām?

3.	Cik bieži jūs lasāt grāmatas?
4.	Kuram lasīšanas formātam Jūs dodat priekšroku?
5.	Kādu mērķu vadīti Jūs lasāt?
6.	Kādu žanru un veidu grāmatas jūs lasāt?
9.	Nobeigums

Latvijas Universitāte
Sociālo zinātņu fakultāte

Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa

Lomonosova ielā 1, A korp., Rīga LV-1019; tālr.un fakss 7089868

**Vienošanās par piedalīšanos fokusgrupas intervijā un datu izmantošanu pētījumā
„Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē”**

Piekrītu, ka fokusgrupas diskusija tiek ierakstīta diktofonā un fotografēta, rezultāti izmantoti apkopotā veidā pētījuma pārskatā un zinātniskās publikācijās. Neiebilstu, ka manis teiktais var tikt citēts, neminot manu vārdu.

Datums: _____

Respondents: _____

/paraksts/

Diskusijas norises vieta: Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte

Intervijas norises datums: 29.11.2017

Intervijas dalībnieks: Informācijas pārvaldības bakalaura darba studiju programmas 3. kursa studenti

Transkriptā izmantotie apzīmējumi:

_____ – lai izceltu stāstītāja izceltus vārdus vai frāzes

() – stāstītāja paskaidrojumi, kas izdalās no pārējā stāstījuma

[] – vārdi vai frāzes, kas nepieciešami jēgas saprašanai

[..] – izlaidumi tekstā

[/] – lai skaidrotu vārdu nozīmi, stāstītāja žestiem, emocijām

... – nepabeigts teikums

Moderators: Sveiki, diskusijas dalībnieki! Ām [*domīgi*], sāksim šīs dienas diskusiju. [*nočāpstinās*] Ām, kā es... [*satraukti*] Varbūt jūs zināt, ka diskusijas tēma ir [*nočāpstinās*] drukātās grāmatas nozīme studentu jebšu jūsu dzīvē. [*ievelk elpu*] Jā, un pētījuma mērķis ir noskaidrot, e, par jūsu lasīšanas paradumiem un īp, [*nepabeidz vārdu*] īpaši uzsvaru liekot īpaši uz drukāto grāmatu un drukāto formātu. [*ievelk elpu*] Jā... Diskusija tiks fotografēta un ierakstīta. [*ievelk elpu*] Tātad, mans vārds ir Annija, es vadīšu šo diskusiju. [*satraukti*] Jā, telpā atradīsies arī mans asistents Normunds, kurš atbild par diktofonu. Jā, un tiks arī fotografēts. [*ievelk elpu*] Mm... [*domīgi*] Tātad, varbūt mēs varētu sākt iepazīšanos, un [*nervozī un klusi*], un, [*nervozī*] un arī pie viena sniegt atbildes uz pirmo jautājumu. [*ievelk elpu*] Tātad, pirmais jautājums būs [*ievelk elpu*] Kāda nozīme jūsu dzīvē ir lasīšanai un grāmatām? Mēs varbūt varētu sākt atbildēt, a, [*nervozī*] sākot no Dāvida un tā kā, [*nervozī*] tādā virzienā. [*ievelk elpu*] Ā, jā, par... [*satraukti, domīgi*] Sākam.

Students_1: Tātad, mani sauc Dāvids Celmiņš, e, [*domīgi*] un manā dzīvē grāmatu lasīšanai [*fonā kāds klepo*] un tieši drukāto grāmatu lasīšanai ir ļoti liela nozīme, jo pēdējā laikā esmu pievērsies, ē, lasīšanai. Esmu sapratis, cik ļoti nozīmīgi tas ir cilvēkiem, un cik labu tas dod cilvēka personības attīstībai.

Moderators: Labi, skaidrs. Agnese?

Students_2: Labdien, es esmu Agnese [*iesmejas*] un man patīk lasīt, ļoti, drukātās grāmatas. [*iesmejas*] Nē, tiešām [*iesmejas*]. Ā, [*domīgi*] bet tas tā ir bijis jau sen, sen (jau no

bērnības). Mm, *[domīgi]* kaut kā tā ir iegājies, ka es daudz lasu, iespēju robežās (tik cik laiks atļauj).

Students_3: Sveiki, es esmu Rita. Ām *[domīgi]*, manā dzīvē grāmatām, nu vispār lasīšanai ir liela nozīme *[ievelk elpu]*, jo man patīk, no tā arī daudz ko var iegūt, nu tīri sev, tā teikt izzināšanai un arī mācību vajadzībām tas ir noderīgi, kā arī mans darbs ir saistīts ar grāmatām, tā kā tas ir neizbēgami.

Moderators: Jā, *[klusī]* Lilita?

Students_4: Esmu Lilita. Nu, g, drukātajām grāmatām manā dzīvē nav īpaši liela nozīme. Es daudz nelasu. Es neuzskatu, ka ir daudz jālasa, lai attīstītu personību, var arī to darīt citos veidos. Un...*[domīgi]* Bet nu dažreiz es palasu kaut ko, tad kad braucu ar vilcienu uz mājām, un ir daudz laika. Tā.

Students_5: Sveiki *[klusī]*, mani sauc Asnāte. *[ievelk elpu]* Ām, *[domīgi]* runājot par grāmatām... Nelasu daudz, bet, bet ir tādas varbūt grāmatas, kuras, ja ierauga kāds tur, vai iesaka ļoti, tad jā, tad tu sāc un aizraujies un lasi, un lasi, un tad kaut kāds periods ir tāds, ka tu vienu brīdi lasi, vienu nelasi, un tā. Nav, varbūt...

Students_6: Sveiki, es esmu Benita. *[ievelk elpu]* Es lasu iespēju robežās tik, cik atļauj laiks, bet šobrīd laika nav, tāpēc šobrīd arī ļoti nelasu, n. Varu palasīt kādas psiholoģiskās grāmatas, *[ievelk elpu]* un... Bet domāju, ka grāmata ir ļoti labs veids, kā pavadīt brīvo laiku, tāds, mm *[domīgi]* relaksējošs un arī tajā pašā laikā izglītojošs, tāds. *[ļoti klusu un domīgi]*

Students_7: Mani sauc Zane, un *[domīgi]* man pirms gada uzdeva jautājumu par to, ja man būtu superspējas, kādas tās būtu. Un man bija ilgi jādomā, jo tur ir tik daudz to variantu no kādiem var izvēlēties, bet tas ko es izvēlējos bija manipulācijas ar laiku. *[ievelk elpu]* Ka viņu ir iespējams nevis tīt atpakaļ, bet nu ja var, tad apstādināt uz to brīdi. *[ievelk elpu]* Un tas pamatojums bija tad tikai tāpēc, ka es vēlētos vairāk laika, lai varētu lasīt. Tas laiks parasti iztrūkst, vai arī tiek izlietots citām lietām, kas tajā brīdī liekas svarīgākas un to lasīšanu tad vajag atlikt uz citiem brīžiem, līdz ar to, kad... Gribās lasīt, protams, ka, gribās, nu ir ar ko lasīt, ir saraksts, ko vēlas lasīt. Nu tas laiks tāds mājīga lieta ir.

Moderators: Jā, tā ir. *[klusī]*

Students_8: Ā, mani sauc Guntra. Jā, es arī lasu grāmatas diezgan daudz un man tagad arī, it sevišķi *[iesmejas]* ir, es pēdējā laikā diezgan daudz lasu. Es sāku strādāt bibliotēkā un tad ir cilvēki, kas nāk un iesakiet man kaut ko *[smejas]*, un tad man ir kaut kas *[smejas]* arī jāizlasa un zināt ko ieteikt. Tā kā jā... *[domīgi]* sanāk diezgan...

Moderators: Tas labi.

Students_8: lasu vairāk.

Students_9: *[ievelk elpu]* Ām, mani sauc Kitija. *[nokrekšķinās]* Drukātajām grāmatām manā dzīvē ir liela nozīme, *[ievelk elpu]* bet ļoti patīk lasīt, bet nu, jā, pēdējā laikā ir ļoti maz laika, gribētos vairāk. Tādēļ nesanāk daudz laika lasīt. Diemžēl.

Students_10: *[ievelk elpu]* Ēē, *[domīgi]* jā man patīk lasīt, it īpaši kaut kādus detektīvromān, romānus, vai arī biogrāfiskos, vēsturiskos, tādus, kas ir tendēti uz to. *[ievelk elpu]* Bet, mm *[domīgi, neliela pauzīte]* pēdējā laikā vispār nav laika lasīt, jo, ē, jo pirmkārt, nav laiks un, otrkārt, *[ievelk elpu]* nav vēl tas brīdis, kad gribētos uzsākt lasīt, kad vēl ir ļoti auksts ārā vai arī vienkārši gribas lasīt, jo man liekas, man periods lasīšanā ir tieši vasarā, kad es esmu aizbraukusi uz laukiem un tur vispār nekā nav ko darīt, izņemot zāli pļaut, *[ievelk elpu]* un tur nav ne internets, ne dators, ne kas. Nu tad vienīgā lieta, ko darīt, ir lasīt, kas ir ļoti labs veids, kā pavadīt veidu svaigā gaisā.

Moderators: *[ievelk elpu]* Skaidrs, tā tad man liekas, ka laiks visiem pietrūkst, lai lasītu. Jā... *[ievelk elpu]* Tā tad, par, pāriesim pie nākamā jautājuma. Cik bieži Jūs lasāt grāmatas? Tā, Dāvid, sāciet. *[klusī]*

Students_1: *[klusī smieklī fonā]* *[ievelk elpu]* Ēm, *[domīgi]* pēdējo, pēdējo, pēdējos 2 mēnešos ļoti bieži. Principā esmu izlasījis pēdējo 2 mēnešu laikā 3 grāmatas, a, *[domīgi]* tad esmu atkal iesācis 1 grāmatu, nevarētu teikt... Diezgan bieži.

Moderators: Jā, skaidrs. *[klusī]*

Students_2: Man beidzot ir tā, kā... Es, es tagad braukāju ar vilcienu, man beidzot ir 2 stundas dienā laika, lai es lasītu, pirmīt tā nebija. Bet nu pati es esmu priecīga. Kāds bija jautājums? *[smieklī]*

Moderators: *[smieklī]* Tā *[domīgi]*, cik bieži tu lasi grāmatas.

Students_2: Ā, cik bieži? *[iesmejas]*. Nu katru dienu. *[smieklī]*

Moderators: Tas priecē.

Students_2: Nu jā, katru dienu. 2 stundas. Beidzot, jā, forši. *[klusī]*

Students_3: Nu jā, es arī apmēram katru dienu, varbūt bišķiņ retāk. Nu kā sanāk.

Moderators: Lilita?

Students_4: Mm, ē, *[domīgi]* es šogad iesāku lasīt grāmatu *[smieklī fonā]* pavasarī, neesmu viņu izlasījusi. *[smieklī fonā]*

Moderators: Laika nesanāk?

Students_4: Nē, man vienkārši vairs tā īsti nepatīk, nepatika tā grāmata un tāpēc es arī neesmu, neesmu vairāk lasījusi. *[smieklī]*

Moderators: Gan jau būs kāda cita grāmata arī, ko varēsi izlasīt līdz galam.

Students_4: Varbūt.

Moderators: Asnāte?

Students_5: Kā jau es teicu par tiem periodiem, ir tāds *[nokrekšķinās]* periods vai arī grāmata interesanta, ka tu viņu lasi varbūt non stopā, cik mēģini tā kā no rīta līdz vakaram nē, bet vakaru visu un tad lasi, lasi un kādu brīdi atkal nelasi. Ja ir ļoti interesanta grāmata, tad tu vari izlasīt viņu, nezinu 24 stundās mierīgi.

Students_10: Harijs Poters.

Students_5: Tad varbūt kādu laiku atliec un lasi to grāmatu, bet kādu varbūt nedēļu, 2, 3 nelasi vispār. Tā, nosacīti.

Moderators: Jā.

Students_5: Nu tieši drukātos.

Students_6: Jā, man ir līdzīgi. Man ir, uznāk tādi bumī savā dzīvē, kad es lasu, *[nelieli smieklī fonā]* lasu un tad es atkal nelasu tik pat ilgu laiku, *[kāds fonā ieklepojas]* un tā regulāri īstenībā tā notiek. Šobrīd tagad nelasu. *[smieklī]*

Students_7: Es personīgi neatceros, kad es pēdējo reiz izlasīju grāmatu, kas būtu nu riktīga grāmata. Ir kaut kādi žurnāli, avīzes un tādas lietas, ko es katru nedēļas nogali lasu, kamēr es esmu mājās, tad var izlasīt visu to, kas tajā nedēļā ir noticis, vienkārši. Bet *[domīgi]*, grāmata nu, *[domā]* ne, nevarēšu pateikt, galīgi nē.

Moderators: Laiks nav sanācis, ja?

Students_7: Ēe, *[domīgi]* es neteiktu, ka laiks. Nav arī varbūt tā, tā īstā grāmata, ko es gribu līdz galam izlasīt. Var jau ieiet grāmatnīcā *[kāds fonā ieklepojas]* un paskatīties vairākas grāmatas pēc kārtas, pēc vāka, kas ir rakstīts iekšā, vai pēc kaut kādas nodaļas. Tu bišķīt palasi, palasi, palasi, bet no a un no sākuma līdz beigām, sen tā nav bijis.

Students_8: Ā, *[domīgi]* man sanāk arī, ka varbūt ne katru dienu, bet, kad es braucu uz fakultāti, man vilcienā tiešām turp, atpakaļ ir 2 stundas un es arī tajā laikā lasu. *[ievelk elpu]* Tas sanāk tā.

Moderators: Tas labi, ka sanāk laiks.

Students_8: Jā. *[it kā iesmejoties]*

Students_9: Nu *[domīgi, lēni izrunā]* man sanāk reti lasīt, jo kā jau minēju laika nav, un pēdējo, ja es nemaldos līdz galam grāmatu es izlasīju kaut kad vasarā. *[ievelk elpu]* Man ir vairākas iesāktas, bet nav ne jausmas, kad viņas tiks pabeigtas *[iesmejas]*. Jā. *[smejas]*

Students_3: *[smieklī]* Jā, man ir līdzīgi kā Kitijai, ka man ir iesāktas vairākas grāmatas un kad man gribās, tad es izvēlos kādu no viņām visām iesāktajām, un tad palasu, kas ir bijis *[smieklī]* un tad turpinu uz priekšu, jo nav laika nevienu tā līdz galam pabeigt.

Students_10: *[ievelk elpu]* Pēdējo grāmatu, ko es iesāku un nepabeidzu lasīt, bija vasarā, *[ievelk elpu]* bet būtībā nav jau tas, kad nav laiks vai arī tā pietrūkst, vienkārši ir citas lietas, kas man, mani vairāk piesaista tajā momentā. Nu, tā kā *[ievelk elpu]* novērš uzmanību

un tā grāmata man stāv vēl joprojām pie gultas un gaida, kad es viņu pabeigšu tāds 20 lapas lasīt, bet ir citas lietas, ko es labāk izvēlos izdarīt [*ievalk elpu*] tajā brīdī.

Moderators: Nu jā. [*klusī*]

Students_7: Vai arī ir variants, ka tu nevēlies pabeigt lasīt [*fonā nelieli smiekli*], jo viņa ir tik laba, ka tu negribi zināt [*smiekli*], kas beigās notiks. [*smiekli*]

Students_10: Nē, tik tālu es neesmu iedziļinājusies tajā procesā [*fonā smiekli*], vienkārši es labāk atnākot [*fonā kāds kaut ko saka*] pēc lekcijām, kad ir sešos beidzies lekcijas, es aizeju pasēžu kaut ko datorā un tur kaut ko parakstu vēl, ko mums vajag parakstīt [*ievalk elpu*] un [*domīgi*] aizeju pēc tam gulēt. [*nopūšas*]

Moderators: Skaidrs. Pāriesim pie nākamā jautājuma. Kuram lasīšanas formātam jūs dodat priekšroku?

Students_3: Man personīgi labāk patīk drukātais, jo tā ir kaut kā ērtāk un īpaši ja daudz, nu, piemēram, bieza grāmata, tad ir vieglāk drukāto lasīt, nevis elektronisko tur šķirstīt. [*ievalk elpu*] Bet, ja, piemēram, mācībām kaut ko vajag, nu kaut kādus tekstus, vai, nu kaut ko tādu, tad gan elektroniski.

Students_8: Man ir tieši pretēji. Es visu laiku tagad pāreju uz elektronisko formātu, tāpēc, ka nu, slinkums nest tās grāmatas. Man sanāk viņas ir diezgan biezas, ap čecsimt lapaspusēm, tad viņas ir smagas [*smejas*] un es izvēlos nenest. [*ievalk elpu*] Un tad es vienkārši telefonā ielādēju.

Students_10: Man personīgi nepatīk elektroniski caur datoru kaut ko lasīt, jo man ir slikta redze un man ātri piekūst acis [*ievalk elpu*] līdz ar to, mm, man labāk patīk, ka man rokās stāv tā grāmata un tad es varu tur viņu pačamdīt un kaut ko atzīmēt. Tā... Nu man nepatīk vienkārši kaut ko caur ekrānu lasīt.

Students_7: Manuprāt, tā atzīmēšana ir tas ļoti labais mirklis, kad uz drukāto, un vienalga vai tā personiskā grāmata, vai varbūt bibliotēkas grāmatu nevajadzētu, bet, ka var atzīmēt, kas tev ir patīcis vai nepatīcis, un tādējādi, teiksim, tagad arī studiju periodam, kad vajag kaut kādus darbus lasīt, es atrodu, kur viņi ir internetā, iespēju robežās to, ko vajag, saīsinu un izdrukāju, un tad es varu sazīmēt visas piezīmes, atzīmēt un vēl visu pārējo. Un ja man vajag rakstīt tālāk datorā konspektu vai ko tamlīdzīgu, tad es atrodu, kur man drukātajā tas ir rakstīts, aizeju uz datora versiju, tas ir elektronisko versiju un atrodu no turienes. Un ja vajag citātu, tad nu nav jāpārraksta viss ar roku, bet var iekopēt. [*ievalk elpu*] Ka tas ir tāds ērtāks variants, bet visticamāk es esmu pārbaudījusi, ka daudz vairāk notiek, ja lasa ar drukātā versijā.

Moderators: Benita?

Students_6: Nu man arī labāk patīk, a, drukātā versijā grāmatas lasīt. Skolai, skolai rakstus tomēr lasīt nē, a, a, bet tā, kad tas ir atpūtas veids lasot, tad jā, labāk grāmatu lasīt drukātu. Jā... *[domīgi]*

Students_1: Man īsti tā kā nav, nav labākais vai sliktākais. Man ir galvenais, ka, ka, kāpēc lasu, kāds ir mērķis. Ja es, pieņemsim, lasu tīri, lai tā kā pavadītu savu, savu brīvo laiku, daiļliteratūru, *[ievalk elpu]*, tā noteikti ir drukātie *[domā]*, bet ja tas ir, nezinu, priekš mācībām, jo tagad es esmu sācis rakstīt bakalaura darbu *[ievalk elpu]*, es izskatu elektroniskos resursus. Man tas ir nedaudz labāk, jo var vieglāk atrast atslēgvārdu, kas ir vajadzīgi, pēc tam arī attiecīgo, attiecīgo, nezinu, rindkopu, lapaspusi var iekopēt savā google draivā un arī kaut kādus, a, pie, pierakstus veikt kaut kā, kaut kā menedžēt līdz ar to literatūru priekš sava zinātniskā darba.

Moderators: Agnese?

Students_2: Es lasu drukātā veidā grāmatas un žurnālus. Brīžam esmu domājusi, varbūt stilīgi būtu nopirkt kindle vai ko *[fonā kāds iekršķinās]* *[fonā kāds iesmejas]* un tiešām nestaipīt līdz šādas grāmatas, bet mmm...*[domīgi]* Man arī neērti, man nepatīk, es, man ātri apnīk lasīt kaut ko datorā. Es varu izlasīt 1 rakstu un tad man arī ir – ai, vairs negribās. Nu tā, ka... Es nezinu, tā kā vecmodīgi, bet man patīk.

Moderators: Man patīk tā sajūta.

Students_2: Jā, jā, jā. Īstenībā es arī negribu turēt. Es nevaru iedomāties, kā Gunita... Kā var, es nezinu, telefonā lasīt grāmatu. Man liekas garlaicīgi visu laiku... Es nezinu. *[iesmejas]*

Students_10: Tā jau tajā ekrānā tu daudz skaties ikdienā un vēl jālasa viņā tik gari. *[it kā jautājoši]* Man tā personīgi.

Students_8: *[smieklī]* Kā kuram, pierod.

Students_10: Nu tieši tā! *[pārliecināti]* Tas ir gaumes lieta.

Students_2: Bet man gribētos lasīt arī tiešām kādu elektrisko grāmatu, jo liekas tas tik.. Tomēr, ir praktiski. Bet es nevaru iedomāties tuvākajā nākotnē. Varbūt ja man kāds Ziemassvētkos uzdāvinātu, es sevi pieradinātu, bet...

Students_10: Mājiens.*[smieklī]*

Moderators: Lilita, kā tev?

Students_4: Man arī drošvien drukātais, tāpēc, var atzīmēt kaut ko un tāpat arī ikdienā izmantoju arī elektronisko, jo skolā daudz jālasa, mm *[domīgi]*, pārsvarā sanāk datorā tikai.

Moderators: Skaidrs. Un pāriesim pie nākamā jautājuma. Kādu mērķi, kādu mērķu vadīti jūs visp *[nepabeidz vārdu]* lasāt? Nu, kādi tie galvenie mērķi, kāpēc, jūs lasāt?

Students_1: Viens no galvenajiem mērķiem, a, kāpēc es lasu ir *[domīgi]* tīri tā kā attīstīt savu loģisko domāšanu, jo pēd, pēdējā laikā kā es jau iepriekš minēju, daudz lasu grāmatas *[ievelk elpu]* un es esmu sapratis, kad tas dod ne tikai kaut kādu, nezinu, vārdu krājumu, bet tas visu laiku, pieņemsim, katrā, katrā grāmatā, īpaši daiļliteratūrā ir kaut kāds sižets. Un cilvēks vienmēr piedomā pie tā, vispirms, bija tas, tad sekoja tas un tā trenē kaut kādu, nezinu, atmiņu, domāšanu, iespējams, argumentēšanu, (atšķirībā kādu grāmatu lasi). Tīri, tīri, tā kā tas mērķis ir lai attīstītu kaut kādu personību, lietas, kas palīdz nākotnē.

Moderators: Un skolai?*[klusī]*

Students_1: Arī, nē, protams.

Students_10: Man personīgi liekas, ka vārdu krājums tā kā papildinās, jo, pieņemsim, man bija tā, kad *[ievelk elpu]*, „Sūnu ciema zēnus” es nespēju lasīt, jo tas bija pārāk briesmīgi, līdz ar to, es izvēlējos lasīt Hariju Poteru, kas man ļoti patika un... Tur nebija tāda vienkārši paplašināta teikumi, tur bija tādi gari, līdz ar to, būdama maza, es sāku viņu lasīt un man viņa patika, un es izlasīju visas tās milzīgās ķieģeļus ar tām visām grāmatām, un tā man tas vārdu krājums papildinājās. Un līdz ar to man arī interesēja lasīt kaut kādas citas grāmatas, kuras bija tā kā ne, maziem bērniem. *[nočāpstinās]* Un, man liekas, ka es varu pateikt Harijam Poteram paldies, ka man radās labs vārdu krājums. Jā. *[domīgi]**[smieklī fonā]* Jo tas man iedrošināja lasīt *[fonā kāds kaut ko saka]* tālāk, jā. *[smieklī]* Jā, tieši tā. *[smieklī]* Bet es uzskatu, kad ir jālasa grāmatas, jo ja tu nelasi grāmatas, tad tev būtībā, nu...*[domīgi]**[ievelk elpu]* *[domā]* Tās tehnoloģijas, kas mums šobrīd ir, tās vairāk vai mazāk sagraus visu, tā kā nu, *[domā]* kas vēl ir palicis no tāda aspekta, kā lietot fizisku lietu kā grāmata *[nedaudz iesmejas]*.

Students_9: Nu, manuprāt, mērķis ir atkarīgs no tā arī ko tu lasi, jo, piemēram, nu, ja es lasu daiļlīte, daiļliteratūru, tad man mērķis ir atpūsties, relaksēties, ja es lasu kaut ko mācībām, tad *[domā]* mērķis ir mācībām izlasīt kaut ko, atcerēties, iemācīties. Atkarīgs no tā, ko es tā kā lasu, jā.

Students_8: Jā. Es nezinu. Man laikam tā kopā ņemot pa visu lasīšanu trīs galvenie mērķi – viens ir laika kavēklis, viens bija lai es iemācītos angļu valodu kārtīgāk, kad es lasīju angļiski grāmatas, un trešais laikam,*[domā]* jā, tām mācībām, vienkārši – kad tev nepieciešama informācija un kad tev viņa jāizlasa, lai tu varētu kaut ko uzrakstīt. Tā kā trīs galvenie mērķi.

Moderators: Zane?

Students_7: Nu es varu tikai piekrist. *[fonā dzirdami smieklī]*

Moderators: Benita?

Students_6: *[fonā smieklī]* Jā, vai nu mācībām lasu, vai arī atpūtai un pašizglītošanai sevis – ko jaunu uzzināt priekš sevis tieši.

Students_3: Nu jā, man apmēram tas pats. Mm, to kas patīk un to kas interesē vai mācībām.

Moderators: Tad daudz maz līdzīgi, ja, ir sanāk tie mērķi. *[it kā jautājoši]* Un pēdējais jautājums būs tas, kādu žanru un veidu grāmatas jūs lasāt?

Students_10: Detektīvus, vēsturiskās, biogrāfiskās. *[garlaikoti]*

Moderators: Dāvid?

Students_1: Ā, man, man visdažādākās – sākot ar reliģiska tipa grāmatām un beidzot līdz sporta tipa grāmatām. Tieši, pieņemsim, pēdējā grāmata ir par Valdi Valteru “Dumpinieks ar ideāliem”.

Students_2: Man atkal...Man patīk, ka var domāt un es *[nokrekšķinās]* varu lasīt *[nokrekšķinās]* citu dienu paņemt dzejas grāmatiņu un padomāt, un palasīt, un padomāt. Un principā daiļliteratūra man patīk smagā literatūra – man patīk par karu, par, nezinu, mēri *[iesmejas]*, kaut ko tādu. *[smieklī fonā]* Nu tā, ka man vajag, lai, a, nezinu. Ai, man patīk traģiskas grāmatas. *[smieklī]*

Students_10: Ar traģiskām beigām, kur ir noziegumi un kaut kāds...

Students_2: Jā, jā. *[pārlicināti, uztverot domu]* Ā, nē, noziegumi, bet īsti nē, man patīk smaga *[smieklī]*, man patīk, ja ir ciešanas.*[fonā smieklī]*

Students_10: Nu tur kur notiek kaut kāds akšens. *[smieklī]*

Students_2: Nu respektīvi, kur var domāt, ir kaut kādas... Ir... Parasti jau cilvēks domā, tad kad viņš iziet caur ciešanām, viņam ir kaut kas, paverās tie apvārsņi. Un kaut kā caur citu prizmu paskaties uz tām lietām, tad kad viņš ir izgājis cauri grūtībām. Grāmatās tas tā forši – nu, tu padomā, tu iejuties tajā lomā un... Ai, nu jā. *[iesmejas]*

Students_3: Man tas ir kā kuru reizi. Ja man gribās, lasu kaut kādu detektīvu, citreiz biogrāfiju. *[fonā kāds kaut ko čukst]* Ja man vispār kaut kāds nu ne tāds noskaņojums *[iesmejas]*, tad dzeju vai Imantu Ziedoni parasti, nu kaut ko tādu. Bet tā man nav strikti noteikts, ko es lasu.

Moderators: Lilita?

Students_4: Ā, nu nezinu. *[domīgi]* Atkarībā no garastāvokļa. Ja labs garastāvoklis, tad varbūt drošvien kaut ko priecīgu, ja ne tik labs, tad nezinu. Nu *[domīgi]*, es tāpat nelasu.*[smieklī]*

Students_5: Man arī laikam nav noteikts kaut kas. Šobrīd es iesāku, nu labi, diezgan daudz izlasīju “Sibīrijas bērni”. Mani interesē ļoti tas viss – viss tas laiks. Kaut ko ar vēsturi saistībā. Tas tāds... *[domīgi]* Mm, nelasu nekādas romānus noteikti nē.*[kāds čukst kaut ko]* Kāpēc?

Students_10: Kaut kādas ziepenes. *[smieklī]*

Students_5: Es nezinu, nesaskatu jēgu tādām grāmatām. Tāpēc ta tas ir, tā grāmata un [domā] es nespēju iedomāties tādu dzīvi, kad es lasu to tos romānus, kad es, varētu būt taisnība, un es lasu. Man patīk vairāk kas reāls un...

Moderators: Tā kā dokumentālu?

Students_5: Nu jā, vairāk tieši tās pašas filmas ja ir. Nu kaut kas tāds noteikti ne...[domīgi]

Students_6: Es lasu, es lasu psiholoģijas grāmatas, un tādas mistiskās un ezotēriskās, un, bet es maz lasu. Daudz ļoti visādus romānus, nu mazāka un visādas tādas grāmatas, nu ar visādiem, visiem sižetiem standarta, bet, jā, [domīgi]bet arī, mm. Bet nu es lasu tā, ja man iesaka kāds, vai arī kāda tiešām, izlasu labu atsauksmi par kādu grāmatu, tad es varu izlasīt un man iepatīkas. Bet nu jā, pārsvarā psiholoģija un kaut kas tāds.

Students_7: Mm[domīgi], man laikam patīk dažāda veida grāmatas. Es varu lasīt jebko, tas ir tāpat kā ar te[nepabeidz vārdu]televizoru – ja viņš iet fonā, es varu jebkurā brīdī pieslēgties un skatīties. [ievelk elpu] Vienīgais, kas mani ļoti ieinteresēja, ko es nevaru vēsturi, jo... [domā] Man kaut kā iekšēji, kā es sāku lasīt vēsturi man nāk miegs. [smieklī] Vai nu viņš nospiež, vai es sevī neesmu sapratusi, kāpēc man viņa nepatīk tas viss un arī tā visa vēstures mācīšanās līdz ar to, a, [domīgi] man rada grūtības. Man ir interesanti par to, kas notiek, varbūt par atsevišķiem notikumiem, bet nevis kā vēsturi kopumā. Ja man pajautātu kaut ko par vēsturi, es pilnīgi noteikti kaut ko aizšautu garām ar atbildēm, tāpēc, ē... Man bija jautājums Agnesei par to, e, [domīgi]... Ta ka tu lasi vēsturi, tu saproti kas notiek un tu zini, kā tas vēsturē ir bijis, vai tu, teiksim, skaties – ā, tajā grāmatā ir nepareizi uzrakstīts? Nē, tā nebija.

Students_2: Nē, ja ir tāda, tā superīgā sērija “Mēs, Latvija 20.gadsimts” [iekreškinās] un es esmu izlasījusi, man liekas... Es neesmu izlasījusi no tās sērijas divas grāmatas, nu kaut kādas četras vai piecas neesmu, piecas. Jā un ka man liekas forši, ka kaut ko jau tu zini un tu mācies caur to grāmatu. [ievelk elpu] Ka tu redzi- o, šitas un tu domā, kas tur bija ar to piektā gada revolūciju, un tu nezinu un tu ieraksti vikipēdijā.

Students_10: No tāda skatu punkta, pieņemsim, kā tur notika.

Students_2: Jā un...

Students_10: Tas ir interesanti man liekas, ka tu tās problēmas, kas tajā posmā tieši notika, tā kā no tāda viedokļa lasīt.

Students_8: Tevi netraucē tas, ka tu dažkārt lasi un pēkšņi saproti, ka tu par to nezini un tev ir atsevišķi jāmeklē?

Students_2: Jā, un man vienmēr tas interesē, tas man vienmēr tieši ļoti patīk. Man patīk, ka es tādā veidā mācos. Man nepatīk lasīt vēstures grāmatas. Man arī vēsture nepadodas – es nezinu nekādus uzvārdus, gada skaitļus un tā man ir pilnīga mistika, slēgtā pasaule, bet caur

tādu daiļliteratūru tas ir... Iemācos nevis faktus, bet to sajūtu, tā apziņa aug, plašāka viņa paveras, tas nav...

Students_8: Es varu tagad ieteikt grāmatas. *[smieklī]*

Students_2: Jā, superīgi, es ar mieru. *[smieklī]*

Students_7: Ja es varu papildināt, tad teiksim, piemēram, man arī patīk lasīt tās grāmatas, kas teiksim izdotas kā filmas, jo teiksim var salīdzināt, kā ir viens un kā ir otrs. Un tikko mani vecāki bija uz jauno filmu Melān, par Melāniju Vanagu. Un viņi bija uz filmu, viņi atnāca mājās un pēc tam teica, ka tur nebija tas pareizi, tas pareizi, tas varēja būt vairāk, šitas varēja, kāpēc to mazo puisīti sauc citādāk kā grāmatā. Un tad viņi meklēja uzreiz risinājumus, kāpēc tas ir mainīts, kāpēc tas ir izņemts un kāds ir tas mārketingu. Un līdz ar to tā ir, manuprāt, tas kas man ļoti patīk, kad izlasīt grāmatu un tad tikai iet uz filmu, lai varētu salīdzināt kā tas ir bijis.

Moderators: Jā, tās ir divas dažādas lietas.

Students_7: Tā grāmata sen ir izdota, bet es vēlreiz pārlasu pirms skatīšanās, lai es tiešām atceros pareizi.

Moderators: Jā, tā ir. Grāmatas cilvēki saka, ir labākas kā filmas.

Students_8: Mm.*[piekrītoši]*

Students_10: Bet nevajag attiecināt to uz visām filmām*[gandrīz vai aizvainoti]*, kuras ir iznākušas.

Students_2: Bet no otras puses filma jau...

Students_10: Filma ir filma. Tas ir pilnīgi kaut kas cits kā grāmata.

Students_8: Man patīk tā bildīte, kas ir feisbukā. *[smieklī]*

Students_10: No grāmatas jau tu neieliksi visu, kas ir filmā.*[pārlicinoši aizstāv savu viedokli]* Tad tai filmai ir jābūt, es, nezinu, diennakti garai.

Students_2: Man liekas lasot grāmatu, cilvēkam galvā iet sava filma.

Students_10: Arī, jā. Tu iedomājies tos varoņus pilnīgi savādāk un tad tu ieraugi tos aktierus, un tad tev ir tāds – mh, viņš ir par vecu tam, vai kā.

Moderators: Guntra, kā tev ir ar kāda veida grāmatām tu?

Students_8: A, es varu, gandrīz, ļoti daudz lasīt, izņemot, dzeju. Dzeja man vispār neuzrunā. *[iesmejas]* Es nezinu. Tas laikam kaut kā jau sen, no skolas dienām, kad man tas galīgi nepatika. *[iesmejas]* Un tad es varbūt dažkārt domāju tās nozīmes un zemtekstu un tad man ir tāds – nu kas tur ir domāts. *[smieklī]* Tā, kā dzeju es īpaši nelasu. Bet tā pārējo, var jebko.

Moderators: Kitija?

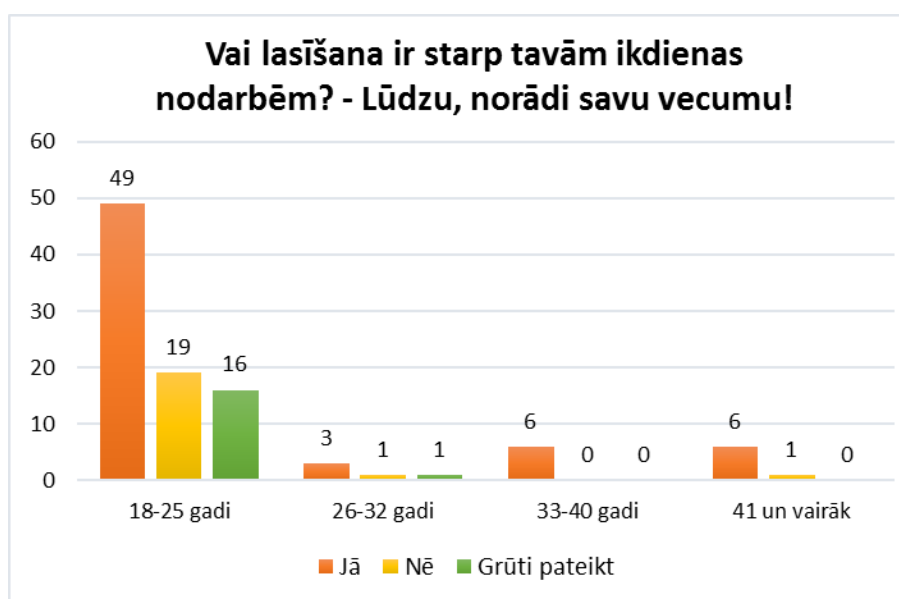
Students_9: Nu man ir līdzīgi kā Agnesei. Man arī patīk tā smagā literatūra. Ē, Remarka grāmatas man patīk, arī... Nesen es iesāku to vienu grāmatu, kas arī ir tā viena no tām, kas ir iesākta un nav pabeigta, arī ko jau Zane minēja, kas ir Melānijas Vanagas grāmata “Veļupes krastā”. [*ieelpo*] A, bet man sanāca tā, ka es jau noskatījos “Melānijas hroniku” un tagad man sanāks lasīt grāmatu [*iesmejas*], bet nu jā. Tāda veida literatūra man patīk.

Moderators: Labi, paldies par dalību diskusijā [*ievelk elpu*], e [*domīgi*] ... Jā, paldies par jūsu atbildēm, par ieguldīto laiku. Mēs novērtējam jūsu pūles. Jā, beidzam.

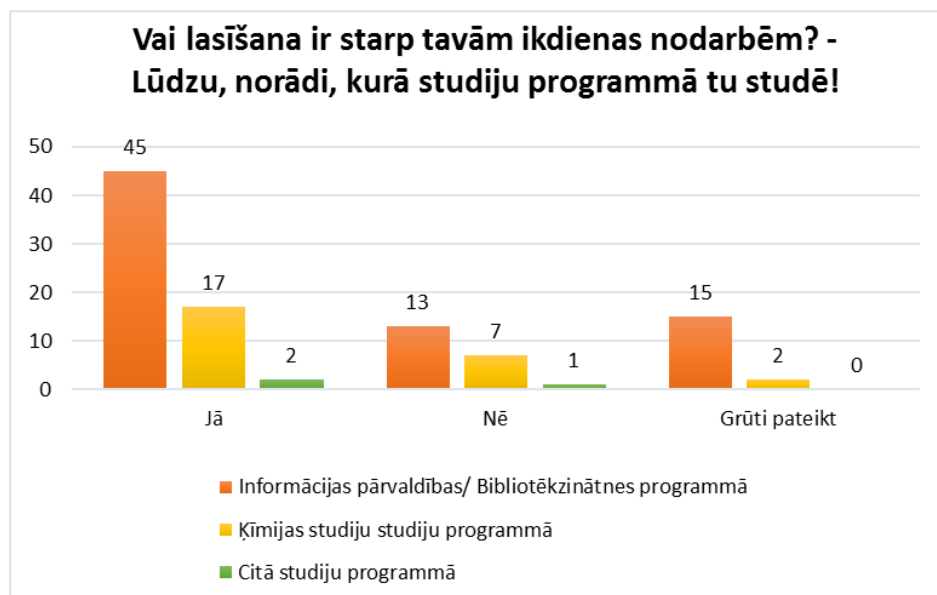
Anketēšanas rezultāti attēloti diagrammās

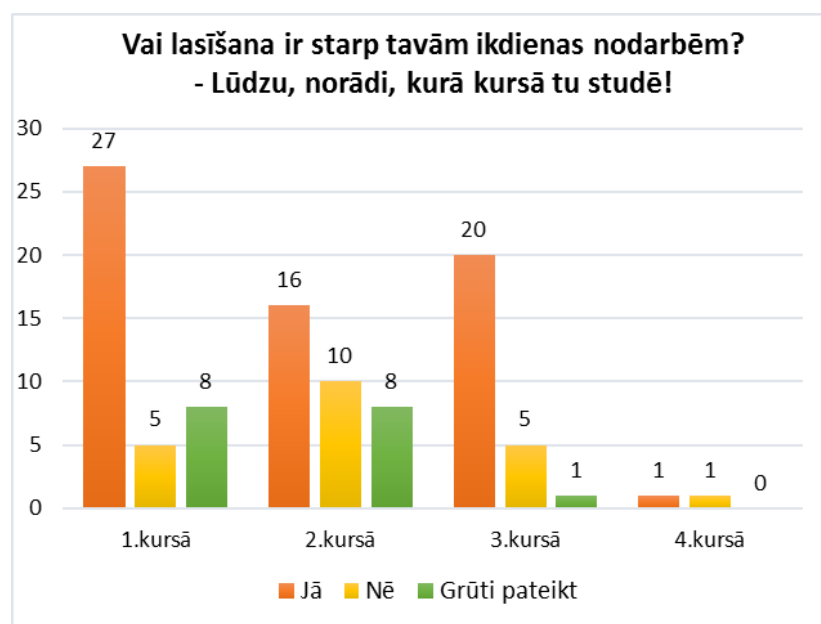
11.1. att. Respondentu iedalījums pēc grāmatu lasīšanas procesa vietas ikdienā

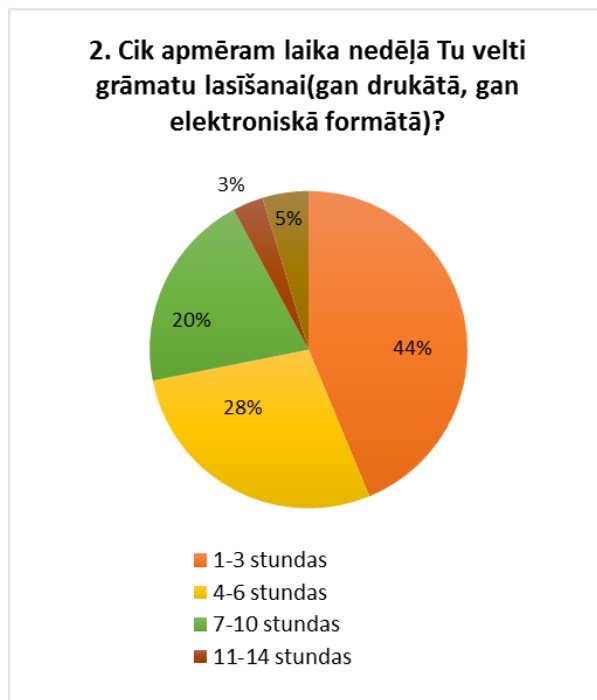
11.2. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un grāmatu lasīšanas procesa vietas ikdienā

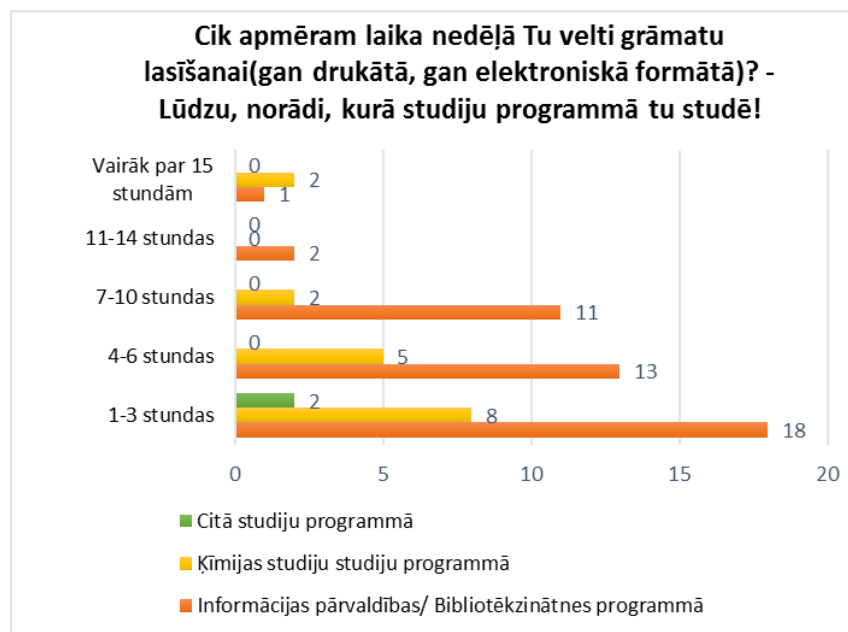
11.3. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un grāmatu lasīšanas procesa vietas ikdienā

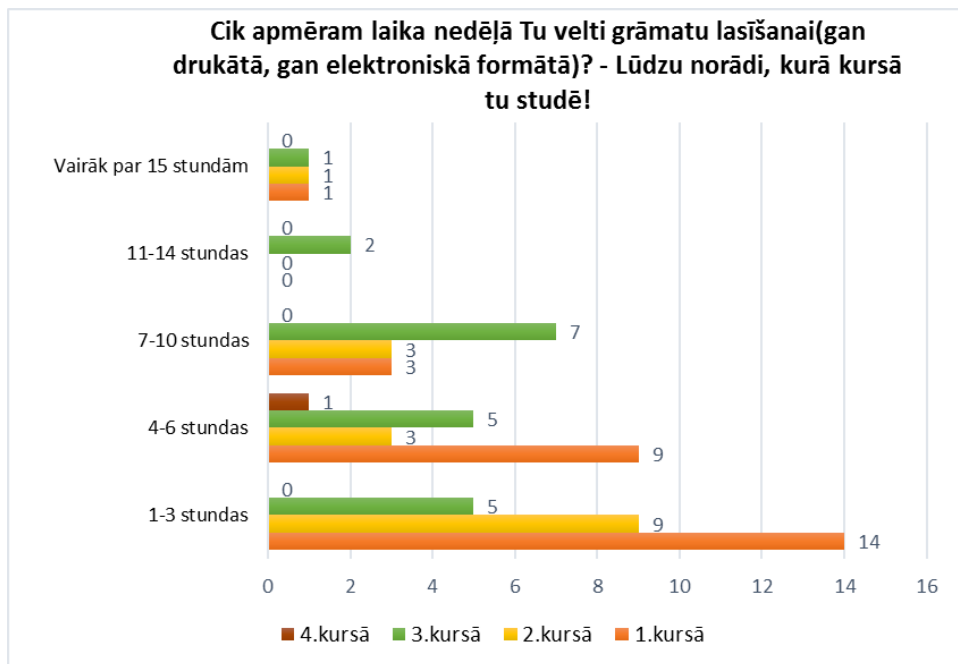
11.4. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā studiju kursa un grāmatu lasīšanas procesa vietas ikdienā

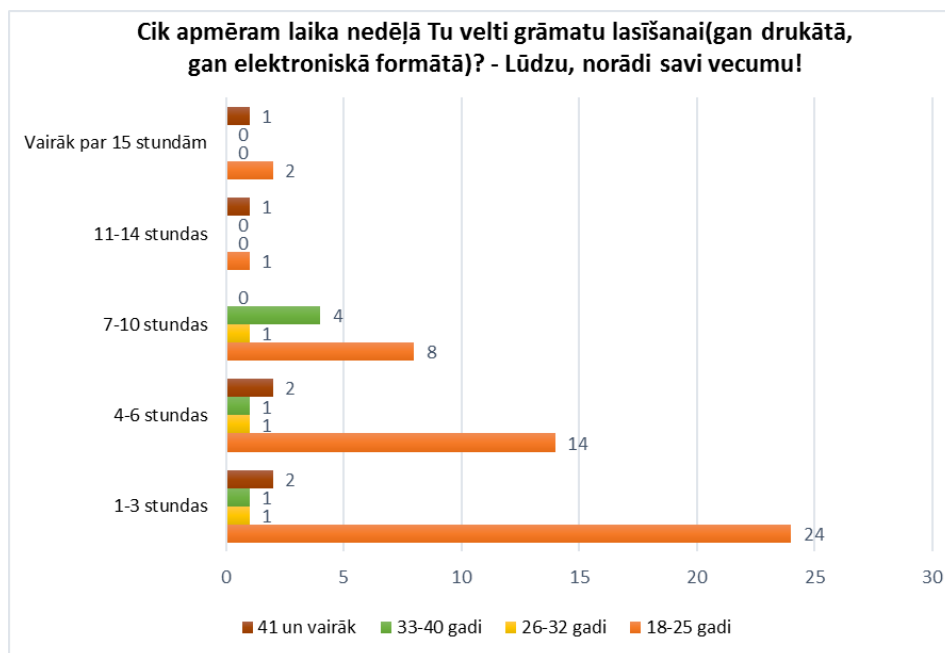
11.5. att. Respondentu iedalījums pēc lasīšanai atvēlētā laika

11.6. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un grāmatu lasīšanai atvēlētā laika

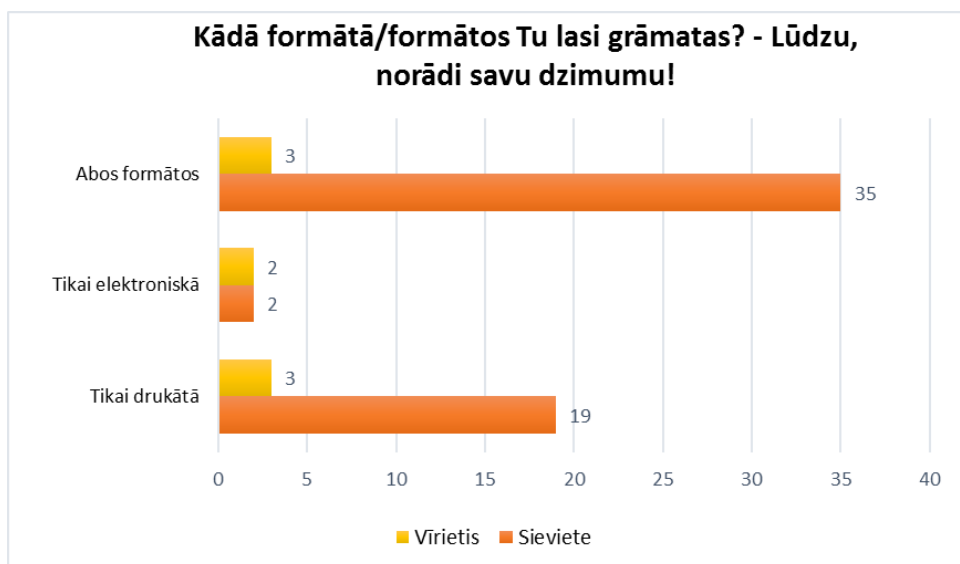
11.7. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā studiju kursa un grāmatu lasīšanai veltītā laika

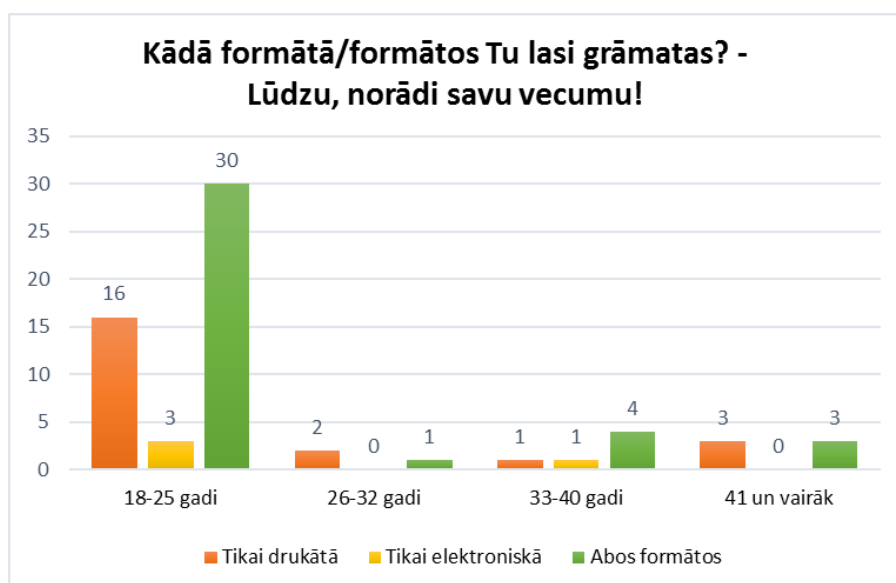
11.8. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un grāmatu lasīšanai veltītā laika

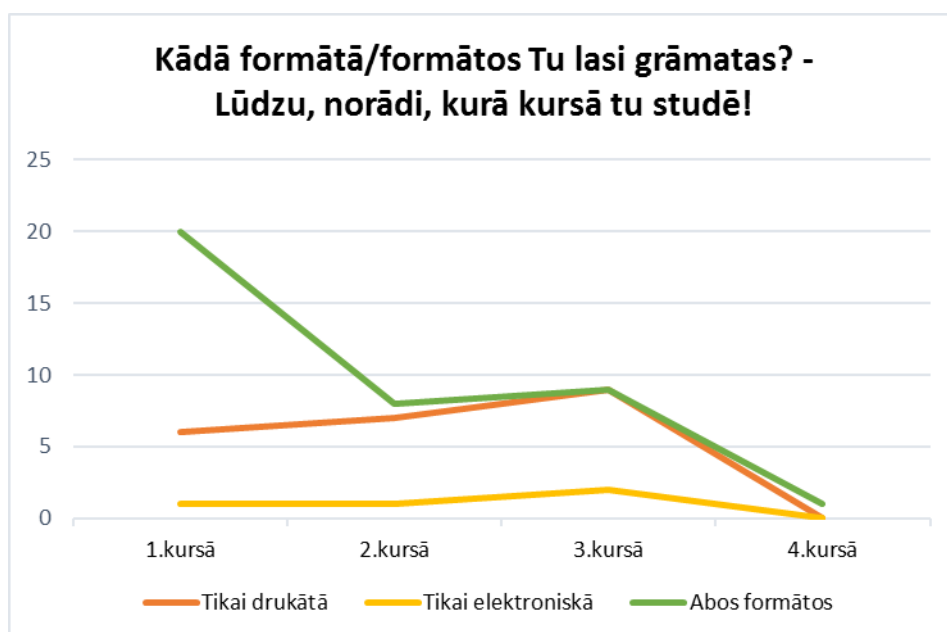
11.9. att. Respondentu iedalījums pēc lasīšanai izmantotā grāmatu formāta

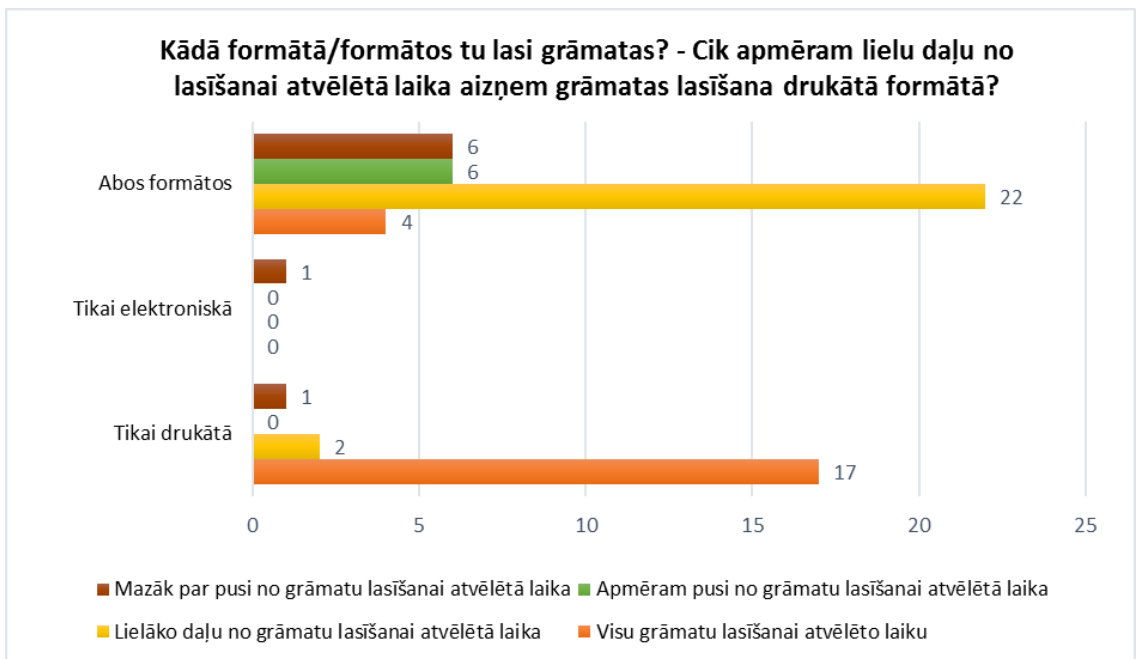
11.10. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un grāmatu lasīšanas izmantotā formāta

11.11. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un grāmatu lasīšanai izmantotā formāta

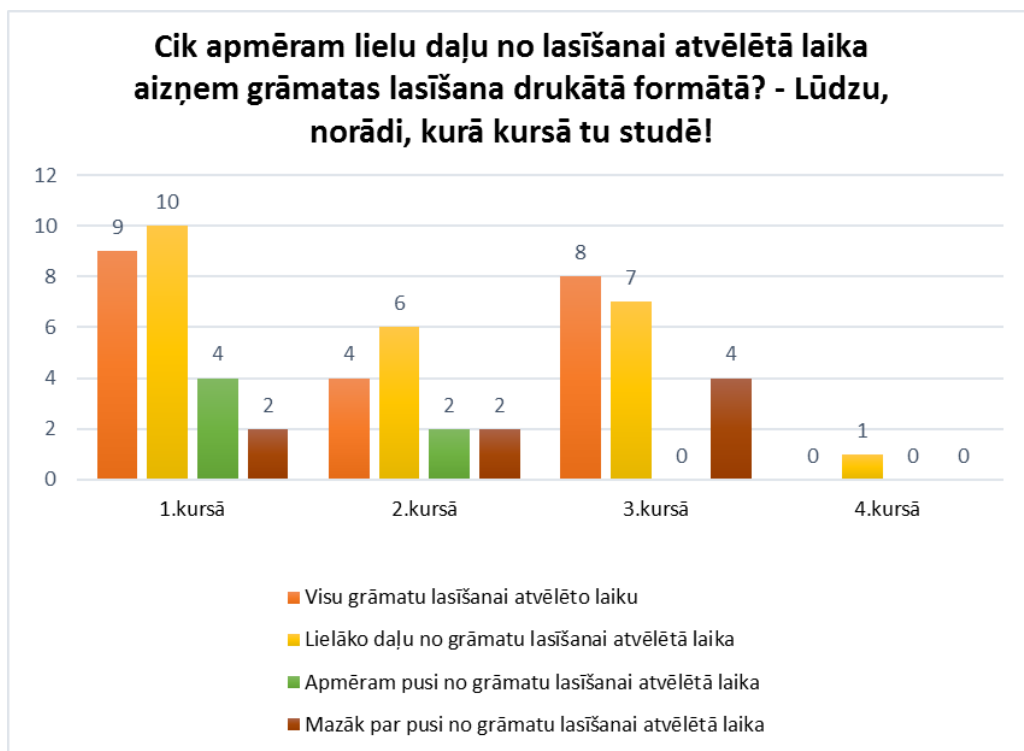
11.12. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā studiju kursa un grāmatu lasīšanai izmantotā formāta

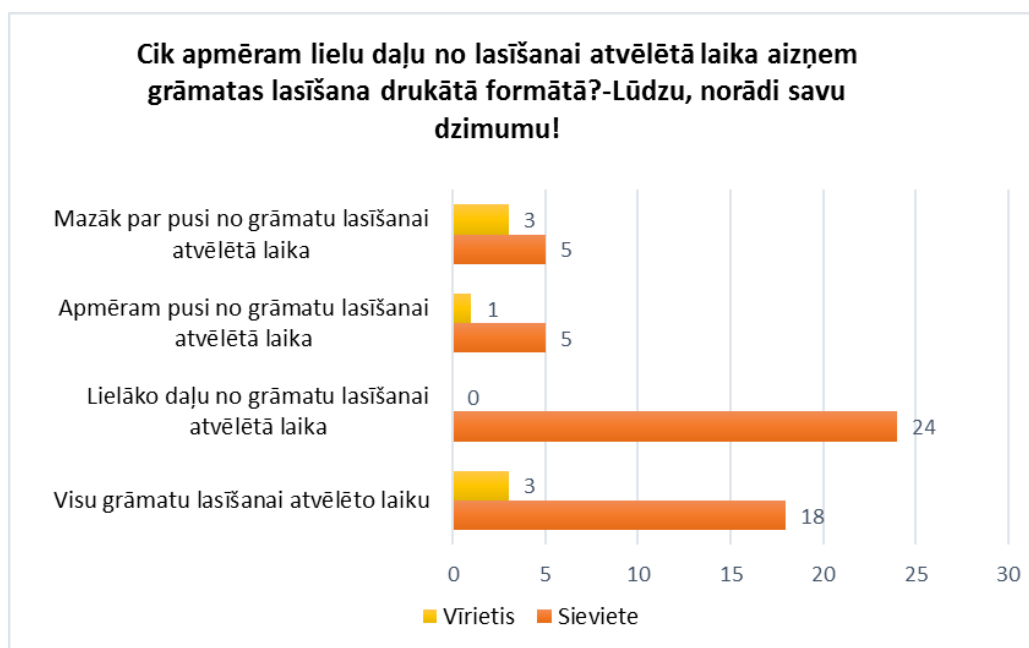
11.13. att. Respondentu iedalījums pēc lasīšanai izmantotā formāta attiecībā pret drukāto grāmatu lasīšanai atvēlētā laika

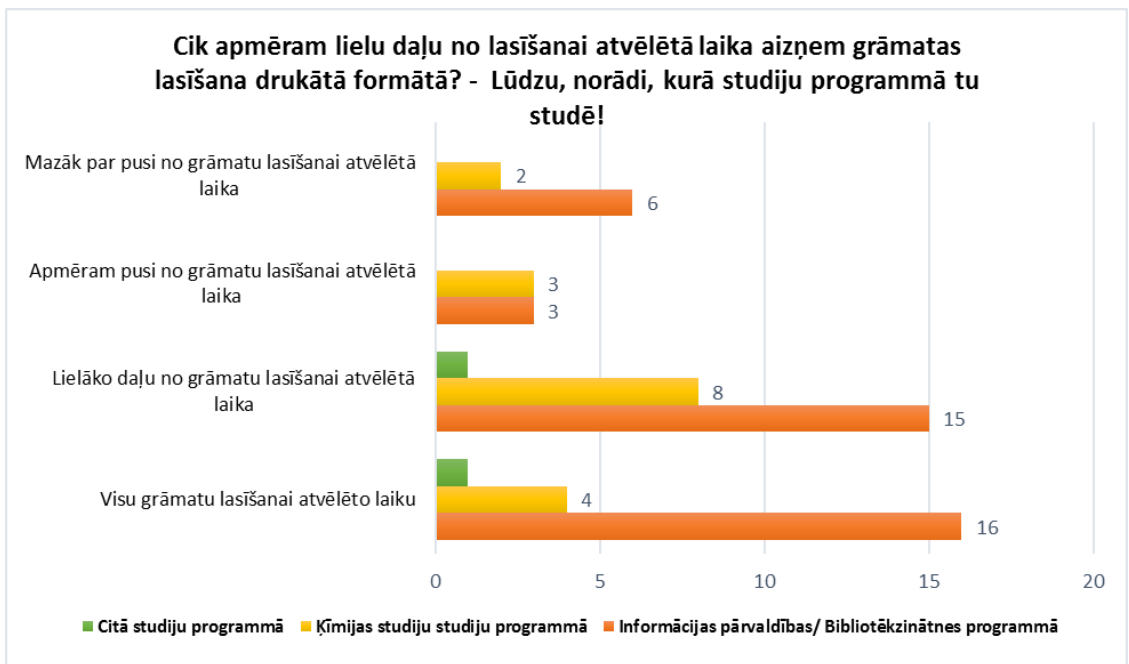
11.14. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas lasīšanai atvēlētā laika

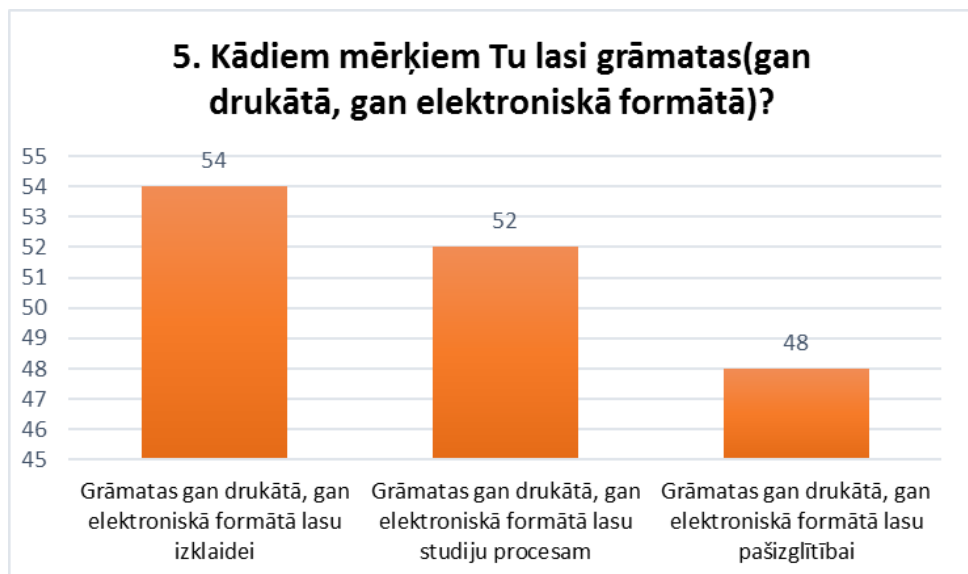
11.15. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa un drukātās grāmatas lasīšanai atvēlētā laika

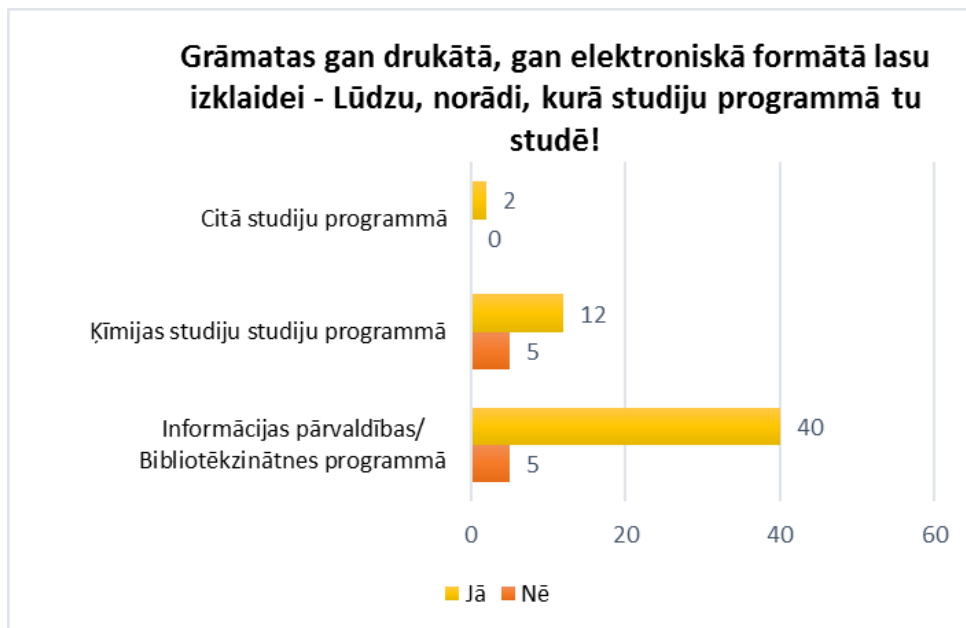
11.16. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas lasīšanai atvēlētā laika

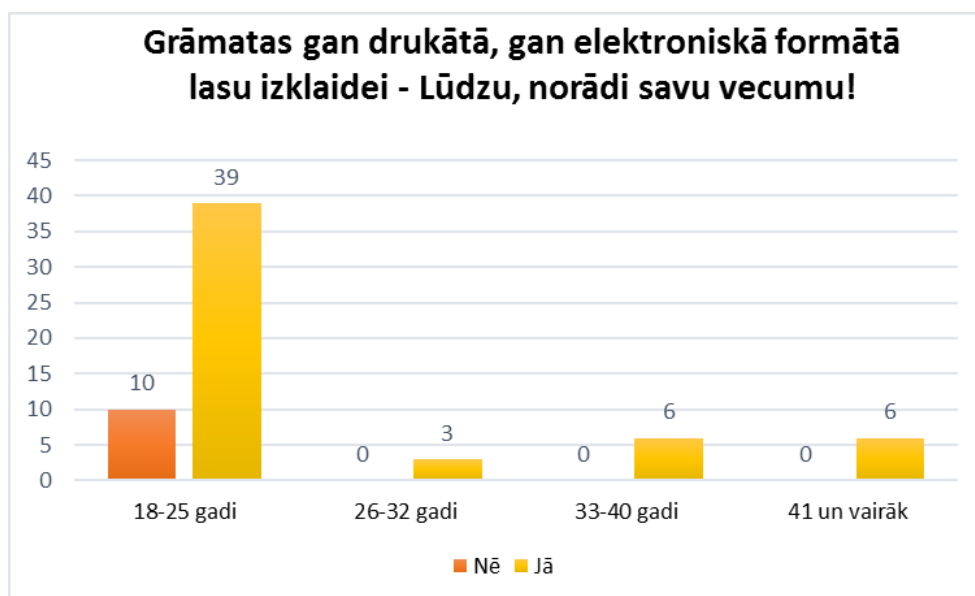
11.17. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas lasīšanai atvēlētā laika

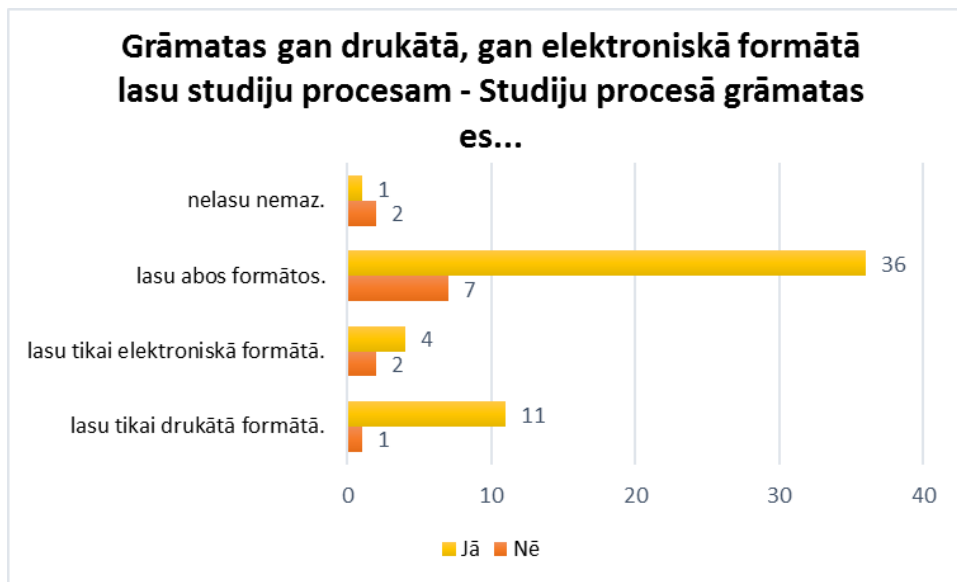
11.18. att. Respondentu iedalījums pēc grāmatu lasīšanas mērķiem

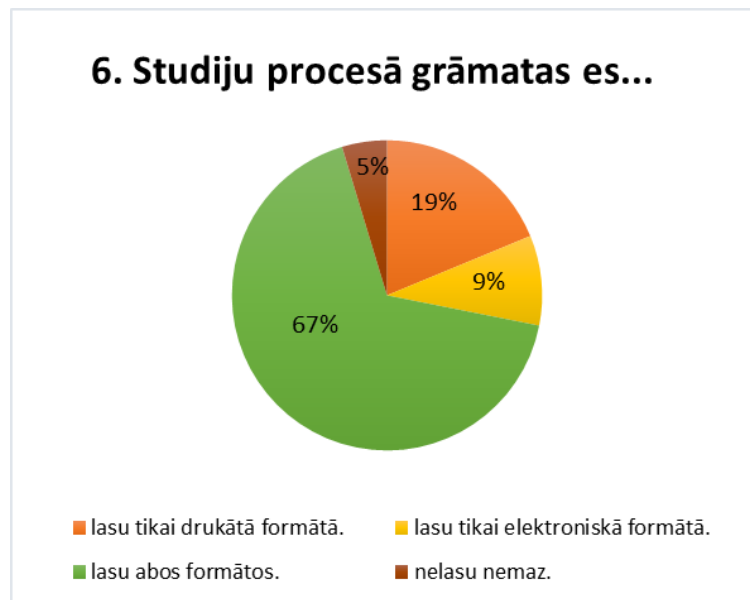
11.19. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un lasīšanas mērķa

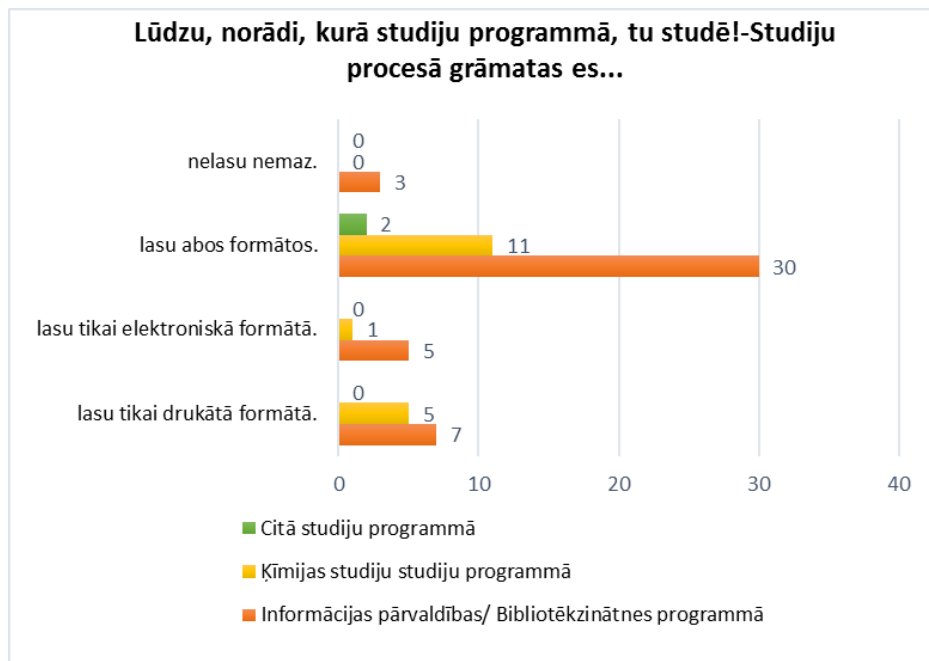
11.20. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un grāmatu lasīšanas mērķa

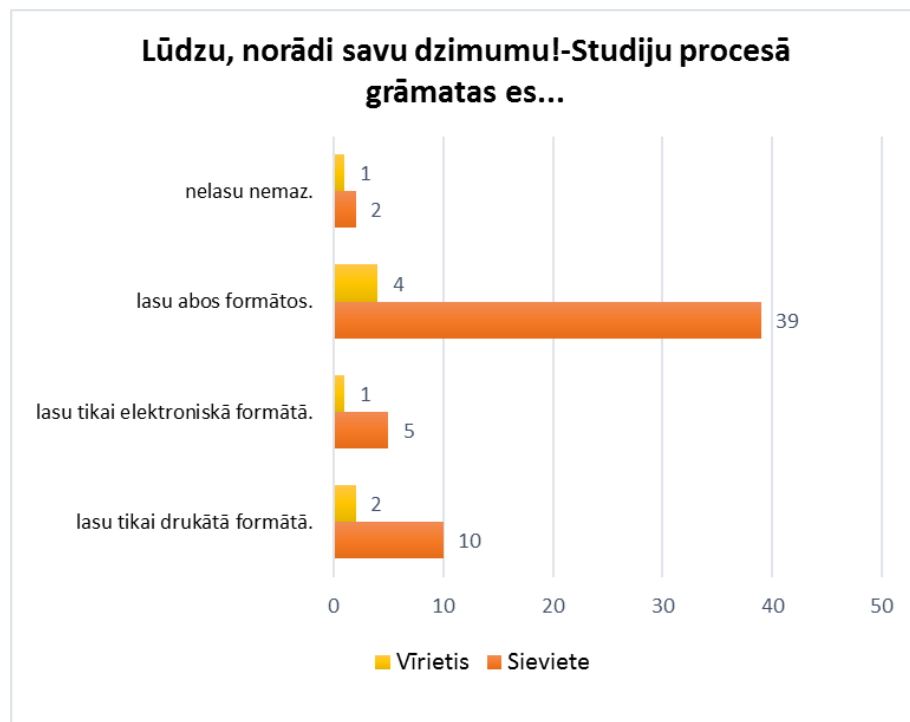
11.21. att. Respondentu iedalījums pēc grāmatu lasīšanas mērķa un formāta, kādā tiek lasīts studiju procesā

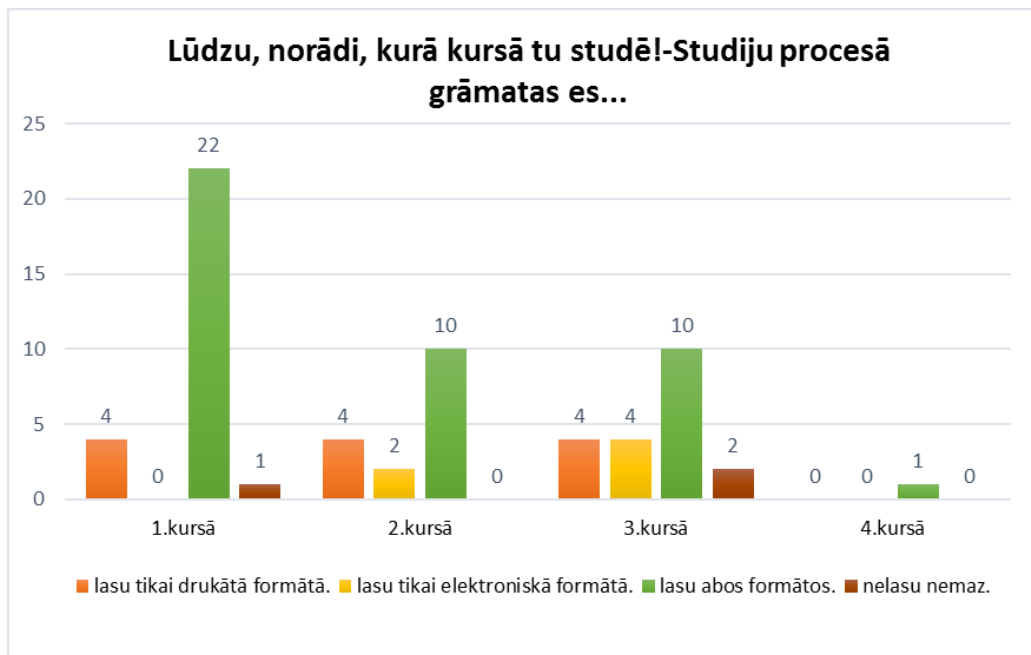
11.22. att. Respondentu iedalījums pēc studiju procesā lasīto grāmatu formāta

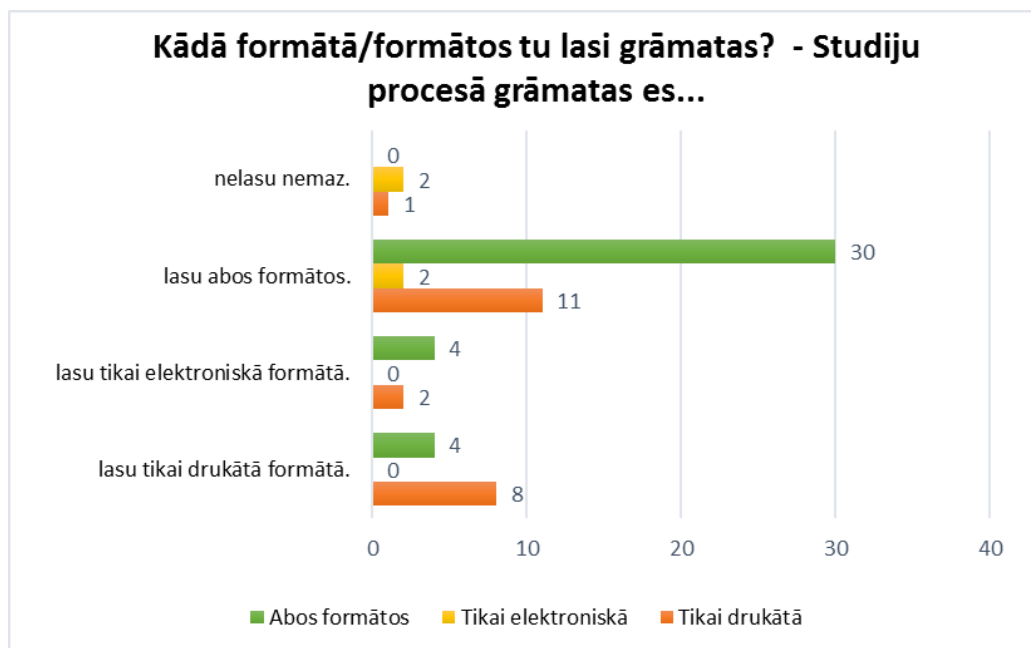
11.23. att. Respondentu iedalījums pēc studiju procesā lasīto grāmatu formāta un pēc pārstāvētās studiju programmas

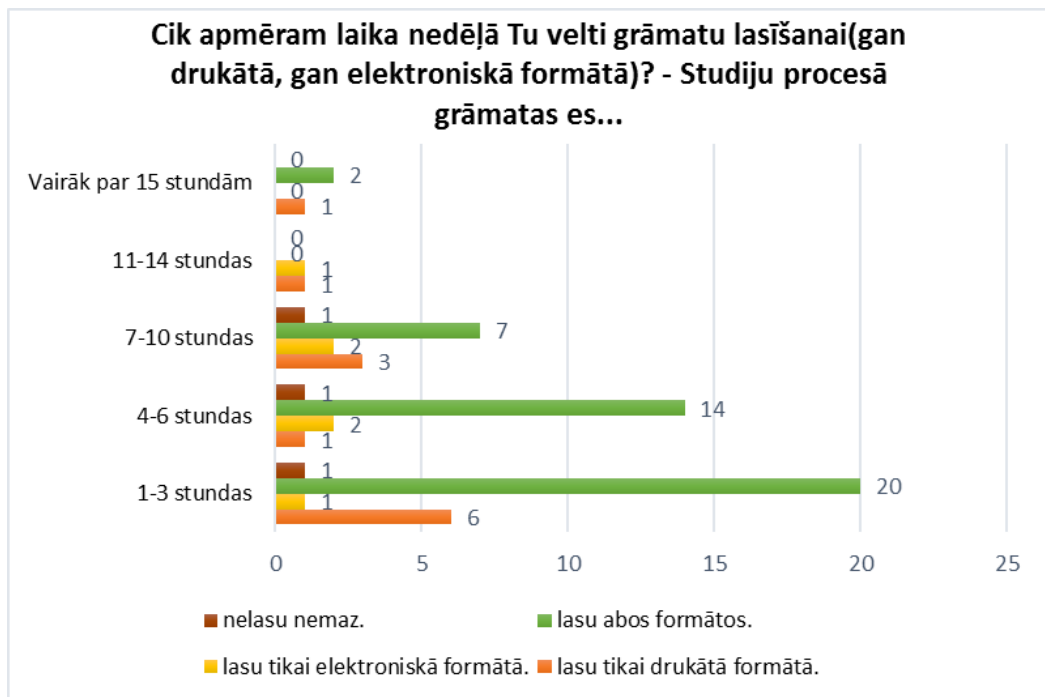
11.24. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un studiju procesā lasīto grāmatu formāta

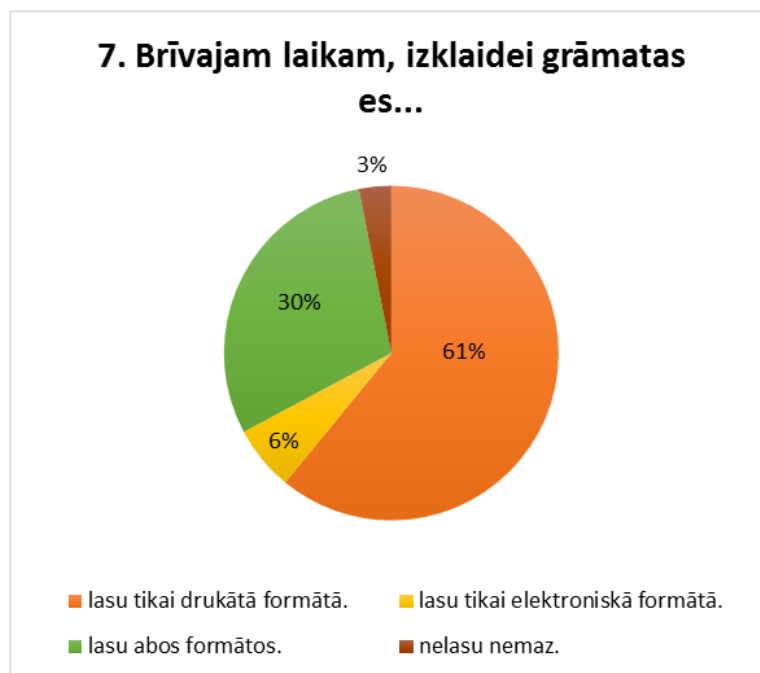
11.25. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa un studiju procesā lasīto grāmatu formāta

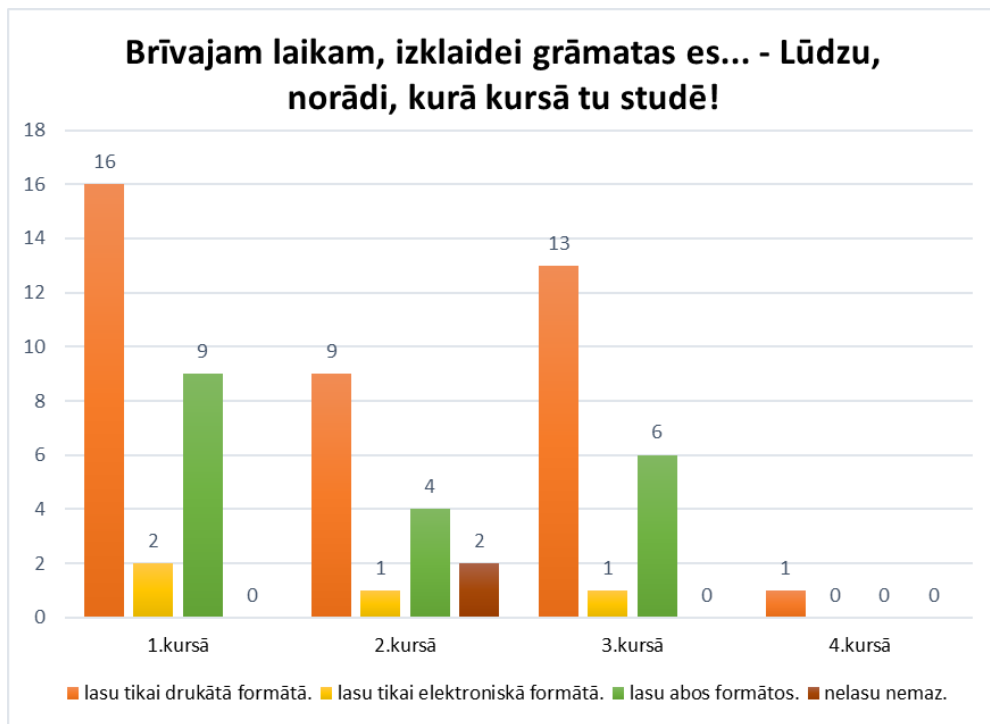
11.26. att. Respondentu iedalījums pēc lasīšanai izvēlēta formāta attiecībā pret studiju procesā grāmatu lasīšanai izmantoto formātu

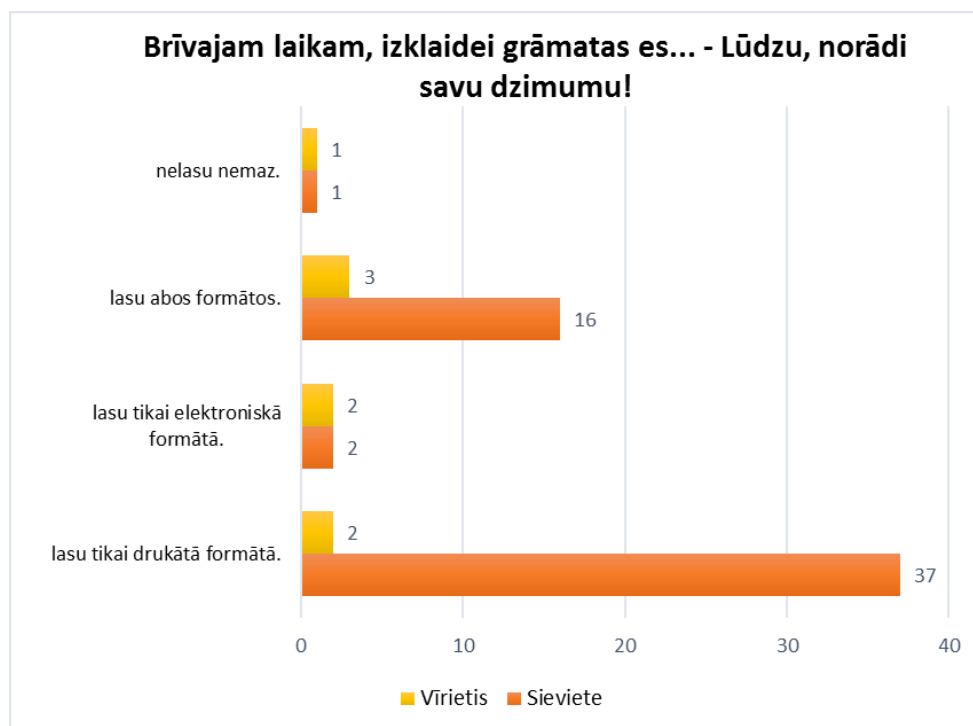
11.27. att. Respondentu iedalījums pēc grāmatu lasīšanai atvēlēto laiku attiecībā pret studiju procesā lasīto grāmatu formātu

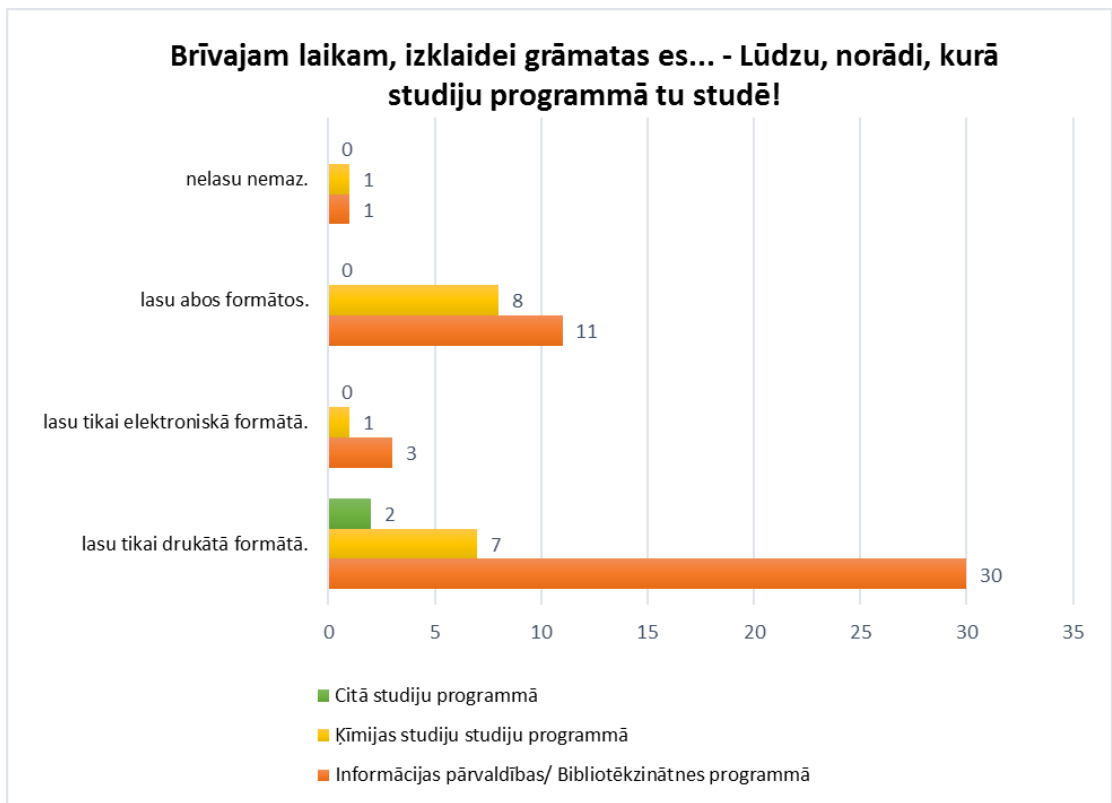
11.28. att. Respondentu iedalījums pēc brīvajā laikā lasīto grāmatu formāta

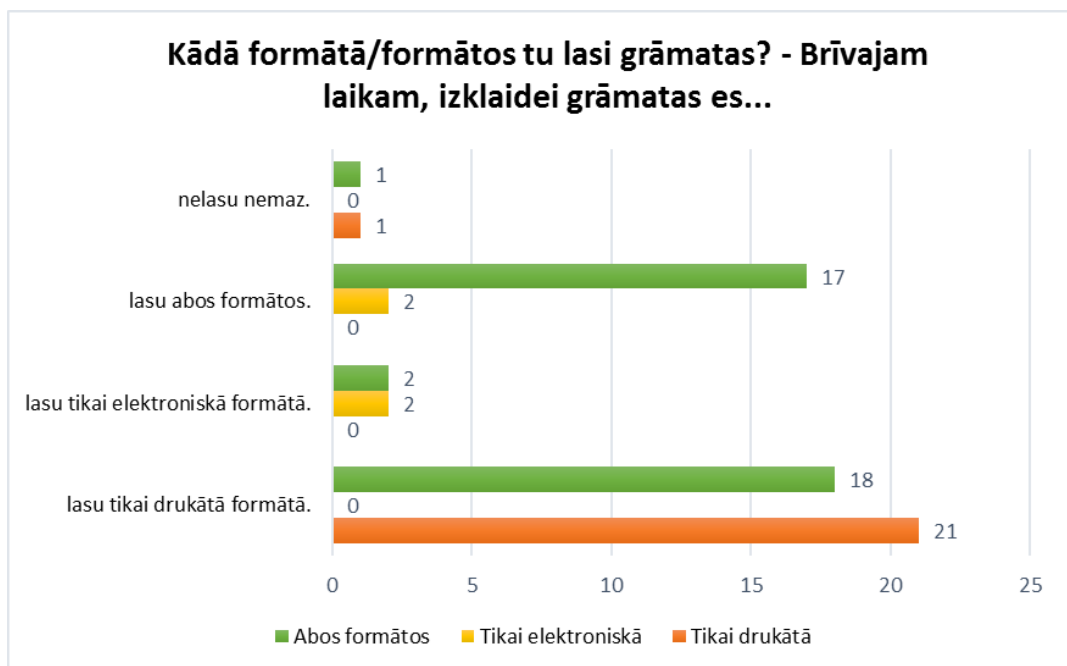
11.29. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa un brīvajā laikā lasīto grāmatu formāta

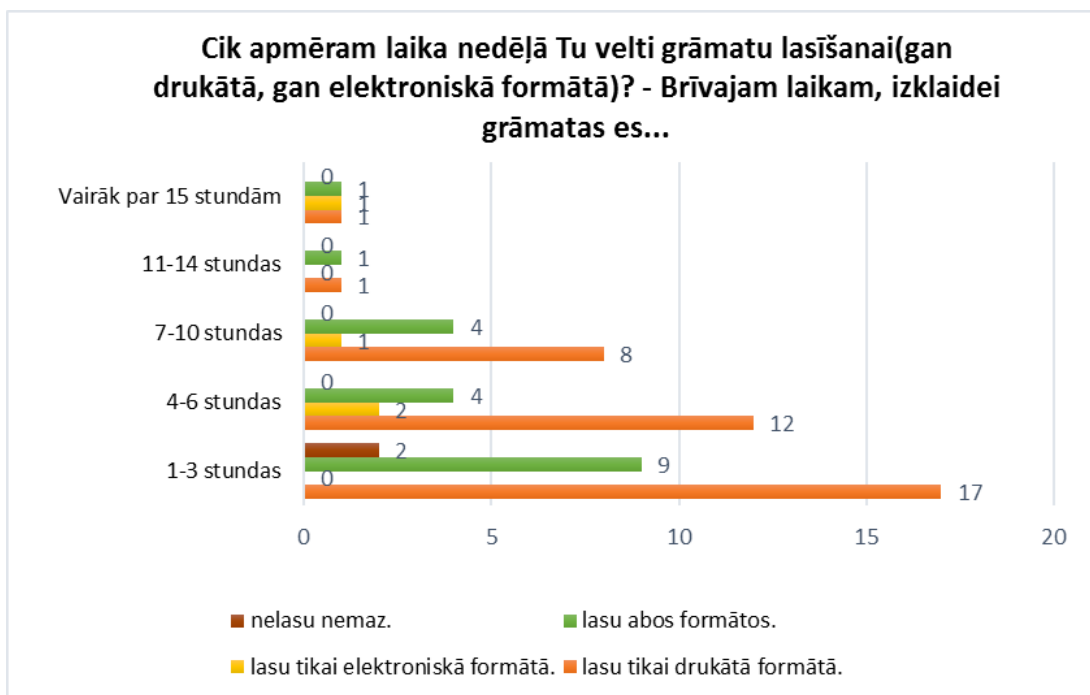
11.30. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un brīvajā laikā lasīto grāmatu formāta

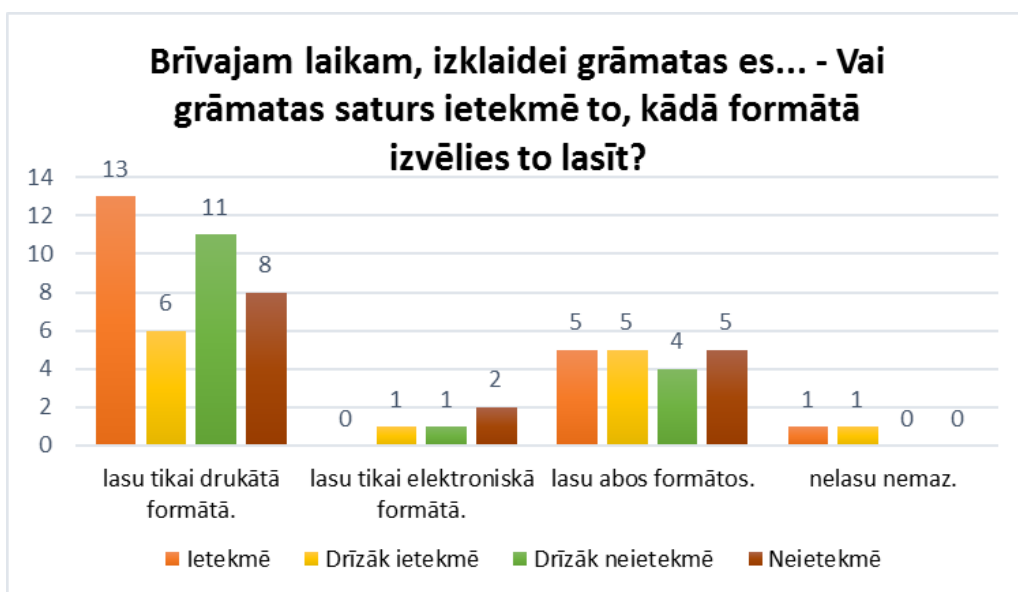
11.31. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un brīvajā laikā lasīto grāmatu formāta

11.32. att. Respondentu iedalījums pēc lasīto grāmatu formāta attiecībā pret brīvajā laikā lasīto grāmatu formātu

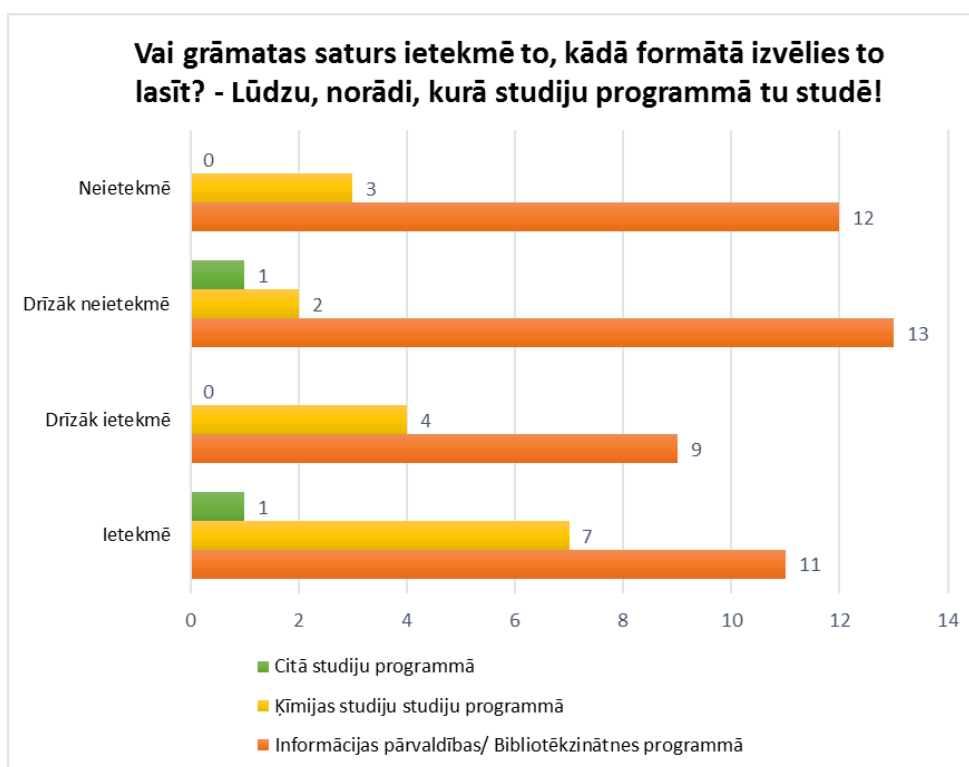
11.33. att. Respondentu iedalījums pēc grāmatu lasīšanai atvēlētā laika attiecībā pret brīvajā laikā lasītā formātu

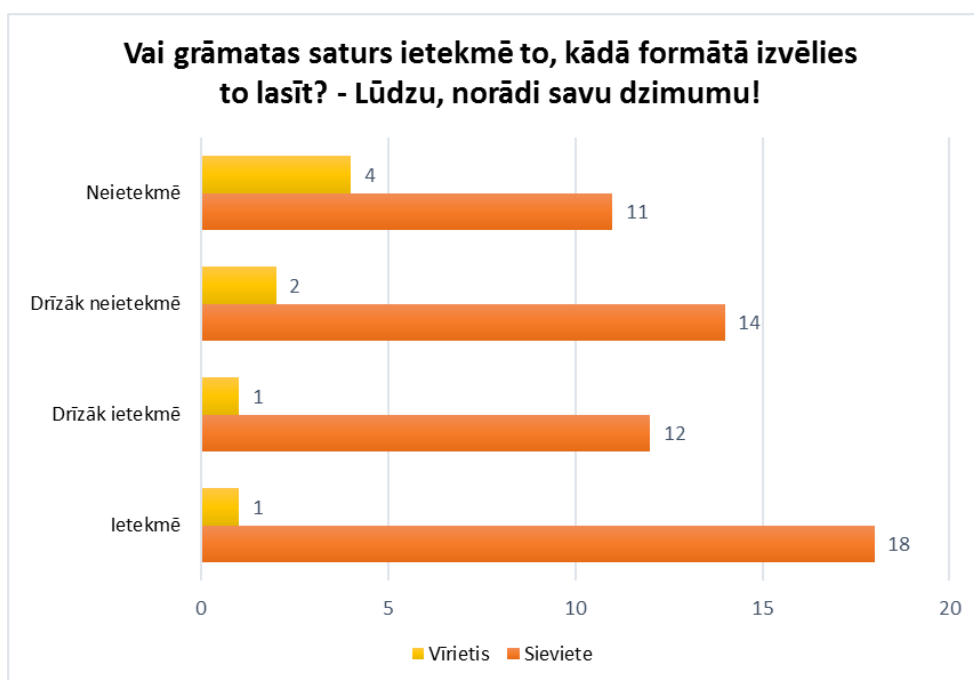
11.34. att. Respondentu iedalījums pēc brīvajam laikam lasīto grāmatu formāta attiecībā pret satura ietekmi uz lasīšanai izvēlēto formātu

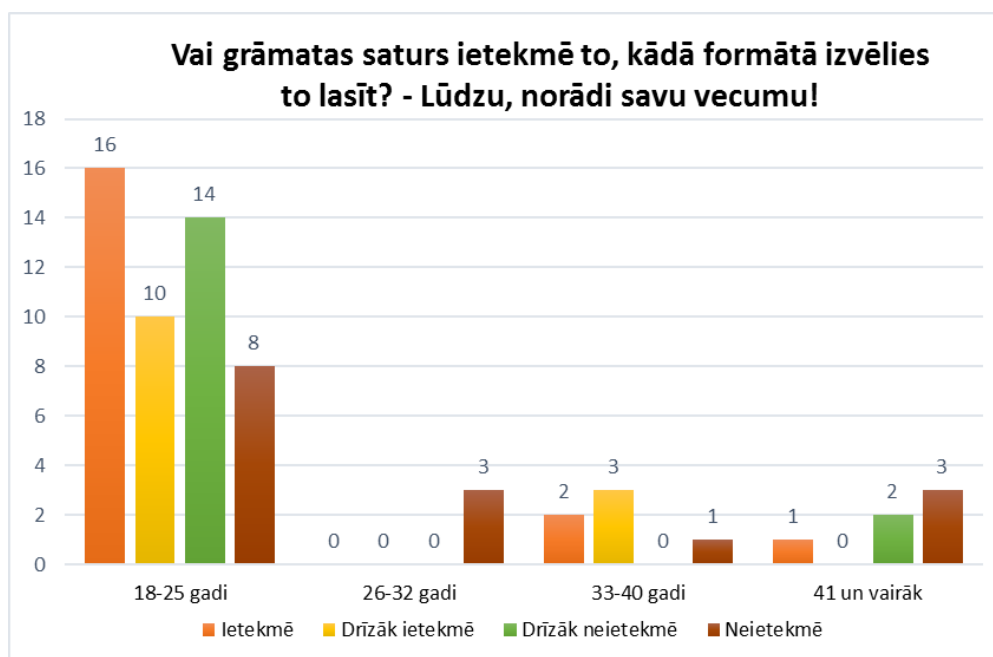
11.35. att. Respondentu iedalījums pēc grāmatas satura ietekmes uz lasīšanai izvēlēto formātu

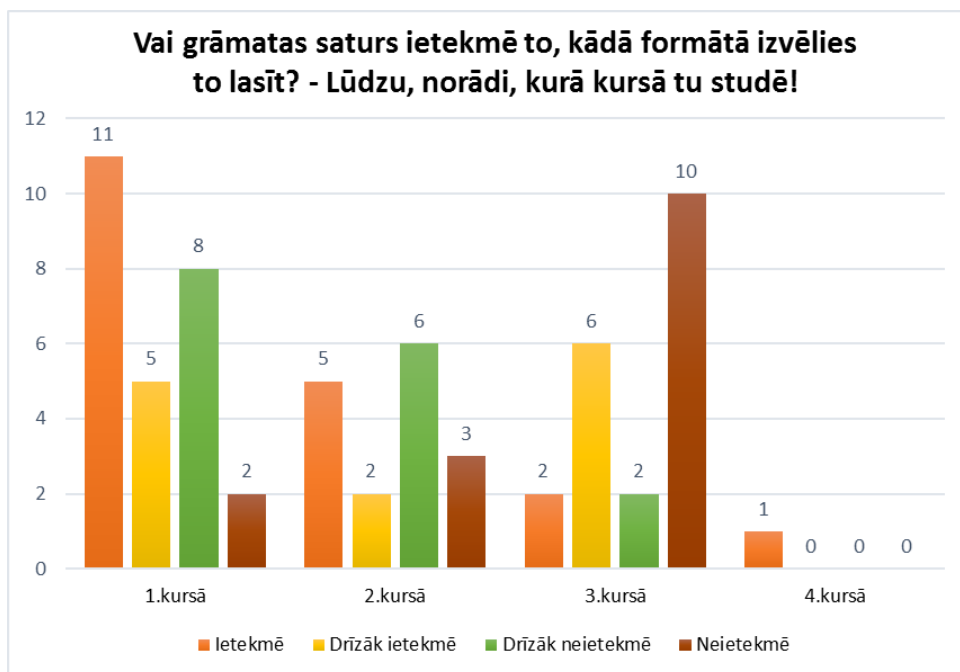
11.36. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studijas programmas un grāmatas satura ietekmes uz izvēlēto lasīšanas formātu

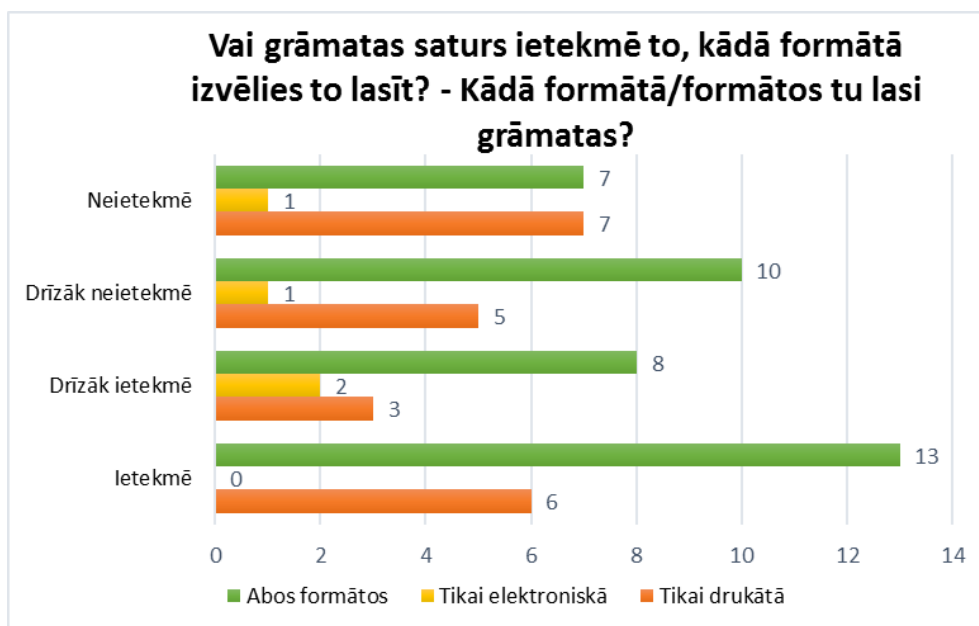
11.37. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un grāmatas satura ietekmes uz lasīšanas formātu

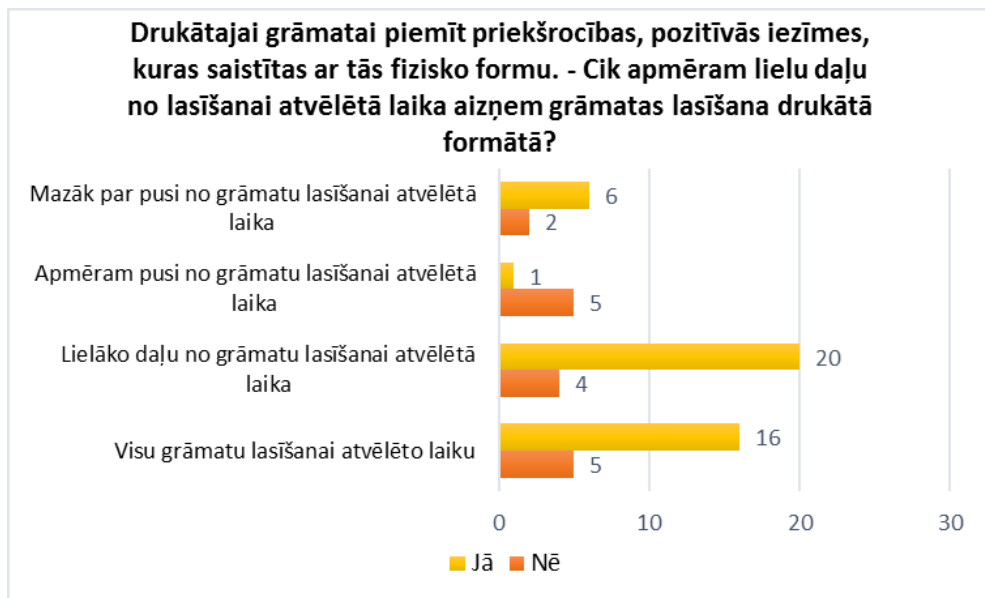
11.38. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un grāmatas satura ietekmes uz lasīšanas formātu

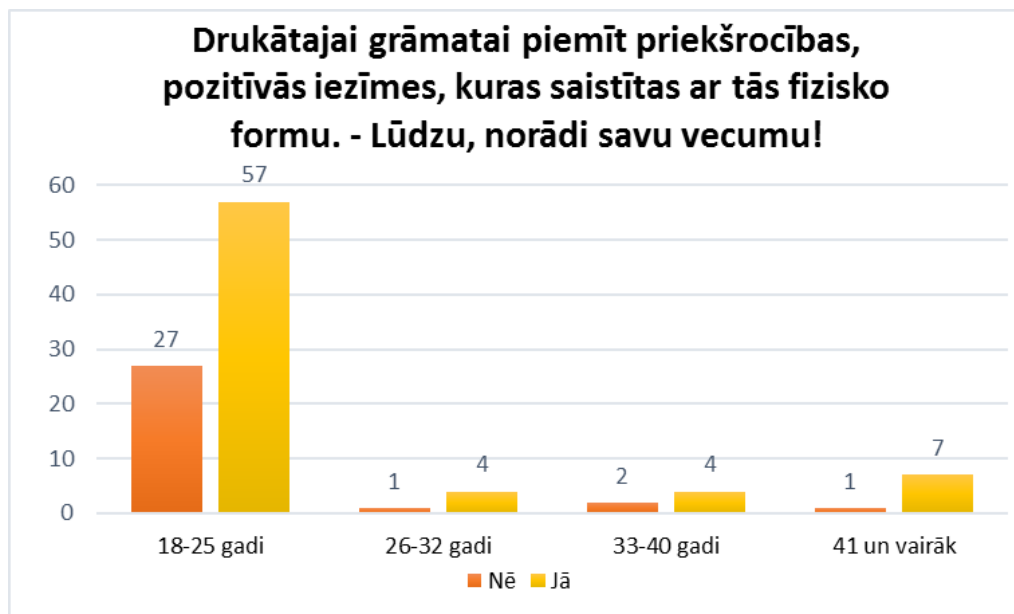
11.39. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa un grāmatas satura ietekmes uz lasīšanas formātu

11.40. att. Respondentu iedalījums pēc lasīšanas formāta attiecībā pret grāmatas satura ietekmi uz formāta izvēli

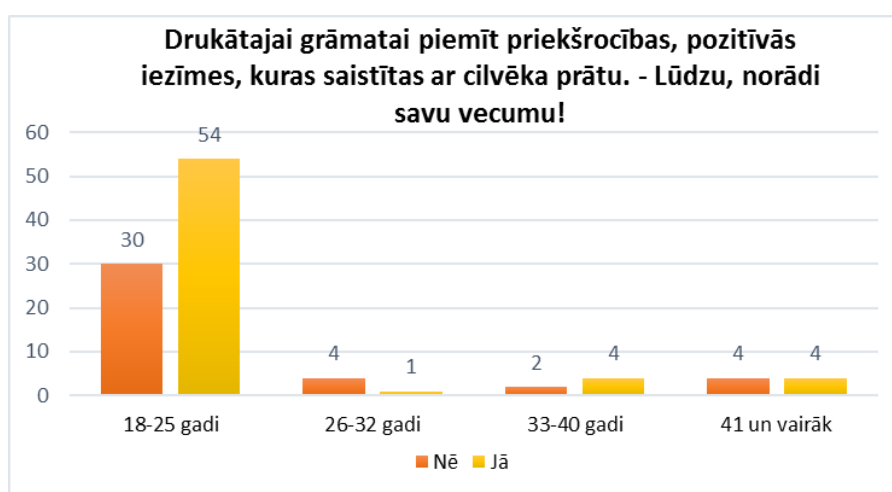
11.41. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas priekšrocībām attiecībā pret lasīšanai atvēlēto laiku

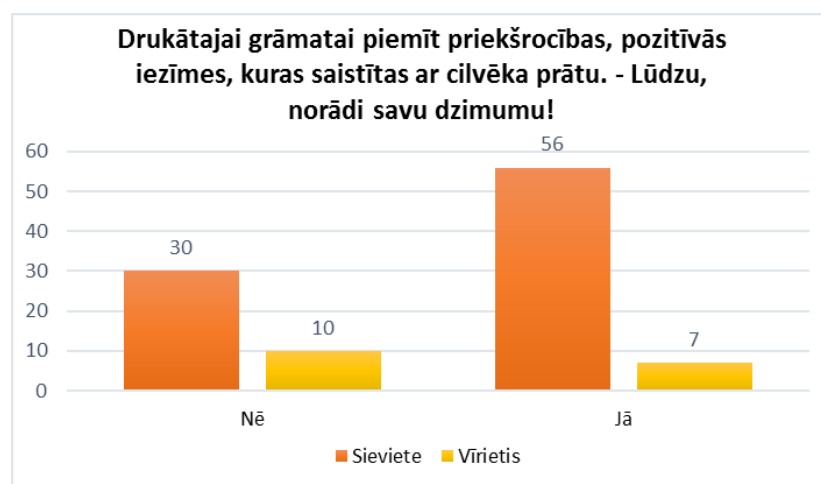
11.42. att. Respondentu iedalījums vecuma un pēc drukātās grāmatas priekšrocībām

11.43. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas priekšrocībām

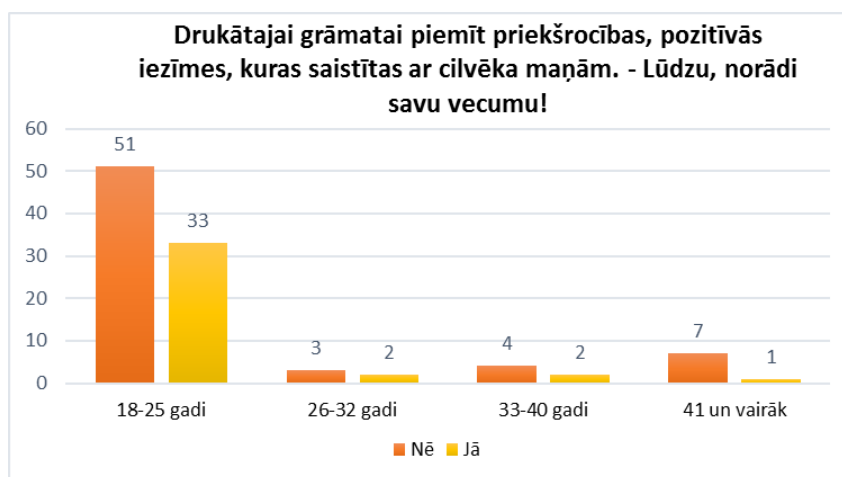
11.44. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas priekšrocībām

11.45. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas priekšrocībām

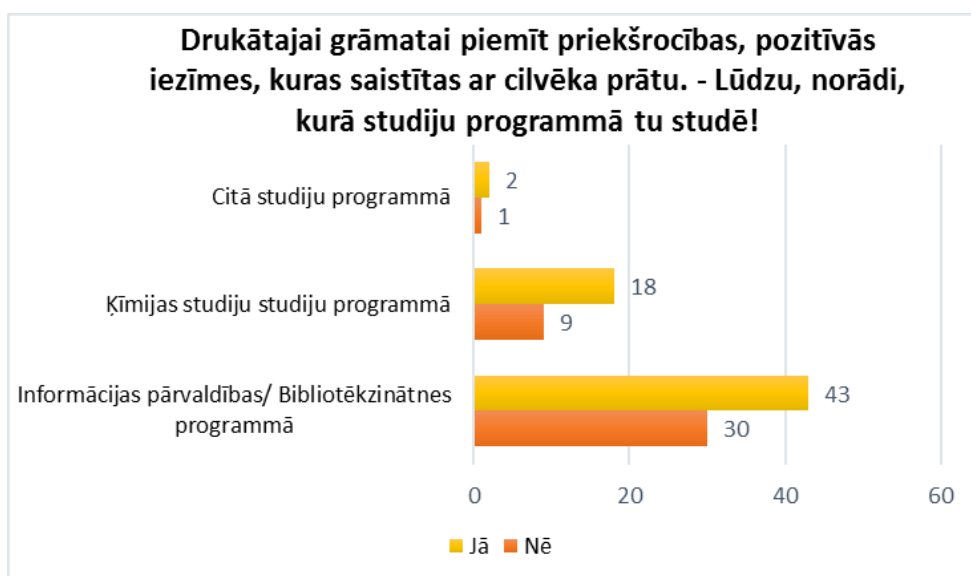
11.46. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas priekšrocībām

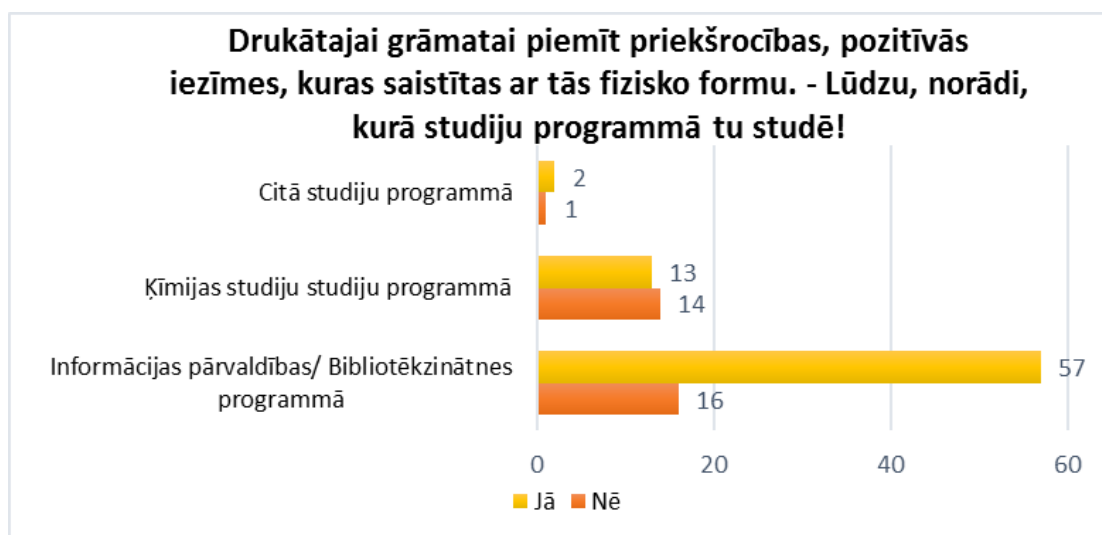
11.47. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas priekšrocībām

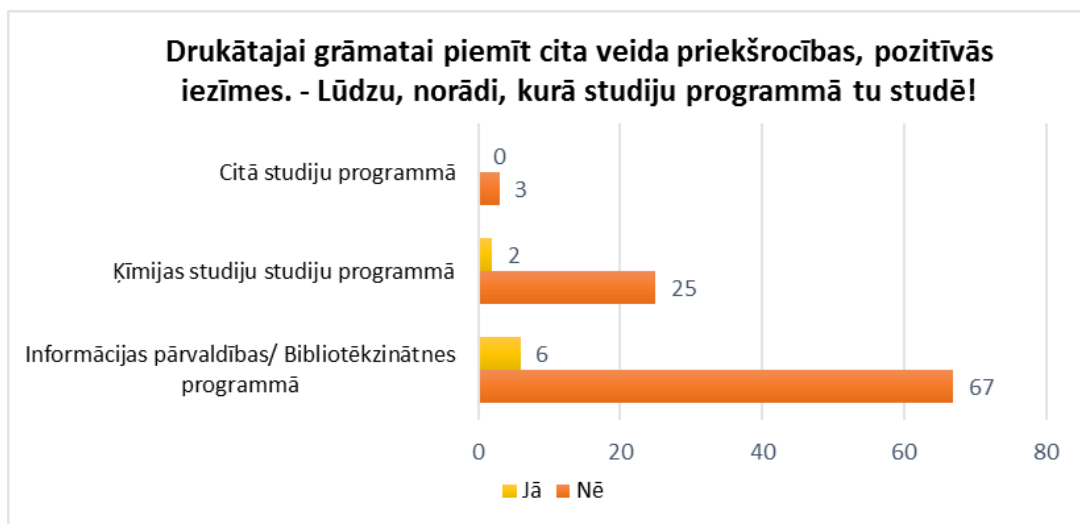
11.48. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas priekšrocībām

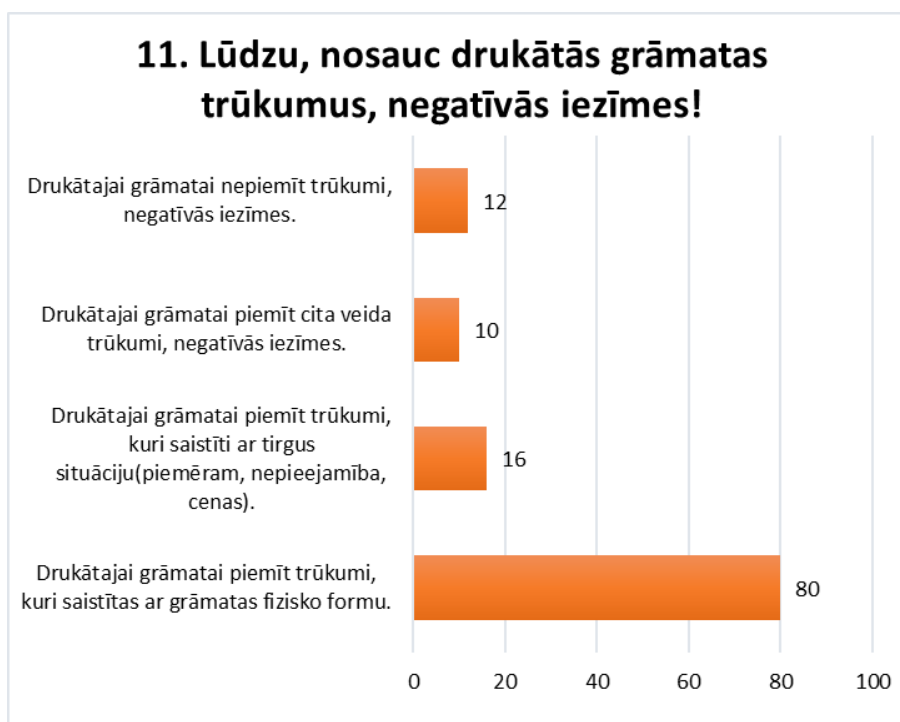
11.49. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas priekšrocībām

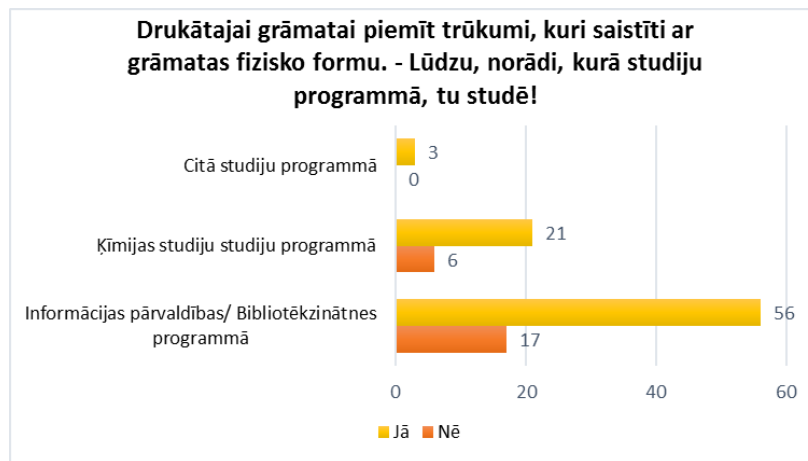
11.50. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas priekšrocībām

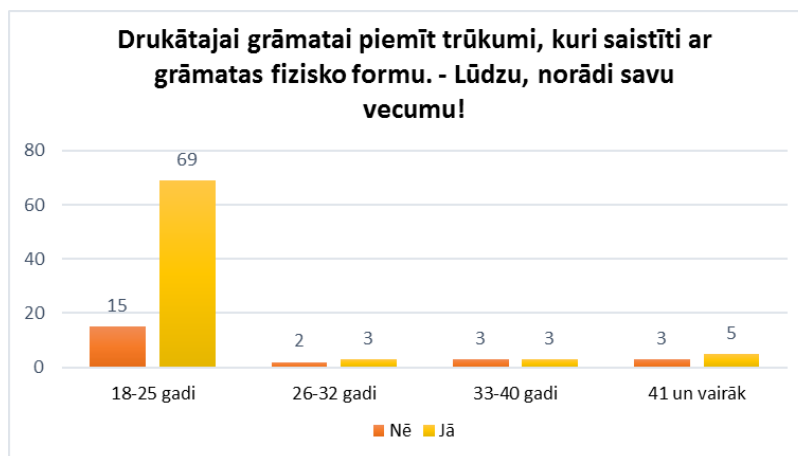
11.51. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas priekšrocībām

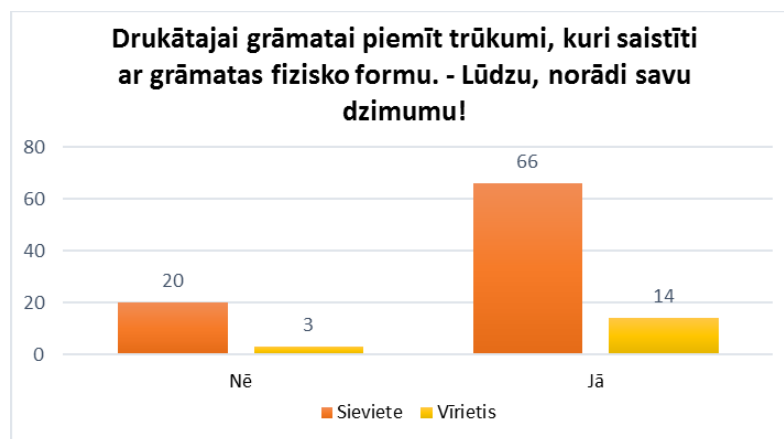
11.52. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas trūkumiem

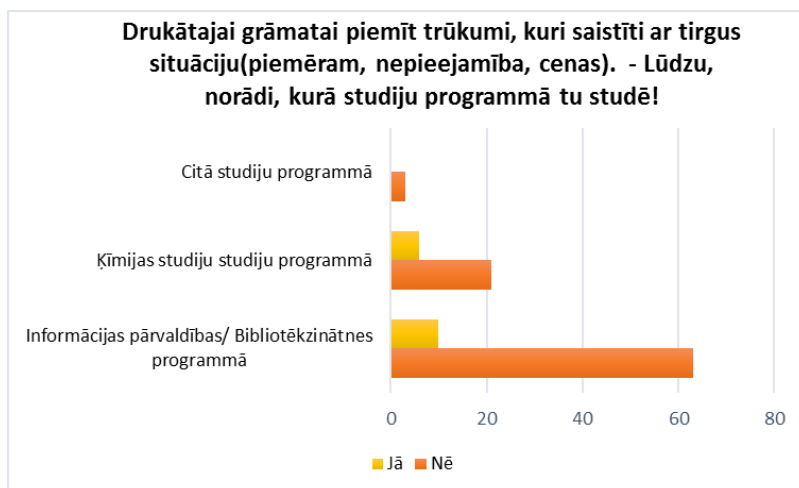
11.53. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas trūkumiem

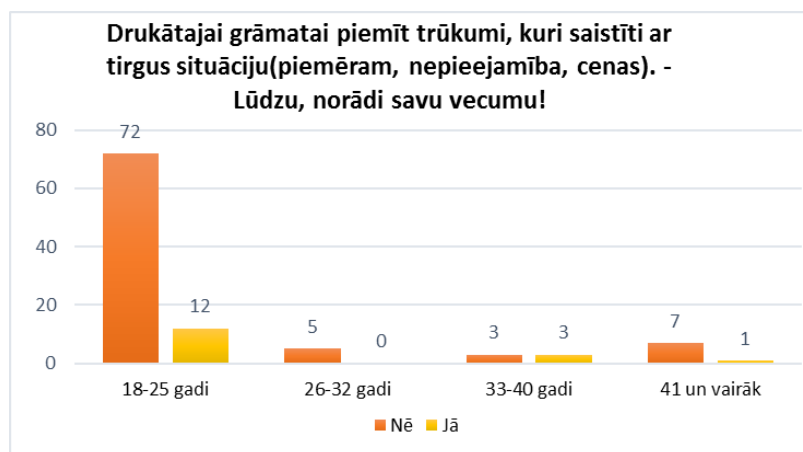
11.54. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas trūkumiem

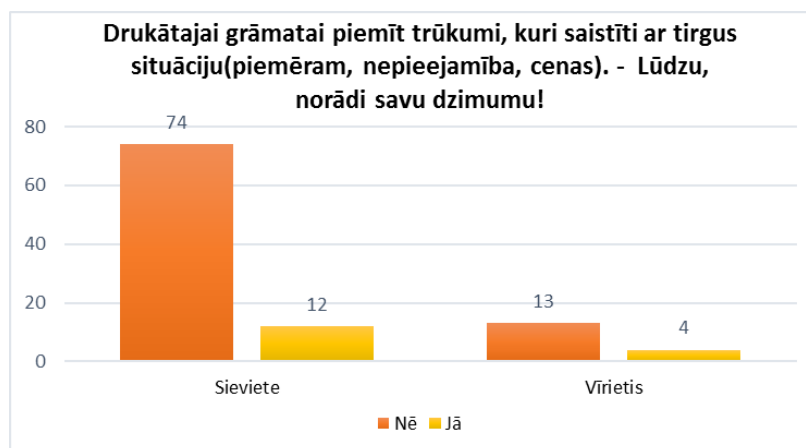
11.55. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas trūkumiem

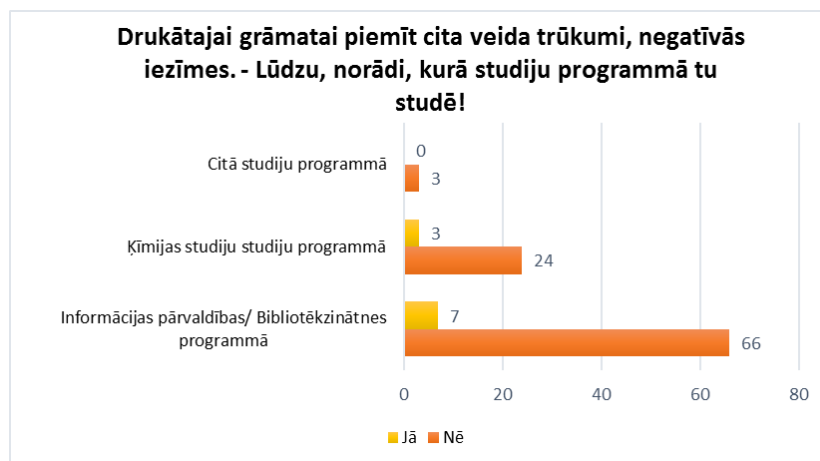
11.56. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas trūkumiem

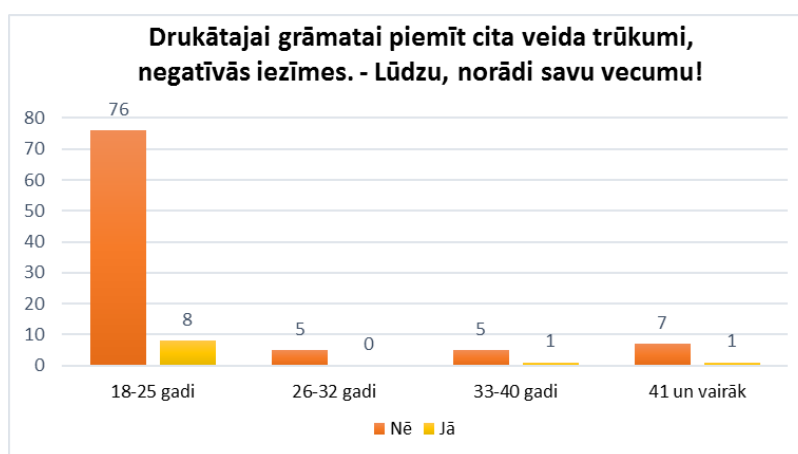
11.57. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas trūkumiem

11.58. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas trūkumiem

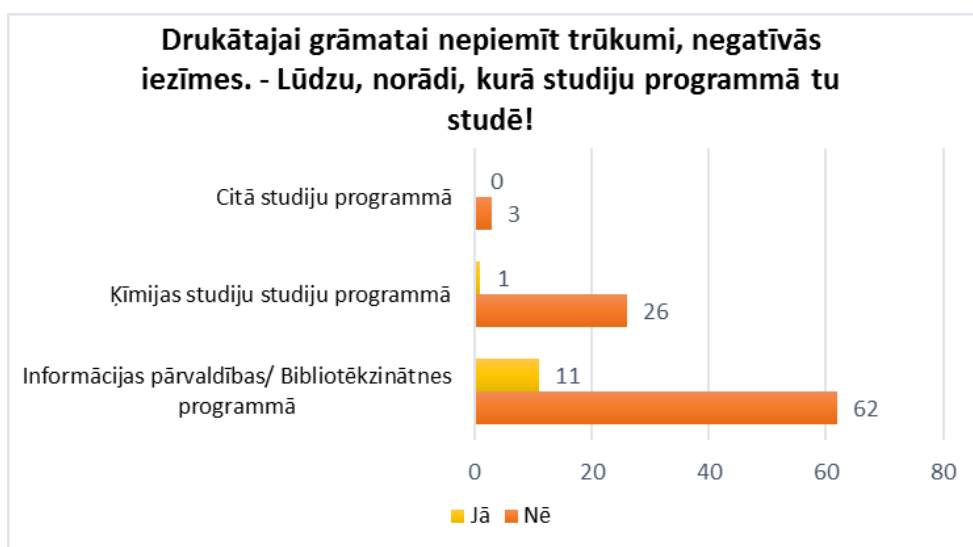
11.59. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas trūkumiem

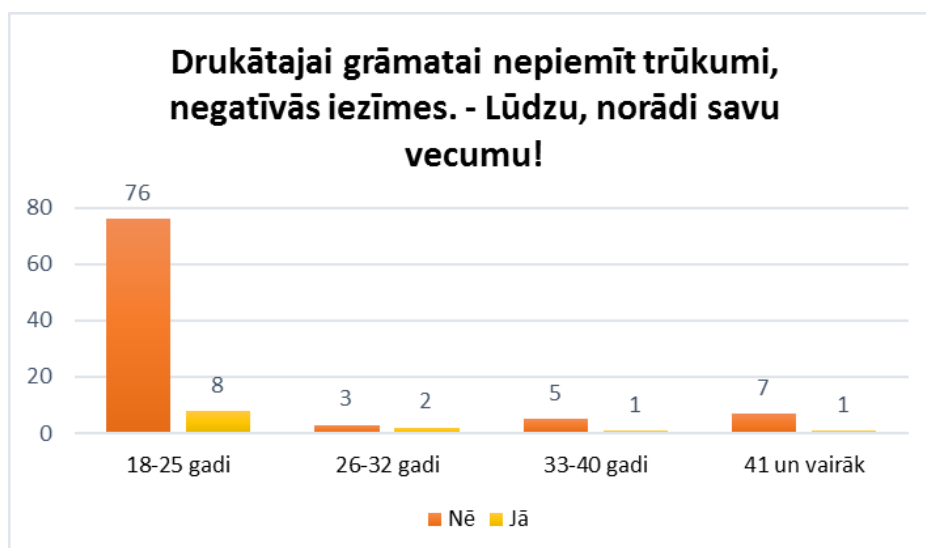
11.60. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas trūkumiem

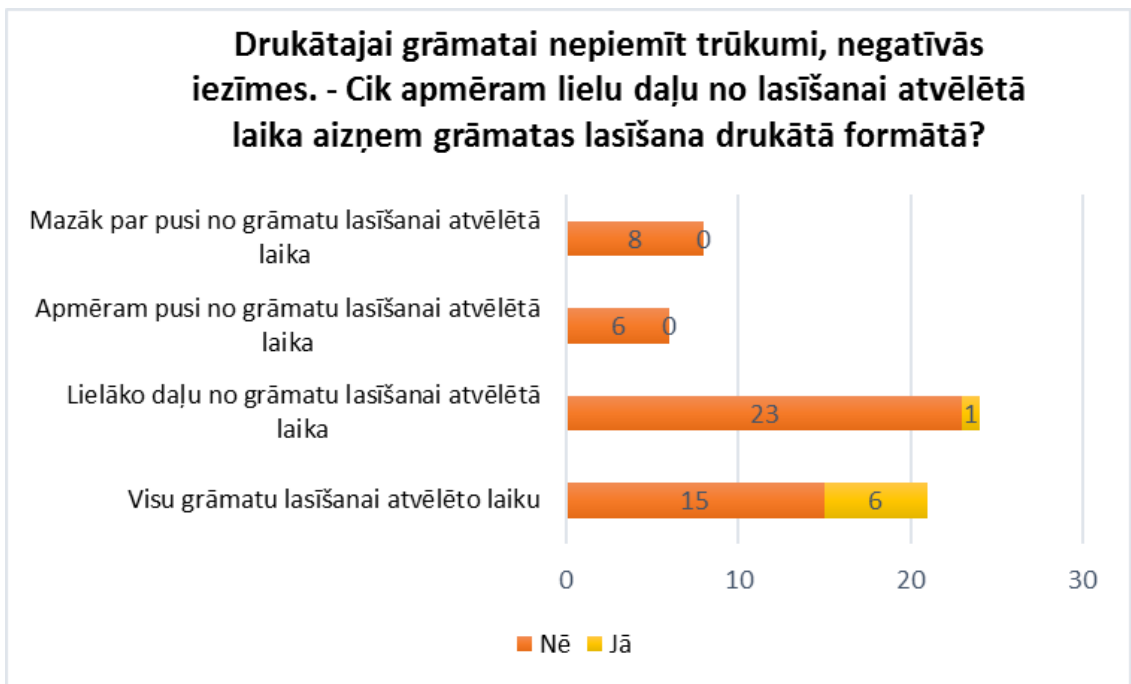
11.61. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un drukātās grāmatas trūkumiem

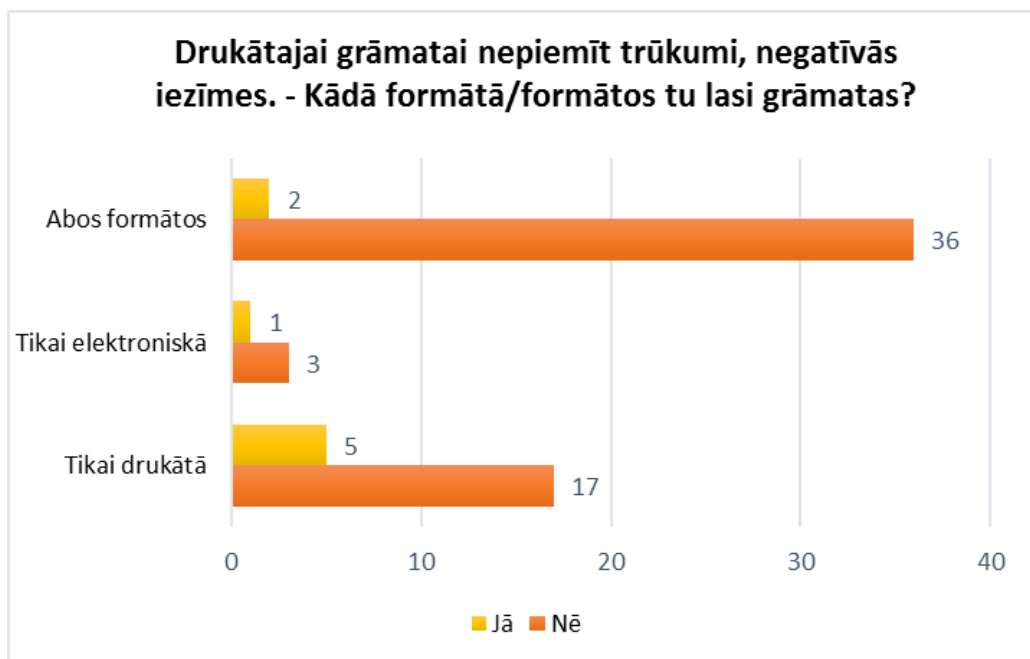
11.62. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un drukātās grāmatas trūkumiem

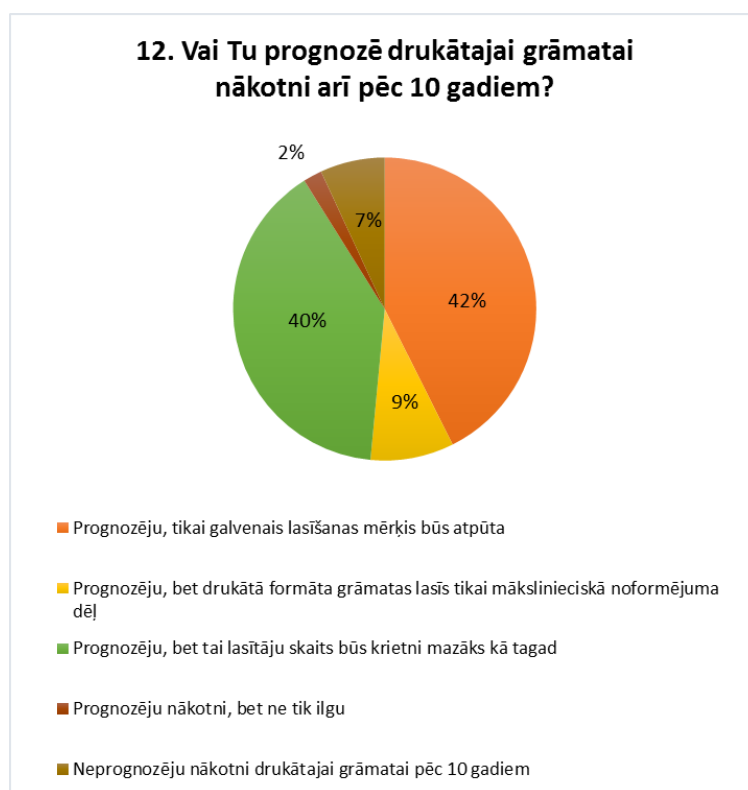
11.63. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas trūkumiem

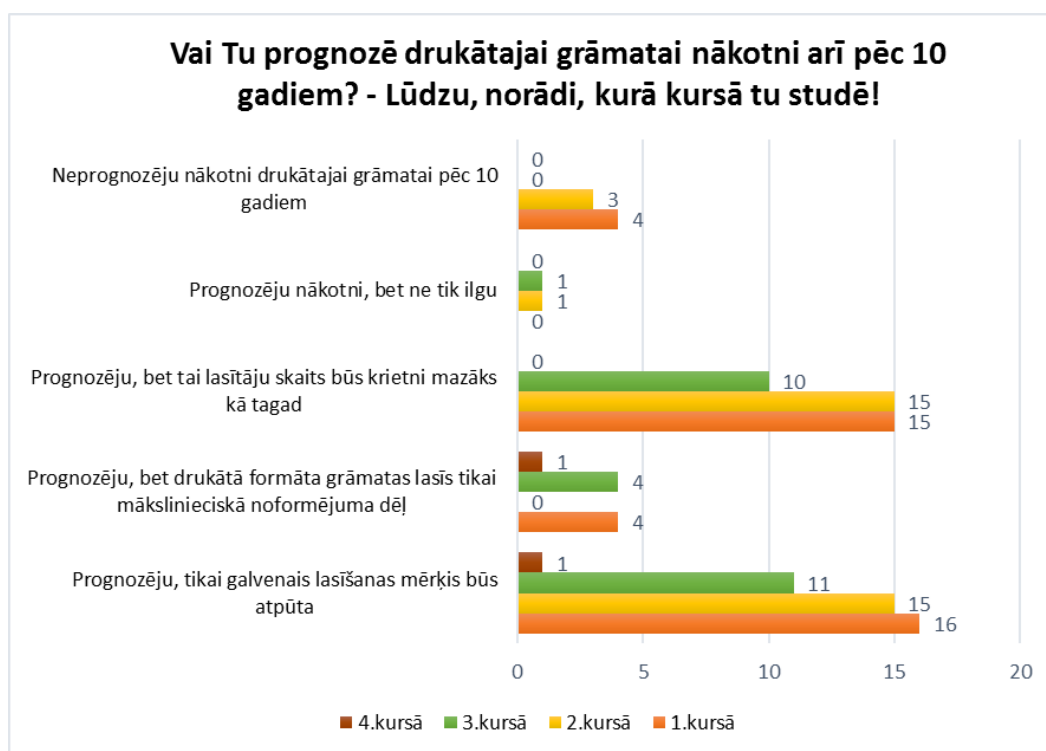
11.64. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas trūkumiem attiecībā pret drukātās grāmatas lasīšanai veltīto laiku

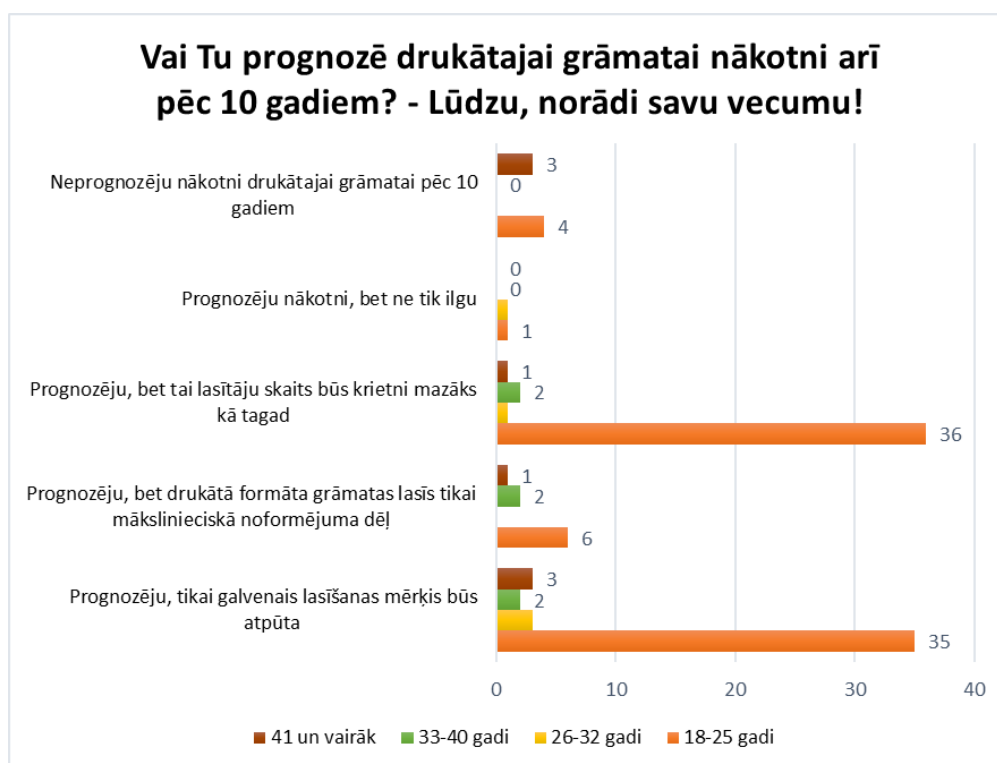
11.65. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas trūkumiem attiecībā pret lasīšanai izvēlēto formātu

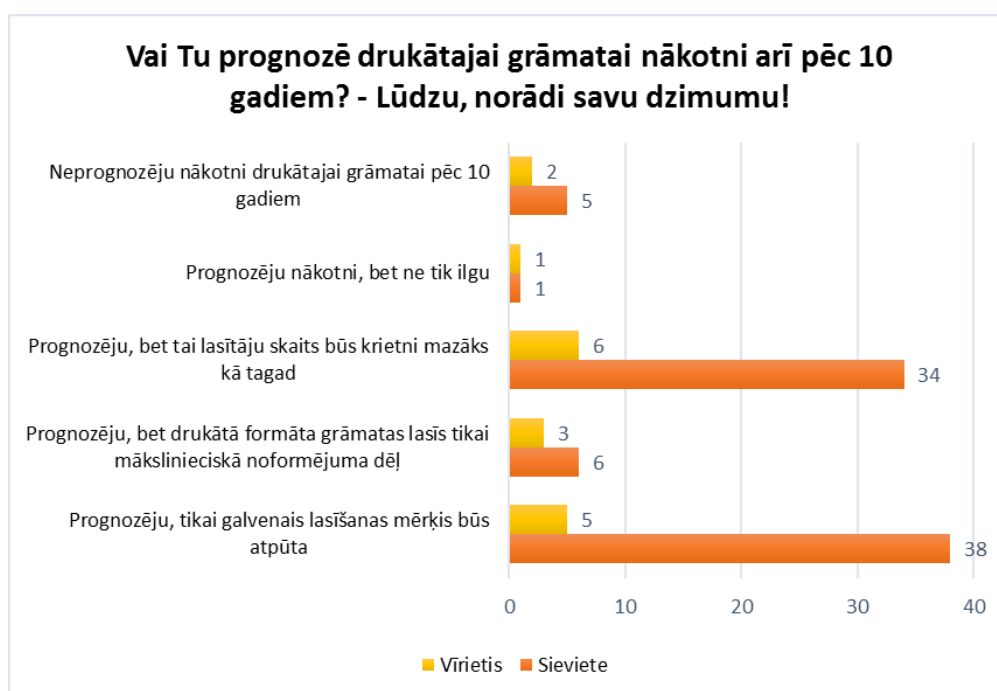
11.66. att. Respondentu iedalījums pēc prognozēm par drukātās grāmatas nākotni

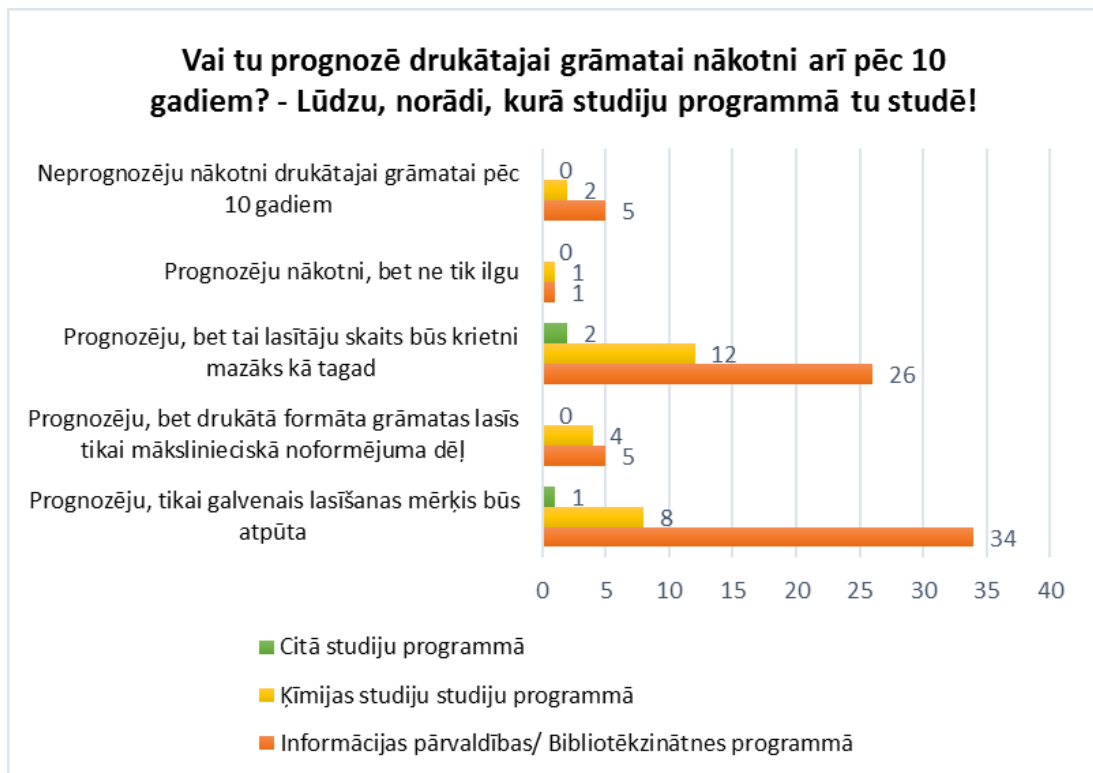
11.67. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa un prognozēm par drukātās grāmatas nākotni

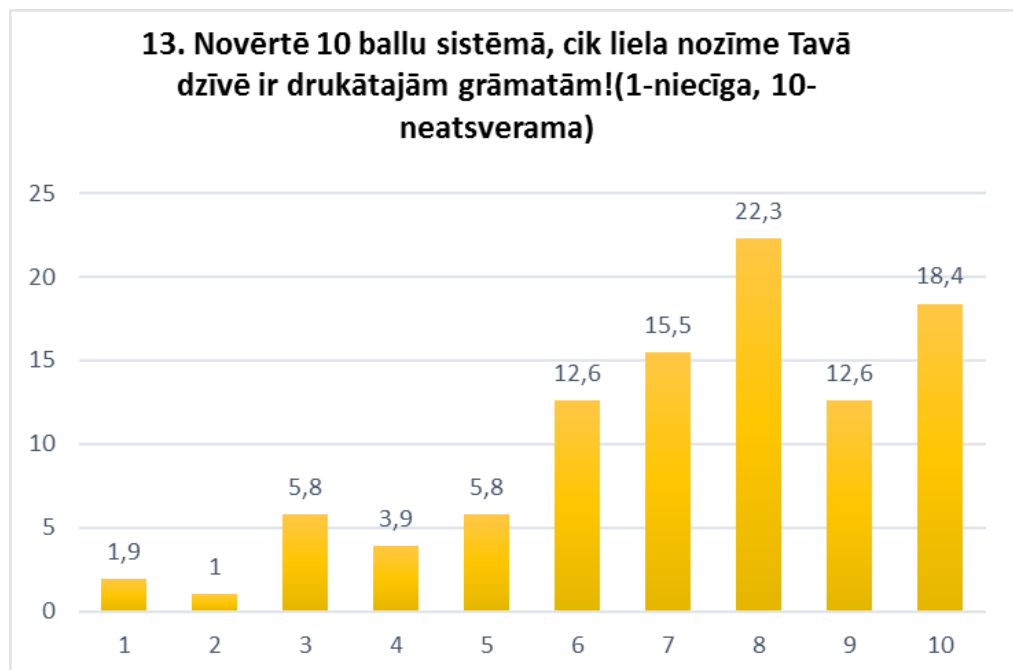
11.68. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un prognozēm par drukātās grāmatas nākotni

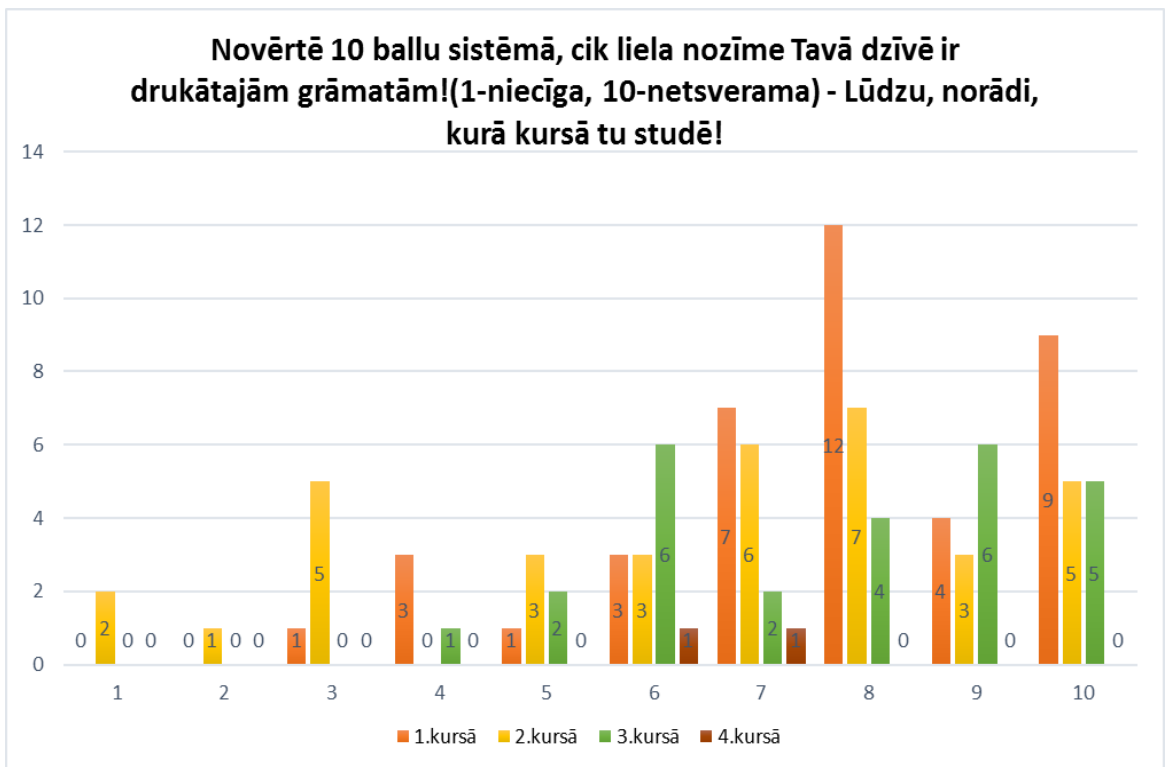
11.69. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma un prognozēm par drukātās grāmatas nākotni

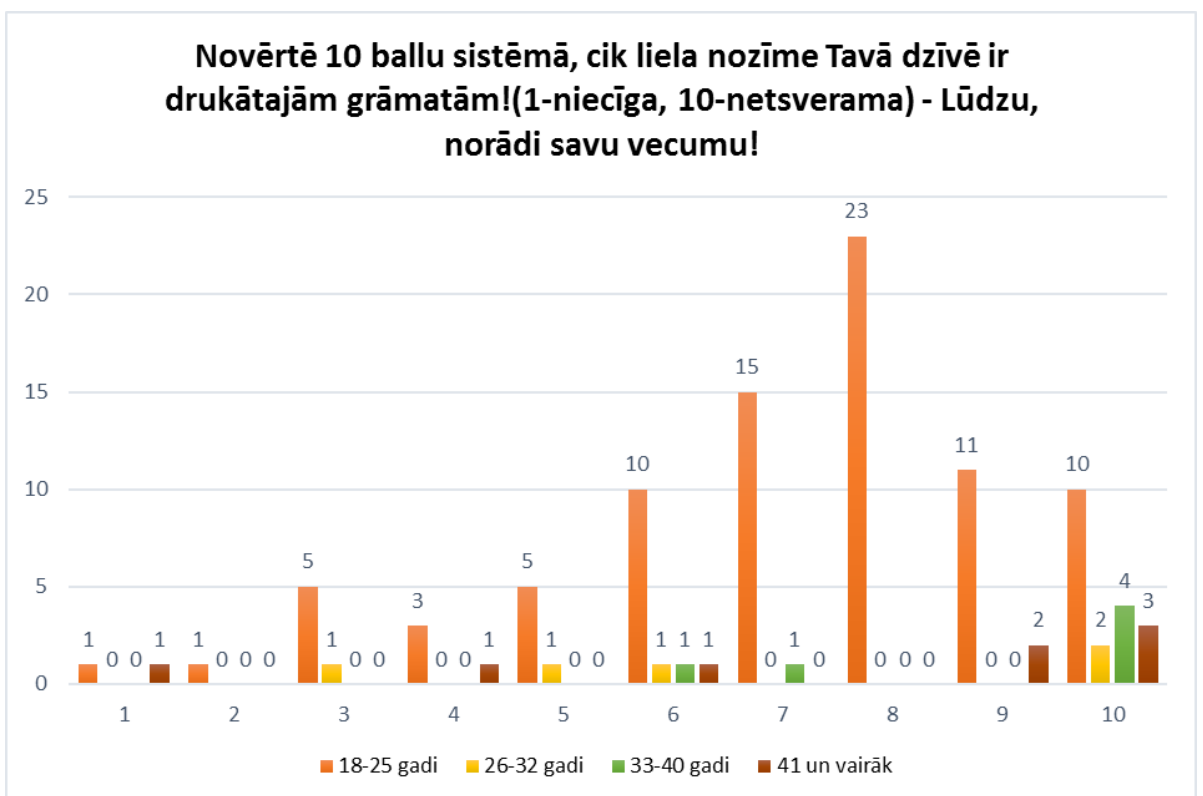
11.70. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas un prognozēm par drukātās grāmatas nākotni

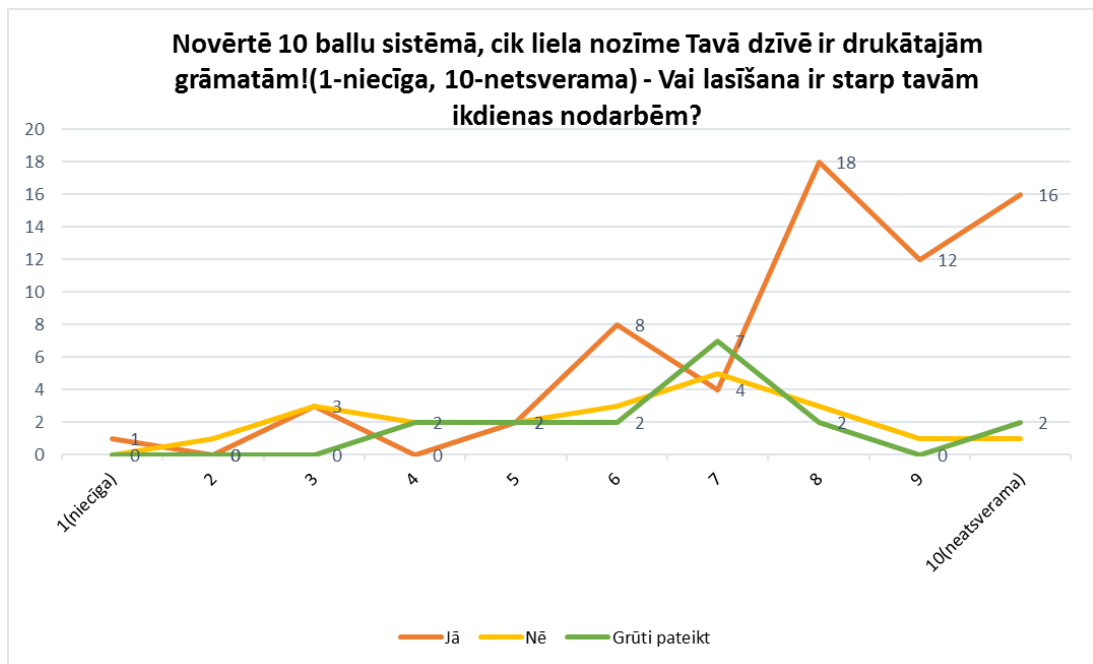
11.71. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas nozīmes

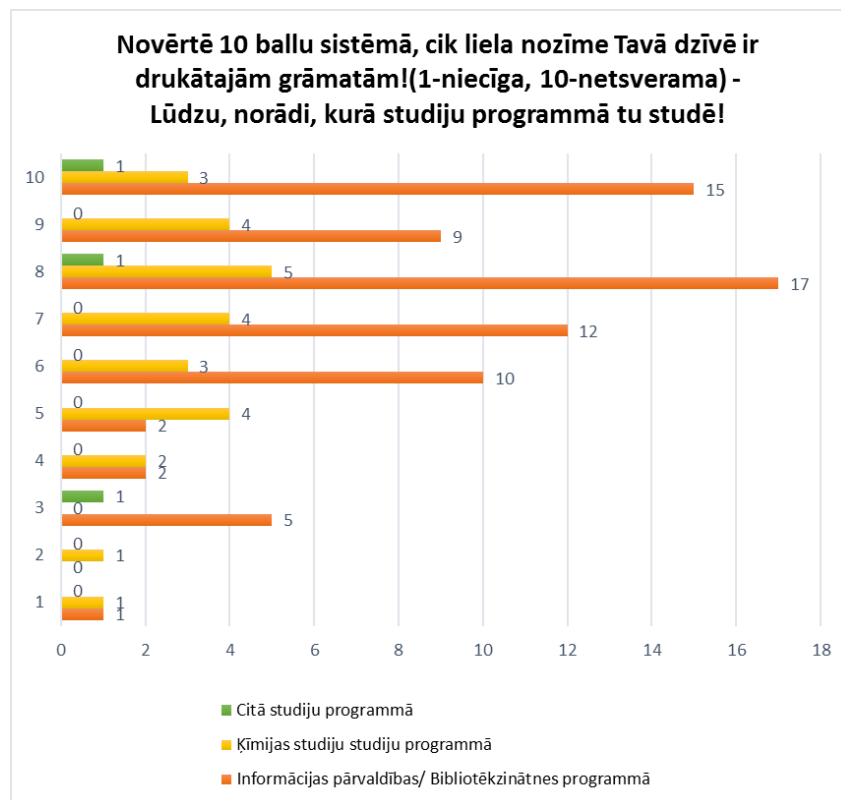
11.72. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa un drukātās grāmatas nozīmes

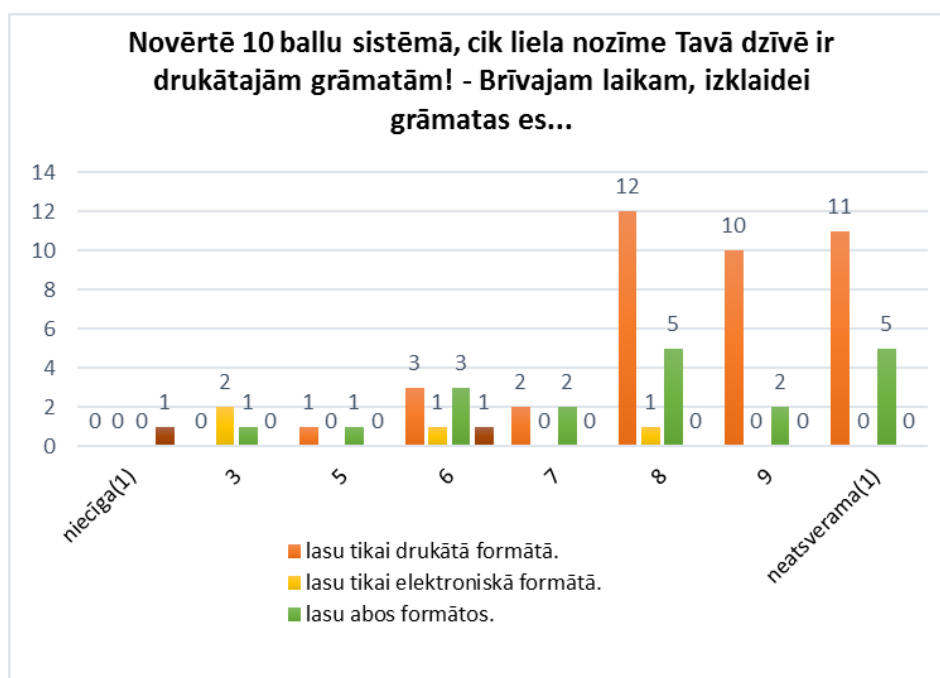
11.73. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma un drukātās grāmatas nozīmes

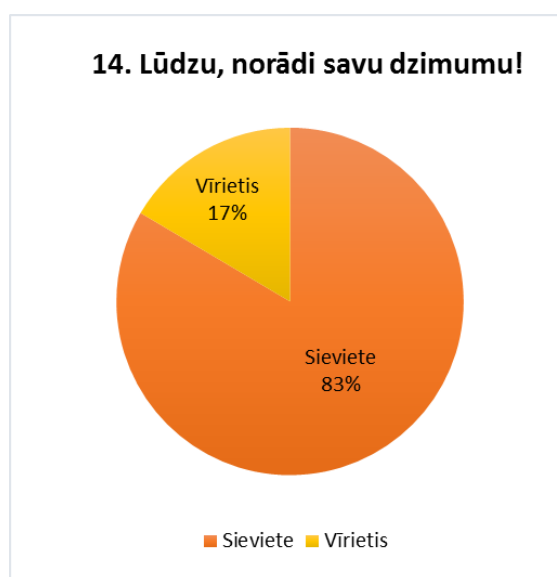
11.74. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas nozīmes attiecībā pret lasīšanas vietu starp ikdienas nodarbēm

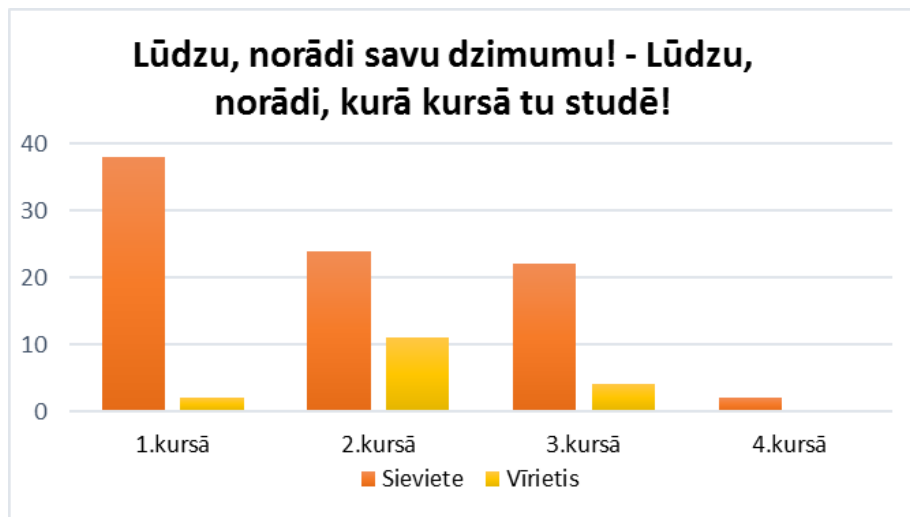
11.75. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studij programmas attiecībā pret drukātās grāmatas nozīmi

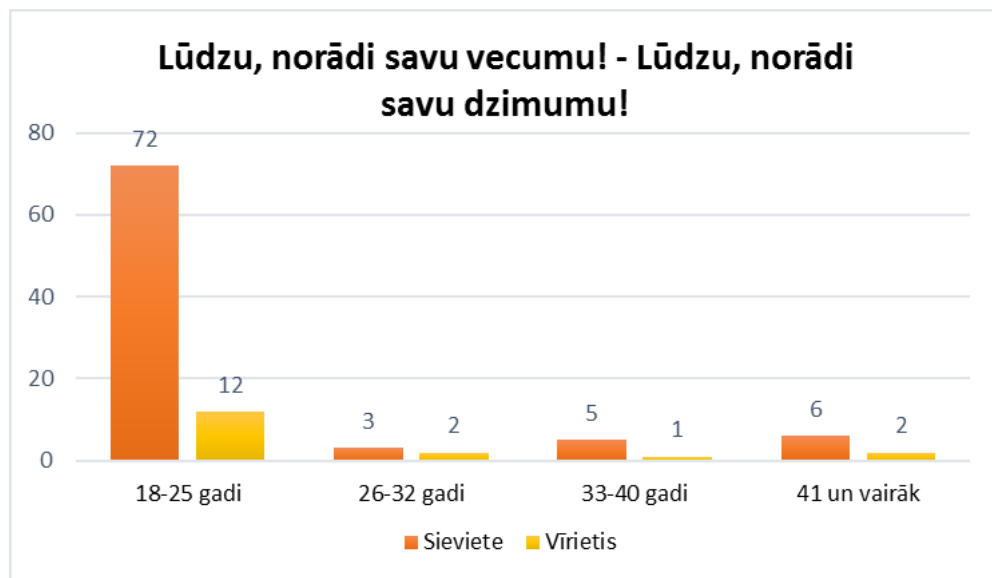
11.76. att. Respondentu iedalījums pēc drukātās grāmatas nozīmes attiecībā pret brīvajā laikā lasīto grāmatu formātu

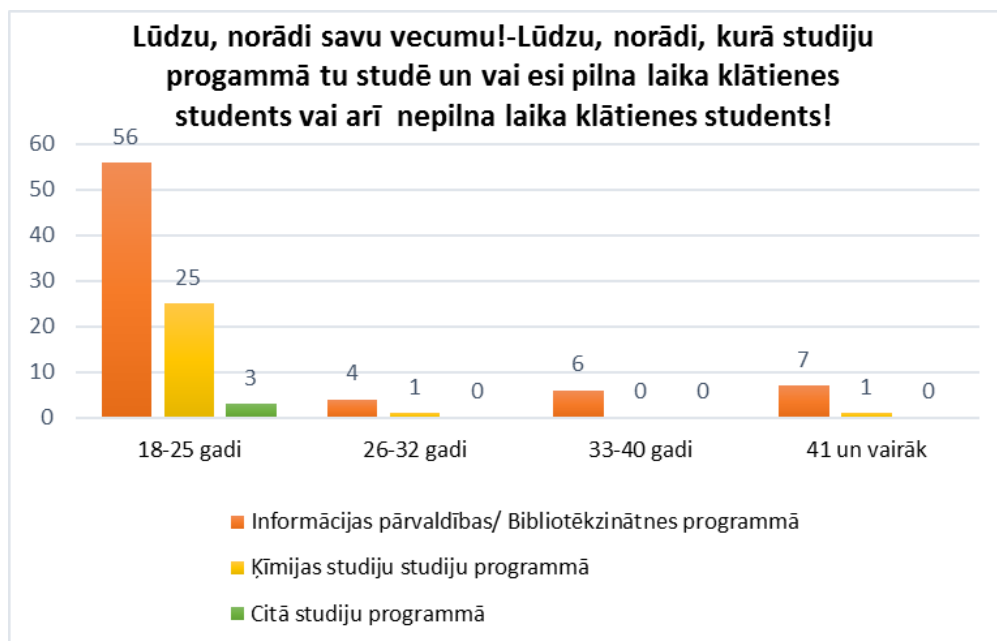
11.77. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma

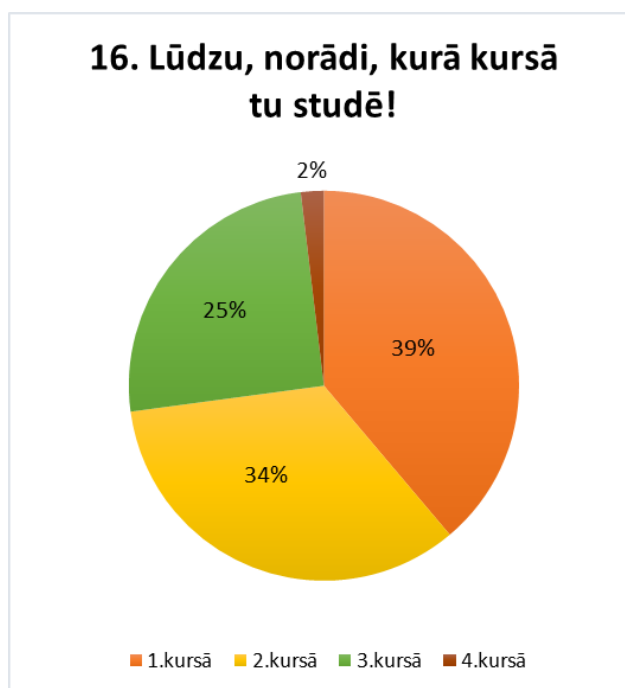
11.78. att. Respondentu iedalījums pēc dzimuma attiecībā pret pārstāvēto studiju kursu

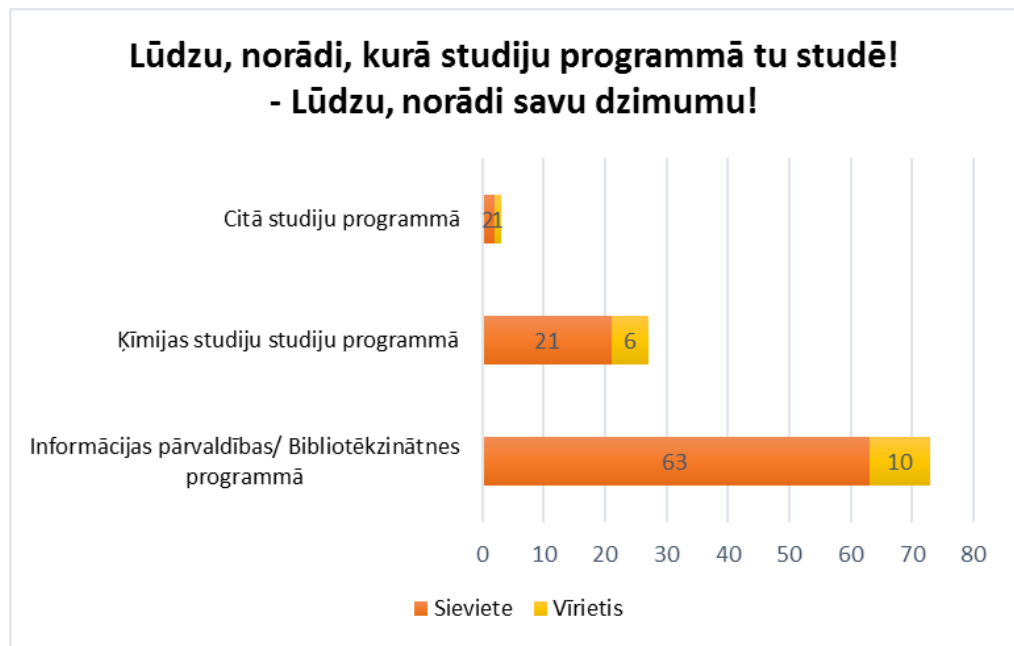
11.79. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma attiecībā pret dzimumu

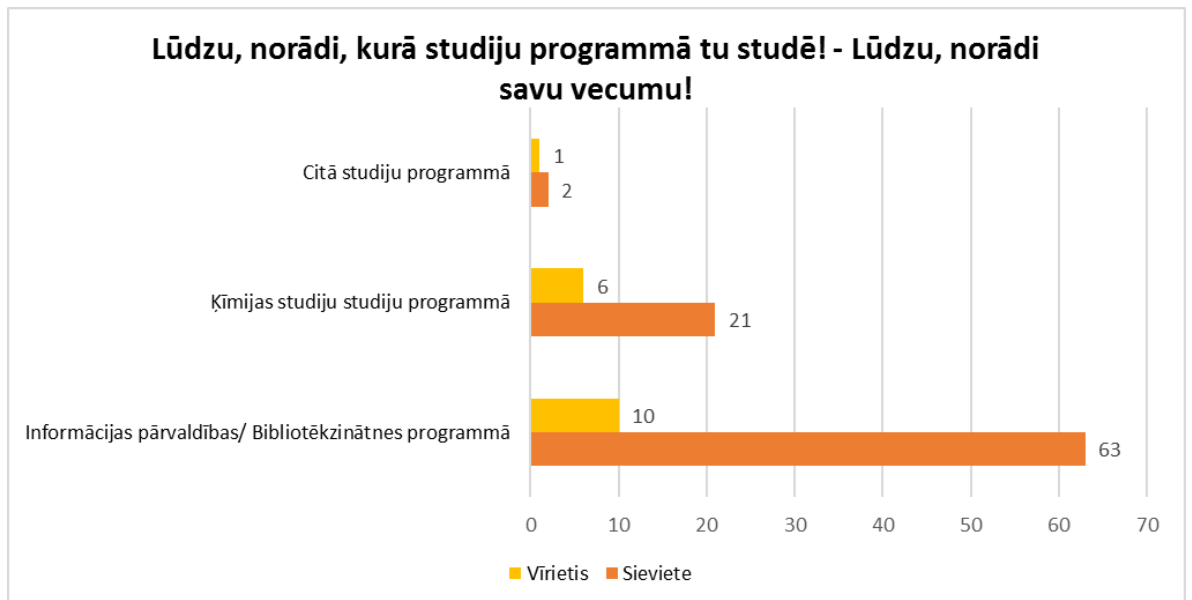
11.80. att. Respondentu iedalījums pēc vecuma attiecībā pret pārstāvēto studiju programmu

11.81. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētā kursa

11.82. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas attiecībā pret dzimumu

11.83. att. Respondentu iedalījums pēc pārstāvētās studiju programmas attiecībā pret vecumu

Dokumentārā lapa

Bakalaura darbs „Drukātās grāmatas nozīme studentu dzīvē” izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (neskaitot titullapu, satura rādītāju, apzīmējumu sarakstu, pateicības, izmantotos informācijas avotus, pielikumus un dokumentāro lapu) ir 129 815 rakstuzīmes (ieskaitot intervālus).

Autors: _____ Annija Plūksne

(personiskais paraksts)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai
(nevajadzīgo nosvītrot)

Vadītājs: docente Dr. philol. Daina Pakalna _____ __. __. 2017.

(personiskais paraksts)

Recenzents: profesors Dr. philol. Viesturs Zanders _____

(personiskais paraksts)

Darbs iesniegts Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā __. __. 2017.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Gundega Kreicberga _____

(personiskais paraksts)

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē __.06.2017. protokola.
Nr. _____.

Komisijas sekretāre: lektore M.sc.soc. Iveta Kalniņa _____

(personiskais paraksts)